

**Praktični priročnik za pristojne organe:
Haaška konvencija o preživnini otrok iz leta 2007, Haaški
protokol o pravu, ki se uporablja (preživnina), iz
leta 2007
in uredba Evropske unije o preživnini iz leta 2009**

Oktober 2013

Izjava o omejitvi odgovornosti: Ta praktični priročnik je bil pripravljen v okviru projekta, ki ga je vodilo romunsko ministrstvo za pravosodje, z naslovom „Enhancing judicial international cooperation in matters relating to maintenance obligations (Krepitev mednarodnega pravosodnega sodelovanja v preživninskih zadevah)“ – sporazum o dodelitvi sredstev JUST/2010/JCIV/AG/0026 –, njegovo pripravo pa je finančno podprla Evropska unija v okviru programa „Civilno pravosodje“. Za vsebino te publikacije, ki v ničemer ne odraža stališč Evropske komisije, je odgovorno izključno romunsko ministrstvo za pravosodje.

Avtorji

**Philippe Lortie, glavni sekretar, Stalni urad Haaške konference
Maja Groff, višja pravnica, Stalni urad Haaške konference**

Strokovni svetovalci

**Ian Curry-Sumner, svetovalec, *Voorts Juridische Diensten*, Nizozemska
Michael Grabow, sodnik na družinskem sodišču, Berlin, Nemčija
Hannah Roots, izvršna direktorica programa za izvrševanje preživnin
(Maintenance Enforcement Programme), Britanska Kolumbija, Kanada**

Opombe in besedilo o romunskem pravu:

**Viviana Onaca, direktorica, ministrstvo za pravosodje, Romunija
Ioana Burduf, svetovalka, ministrstvo za pravosodje, Romunija**

UVOD: HAAŠKA KONVENCIJA O PREŽIVNINI OTROK IZ LETA 2007 IN UREDBA EU O PREŽIVNINI IZ LETA 2009	X
A. Kaj ta priročnik vključuje (in česa ne)	x
B. Kako je priročnik sestavljen	xi
C. Kako uporabljati priročnik	xii
D. Drugi viri informacij	xii
E. Nekaj nasvetov za konec	xiii
POGLAVJE 1 - UVOD V VRSTE ZAHTEVKOV IN ZAHTEV NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 IN UREDBE IZ LETA 2009: ZAHTEVKI, VLOŽENI PREK OSREDNJEGA ORGANA, IN NEPOSREDNE ZAHTEVE	14
I. Sistem sodelovanja osrednjega organa	14
A. Uvod v sistem sodelovanja osrednjega organa	14
B. Posebne naloge osrednjega organa	14
II. Pregled poglavja 1	15
III. Opis zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	15
A. Pregled zahtevkov na podlagi Konvencije in Uredbe	16
1. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti obstoječe odločbe	17
2. Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi	18
3. Zahtevek za izdajo odločbe	19
4. Zahtevek za spremembo obstoječe odločbe	20
B. Zahteva za posebne ukrepe	21
C. Pregled neposrednih zahtev pri pristojnih organih na podlagi Konvencije in Uredbe	22
POGLAVJE 2 - RAZLAGA IZRAZOV: KONVENCIJA IZ LETA 2007	23
A. Namen tega poglavja	23
B. Izrazi, uporabljeni v tem priročniku	23
POGLAVJE 3 - SPLOŠNA VPRAŠANJA: KONVENCIJA IZ LETA 2007 IN UREDBA IZ LETA 2009	35
I. Namen tega poglavja	35
DEL I — PODROČJE UPORABE KONVENCIJE IZ LETA 2007 IN UREDBE IZ LETA 2009	35
I. Splošna vprašanja področja uporabe, ki so skupna Konvenciji iz leta 2007 in Uredbi iz leta 2009	35
A. Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009: brez posledic za družinska razmerja	35
B. Drugi mednarodni instrumenti ali sporazumi v zvezi s preživnino	36
II. Področje uporabe Konvencije iz leta 2007	37
A. Pregled: materialnopravno področje uporabe Konvencije	37
B. Temeljno materialnopravno področje uporabe – preživninske obveznosti	38
1. Preživnina otrok	38
2. Preživnina zakonca	38
3. Pridrški in izjave	39
4. Učinek pridržkov za omejitev uporabe Konvencije	39
5. Učinek izjav za razširitev uporabe Konvencije	40
6. Primeri zadev	40

C.	Izjave in pridržki Evropske unije v zvezi z materialnopравnim področjem uporabe Konvencije	43
1.	Preživnina otrok – starost otroka	43
2.	Preživnina zakonca	43
3.	Druge oblike družinske preživnine.....	43
4.	Sporazumi o preživnini	43
D.	Geografsko in časovno področje uporabe Konvencije.....	43
1.	Splošne določbe in določbe o začetku veljavnosti.....	43
2.	Prehodna pravila in usklajevanje z drugimi instrumenti	44
III.	Področje uporabe Uredbe iz leta 2009	44
A.	Materialnopравno področje uporabe Uredbe	44
B.	Geografsko področje uporabe Uredbe.....	45
C.	Časovno področje uporabe Uredbe.....	45
1.	Začetek uporabe in prehodne določbe	45
2.	Uskladitev z drugimi instrumenti.....	46
IV.	Drugi dejavniki, ki vplivajo na uporabo Konvencije in Uredbe	47
1.	Ali stranki prebivata v državah pogodbenicah ali državah članicah	47
2.	Ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec.....	47
3.	Ali ima vlagatelj odločbo o preživnini.....	48
4.	Kje je bila odločba o preživnini izdana	49
5.	Kje ima upravičenec običajno prebivališče.....	49
DEL II – VPRAŠANJA, KI SO SKUPNA ZAHTEVKOM IN ZAHTEVAM NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 IN UREDBE IZ LETA 2009		49
I.	Jezik na podlagi Konvencije iz leta 2007	49
A.	Jezik zahtevkov in listin	49
B.	Izjeme glede prevoda.....	50
II.	Jezik na podlagi Uredbe iz leta 2009	50
A.	Splošne zahteve iz Uredbe glede jezika zahtevkov in listin (člena 59 in 66).....	50
B.	Zahteve glede prevoda iz Uredbe v zvezi z nekaterimi zahtevami in zahtevki ...	51
III.	Uradna potrditev na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	51
IV.	Pooblastilo na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	51
V.	Podpisi in overjene kopije listin na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	52
A.	Konvencija.....	52
B.	Uredba	52
VI.	Varstvo osebnih in zaupnih podatkov na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	52
A.	Konvencija (členi 38–40)	52
B.	Uredba (členi 61–63 in člen 57(3))	53
VII.	Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	54
A.	Pregled.....	54
1.	Učinkovit dostop do postopkov/dostop do pravnega varstva na podlagi Konvencije in Uredbe	54
2.	Pravna pomoč	55
B.	Zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči.....	56
1.	Zahtevki upravičenca	57
2.	Zahtevki zavezanca	60
3.	Ugotavljanje sorodstvenega razmerja ali genetsko testiranje	61
C.	Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči v [ime države]	62
VIII.	Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	62

A.	Pomoč osrednjega organa pri začasnih ukrepih na podlagi Konvencije in Uredbe	62
B.	Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja, ki jih določa le Uredba	63
1.	Začasni ukrepi, sprejeti v državi izvora.....	63
2.	Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja v državah, ki niso država, v kateri je bila odločba izdana	63
3.	Začasni ukrepi pred priznanjem, priznanjem in razglasitvijo izvršljivosti/izvršitvijo odločbe v drugi državi članici na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV	63
IX.	Druge konvencije in uredbe o vročanju listin in pridobivanju dokazov v tujini	64
A.	Pregled.....	64
B.	Konvencija o vročitvi pisanj v tujini iz leta 1965	65
C.	Konvencija o pridobivanju dokazov v tujini iz leta 1970	65
D.	Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah	65
E.	Uredba (ES) št. 1393/2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“)	66
X.	Ocena paritete kupne moči: čezmejno prilagajanje višine preživitnin	66
POGLAVJE 4 - UREDBA IZ LETA 2009: NEPOSREDNA PRAVILA O SODNI PRISTOJNOSTI		68
A.	Uvod	68
B.	Člen 3 Uredbe: Splošna sodna pristojnost	68
C.	Člen 4 Uredbe: Sporazum o pristojnosti.....	69
D.	Člen 5 Uredbe: Pristojnost sodišča, pred katerim se stranka spusti v postopek	69
E.	Člen 6 Uredbe: Pomožna pristojnost	70
F.	Člen 7 Uredbe: Forum necessitatis.....	70
G.	Člen 8 Uredbe: Omejitev pristojnosti.....	70
H.	Člen 9 Uredbe: Začetek postopka	71
I.	Člen 10 Uredbe: Preizkus pristojnosti	71
J.	Člen 11 Uredbe: Preizkus dopustnosti	71
K.	Člen 12 Uredbe: Litispendenca in člen 13: Sorodne pravde	72
L.	Člen 14 Uredbe: Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja.....	72
POGLAVJE 5 - PRAVO, KI SE UPORABLJA NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 IN UREDBE IZ LETA 2009		73
A.	Konvencija iz leta 2007 in Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja	73
B.	Uredba iz leta 2009 in Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja.....	73
C.	Uporaba Protokola in povzetek določb	74
1.	Univerzalna uporaba	74
2.	Področje uporabe Protokola	74
3.	Področje uporabe prava, ki se uporablja	75
4.	Splošno pravilo glede prava, ki se uporablja	75
5.	Posebna pravila, ki omogočajo prednost določenim upravičencem	75
6.	Posebno pravilo glede zakoncev in bivših zakoncev	76
7.	Stranki izbereta pravo, ki se uporabi	76
8.	Javni organi	77
9.	Določitev zneska preživitnine	77
POGLAVJE 6 - ISKANJE IN PREVERJANJE TUJEGA PRAVA		78
A.	Uvod	78
B.	Iskanje tujega prava na svetovni ravni in v Evropski uniji	78
1.	Profil države na podlagi Konvencije iz leta 2007.....	78
2.	Informacije o nacionalnih zakonih in postopkih na podlagi Uredbe iz leta 2009	78
3.	Drugi svetovni in evropski spletni viri za iskanje in preverjanje tujega prava	78

4.	Dostop do tujega prava in njegovo preverjanje v pogodbah ali mehanizmih o pravnem sodelovanju	80
POGLAVJE 7 - KONVENCIJA IZ LETA 2007: OBRAVNAVA ZAHTEVKOV, PREJETIH PREK OSREDNJIH ORGANOV, IN NEPOSREDNIH ZAHTEV ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN IZVRŠITEV		81
DEL I – ZAHTEVKI ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN IZVRŠITEV, VLOŽENI PREK OSREDNJIH ORGANOV		82
I.	Pregled in splošna načela	82
A.	Splošna načela	82
B.	Pregled postopka	82
C.	Kdaj se ta zahtevek uporabi	84
D.	Primer zadeve	84
E.	Kdo lahko vloži zahtevek	84
II.	Povzetek postopka priznanja in izvršitve	85
III.	Postopki	87
A.	Predhodno preverjanje prejetih listin in druga predhodna vprašanja	87
1.	Začetno preverjanje listin	87
2.	Ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ustrezen zahtevek	87
3.	Ali je „očitno“, da so zahteve iz Konvencije izpolnjene	87
4.	Preverite popolnost listin	88
5.	Ali je treba izvesti preiskavo, da se ugotovi, kje je nasprotna stranka	90
6.	Če je dokumentacija nepopolna	90
7.	Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja	90
B.	Razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje s strani pristojnega organa	90
1.	Razglasitev odločbe za izvršljivo ali evidentiranje odločbe za izvršitev	92
2.	Zavrnitev razglasitve odločbe za izvršljivo ali priznanja odločbe za izvršitev	92
3.	Izvršitev odločbe	92
4.	Obveščanje vlagatelja in nasprotne stranke	93
5.	Ugovor, ki ga zoper priznanje in izvršitev vloži nasprotna stranka ali vlagatelj ..	93
C.	Priznanje in izvršitev – rešitve zahtevka	95
1.	Priznanje in izvršitev	95
2.	Druge rešitve	95
D.	Sporazumevanje z državo prosilko	96
IV.	Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in izvršitev	96
A.	Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec	96
1.	Splošno	96
2.	Kdaj lahko ta zahtevek uporabi zavezanec	97
3.	Postopki	98
4.	Omejčitve v zvezi s priznanjem spremenjenih odločb	98
B.	Sporazumi o preživnini	98
1.	Ključne razlike	98
2.	Postopki	98
3.	Dokončanje postopka priznanja in izvršitve	99
V.	Priznanje in izvršitev – druga vprašanja	99
A.	Pravna pomoč	99
B.	Vprašanja glede izvrševanja	99
	Pretvorba valut	99
C.	Pomembne izjeme in pridržki	100
VI.	Dodatno gradivo	101
A.	Praktični nasveti	101
B.	Zadevni obrazci	101
C.	Členi Konvencije	101
D.	Zadevna poglavja priročnika	102
VII.	Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev	102
VIII.	Pogosto zastavljena vprašanja	102

DEL II — NEPOSREDNE ZAHTEVE ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN IZVRŠITEV	104
I. Pregled	104
A. Vrste prejetih neposrednih zahtev za priznanje in izvršitev	106
II. Dodatno gradivo	107
A. Praktični nasveti	107
B. Zadevni obrazci	107
C. Zadevni členi	107
III. Pogosto zastavljena vprašanja	108
POGLAVJE 8 - UREDBA IZ LETA 2009: OBRAVNAVA PREJETIH ZAHTEVKOV, VLOŽENIH PREK OSREDNJIH ORGANOV, IN NEPOSREDNIH ZAHTEV ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN RAZGLASITEV IZVRŠLJIVOSTI	110
DEL I — ZAHTEVKI ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN RAZGLASITEV IZVRŠLJIVOSTI	110
I. Pregled in splošna načela	110
A. Splošna načela	110
B. Pregled postopka	111
C. Kdaj se ta zahtevek uporabi	112
D. Primer zadeve	113
E. Kdo lahko vloži zahtevek	113
II. Postopki: uvodni preudarki, ki so skupni zahtevkom na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe	113
A. Predhodno preverjanje prejetih listin	114
1. Začetno preverjanje listin	114
2. Ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti ustrezen zahtevek	114
3. Ali je „očitno“, da zahteve iz Uredbe niso izpolnjene	114
4. Preverite popolnost listin	114
5. Zahtevane in dokazne listine in informacije	115
6. Zahteva za dodatne listine	116
7. Ugotovite, kje je nasprotna stranka	117
III. Postopki: priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti sodne odločbe s strani pristojnega organa	117
A. Določbe, ki so skupne oddelkoma 1 in 2 poglavja IV Uredbe (odločbe iz držav članic, ki jih zavezuje in ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007)	117
1. Začasna izvršljivost (člen 39)	117
2. Uveljavljanje priznane sodne odločbe (člen 40)	117
3. Postopek in pogoji izvršitve (člen 41)	117
4. Izključitev preverjanja vsebine sodne odločbe (člen 42)	118
5. Izterjava stroškov nima prednosti (člen 43)	118
B. Postopki na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe: države članice, ki jih Haaški protokol iz leta 2007	118
1. Priznanje odločbe	118
2. Sprejetje vseh potrebnih ukrepov zavarovanja	118
3. Izvršitev odločbe	118
4. Obvestilo nasprotni stranki in vlagatelju	118
5. Pravica nasprotne stranke, da zahteva ponovno proučitev v državi članici (člen 19)	119
6. Zahtevki za zavrnitev ali prekinitev izvršitve	119
7. Neučinkovanje na obstoj družinskih razmerij	119
C. Postopki na podlagi oddelka 2 poglavja IV Uredbe: države članice, ki jih ne Haaški protokol iz leta 2007	120
1. Pregled postopkov iz oddelka 2	120
2. Priznanje (člen 23)	120
3. Razglasitev izvršljivosti (členi 26–30)	120

4.	Pošiljanje obvestila o razglasitvi izvršljivosti (člen 31)	121
5.	Pravna sredstva zoper sodno odločbo glede razglasitve (členi 32–34).....	121
6.	Razlogi za zavrnitev priznanja (člen 24)	122
7.	Prekinitev postopka priznanja (člen 25)	122
8.	Prekinitev postopka (člen 35).....	122
9.	Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja (člen 36).....	122
10.	Delna izvršljivost (člen 37).....	122
11.	Nobene takse, pristojbine ali dajatve (člen 38)	122
12.	Izvršitev	123
D.	Sporazumevanje z državo prosilko	123
IV.	Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in razglasitev izvršljivosti	123
A.	Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec	123
1.	Splošno	123
2.	Kdaj lahko ta zahtevek uporabi zavezanec	123
3.	Postopki	124
4.	Omejitve v zvezi s priznanjem spremenjenih odločb.....	124
B.	Sodne poravnave in javne listine	124
V.	Priznanje ter priznanje in razglasitev izvršljivosti – druga vprašanja	125
A.	Pravna pomoč	125
B.	Vprašanja glede izvrševanja.....	125
	Pretvorba valut.....	125
VI.	Dodatno gradivo	125
A.	Praktični nasveti	125
B.	Zadevni obrazci	126
C.	Členi Uredbe	126
D.	Zadevna poglavja Priročnika	126
VII.	Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev	126
VIII.	Pogosto zastavljena vprašanja	127
IX.	Neposredne zahteve: pregled	127
	POGLAVJE 9 – OBRAVNAVA PREJETIH ZAHTEVKOV ZA IZVRŠITEV ODLOČB, IZDANIH ALI PRIZNANIH V ZAPROŠENI DRŽAVI, NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 ALI UREDBE IZ LETA 2009	128
I.	Pregled – zahtevki za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v [ime države], na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009	128
A.	Kdaj se ta zahtevek uporabi.....	128
B.	Primer zadeve	128
C.	Pomembna razlika – zahtevki za izvršitev lastne odločbe države	129
II.	Obravnavanje zahtevkov za izvršitev	130
1.	Preverite, ali so listine popolne	130
2.	Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene	134
3.	Ugotovite, kje je nasprotna stranka	134
4.	Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja	134
5.	Začetek postopka izvršitve.....	134
III.	Dodatno gradivo	134
A.	Praktični nasveti	134
B.	Zadevni obrazci	135
C.	Zadevni členi	135
D.	Zadevna poglavja priročnika	135
IV.	Kontrolni seznam – prejete zahteve za izvršitev	135
V.	Pogosto zastavljena vprašanja	136
VI.	Neposredne zahteve za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v [ime države]	136

POGLAVJE 10 - OBRAVNAVANJE PREJETIH ZAHTEVKOV ZA IZDAJO ODLOČBE O PREŽIVNINI NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 ALI UREDBE IZ LETA 2009	137
I. Pregled	137
A. Kdaj se ta zahtevek uporabi	137
B. Primer zadeve	137
C. Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini	137
D. Izdaja odločbe o preživnini, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati	138
1. Na podlagi Konvencije	138
2. Na podlagi Uredbe	139
II. Obravnava prejetih zahtevkov za izdajo odločbe o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009	139
A. Splošno	139
B. Diagram poteka	139
C. Koraki v postopku izdaje odločbe	140
1. Začetna obravnava s strani osrednjega organa [ime države]	140
2. Izdaja odločbe o preživnini – pristojni [sodni] [upravni] organ	142
III. Dodatno gradivo	144
A. Praktični nasveti	144
B. Zadevni obrazci	145
C. Zadevni členi	145
D. Zadevna poglavja priročnika	145
IV. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za izdajo odločbe	145
V. Pogosto zastavljena vprašanja	146
VI. Neposredne zahteve za izdajo odločb	147
POGLAVJE 11 - ZAHTEVKI ZA SPREMEMBO ODLOČBE: ČLEN 10(1)(E) IN (F) TER 10(2)(B) IN (C) KONVENCIJE IZ LETA 2007 TER ČLEN 56(1)(E) IN (F) IN ČLEN 56(2)(B) IN (C) UREDBE IZ LETA 2009	148
DEL I – UVOD	148
I. Pregled – sprememba odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	148
A. Splošno	148
B. Kje se lahko vloži neposredna zahteva ali zahtevek za spremembo in ali se lahko vloži zahtevek na podlagi Konvencije ali Uredbe?	150
DEL II – OBRAVNAVA PREJETIH ZAHTEVKOV ZA SPREMEMBO	151
I. Postopki – pristojni [sodni] [upravni] organ	151
1. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene	151
2. Ali so listine in informacije popolne	151
3. Nepopolne listine?	152
4. Ali so potrebni predhodni preudarki	152
5. Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja	153
6. Obravnava zahtevka za spremembo	153
7. Po izdaji odločbe	154
II. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za spremembo	155
III. Dodatno gradivo	155
A. Praktični nasveti za vse zahtevke ali zahteve za spremembo	155
B. Zadevni obrazci	155
C. Zadevni členi	156
D. Zadevna poglavja priročnika	156
IV. Pogosto zastavljena vprašanja	156
V. Neposredne zahteve za spremembo odločb	158

POGLAVJE 12 - IZVRŠEVANJE ODLOČB O PREŽIVNINI NA PODLAGI KONVENCIJE IZ LETA 2007 IN UREDBE IZ LETA 2009	159
I. Pregled	159
A. Uvod v izvršitev odločbe na podlagi Konvencije ali Uredbe	159
II. Izvršitev na podlagi Konvencije iz leta 2007	160
A. Splošni izvršilni postopki.....	160
B. Izvršitev brez odlašanja.....	161
C. Izvršilni ukrepi	161
III. Izvršitev na podlagi Uredbe iz leta 2009 (člen 41)	163
IV. Dodatne informacije o izvršilnih postopkih v [ime države]	164
V. Plačila na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009	164
VI. Druga vprašanja glede izvrševanja	164
1. Ugovori zoper izvršitev	164
2. Konvencija (in Uredba): omejitev izterjave izostalih plačil.....	165
3. Konvencija iz leta 2007: trajanje preživninske obveznosti.....	165
4. Spori v zvezi z izostalimi plačili na podlagi Konvencije in Uredbe.....	166
5. Računovodska uskladitev na podlagi Konvencije in Uredbe – vprašanja pretvorbe valut	167
VII. Dodatno gradivo	168
A. Praktični nasveti	168
B. Zadevni členi	168
C. Zadevna poglavja priročnika	169
VIII. Pogosto zastavljena vprašanja	169

Uvod: Haaška konvencija o preživnini otrok iz leta 2007 in uredba EU o preživnini iz leta 2009

1. *Haaška konvencija z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin* (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz leta 2007) je pomemben korak naprej pri oblikovanju stroškovno učinkovitega, dostopnega in poenostavljenega sistema za mednarodno izterjavo preživnin.

2. *Uredba ES št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah* (v nadaljnjem besedilu: Uredba iz leta 2009) je bila sprejeta po sklenitvi Konvencije, katere določbe so povzete v številnih njenih določbah, vendar s pomembnimi razlikami.¹ Uredba se med državami članicami Evropske unije uporablja od 18. junija 2011.²

3. Poleg tega je bil hkrati s Konvencijo sprejet *Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti* (v nadaljnjem besedilu: Protokol iz leta 2007), ki se v Evropski uniji (razen na Danskem in v Združenem kraljestvu) uporablja od 18. junija 2011 (glej poglavje 5 za več informacij o Protokolu iz leta 2007).

4. Nosilci odločanja, bodisi sodniki na sodiščih bodisi upravni organi, in drugi pristojni organi,³ ki vodijo zadeve, prejemajo zahteve in si na ravni svoje države prizadevajo za učinkovito izvrševanje odločb o preživnini, imajo osrednjo vlogo pri mednarodnem uveljavljanju in izvrševanju preživnin. Njihova zavzetost in predanost pomoči otrokom in družinam zagotavljata uspešno izvajanje Konvencije in Uredbe.

5. Ta priročnik je praktični vodnik, s katerim naj bi si pravosodni, upravni in drugi pristojni organi pomagali pri vodenju zadev v okviru navedenih instrumentov. Napisan je bil v pomoč pravosodnim, upravnim in drugim pristojnim organom v vseh vrstah pravnih sistemov, bodisi v velikih državah z zapletenimi računalniškimi sistemi informacijske tehnologije, v katerih vodijo na stotine zadev, bodisi v državah z manjšim pripadom zadev. V priročniku so obravnavana vprašanja in postopki, s katerimi se bodo srečevali pri obravnavanju najrazličnejših mednarodnih preživninskih zadev.

A. Kaj ta priročnik vključuje (in česa ne)

6. Ta priročnik naj bi pravosodnim, upravnim in drugim pristojnim organom pomagal pri praktičnem vodenju zadev na podlagi Konvencije in Uredbe. Opozoriti je treba, da **to ni pravni vodnik po Konvenciji ali Uredbi in ne vsebuje pravnih nasvetov**. Ker je to predvsem vodnik v zvezi z mednarodnimi elementi zadev na podlagi Konvencije in Uredbe, v njem niso vključeni vsi vidiki vodenja mednarodnih zadev. Mednarodne zadeve so še vedno predmet nacionalnih postopkov, na primer postopkov izvršbe. Nekatere informacije o zadevni nacionalni zakonodaji so vključene v ta priročnik (pogosto v opombah), vendar niso izčrpne.

7. Konvencija je bila rezultat štiriletnih pogajanj, pri katerih je sodelovalo več kot 70 držav, Uredba pa je bila rezultat dodatnih pogajanj znotraj Evropske unije. Med pogajanj

¹ Glavne razlike so vključitev neposrednih pravil o pristojnosti v Uredbo (glej poglavje 4), uporaba *Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti* (v nadaljnjem besedilu: Protokol) v večini držav Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba (glej poglavje 5), ter obe postopkovni poti za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb na podlagi Uredbe v zvezi z državami članicami, ki jih zavezuje ali ne zavezuje Protokol (glej poglavje 8). Na te in druge manj pomembne razlike med obema instrumentoma je opozorjeno v celotnem tem priročniku.

² Vendar se Uredba na Danskem ne uporablja v celoti. Za Dansko se uporablja v delu, v katerem spreminja Uredbo Bruselj I, opomba 8 spodaj. Člen 76 Uredbe določa, da se člena 2(2) in 47(3) ter členi 71, 72 in 73 uporabljajo od 18. septembra 2010. Glej nadaljnjo razpravo o prehodnih določbah in področju uporabe Uredbe v oddelku III dela I poglavja 3 tega priročnika.

³ Pristojni organi, vključeni v izvajanje Uredbe in Konvencije, so tudi organi države, pristojni za izvršitev, če se zahteva izvršitev odločbe na podlagi Konvencije ali Uredbe. Člen 20 Uredbe se izrecno sklicuje na organe, pristojne za izvršitev.

so bila obravnavana številna vprašanja, ki so dala vsebino in obliko dokončno sprejetima besediloma Konvencije in Uredbe. Izčrpno obrazložitevno poročilo o Konvenciji vsebuje zelo podrobno razlago določb Konvencije in potek pogajanj.⁴ To poročilo je pravna podlaga in zagotavlja pravilno razlago vseh določb Konvencije. Na voljo je tudi podobno podrobno in verodostojno obrazložitevno poročilo o Protokolu.⁵ Ob pripravi tega priročnika za Uredbo ni bilo na voljo takega obrazložitvenega dokumenta.

8. Ta priročnik – v nasprotju z obrazložitvenim poročilom – vsebuje praktično in operativno razlago postopkov iz Konvencije in Uredbe, v njem pa je obravnavan tudi dejanski potek zadev na podlagi Konvencije in Uredbe v praksi. Pravna razlaga Konvencije, Uredbe oziroma Protokola je na voljo v obrazložitvenem poročilu ali podobnih verodostojnih dokumentih, sčasoma pa bo na voljo tudi v sodni praksi, ki se bo razvila v zvezi z razlago vseh treh dokumentov.

9. Priročnik tako ne vsebuje odgovorov ali napotkov za vsa vprašanja, ki se pojavljajo v mednarodnih zadevah. Nacionalna praksa in nacionalna zakonodaja posamezne države na primer določata listine, ki jih je treba uporabiti za predložitev obvestil o zahtevkih na podlagi Konvencije ali Uredbe strankam, oziroma obliko, ki jo mora imeti odločba o preživnini. Čeprav je priročnik lahko tako vir informacij za pravosodne, upravne in druge pristojne organe v zvezi s praktičnim izvajanjem Konvencije in Uredbe, pa je treba hkrati vedno dosledno upoštevati nacionalno prakso in pravo v posamezni državi.

B. Kako je priročnik sestavljen

10. Tega priročnika ni treba prebrati od prve do zadnje strani oziroma od začetka do konca.

11. Razdeljen je namreč na več različnih delov, pri čemer je v vsakem praviloma obravnavana posamezna vrsta zahtevka ali zahteve, ki ga/jo je mogoče vložiti na podlagi Konvencije ali Uredbe (poglavja 7 do 12). Vsak zahtevak ali zahteva vključuje dve državi – državo pošiljateljico, ki se imenuje država prosilka, in državo prejemnico, ki se imenuje zaprosena država.

12. V vsakem poglavju je obravnavan sam zahtevak, vsebuje pa tudi informacije o tem, kdaj ga je mogoče uporabiti, ter primere uporabe, številne diagrame poteka in opise postopkov za obravnavo zahtevka ali zahteve. Na koncu vsakega poglavja so pogosto navedena napotila na dodatno gradivo in pogosto zastavljena vprašanja.

13. Veliko stvari je skupnih vsem zahtevkom in zahtevam, in da se ne bi ponovile v vsakem poglavju, so opisane v prvem delu priročnika, v poglavjih 1 in 3. Ti poglavji vsebujeta kratko razlago posameznih vrst zahtevkov ali zahtev, ki jih je mogoče vložiti, nato pa je bralec za podrobno razlago napoten na ustrezno poglavje priročnika.

14. Poglavje 3 vključuje tudi pregled materialnopravnega področja uporabe Konvencije in Uredbe – informacije o tem, katere vrste preživninskih obveznosti so vključene v Konvencijo ali Uredbo in katere ne – ter pojasnila o možnih razširitvah ali omejitvah področja uporabe Konvencije (pridrži na podlagi Uredbe niso dovoljeni). Poglavje 3 vsebuje tudi opis geografskega in časovnega področja uporabe Konvencije in Uredbe. Na koncu so obravnavana splošna vprašanja, kot so jezikovne zahteve, pomen varstva osebnih podatkov in zagotavljanje učinkovitega dostopa do postopkov in pravne pomoči pri zahtevkih na podlagi Konvencije in Uredbe.

⁴ A. Borrás in J. Degeling, obrazložitevno poročilo – *Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance* (Konvencija o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin), na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

⁵ A. Bonomi, Obrazložitevno poročilo – *Protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti*, na voljo na spletišču Haaške konference < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

15. Poglavje 2 vsebuje razlago izrazov, ki se v priročniku najpogosteje uporabljajo v zvezi s Konvencijo.⁶ To niso pravne opredelitve. Številni uporabljeni izrazi so opredeljeni v sami Konvenciji in Uredbi. Konvencija določa, da se „pri razlaganju te konvencije [...] upoštevata njen mednarodni značaj in potreba po spodbujanju enotnosti pri njeni uporabi“.⁷

16. Pojasnila v poglavju 2 so vključena kot pomoč pri razumevanju jezika in namena Konvencije, zlasti na področjih, kjer se uporabljeni pojmi in izrazi precej razlikujejo od tistih, ki se uporabljajo v nacionalni zakonodaji ali praksi.

17. Poglavje 4 vsebuje informacije v zvezi z enotnimi pravili o pristojnosti v preživninskih zadevah, ki se bodo uporabljala v državah članicah Evropske unije.

18. Poglavje 5 vsebuje povzetek Protokola iz leta 2007, ki bo določal pravila o pravu, ki se uporablja, za preživninske zadeve v večini držav članic Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, pa tudi v neevropskih državah, ki so države pogodbenice Protokola. Poglavje 6 vsebuje informacije in vire za iskanje in preverjanje tujega prava, če se to med obravnavo mednarodnih preživninskih zadev izkaže za nujno.

C. Kako uporabljati priročnik

19. Če še nimate izkušenj z obravnavanjem zadev iz Konvencije ali Uredbe, bi morali najprej proučiti poglavje 1 – Uvod v vrste zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009. V njem so razloženi različni zahtevki ali zahteve, ki so na voljo na podlagi Konvencije oziroma Uredbe, vsebuje pa tudi napotitev na ustrezen del priročnika.

20. Nato v delu I poglavja 3 preverite, ali preživninska zadeva spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe. Če ne spada, se ta priročnik in Konvencija oziroma Uredba ne uporabljata. Če zadeva spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe, pojdite na poglavje za zadevni zahtevek – in sledite postopkom.

D. Drugi viri informacij

21. Poleg besedil obeh instrumentov sta najizčrpnjša in najbolj verodostojna dodatna vira informacij o besedilu Konvencije iz leta 2007 in Protokola iz leta 2007 njuni navedeni obrazložitveni poročili. Ti vsebujeta odgovore na številna strokovna vprašanja, ki niso obravnavana v tem priročniku. Poleg obrazložitvenih poročil se na voljo tudi številni pripravljalni dokumenti in poročila, ki vsebujejo osnovne in tehnične informacije ter so bili referenca in podlaga za pogajanja, ki so pripeljala do sprejetja Konvencije in Protokola. Vsa ta poročila so na voljo na spletišču Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

22. Z Uredbo iz leta 2009 se je nadaljeval tekoči proces poenotenja pravil mednarodnega zasebnega prava v Evropi. Številne določbe Uredbe dejansko temeljijo na drugih evropskih instrumentih, ki že veljajo. V celotnem priročniku so sklicevanja na ustrezne enakovredne določbe drugih instrumentov (npr. „Uredbe Bruselj I“,⁸ „Uredbe Bruselj IIa“⁹ in „Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo“¹⁰). Te določbe in sodna praksa v zvezi z njimi so lahko koristne za razlago določb nove uredbe o preživnini.

23. Določbe Uredbe o pristojnosti na splošno temeljijo na enakovrednih določbah o pristojnosti, ki jih vsebuje Uredba Bruselj I. Določbe o priznavanju in izvrševanju iz

⁶ Ob pripravi tega priročnika ni bilo na voljo glosarja za Uredbo. Vendar se lahko v obeh instrumentih uporablja podobno ali enako izrazje.

⁷ Člen 53 Konvencije.

⁸ Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah.

⁹ Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000.

¹⁰ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov.

oddelka 1 poglavja IV načeloma temeljijo na Uredbi o evropskem nalogu za izvršbo, medtem ko določbe iz oddelka 2 poglavja IV temeljijo na sistemu priznavanja iz Uredbe Bruselj I.

24. Na vprašanja v zvezi z nacionalno zakonodajo in praksami posamezne države v preživninskih zadevah v zvezi s Konvencijo je pogosto mogoče odgovoriti na podlagi profila države, ki ga je država pogodbenica predložila Stalnemu uradu Haaške konference. Profil države vsebuje informacije o izvršilnih ukrepih, podlagi za odločbe o preživitni, omejitvah v zvezi s spremembami in o tem, ali se za zahteve po navadi uporabijo upravni ali sodni postopki. Profil države vsebuje tudi kontaktne podatke in morebitne posebne zahteve zadevne države v zvezi z zahtevki na podlagi Konvencije. V profilu države so na voljo tudi povezave do spletišč držav ali podobnih virov informacij. Profil države je na voljo na spletišču Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu.¹¹

25. Podobne informacije v zvezi z Uredbo morajo države Evropske unije predložiti Evropski pravosodni mreži v civilnih in gospodarskih zadevah, da se nenehno posodablja.¹² Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ima na svojem spletišču poseben oddelek, namenjen preživitni, s povezavami do informacij o posamezni državi.¹³ Pravosodni, upravni in drugi pristojni organi v Evropi bodo imeli v okviru Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah na voljo tudi svoje nacionalne sodnike za zvezo in nacionalne kontaktne točke v drugih evropskih državah, ki bodo pomagali pri „učinkoviti in praktični uporabi veljavnih instrumentov ali konvencij Skupnosti med dvema ali več državami članicami“.¹⁴

26. Ne nazadnje morajo pravosodni, upravni in drugi pristojni organi seveda po potrebi pregledati svoje nacionalne prakse, postopke in pravne priročnike. Ker imajo številne države že veliko izkušenj pri vodenju mednarodnih preživninskih zadev, imajo v njih pristojni organi na voljo bogato strokovno znanje za pomoč pri obravnavi mednarodnih zadev.

E. Nekaj nasvetov za konec

27. Med obravnavo zahtevkov in neposrednih zahtev na podlagi Konvencije ali Uredbe se bo v postopkih pokazala jasna težnja po čim bolj enostavnem postopku, pospešitvi zahtevkov in zahtev, uporabi učinkovitih izvršilnih ukrepov in ohranjanju redne komunikacije z osrednjimi organi, če je ta potrebna. To so tudi dejansko najpomembnejši cilji Konvencije in Uredbe, kot se odražajo v členu 1 Konvencije ter uvodnih izjavah 9 in 10 Uredbe. Če bo z izvajanjem obeh instrumentov mogoče doseči te cilje, bo to jasno in trajno koristilo otrokom in družinam po vsem svetu. To bo mogoče doseči s trdim delom in prizadevanji vseh, ki vodijo in obravnavajo zadeve, vključno s sodniki in drugimi pristojnimi organi, in upamo lahko, da bo ta priročnik koristno orodje pri uresničevanju navedenih ciljev.

¹¹ Nekaterе države se lahko odločijo, da ne bodo uporabljale priporočenega obrazca profila države, vendar člen 57 zahteva, da vsaka država pogodbenica Stalnemu uradu predloži isto vrsto informacij. Te informacije bodo na voljo tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

¹² *Odločba Sveta 2001/470/ES o ustanovitvi Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah*. Te obveznosti izmenjave informacij so v skladu s členoma 70 in 71 Uredbe. Glej: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_sl.htm >.

¹³ Glej: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_sl.htm >. Opozoriti je treba, da naj bi bile take informacije predvidoma preseljene na evropski portal e-pravosodje, ki je na voljo na spletni strani: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Člen 3(2)(b), *Odločba Sveta 2001/470/ES*, opomba 12 zgoraj.

Poglavje 1 - Uvod v vrste zahtevkov in zahtev na podlagi konvencije iz leta 2007 in uredbe iz leta 2009: zahtevki, vloženi prek osrednjega organa, in neposredne zahteve

I. Sistem sodelovanja osrednjega organa

A. Uvod v sistem sodelovanja osrednjega organa

28. Ključni element Konvencije in Uredbe sta sistema upravnega sodelovanja, ki ju vzpostavljata, da bi se še bolj olajšala učinkovita čezmejna izterjava preživnin. Ta sistema upravnega sodelovanja, vzpostavljena prek „osrednjih organov“, imenovanih na nacionalni ravni, nista bila na voljo na podlagi starih haaških konvencij v zvezi s preživnino ali na podlagi evropskih instrumentov, ki so se nanašali na to področje. Pravosodni, upravni in drugi pristojni organi ponavadi pogosto tesno sodelujejo s svojim nacionalnim osrednjim organom. Naloge pristojnih organov bi morale biti podprte in okrepljene s ključno vlogo, ki jo ima na podlagi obeh instrumentov mednarodna mreža osrednjih organov, in nalogami, ki so ji dodeljene.

B. Posebne naloge osrednjega organa

29. Poglavje II Konvencije določa splošne in posebne naloge osrednjih organov, poglavje III pa določa pravila, ki veljajo za zahtevke, vložene prek osrednjega organa. Uredba vsebuje podobne določbe – z nekaterimi manjšimi razlikami – v poglavju VII.

30. S Konvencijo (člen 6(1)) in Uredbo (člen 51(1)) se zahteva, da osrednji organi zagotovijo pomoč pri zahtevkih, ki se prek osrednjih organov vložijo na podlagi poglavja III (člen 10) Konvencije oziroma poglavja VII (člen 56) Uredbe. Zlasti:

- pošiljajo in prejemajo take zahtevke;
- začnejo postopke ali olajšajo začetek postopkov na podlagi tovrstnih zahtevkov.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije ali Uredbe. V [ime države] je osrednji organ [za oba instrumenta] [...].

Pristojni organ je javni organ ali oseba v posamezni državi, ki ji je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo ali Uredbo. V [ime države] so pristojni organi [...].

31. Na podlagi člena 6(2) Konvencije in člena 51(2) Uredbe osrednji organi v zvezi s takimi zahtevki sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da:

- po potrebi zagotovijo pravno pomoč ali olajšajo zagotovitev take pomoči (a);
- pomagajo najti zavezanca ali upravičenca (b);¹⁵
- pomagajo priskrbeti koristne informacije o dohodku in po potrebi drugih finančnih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, med drugim tudi o tem, kje je premoženje (c);¹⁶
- spodbujajo sklenitev mirnega dogovora, da bi se preživnina plačevala prostovoljno, po potrebi z uporabo mediacije, conciliacije ali podobnega postopka (d);

¹⁵ Uredba določa, da je treba take ukrepe izvesti „z uporabo členov 61, 62 in 63“ Uredbe, ki se nanašajo na dostop do informacij za osrednje organe, pošiljanje in uporabo informacij ter obvestilo posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo.

¹⁶ Prav tam.

- olajšajo tekoče izvrševanje odločb o preživnini, tudi morebitnih izostalih plačil (e);
- olajšajo izterjavo in hitro nakazilo plačil preživnine (f);
- olajšajo pridobitev listinskih in drugih dokazov (g);¹⁷
- pomagajo ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine (h);
- začnejo postopke ali olajšajo začetek postopkov, da bi po potrebi dosegličasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s katerimi bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživnine (i);
- olajšajo vročanje pisanj (j).¹⁸

32. Vsaka država pogodbenica Konvencije in vsaka država članica Evropske unije, v kateri se uporabljajo določbe v zvezi s sodelovanjem osrednjega organa iz Uredbe,¹⁹ imenuje osrednji organ (države z več enotami lahko imenujejo več kot enega). Vsaka država tudi določi, katero izmed navedenih vrst pomoči bo zagotavljal osrednji organ oziroma jo bodo pod nadzorom osrednjega organa zagotavljali pristojni organ, javni organ ali drugi organi v tej državi pogodbenici oziroma državi članici.²⁰

II. Pregled poglavja 1

33. V tem poglavju so razložene vrste zahtevkov in zahtev, ki se lahko prek osrednjega organa ali brez njegove pomoči vložijo na podlagi Konvencije ali Uredbe. Ker se pričakuje, da bo večina zadev na podlagi Konvencije in Uredbe, ki jih bodo obravnavali pravosodni, upravni in drugi pristojni organi, v obliki zahtevkov, vloženi prek osrednjih organov, je pomembno, da sodniki in drugi pristojni organi razumejo zahteve, ki so na voljo in se lahko vložijo prek osrednjih organov, pa tudi naloge osrednjega organa. Pravosodni, upravni in drugi pristojni organi bodo obravnavali tudi zadeve na podlagi Konvencije in Uredbe, vložene z neposrednimi zahtevami, ki ne uporabljajo sistemov osrednjega organa (glej oddelek III.C spodaj). To poglavje je treba razumeti v povezavi z delom I poglavja 3, ki vsebuje bistvene informacije o področju uporabe Konvencije in Uredbe ter njuni uporabi v posamezni zadevi.

34. Upoštevajte, da to poglavje ponuja samo splošen pregled različnih vrst zahtevkov in zahtev; podrobnejše informacije o posamezni vrsti zahtevka ali zahteve so na voljo v posameznih poglavjih. Primeri v tem poglavju so zato nujno omejeni na najpogostejšo uporabo zahtevkov in zahtev ter niso tako podrobni kot v posameznih poglavjih priročnika.

35. Ko boste na podlagi spodnjih oddelkov ugotovili, ali zahtev oziroma zahteva spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe (glej del I poglavja 3), in opredelili vrsto zahtevka ali zahteve, ki se vlaga, lahko preidete na posamezno poglavje priročnika, v katerem je obravnavana zadevna vrsta zahtevka ali zahteve, ki se vlaga. Poglavje 2 vsebuje razlago ključnih izrazov, uporabljenih v priročniku (poudarek je predvsem na Konvenciji).

III. Opis zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

¹⁷ V Uredbi je še dodano, da je treba olajšati zbiranje dokazil „brez poseganja v Uredbo (ES) št. 1206/2001“ (Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah). Glej oddelek IX dela II poglavja 3 za več informacij o tej uredbi.

¹⁸ V Uredbi je še dodano, da je treba olajšati vročanje listin „brez poseganja v Uredbo (ES) št. 1393/2007“ (Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“)). Za več informacij o tej uredbi glej oddelek IX dela II poglavja 3.

¹⁹ In sicer v vseh državah članicah Evropske unije, razen na Danskem. Za več informacij o geografskem območju uporabe Uredbe glej del I poglavja 3 spodaj.

²⁰ V [ime države] [...].

36. Ta del vsebuje osnovni pregled različnih vrst **zahtevkov** (priznanje, priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti, izvršitev, izdaja in sprememba) in **zahtev**, vloženih prek osrednjih organov (**zahteva za posebne ukrepe**), ki so na voljo na podlagi Konvencije ali Uredbe, ter informacije o tem, kdaj jih je mogoče uporabiti. Na kratko so opisane vrste dejavnikov, ki vplivajo na možnost vložitve zahtevka ali zahteve.

37. Čeprav oba instrumenta določata skupne vrste zahtevkov, morajo sodniki in drugi pristojni organi v posamezni zadevi seveda uporabiti *bodisi* Konvencijo *bodisi* Uredbo. Vprašanja področja uporabe obeh instrumentov in analiza tega, kdaj je treba uporabiti Konvencijo in kdaj Uredbo, so podrobno opisani v delu I poglavja 3. S primeri v tem oddelku so različni zahtevki opisani na splošno, brez podrobnih informacij o vprašanih področja uporabe ali uporabe obeh instrumentov.

Namig: v celotnem priročniku se razlikuje med **neposrednimi zahtevami** in **zahtevki**. Zahtevek je ukrep na podlagi Konvencije ali Uredbe, ki se vloži prek osrednjega organa, kot je na primer zahtevek za priznanje in izvršitev. Neposredna zahteva je ukrep, ki se vloži neposredno pri pristojnem organu, kot je na primer neposredna zahteva za izdajo odločbe o preživnini zakonca na podlagi Konvencije, če zaprosena država uporabe Konvencije ni razširila na to vrsto zahtevka.

Upoštevajte pa, da je **zahteva za posebne ukrepe** na podlagi člena 7 Konvencije in člena 53 Uredbe izjema od tega pravila. Te zahteve se vložijo prek osrednjega organa. Glej oddelek B spodaj.

A. Pregled zahtevkov na podlagi Konvencije in Uredbe

38. Vrste zahtevkov, ki jih je mogoče na podlagi Konvencije ali Uredbe vložiti prek osrednjih organov, so določene v členu 10 Konvencije in členu 56 Uredbe. Ti zahtevki so osebam (ali v nekaterih primerih javnemu organu) na voljo v naslednjih okoliščinah:

Okoliščina	Vrsta zahtevka, ki je na voljo na podlagi Konvencije ali Uredbe
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini iz zaprosene države in jo želi izvršiti v navedeni državi	Zahtevek za izvršitev
Vlagatelj, ki ima odločbo iz države, v kateri velja ali se uporablja Konvencija ali Uredba, in želi, da se odločba prizna ali izvrši v drugi državi	Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti
Vlagatelj, ki še nima odločbe o preživnini, pri čemer nasprotna stranka prebiva v drugi državi, v kateri velja ali se uporablja Konvencija ali Uredba	Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini, vendar zahteva novo odločbo, ker so težave pri priznanju in izvršitvi obstoječe odločbe v drugi državi, v kateri velja ali se uporablja Konvencija ali Uredba	Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini v drugi državi, v kateri velja ali se uporablja Konvencija ali Uredba, vendar jo želi spremeniti, pri čemer nasprotna stranka (druga stranka) prebiva v drugi državi, v kateri velja ali se uporablja Konvencija ali Uredba	Zahtevek za spremembo

Slika 1: Preglednica zahtevkov

39. Kot prikazuje slika 1, je na podlagi Konvencije ali Uredbe mogoče vložiti štiri osnovne vrste zahtevkov. Znotraj teh širokih kategorij si je mogoče prizadevati za več različnih rezultatov. Štiri osnovne vrste so:

- zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi;
- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti obstoječe odločbe o preživnini;
- zahtevek za izdajo odločbe o preživnini, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja;
- zahtevek za spremembo obstoječe odločbe o preživnini.

40. Vse te zahtevke lahko vloži upravičenec, nekatere izmed njih pa tudi zavezanec, kot je določeno v členu 10(2) Konvencije in členu 56(2) Uredbe.

1. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti obstoječe odločbe

41. Ta zahtevek se uporabi, če vlagatelj že ima **odločbo o preživnini** in želi, da država, ki ni država njegovega prebivališča, zadevno odločbo prizna ali jo prizna in izvrši. S priznanjem in izvršitvijo se odpravi potreba po tem, da bi vlagatelj v zaprošeni državi zahteval novo odločbo za pridobitev preživnine. Postopek priznanja in izvršitve namreč omogoča, da se obstoječa odločba izvrši v drugi državi na enaki podlagi, kot če bi bila prvotno izdana v njej. Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, odločba pa mora biti izdana v državi pogodbenici ali državi članici.

Odločba o preživnini določa obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, ter lahko vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti ter določitev stroškov ali izdatkov.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

42. V večini primerov vlagatelj želi priznanje in izvršitev odločbe zaradi izterjave preživnine in po potrebi začetka postopka izvršbe. V nekaterih primerih vlagatelj zahteva samo priznanje. Na primer, zavezanec lahko zahteva samo priznanje tuje odločbe, da bi omejil ali ustavil izterjavo plačil na podlagi druge odločbe, upravičenec pa lahko zahteva samo priznanje, če za izvršitev odločbe ne zaprosi za pomoč druge države.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo ali Uredbo.

b) Primer

43. D prebiva v državi A in ima odločbo iz države A, s katero od nekdanjega moža zahteva plačilo preživnine za svoje tri otroke. Njen nekdanji mož prebiva v državi B. D želi, da se njena odločba o preživnini izvrši. Država A in država B sta državi, med katerima bodisi velja Konvencija bodisi se uporablja Uredba.

44. Osrednji organ v državi A zahtevek za **priznanje in izvršitev** (na podlagi Konvencije)/**priznanje in razglasitev izvršljivosti** (na podlagi Uredbe) odločbe posreduje državi B. Osrednji organ v državi B odločbo pošlje **pristojnemu organu**, da jo evidentira za izvršitev ali razglasi za izvršljivo. Nekdanji mož je obveščen o priznanju ali izvršitvi odločbe in jo lahko izpodbija v skladu s postopki iz Konvencije ali Uredbe. Če nekdanji mož preživnine ne plača prostovoljno, pristojni organ v državi B sprejme potrebne ukrepe za izvršitev odločbe in plačila posreduje državi A.²¹

²¹ Osrednji ali pristojni organ mora na podlagi Konvencije in Uredbe „olajšati“ izvršitev ter izterjavo in nakazilo plačil. Ukrepi, sprejeti v vsaki državi v ta namen, so različni. Glej poglavje 12 o izvrševanju odločb o preživnini.

Člen Konvencije, ki se uporablja – člen 10(1)(a) in 10(2)(a)

Člen Uredbe, ki se uporablja – člen 56(1)(a) in 56(2)(a)

Glej poglavje 7 – Konvencija iz leta 2007: Obravnava prejetih zahtevkov, vloženih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali priznanje in izvršitev.

Glej poglavje 8 – Uredba iz leta 2009: Obravnava prejetih zahtevkov, vloženih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti.

2. Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi

45. Ta zahtevek je izmed vseh zahtevkov na podlagi Konvencije ali Uredbe najbolj preprost. Z njim se zahteva, naj zaprosena država izvrši svojo odločbo ali odločbo, ki jo je že priznala, in pomaga pri nakazilu plačil upravičencu.

46. Razlika med tem zahtevkom in zahtevkom za priznanje in izvršitev, opisanim zgoraj, je, da je bila odločba, ki naj bi se izvršila, izdana/sprejeta ali že priznana v državi, ki jo bo izvršila (zaprošena država). Odločbe zato pred izvršitvijo ni treba priznati.²²

²² Kot je obravnavano v poglavjih 7 in 8, mora biti odločba izdana v državi pogodbenici Konvencije (glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 240) ali v državi članici Evropske unije, v kateri se uporablja Uredba, da se prizna in izvrši v zaproseni državi. Če je odločba iz države, v kateri Konvencija ali Uredba ne veljata ali se ne uporabljata, se lahko zahtevek za izvršitev vloži, če je zaprosena država že priznala odločbo, bodisi z drugo pogodbo ali nacionalno zakonodajo. Drugače je treba vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

47. Ta zahtevek se vloži, kadar ima vlagatelj odločbo o preživnini, izdano ali priznано v državi, v kateri zavezanec prebiva oziroma ima v njej premoženje ali prihodke. Vlagatelj lahko zahteva, da država izvrši odločbo, ki jo je izdala ali priznala. Za vložitev zahteve vlagatelju ni treba oditi v državo, ki je izdala odločbo. Osrednji organ v državi, v kateri vlagatelj prebiva, zahtevek za izvršitev odločbe posreduje zaprošeni državi. Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba.

Država prosilka je država, v kateri vlagatelj prebiva in v kateri se vloži zahtevek ali predloži zahteva na podlagi Konvencije ali Uredbe.

Zaprošena država je država, ki prejme zahtevek ali zahtevo in je zaprošena, naj obravnava zahtevek ali zahtevo. Navadno je to država, v kateri prebiva nasprotna stranka.

b) Primer

48. F prebiva v državi A in ima odločbo o preživnini iz države B, kjer prebiva oče njenega otroka. Želi, da država B izvrši odločbo o preživnini. Država A in država B sta državi, med katerima veljata ali se uporabljata Konvencija ali Uredba.

49. F lahko na podlagi Konvencije ali Uredbe od osrednjega organa v državi A zahteva, naj zahtevek za izvršitev v njenem imenu posreduje državi B. F ni treba zaprositi za priznanje odločbe, saj je bila izdana v državi B. Osrednji organ v državi B obravnava zahtevek in ga posreduje v izvršitev pristojnemu organu v državi B. Če zavezanec preživnine ne plača prostovoljno, pristojni organ sprejme ukrepe, ki jih ima na podlagi nacionalne zakonodaje na voljo za izvršitev odločbe.

Člen Konvencije, ki se uporablja – člen 10(1)(b)

Člen Uredbe, ki se uporablja – člen 56(1)(b)

Glej poglavje 9 – Obravnava prejetih zahtevkov za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaprošeni državi, na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009.

3. Zahtevek za izdajo odločbe

50. Ta zahtevek se uporabi za pridobitev odločbe o preživnini v korist vlagatelja, njegovih otrok ali drugih oseb.²³ Vlagatelj od osrednjega organa v državi svojega prebivališča zahteva, naj v njegovem imenu osrednjemu organu v državi prebivališča zavezanca posreduje zahtevek za izdajo odločbe, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja.²⁴ Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

51. Zahtevek se uporabi, če ni odločbe o preživnini ali če vlagatelj ima odločbo o preživnini, vendar je zaradi določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti v državi, kjer prebiva zavezanec ali kjer naj bi bila izvršena.

²³ Zahtevek za izdajo odločbe se lahko na podlagi Konvencije vloži za „druge osebe“ le, če je bilo področje uporabe Konvencije razširjeno na navedene druge osebe. Glej razpravo o področju uporabe v delu I poglavja 3.

²⁴ Člen 10(3) Konvencije in člen 56(4) Uredbe določata, da se o zahtevku odloča na podlagi zakonov zaprošene države in da zanj veljajo pravila o pristojnosti, ki se uporabljajo v navedeni državi. (Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 248.) V državah članicah Evropske unije se pri odločanju o zahtevkih za izdajo uporabljajo pravila o pristojnosti iz Uredbe ter pravila iz Uredbe o pravu, ki se uporablja, veljavna v različnih državah članicah (glej poglavji 4 in 5 tega priročnika).

b) Primer

52. G prebiva v državi A in ima štiriletnega otroka. Z otrokovim očetom ni bila nikoli poročena, prav tako ni bilo ugotovljeno njegovo sorodstveno razmerje z otrokom. Oče otroka se je zdaj preselil v državo B. G želi, da oče začne plačevati preživnino za otroka. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba.

53. Osrednji organ v državi A na podlagi Konvencije ali Uredbe zahtevkov za **izdajo odločbe o preživnini** za otroka posreduje osrednjemu organu v državi B. Osrednji organ v državi B sprejme potrebne ukrepe za vložitev zahtevka za izdajo odločbe, po navadi s predložitvijo zahtevka pristojnemu organu. Pristojni organ v državi B omogoči ugotovitev sorodstvenega razmerja. To je mogoče na podlagi testa očetovstva, pri čemer se stik z materjo vzpostavi neposredno ali prek osrednjih organov, tako da je mogoče testirati mater in otroka. V nekaterih državah je sorodstveno razmerje mogoče ugotoviti tudi s sodno odločbo ali pa starš predloži izjavo o priznanju očetovstva. Ko se v državi B izda odločba o preživnini, pristojni organ v državi B po potrebi zagotovi njeno izvršitev, plačila pa se nakažejo materi v državi A, ne da bi ta morala vložiti dodaten zahtevek.²⁵

Člen Konvencije, ki se uporablja – člen 10(1)(c) in (d)

Člen Uredbe, ki se uporablja – člen 56(1)(c) in (d)

Glej poglavje 10 – Obravnava prejetih zahtevkov za izdajo odločbe na podlagi konvencije iz leta 2007 ali uredbe iz leta 2009.

4. Zahtevek za spremembo obstoječe odločbe

54. Ta zahtevek se uporabi, če odločba o preživnini obstaja, vendar jo želi ena izmed strank spremeniti.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

55. Zahtevek za spremembo se lahko vloži, če so se potrebe upravičenca ali otrok spremenile ali se je spremenila zmožnost zavezanca za plačevanje preživnine. Vlagatelj (upravičenec ali zavezanec) osrednji organ v državi, v kateri prebiva, zaprosi, naj zahtevek za spremembo posreduje državi, v kateri prebiva nasprotna stranka (ali v kateri naj bi se izvedla sprememba). Če pravo zaprosene države to dovoljuje, se odločba spremeni ali pa se izda nova odločba.²⁶ Spremenjeno odločbo je nato po potrebi treba priznati, če je izdana v državi, ki ni država, v kateri naj bi se izvršila.

56. Konvencija in Uredba ne vključujeta vseh primerov, v katerih želi oseba v mednarodni preživninski zadevi spremeniti obstoječo odločbo. V številnih primerih se ne vloži zahtevek na podlagi člena 10 Konvencije ali na podlagi člena 56 Uredbe, temveč vlagatelj vloži neposredno zahtevo za spremembo pri pristojnem organu v svoji državi ali v državi, v kateri je bila odločba izdana. Vendar Konvencija in Uredba določata mehanizme za posredovanje zahtevkov, če oseba vloži ali mora vložiti zahtevek v eni državi, postopek pa je treba dokončati v drugi državi.²⁷

b) Primer

57. H ima odločbo o preživnini iz države A, s katero se od njenega nekdanjega moža zahteva plačevanje preživnine za njegova otroka. Njen nekdanji mož se je preselil v državo B. Odločba se izvršuje v državi B. H želi, da bi se preživnina zvišala, saj se je od izdaje odločbe zvišal tudi dohodek njenega nekdanjega moža.

²⁵ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 108, glede uporabe izraza „olajšati“.

²⁶ Glej člen 10(3) Konvencije in člen 56(4) Uredbe. O zahtevku se odloči skladno z zakoni zaprosene države, vključno s pravili o pristojnosti, ki se uporabljajo v navedeni državi. V državah članicah Evropske unije se pri odločanju o zahtevkih za spremembo uporabljajo pravila o pristojnosti iz Uredbe in pravila iz Uredbe o pravu, ki se uporablja, veljavna v različnih državah članicah (glej poglavji 4 in 5 tega priročnika).

²⁷ Glej poglavji 4 in 11. Uredba in Konvencija vsebujeta omejitve, ki lahko vplivajo na sposobnost zavezanca, da uspešno spremeni obstoječo odločbo, zlasti če upravičenec prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana.

58. Če H vloži zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije ali Uredbe, osrednji organ v državi A zahtevek za **spremembo obstoječe odločbe** v imenu H posreduje osrednjemu organu v državi B. Nekdanji mož je obveščen in zadeva se obravnava v državi B. Spremenjeno odločbo je mogoče izvršiti v državi B, ko je izdana.

Člen Konvencije, ki se uporablja – člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c)

Člen Uredbe, ki se uporablja – člen 56(1)(e) in (f) ter 56(2)(b) in (c)

Glej poglavje 11 – Zahtevki za spremembo odločbe: člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c) Konvencije iz leta 2007; in člen 56(1)(e) in (f) ter 56(2)(b) in (c) Uredbe iz leta 2009.

B. Zahteva za posebne ukrepe

59. Poleg štirih vrst zahtevkov, ki so na voljo na podlagi obeh instrumentov, Konvencija in Uredba določata tudi nekatere dodatne zahteve, ki se vložijo pri osrednjem organu, če vlagatelj še ni vložil zahtevka. To so tako imenovane „zahteve za posebne ukrepe“. Zagotovitev pomoči v odgovor na tako zahtevo je predmet diskrecijske pravice, pri čemer ukrepe, ki se sprejmejo v odgovor, določi zaprosena država.

60. Člen 7 Konvencije in člen 53 Uredbe določata šest zahtev, ki jih je mogoče prek osrednjega organa predložiti drugemu osrednjemu organu. Odvisno od vrste ukrepa in nacionalnega pravnega sistema lahko nacionalni osrednji organ sodne, upravne in druge pristojne organe zaprosi za pomoč pri izvajanju teh posebnih ukrepov. Zahteva za posebne ukrepe se lahko vloži za:

- 1 pomoč pri iskanju zavezanca ali upravičenca;
- 2 pomoč pri pridobivanju informacij o dohodku in finančnih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, vključno z informacijami o premoženju;
- 3 olajšanje pridobitve listinskih in drugih dokazov;
- 4 pomoč pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja;
- 5 začetek ali lažjo pridobitev začasnih ukrepov pred izpolnitvijo zahtevka za izterjavo preživnine;
- 6 olajšanje vročanj pisanj.

a) Kdaj se vloži zahteva za posebne ukrepe

61. Zahteva za posebne ukrepe se vloži, ko vlagatelj zahteva omejeno vrsto pomoči pri vložitvi zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti, izvršitev, izdajo ali spremembo na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pomoč se lahko zahteva tudi za ugotovitev, ali je treba vložiti zahtevek, ali pa se za pomoč lahko zaprosi v nacionalnem postopku v preživninski zadevi, če ima ta preživninska zadeva mednarodni element.

62. V nekaterih državah se lahko v zadevah, ki se nanašajo na vročanje pisanj ali pridobivanje dokazov, uporabljajo še druge mednarodne konvencije ali uredbe (glej člen 50 Konvencije in člen 51(2) Uredbe). Glej oddelek IX dela II poglavja 3 tega priročnika.

b) Primer

63. J živi v državi A in ima dva otroke. Od očeta otrok se je razvezala in ima odločbo o preživnini, s katero se od njega zahteva plačevanje preživnine. J meni, da bi oče lahko živel v državi B ali državi C, saj ima sorodnike v obeh državah. Želi, da se njena odločba izvrši, vendar ne ve, kateri državi naj jo pošlje.

64. Na podlagi Konvencije ali Uredbe lahko osrednji organ v državi A osrednji organ v državi B ali državi C zaprosi za pomoč pri iskanju očeta. Vloži se zahteva za posebne ukrepe, pri čemer se navede, da bi J rada vložila zahtevek za priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti odločbe, ko bo oče/nasprotna stranka najden(-a). Osrednji organ v državi B ali državi C potrdi, ali je nasprotno stranko mogoče najti v državi, tako da lahko država A nato posreduje sveženj listin ustreznemu osrednjemu organu.

Člen Konvencije, ki se uporablja – člen 7

Člen Uredbe, ki se uporablja – člen 53

Glej tudi oddelek VIII dela II poglavja 3 – Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009.

C. Pregled neposrednih zahtev pri pristojnih organih na podlagi Konvencije in Uredbe

65. Pravosodni, upravni in drugi pristojni organi lahko prejmejo tudi „neposredne zahteve“, to so zahteve, ki jih vlagatelji ne vložijo prek osrednjih organov, temveč jih na podlagi Konvencije ali Uredbe vložijo neposredno pri pristojnih organih.

66. Neposredne zahteve so izrecno določene na podlagi Konvencije (člen 37) in jih večinoma ureja notranje pravo zaprosene države. Nacionalna zakonodaja/zakoni, ki se uporabljajo na nacionalni ravni, določajo, ali je zahtevo sploh mogoče vložiti in katere obrazce ali postopke je treba uporabiti. Vendar je treba opozoriti, da člen 37 Konvencije vsebuje nekaj določb, ki se v nekaterih primerih vseeno uporabljajo za neposredne zahteve (in sicer več določb v zvezi z učinkovitim dostopom do postopkov/pravne pomoči, omejitvami postopkov (člen 18), priznanjem in izvršitvijo, izvršitvijo ter javnimi organi kot vlagatelji zahtevkov).

67. Na podlagi Uredbe se določbe Uredbe uporabljajo za neposredne zahteve, če te spadajo na njeno področje uporabe, razen določb o najširšem obsegu brezplačne pravne pomoči iz poglavja V (Dostop do pravnega varstva)²⁸ in številnih določb poglavja VII (Sodelovanje). Glej tudi poglavja, ki vključujejo vrste zahtevkov na podlagi Konvencije in Uredbe in v katerih so na kratko opisane različne vrste neposrednih zahtev na podlagi obeh instrumentov (za neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije glej poglavje 7, za neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti na podlagi Uredbe glej poglavje 8, za neposredne zahteve za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaproseni državi, glej poglavje 9 in za neposredne zahteve za izdajo ali spremembo glej poglavji 10 oziroma 11).

²⁸ Da se določbe o najširšem obsegu brezplačne pravne pomoči iz poglavja V Uredbe, ki so določene v členu 46, ne uporabljajo za neposredne zahteve, ki jih vložijo upravičenci do preživnine, mlajši od 21 let (temveč samo za zahtevke, vložene prek osrednjih organov), je mogoče razbrati iz besedila člena 55 ter členov 56(1) in 46(1) Uredbe ter uvodne izjave 36 Uredbe. Vendar se člen 47 Uredbe iz poglavja V nanaša na bolj omejena pravila o pravni pomoči, ki naj bi veljala tudi za neposredne zahteve.

Poglavje 2 - Razlaga izrazov: Konvencija iz leta 2007

A. Namen tega poglavja

68. Posamezni izrazi, ki se uporabljajo v Konvenciji, so rezultat štiriletnih pogajanj in razprav in številni izmed njih se uporabljajo tudi v Uredbi, saj so pogajanja o tem instrumentu sledila pogajanjem o Konvenciji. Ob pripravi tega priročnika za Uredbo ni bilo uradnega glosarja, zato to poglavje vključuje samo opredelitve izrazov, vključenih v Konvencijo. Vendar je lahko opis izrazov, uporabljenih v Konvenciji, koristen tudi za razumevanje nekaterega izrazja, uporabljenega v Uredbi.

69. Nekateri izrazi, uporabljeni v Konvenciji, so opredeljeni v sami Konvenciji. Veliko drugih izrazov pa ni opredeljenih, saj je njihov pomen lahko odvisen od notranjega prava države, v kateri poteka postopek v zvezi s preživnino. Ni na primer opredeljen izraz „izvršitev“. Ta izraz se uporablja v celotni Konvenciji, vendar se je zdelo, da ga v njej ni treba opredeliti, saj je pomen izraza v državah, ki obravnavajo preživninske obveznosti, na splošno ustrezno poenoten, in ker je eno izmed pomembnih osnovnih načel Konvencije, da jo je treba razlagati široko in svobodno.²⁹

70. V praksi zato o tem, ali posamezen ukrep pomeni izvršitev, odloči pristojni organ, odgovoren za izvršitev odločbe. Upoštevajte pa, da iz Konvencije izhaja, da je za izvršitev odločbe mogoče sprejeti nekatere ukrepe, tako da vsebuje smernice o tem, kateri ukrepi se navadno štejejo za izvršitev. Podobno bo o pomenu izraza „zakonec“ za določitev, ali gre za preživnino zakonca, odločil pristojni organ, ki bo izdal odločbo (v primeru izdaje odločbe), ali pristojni organ, ki bo obravnaval zahtevo za priznanje (če se zahtevata priznanje in izvršitev odločbe).

71. Namen tega poglavja ni zagotoviti pravne ali dokončne opredelitve izrazov, ki se uporabljajo v Konvenciji. Namesto tega vsebuje glosar ali razlago izrazov, uporabljenih v priročniku, pri čemer je njihov pomen pojasnjen **v okviru operativnih postopkov**, ki se uporabljajo za zadeve iz Konvencije, tako da lahko tisti, ki ne poznajo mednarodnih preživninskih zadev, lažje sledijo postopkom. Če se pojavi dvom glede pravilnega pravnega pomena posamezne besede ali izraza, uporabljenega v Konvenciji, si je treba pomagati z obrazložitvenim poročilom in viri mednarodnega ali nacionalnega prava.

B. Izrazi, uporabljeni v tem priročniku

Pristop

72. Pristop je eden izmed postopkov, na podlagi katerih lahko država postane pogodbenica Konvencije.³⁰ Člen 60 določa, kdaj začne Konvencija veljati (tri mesece po deponiranju druge listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi) in kdaj začne veljati v posamezni državi članici. Na spletišču Haaške konference so navedene države, ki so postale pogodbenice Konvencije.

Glej člena 58 in 60 Konvencije.

Upravni organ

73. V nekaterih državah o preživninskih zadevah odloča upravni organ (imenovan tudi agencija za preživnine otrok), ki ga država ustanovi posebej za pomoč pri izdaji, izvrševanju in spreminjanju odločb o preživnini.³¹

74. V členu 19(3) je upravni organ opredeljen kot organ javne uprave, katerega odločbe izpolnjujejo merili, določeni v navedenem členu. Zoper odločbe mora biti mogoče vložiti pravna sredstva, ki jih obravnava sodni organ v navedeni državi ter ki morajo imeti podobno veljavnost in učinek kot odločba sodnega organa v isti zadevi.

²⁹ Glej razpravo v obrazložitvenem poročilu o Konvenciji, odstavki 60–65.

³⁰ Glej obrazložitveno poročilo o Konvenciji, odstavek 690.

³¹ Glej obrazložitveno poročilo o Konvenciji, odstavek 432.

Glej člen 19(1) in 19(3) Konvencije.

Spustitev v postopek

75. Ta izraz se nanaša na udeležbo ali navzočnost osebe na določeni vrsti obravnave. Glede na zakone in postopke države lahko to, da se oseba ali stranka spusti v postopek, vključuje osebno udeležbo na obravnavi ali sodelovanje na obravnavi po telefonu ali z drugimi elektronskimi sredstvi. Oseba se lahko „spusti v postopek“ tudi po odvetniku ali drugem zastopniku, ki se obravnave udeleži ali nastopi v njenem imenu. To, ali se je stranka spustila v postopek za izdajo odločbe, je na podlagi Konvencije pomembno za ugotovitev, ali je treba zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe priložiti izjavo o ustreznem obveščanju.

Glej člena 25 in 29 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Vlagatelj

76. V priročniku je vlagatelj oseba ali državni organ („javni organ“), ki pri osrednjem organu vloži zahtevo za enega izmed zahtevkov na podlagi člena 10 (priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdaja ali sprememba).

77. Na nekaterih mestih v Konvenciji je lahko vlagatelj tudi oseba ali stranka v sodnem postopku, ki je vložila pravno sredstvo. Na primer, v členu 23(6) je vlagatelj oseba, ki se pritoži zoper odločbo o evidentiranju odločbe za izvršitev ali razglasitev odločbe za izvršljivo.

78. Vlagatelj je lahko upravičenec, zavezanec ali otrokov pravni zastopnik. Pri nekaterih zahtevkih je lahko upravičenec tudi javni organ.

Glej člene 7, 10, 36 in 37 Konvencije.

Zahtevki in zahteve

79. V tem priročniku in Konvenciji se razlikuje med „zahtevki“ in „zahtevami“. Izraz zahtevek se nanaša na zahtevke, ki se pri osrednjem organu vložijo na podlagi člena 10. Na podlagi navedenega člena se lahko vloži zahtevek za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo.

80. Neposredna zahteva se ne vloži prek osrednjega organa. Neposredna zahteva je zahteva, ki jo pristojni organ, na primer sodišče ali upravni organ, prejme neposredno od posameznika. Taka zahteva ni vložena na podlagi člena 10. Zahteva se na primer vloži neposredno pri pristojnem organu za priznanje odločbe, ki se nanaša samo na preživnino zakonca.

81. Člen 7, na podlagi katerega so dovoljene zahteve za posebne ukrepe, je izjema od tega splošnega razlikovanja. Čeprav posebni ukrepi ne spadajo na področje uporabe člena 10, zahtevo osrednji organ vseeno predloži drugemu osrednjemu organu.

Glej člene 7, 10 in 37 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 1

Javna listina

Glej sporazum o preživnini.

Osrednji organ

82. Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije. Te naloge so določene v poglavjih II in III Konvencije.³²

83. V primeru zveznih držav ali držav s samostojnimi enotami je lahko osrednjih organov več.³³ Osrednji organ zahtevke posreduje drugim državam ter na splošno skrbi za pretok in obdelavo zahtevkov. Številne pristojnosti osrednjega organa lahko v okviru možnosti, ki jih dopušča pravo države, izvajajo javni organi v državi, na primer agencija za preživnine otrok, pod nadzorom osrednjega organa.

Glej člene 4, 5, 6, 7 in 8 Konvencije.

Pristojni organ

84. Pristojni organ je javni organ ali oseba v posamezni državi, ki ji je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo. V nekaterih državah je lahko osrednji organ tudi organ, ki je pristojen za vse ali nekatere naloge na podlagi Konvencije.

Glej člen 6 Konvencije.

Država pogodbenica

85. Država pogodbenica je država, ki jo zavezuje Konvencija, ker je dokončala postopek ratifikacije, sprejetja ali odobritve iz člena 58.

86. Izraz država se v tem priročniku pogosto uporablja. Na splošno se nanaša na suvereno državo ali državo, in ne na podenoto države ali teritorialno enoto, kot je provinca, ali državo v Združenih državah Amerike. Vendar izraz država v nekaterih primerih vključuje tudi teritorialno enoto. To določa člen 46. Na primer, sklicevanje na pristojni organ v državi, kjer je bila izdana odločba, je mogoče razumeti ali razlagati kot sklicevanje na sodni ali upravni organ v posamezni teritorialni enoti.³⁴

Glej člena 46 in 58 Konvencije.

Konvencija

87. Izraz Konvencija se v priročniku uporablja za *Haaško konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin*.

Profil države

88. Na podlagi člena 57 Konvencije mora vsaka država pogodbenica Stalnemu uradu Haaške konference predložiti določene informacije o nacionalnem pravu, postopkih in ukrepih, ki jih bo sprejela za izvajanje Konvencije, vključno z opisom, kako bo država obravnavala zahteve za izdajo, priznanje in izvršitev odločb o preživnini.³⁵

89. Države pogodbenice lahko te informacije zagotovijo v profilu države, ki ga je priporočila in objavila Haaška konferenca. V profilu države se navedejo morebitne listine ali zahteve za zahtevke, ki so značilne za državo.

³² Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 85.

³³ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 89.

³⁴ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 637.

³⁵ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 683.

90. Uporaba profila države ni obvezna. Vendar mora tudi država, ki ne uporabi profila države, Stalnemu uradu Haaške konference predložiti informacije, zahtevane na podlagi člena 57.

91. Profil države in informacije, ki jih je država pogodbenica zagotovila na podlagi člena 57, so na voljo na spletišču Haaške konference za mednarodno zasebno pravo na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

Glej člen 57 Konvencije.

Upravičenec

92. Upravičenec je v členu 3 opredeljen kot oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik. Upravičenec je lahko oseba, ki preživnino uveljavlja prvič (npr. v zahtevku za izdajo odločbe), ali oseba, ki je do preživnine upravičena na podlagi obstoječe odločbe.³⁶

93. Če država pogodbenica področje uporabe Konvencije razširi še na druge oblike družinske preživnine, vključno z ranljivimi osebami, je lahko upravičenec katera koli druga oseba, ki je upravičena do te vrste družinske preživnine.

94. Člen 36 določa, da v nekaterih oddelkih Konvencije izraz upravičenec pomeni tudi javni organ. Javni organ je lahko upravičenec v okviru zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev ali izdajo nove odločbe o preživnini, če je bilo priznanje obstoječe odločbe zavrnjeno zaradi razlogov, navedenih v členu 20(4).

Glej člene 3, 10 in 36 Konvencije.

Zavezanec

95. Zavezanec je v členu 3 opredeljen kot oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu kraja, v katerem je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolжник ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z otrokom. Zavezanec ne more biti javni organ, na primer socialna služba.

96. Če država pogodbenica področje uporabe Konvencije razširi še na druge oblike družinske preživnine, je lahko zavezanec tudi katera koli oseba, ki dolguje preživnino ali od katere se zahteva navedena oblika družinske preživnine.

Glej člena 3 in 10 Konvencije.

Odločba

97. Izraz odločba je v Konvenciji opredeljen za namene zahtevkov za priznanje in izvršitev, izvršitev ter nekatere vrste zahtev pri pristojnih organih.

98. Z odločbo se določi obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, lahko pa vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil, preživnine za nazaj ali obresti in določitev stroškov.³⁷

99. S tem izrazom je na primer zajeta vrsta odločitve, ki jo navadno sprejme sodni organ in je vsebovana v sodbi ali odredbi sodišča. Izrecno so vključene tudi odločbe upravnega organa, če izpolnjujejo merila iz člena 19(3). Na področje uporabe Konvencije tako spadajo tudi ocene agencije za preživnino otrok v upravnem sistemu, če izpolnjujejo ta merila.

³⁶ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 66.

³⁷ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavki 434–437.

Glej člena 3 in 19 Konvencije.

Izjava

100. Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije. Izjave so določene v členu 63. Država lahko na primer izjavi, da se celotna Konvencija uporablja za preživnino zakonca, kot je določeno v členu 2(3). Država lahko izjave predloži ob pristopu h Konvenciji ali kadar koli po tem. Izjave se lahko tudi dopolnijo ali spremenijo. Izjave, ki jih je dala posamezna država, so navedene v profilu te države, navedene pa so tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

Glej člen 63 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Razglasitev izvršljivosti

101. Razglasitev izvršljivosti je mehanizem, s katerim se lahko v nekaterih državah zagotovi, da ima tuja odločba enak učinek (v okviru omejitev, določenih z nacionalno zakonodajo) kot odločba, izdana v navedeni državi. Razglasitev izvršljivosti se razlikuje od izjave o izvršljivosti, to je listine, s katero se potrjuje, da je odločba izvršljiva v državi izvora, in ki mora biti vključena v sveženj listin za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev.

Glej člen 23(2) in člen 25(1)(b) Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavji 7 in 8

Izdaja odločbe

102. Ta izraz se nanaša na postopek za pridobitev odločbe o preživnini, če odločba o preživnini še ni bila izdana ali če obstoječe odločbe zaradi določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti. Izdaja odločbe lahko vključuje ugotovitev sorodstvenega razmerja, če je to potrebno za odločitev o preživnini.

Glej člen 10 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 10

Ugotovitev sorodstvenega razmerja

103. Ugotovitev sorodstvenega razmerja vključuje določitev biološkega ali pravnega sorodstvenega razmerja zaradi preživnine. Na podlagi Konvencije se ugotovitev sorodstvenega razmerja pogosto zahteva v okviru zahtevka za izdajo odločb o preživnini, čeprav je lahko tudi predmet zahteve za posebne ukrepe na podlagi člena 7.³⁸ Čeprav je sorodstveno razmerje mogoče ugotoviti z genetskim testiranjem, ga je mogoče določiti tudi v okviru prava, in sicer na podlagi domnev, kot so zakonska zveza ali zunajzakonska zveza strank pred otrokovim rojstvom, ali če starš sprejme ali prizna očetovstvo.

Glej člena 7 in 10 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavji 1 in 10

Preverjanje po uradni dolžnosti

104. Preverjanje po uradni dolžnosti je oblika preverjanja, ki ga lahko pristojni organ na svojo pobudo izvede v postopku za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe. Preverjanje je določeno v členih 23(4) in 24(4).³⁹ Nobena izmed strank nima pravice predložiti stališč v zvezi s preverjanjem.

³⁸ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 174.

³⁹ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 500.

105. Razen če je zaprosena država izjavila, da bo uporabila postopek iz člena 24, se lahko s preverjanjem po uradni dolžnosti na podlagi člena 23 presodi, ali bi bilo evidentiranje odločbe za izvršitev ali razglasitev izvršljivosti v očitnem neskladju z javnim redom.

106. Če se uporabi alternativni postopek iz člena 24, je preverjanje po uradni dolžnosti nekoliko drugačno, saj mora pristojni organ proučiti še druge razloge.

Za poglobljeno obravnavo tega postopka glej poglavje 5.

Glej člene 12(8), 23(4) in 24(4) Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Odtegotanje

107. Odtegotanje je postopek, s katerim izvršilni organ prestreže sredstva, ki bi se drugače izplačala zavezancu. Z obvestilom ali nalogom za odtegotanje se od osebe ali organizacije, ki bi ta sredstva plačala zavezancu, zahteva, da jih namesto tega plača izvršilnemu organu v korist preživninskega upravičenca. V nekaterih državah se odtegotanje imenuje tudi zaseg ali prestrežanje sredstev.

Glej člen 34 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 12

Običajno prebivališče

108. Izraz običajno prebivališče v Konvenciji ni opredeljen.⁴⁰ V številnih členih Konvencije se uporablja v zvezi z ugotavljanjem, ali je odločbo mogoče priznati ali izvršiti. Ali ima oseba običajno prebivališče v državi, se ugotovi na podlagi dejstev v posamezni zadevi. Določitev običajnega prebivališča lahko temelji na dejstvih, kot so, kje oseba prebiva, kje ima primarno (glavno) prebivališče oziroma kje dela ali hodi v šolo. Zgolj navzočnost v državi ni dovolj za ugotovitev običajnega prebivališča.

Glej člen 20(1) Konvencije.

Sodna pristojnost

109. Nasprotna stranka lahko z vložitvijo pravnega sredstva zoper odločbo o priznanju ali priznanju in izvršitvi odločbe prereka izpolnitev pogojev za priznanje in izvršitev iz člena 20. Navedeni pogoji za priznanje in izvršitev ter sklicevanje na sodno pristojnost v okviru tega se nanašajo na zahtevane povezave med strankama in državo, v kateri ima sedež organ odločanja. Sodišče je na primer lahko pristojno za izdajo odločbe o preživnini, če obe stranki prebivata v navedeni državi. Odločbo, izdano na tej podlagi, je zato mogoče priznati in izvršiti.

Glej člena 20 in 21 Konvencije.

Uradna potrditev

110. Uradna potrditev je izraz, ki se uporablja za opis nekaterih formalnih pravnih postopkov. Z uradno potrditvijo se potrdijo verodostojnost podpisa, funkcija podpisnika listine in, kjer je primerno, istovetnost pečata ali žiga na listini. Uradna potrditev se ne nanaša na vsebino same listine (to je uradno potrjene listine). Na podlagi člena 41 se v postopkih na podlagi Konvencije ne sme zahtevati nikakršna uradna potrditev ali podobna formalnost, vključno z uporabo žiga Apostille.⁴¹

⁴⁰ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 63 in 444.

⁴¹ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 614.

Glej člen 41 Konvencije.

Rubež

111. Rubež je pravno zadržanje ali pravica, ki jo je mogoče uveljavljati zoper premoženje osebe. V nekaterih državah je mogoče rubež uveljavljati na premoženju – vključno z zemljiščem in vozili – zavezanca, ki dolguje preživnino. Če se premoženje proda, se lahko izostala plačila preživnine poplačajo s prihodkom od prodaje.

Glej člen 34 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 12

Preživnina

112. Preživnina vključuje preživnino za otroke, zakonca ali partnerja in stroške vzdrževanja otrok ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na preživninske obveznosti, ki izhajajo iz drugih oblik družinskih razmerij.

113. Zavezanec preživnino plačuje upravičencu. Preživnina lahko vključuje redna plačila in pavšalna plačila ali prenose lastništva, odvisno od prava države, v kateri je odločba izdana.⁴²

Glej člen 2 Konvencije.

Sporazum o preživnini

114. Na podlagi člena 30 je mogoče sporazum o preživnini priznati in izvršiti, če je kot odločba izvršljiv v državi, v kateri je bil sklenjen, zato izraz odločba v okviru zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev iz člena 10 vključuje sporazum o preživnini.⁴³

115. Sporazum o preživnini je v členu 3 opredeljen kot pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki ga lahko pristojni organ preveri in spremeni ter:

- je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali
- ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral.

116. V opredelitev so tako zajete javne listine, ki se uporabljajo v nekaterih državah, in zasebni sporazumi, ki se uporabljajo v drugih. Na primer, lahko se šteje, da je sporazum o preživnini, ki ga starša skleneta med postopkom razveze, ali sklep na podlagi postopka mediacije med staršema, dogovor o preživnini, ki je izvršljiv na podlagi Konvencije, če izpolnjuje ta merila.

117. Država lahko izrazi pridržek, kar pomeni, da ne priznava sporazumov o preživnini.

Glej člena 3 in 30 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Odločba o preživnini

Glej odločba.

Preverjanje premoženjskega stanja

118. V nekaterih primerih je na podlagi Konvencije dovoljeno, da država na podlagi preverjanja premoženjskega stanja ugotovi, ali je vlagatelj upravičen do pravne pomoči v postopku na podlagi Konvencije in ali se navedena pomoč vlagatelju ali stranki zagotovi brezplačno. Pri preverjanju premoženjskega stanja se po navadi preverijo dohodki in premoženje vlagatelja ali druge finančne okoliščine, ki vplivajo na sposobnost vlagatelja, da plača pravno pomoč.

⁴² Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 65.

⁴³ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 554.

119. Preverjanje premoženjskega stanja otroka je na podlagi člena 16 dovoljeno pri nekaterih zahtevkih, pri čemer se upoštevajo finančni položaj ali finančne razmere otroka in ne starša, nekatere države pa lahko na podlagi takega preverjanja odločijo o zagotovitvi brezplačne pravne pomoči.

Glej člena 16 in 17 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Preskus utemeljenosti

120. V nekaterih primerih je s Konvencijo dovoljeno, da država s preskusom utemeljenosti ugotovi, ali se vlagatelju v postopku na podlagi Konvencije dodeli brezplačna pravna pomoč. Pri preskusu utemeljenosti se običajno preveri utemeljenost zahtevka ali verjetnost, da mu bo ugodeno, pri čemer se obravnavajo vprašanja, kot sta pravna podlaga za zahtevek in verjetnost, da bo glede na dejansko stanje v zadevi zahtevku ugodeno. Katera vrsta vprašanj se obravnava pri preskusu utemeljenosti, je odvisno od države članice, ki preskus izvede.

Glej člena 15(2) in 17(a) Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Sprememba odločbe

121. Sprememba se nanaša na postopek spreminjanja odločbe o preživnini po tem, ko je izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj iz odločbe o preživnini. Na podlagi Konvencije je z izrazom sprememba zajeta tudi izdaja nove odločbe, če nacionalna zakonodaja zaprosene države ne določa postopka za spremembo tuje odločbe, temveč dovoljuje samo izdajo nove odločbe.⁴⁴ Zahtevek za spremembo lahko vloži upravičenec na podlagi člena 10(1)(e) ali (f) ali zavezanec na podlagi člena 10(2)(b) ali (c).

Glej člena 10 in 18 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 11

Stalni urad/Haaška konferenca o mednarodnem zasebnem pravu

122. Haaška konferenca o mednarodnem zasebnem pravu (v nadaljnjem besedilu: Haaška konferenca) je mednarodna medvladna organizacija, ki razvija in zagotavlja večstranske pravne instrumente za spodbujanje mednarodnega pravosodnega in upravnega sodelovanja na področju zasebnega prava, zlasti na področjih varstva družine in otrok, civilnega postopka in gospodarskega prava.

123. Stalni urad je sekretariat Haaške konference, odgovoren za vsakodnevno delo organizacije.

124. Na podlagi Konvencije morajo države pogodbenice Stalnemu uradu predložiti informacije iz člena 57, pri čemer morajo navesti, kako se bodo zahteve iz Konvencije izvajale v zadevni državi. Stalni urad bo zbiral tudi informacije, vključno s statističnimi podatki in sodno prakso v zvezi z izvajanjem Konvencije.

Glej člena 54 in 57 Konvencije.

Osební podatki/informacije o osebi

125. Osební podatki so informacije o osebi, ki se zberejo, uporabijo ali razkrijejo med postopkom na podlagi Konvencije. Vključujejo podatke za ugotavljanje istovetnosti, kot so datum rojstva, naslov osebe in dohodek, podatke o zaposlitvi posameznika ter nacionalne ali državne identifikatorje, kot so številke socialnega zavarovanja, številke v

⁴⁴ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 264.

zvezi s socialno varnostjo, številke zdravstvenega zavarovanja in podobne številke, ki so za posameznika edinstvene.⁴⁵

126. Na podlagi Konvencije se lahko osebni podatki uporabijo samo za namen, za katerega so bili zbrani ali posredovani, ohraniti pa je treba tudi zaupnost podatkov v skladu s pravom države, ki jih obdeluje. Razkritje osebnih podatkov ali informacij o osebi ni dovoljeno, če bi tako razkritje lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo posameznika.⁴⁶

Glej člene 38, 39 in 40 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti

127. *Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti*, je mednarodni instrument, ki vsebuje splošna pravila o pravu, ki se uporablja, in dopolnjuje *Haaško konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin*. Nekatere države, ki so pogodbenice Konvencije, so lahko tudi podpisnice Protokola in ga uporabljajo v preživninskih zadevah.

Napotitev na priročnik – poglavja 5, 10 in 11

Začasni ukrepi

128. Začasni ukrepi so določeni v členu 6(2)(i) in členu 7 Konvencije. Gre za postopek, ki se v državi začne, da bi se zavaroval zahtevek za izterjavo preživnine. Začasni ukrepi se na primer lahko zahtevajo za preprečitev odsvojitve premoženja ali preprečitev, da bi zavezanec zapustil državo in se tako izognil preživninskemu postopku.⁴⁷

Glej člena 6 in 7 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavji 1 in 3

Javni organ

129. Izraz javni organ se v Konvenciji uporablja v dveh različnih okoliščinah.

130. Na podlagi člena 36 je javni organ državni organ, ki lahko kot upravičenec vloží zahtevek za izterjavo preživnine v omejenih okoliščinah. Javni organ lahko vloží zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe na podlagi člena 10(1)(a) in (b). Vloží lahko tudi zahtevek za izdajo odločbe, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati zaradi razlogov iz člena 20(4).⁴⁸

131. Javni organ ima pravico vložiti zahtevek, če nastopa namesto zavezanca ali zahteva povračilo nadomestila, ki je bilo izplačano namesto preživnine.

132. Na javne organe se nanaša tudi člen 6(3) Konvencije in v okviru tega so javni organi subjekti, ki lahko na podlagi prava države izvajajo dejavnosti osrednjega organa. Javni organ, pristojen za te dejavnosti, morajo nadzorovati pristojni organi države, o obsegu njihovega sodelovanja v zadevah na podlagi Konvencije pa je treba obvestiti Stalni urad Haaške konference.

Glej člen 6(3) in člen 36 Konvencije.

Ratifikacija

133. Ratifikacija je eden izmed načinov, da država postane pogodbenica Konvencije. Člen 60 določa, kdaj začne Konvencija veljati (tri mesece po deponiranju druge listine o

⁴⁵ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 605.

⁴⁶ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 608.

⁴⁷ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 176.

⁴⁸ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 590.

ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi) in kdaj začne veljati v posamezni državi članici. Na spletišču Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu so navedene države, ki so postale pogodbenice Konvencije.

Glej člena 58 in 60 Konvencije.

Priznavanje

134. **Priznanje odločbe o preživnini je postopek, s katerim** pristojni **državni** organ potrdi pravice in obveznosti v zvezi s preživnino, ki jih je določil organ v državi izvora, v kateri je bila odločba izdana, in navedeni odločbi prizna pravno veljavo.⁴⁹ V večini primerov vlagatelj zahteva tudi izvršitev odločbe, zato se vloži zahtevek za priznanje in izvršitev. Lahko pa vlagatelj zahteva tudi samo priznanje odločbe. Na podlagi člena 26 za zahtevek za priznanje veljajo enake zahteve kot za zahtevek za priznanje in izvršitev, vendar se ne zahteva, da je odločba izvršljiva v državi izvora, ampak samo, da ima v tej državi „učinek“.

Glej člene od 19 do 28 Konvencije.

Priznavanje in izvršitev

135. Priznavanje in izvršitev obstoječih odločb o preživnini je eden izmed ključnih postopkov na podlagi Konvencije. Namen priznanja in izvršitve je omogočiti, da odločba, izdana v eni državi, učinkuje ali je izvršljiva v drugi državi pogodbenici.⁵⁰ S postopkom priznavanja in izvršitve se odpravi potreba po tem, da bi upravičenec v državi, v kateri naj bi se odločba izvršila, zahteval izdajo nove odločbe, zaproseni državi pa omogoča izvršitev obstoječe odločbe.

Glej člene 19 do 28 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Osrednji organ prosilec in zaproseni osrednji organ

136. Osrednji organ prosilec je osrednji organ v državi, kjer se vlaga zahtevek ali zahteva. Ta osrednji organ zahtevek posreduje zaprosenemu osrednjemu organu, ki zahtevek obravnava in ga pošlje v izpolnitev pristojnemu organu. Naloge osrednjega organa so določene v členu 7 Konvencije.

Glej člen 7 Konvencije.

Država prosilka in zaprosena država

137. **Država prosilka** je država, v kateri vlagatelj prebiva in v kateri se vloži zahtevek ali predloži zahteva na podlagi Konvencije. **Zaprosena država** je država, ki je zaprosena za obravnavo zahtevka ali zahteve. Po navadi je to država, v kateri prebiva nasprotna stranka.⁵¹

Glej člena 10 in 12 Konvencije.

Pridržek

138. Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno dati v nekaterih okoliščinah in v kateri se navede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi nekoliko omejena. Država lahko na primer vloži pridržek, da ne bo priznavala ali izvrševala sporazumov o preživnini. Postopek za vložitev pridržkov je določen v členu 62. Pridržki, ki jih je vložila posamezna država, so navedeni v profilu zadevne države. Polno besedilo vseh pridržkov, ki jih je vložila posamezna država, je na

⁴⁹ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 429.

⁵⁰ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 490.

⁵¹ Izraza „zaprosena država“ in „država prosilka“ nista opredeljena v Konvenciji ali obrazložitenem poročilu. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 64. Člen 9 Konvencije vsebuje opredelitev prebivanja samo za namene navedenega člena. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 228.

voljo tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

Glej člen 62 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Nasprotna stranka

139. Nasprotna stranka je oseba, ki odgovori ali se odzove na zahtevek ali pravno sredstvo na podlagi Konvencije. Nasprotna stranka je lahko upravičenec ali zavezanec.

Glej člene 11, 23 in 24 Konvencije.

Posebni ukrepi

140. Posebni ukrepi so določene naloge v okviru upravnega sodelovanja, ki so navedene v členu 7 in ki jih lahko eden izmed osrednjih organov zahteva od drugega osrednjega organa. Zahteva se vloži ločeno od zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izdajo, izvršitev ali spremembo. Posebni ukrepi, ki jih je mogoče zahtevati, vključujejo pomoč pri:

- ugotavljanju, kje je zavezanec ali upravičenec;
- pridobivanju informacij o dohodku in finančnih razmerah upravičenca ali zavezanca, vključno o tem, kje ima premoženje;
- ugotavljanju očetovstva otroka;
- pridobivanju listin ali dokazil;
- vročanju pisanj;
- pridobivanju vmesnih ali začasnih ukrepov.

Glej člen 7 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavji 1 in 3

Država

Glej država pogodbenica

Država izvora

141. Ta izraz se nanaša na državo, v kateri je bila izdana odločba o preživnini. Država izvora ni nujno država, v kateri vlagatelj ali nasprotna stranka zdaj prebiva. Poznavanje države izvora je pomembno na primer pri ugotavljanju, kateri pristojni organ mora izpolniti izjavo o izvršljivosti v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev. Država izvora se lahko imenuje tudi država izdajateljica.

142. Pri sporazumu o preživnini je država izvora največkrat država, v kateri je bil sporazum sklenjen ali formaliziran.

Glej člene 11, 20, 25 in 30 Konvencije.

Izjava o izvršljivosti

143. Ta dokument se v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije zahteva kot dokazilo, da je odločba izvršljiva v državi, v kateri je bila izdana (država izvora). V nekaterih državah ima izjava o izvršljivosti obliko listine, s katero pristojni organ potrdi, da je odločba „pravno veljavna“, kar pomeni, da je izvršljiva v navedeni državi. Izjava o izvršljivosti se razlikuje od razglasitve izvršljivosti, ki je eden izmed mehanizmov, ki so v nekaterih državah na voljo za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe.⁵²

Glej člen 23(2) in člen 25(1)(b) Konvencije.

⁵² V nekaterih državah se lahko uporablja „attestation de la force de chose jugée“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Izjava o ustreznem obveščanju

144. Ta listina se zahteva v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije, če se nasprotna stranka (pogosto zavezanec) ni spustila v postopek in ni bila zastopana v postopku v državi izvora. Z njo se potrdi, da je bila nasprotna stranka obveščena o postopku, v katerem je bila izdana odločba o preživnini, in ji je bila omogočena predložitev stališč, oziroma da je bila nasprotna stranka obveščena o odločbi in je imela možnost vložiti pravno sredstvo zoper odločbo na dejanski in pravni podlagi („zaradi napačne ugotovitve dejanskega stanja in nepravilne uporabe prava“).

Glej člen 25 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 7

Ranljiva oseba

145. Ranljiva oseba je v členu 3 Konvencije opredeljena kot oseba, ki zaradi prizadetosti ali pomanjkanja osebnih sposobnosti ni sposobna skrbeti zase. Konvencija se uporablja za ranljive osebe samo, če sta država prosilka in zaprosena država na podlagi člena 2(3) predložili izjavo o razširitvi njene uporabe.

Glej člen 2 Konvencije.

Napotitev na priročnik – poglavje 3

Poglavje 3 - Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009

I. Namen tega poglavja

146. Pri vsakem prejetem zahtevku, neposredni zahtevi ali kateri koli zahtevi za posebne ukrepe na podlagi Konvencije in Uredbe je treba odgovoriti na več splošnih vprašanj in vsakič izpolniti več nalog. Prvo in najpomembnejše vprašanje je, ali je zahtevek ali zahteva vložen(-a) na podlagi Konvencije *ali* Uredbe, zato je treba proučiti področja uporabe — materialnopravno, geografsko in časovno — vsakega od obeh instrumentov. Čeprav sta si Konvencija in Uredba precej podobni, gre za ločeni in samostojni zakonodajni ureditvi, ki se v ustreznih zadevah uporabljata ločeno v skladu z določbami o njunem področju uporabe, ki so opisane v delu I tega poglavja.

147. Na splošno se Uredba uporablja v čezmejnih preživitinskih zadevah med državami članicami Evropske unije, medtem ko se Konvencija uporablja v mednarodnih zadevah, ki vključujejo državo članico Evropske unije in državo zunaj Evropske unije, ki je država pogodbenica Konvencije. Vendar se bo Konvencija med državami članicami Evropske unije in državami pogodbenicami Konvencije, ki niso članice Evropske unije, začela uporabljati šele, ko bo Evropska unija postala pogodbenica Konvencije in bo Konvencija zanjo začela veljati.⁵³ Pričakuje se, da bo Evropska unija postala pogodbenica Konvencije v letu 2014 (glej tudi oddelek II.C. spodaj). Zunaj Evropske unije se Konvencija uporablja med državami pogodbenicami Konvencije.

148. Opozoriti je treba, da se bodo pravila o pristojnosti iz Uredbe in upoštevna pravna pravila (v državah članicah, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) v državah članicah Evropske unije uporabljala na splošno v vseh zadevah, ki spadajo na stvarno in časovno področje uporabe Uredbe, to je vključno z zadevami iz vseh neevropskih držav. Več informacij v zvezi s pravili o pristojnosti iz Uredbe in v zvezi s Haaškim protokolom iz leta 2007 (ki je bil v Uredbo vključen s sklicevanjem v členu 15) je na voljo v poglavjih 4 in 5.

149. Če zahtevek ali zahteva ne spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe, se postopki iz tega priročnika ne uporabljajo. Se pa še vedno lahko uporabljajo drugi mednarodni instrumenti, ki se nanašajo na mednarodno izterjavo preživitnin (glej oddelek I.B. dela I spodaj). V delu I poglavja 3 so navedeni dejavniki, ki odločajo o tem, ali zahtevek ali neposredna zahteva spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe.

150. V delu II poglavja 3 so obravnavana vprašanja, ki so skupna vsem postopkom na podlagi Konvencije in Uredbe – pravila v zvezi z jezikom sporazumevanja, potreba po prevodu listin in odločb, varstvo osebnih podatkov, zahteva za učinkovit dostop do postopkov, začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja ter vročanje in pridobivanje dokazov v tujini.

Del I — Področje uporabe Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

I. Splošna vprašanja področja uporabe, ki so skupna Konvenciji iz leta 2007 in Uredbi iz leta 2009

A. Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009: brez posledic za družinska razmerja

151. Zapomniti si je treba, da Konvencija, Uredba in Protokol (glej poglavje 5 za več informacij o Haaškem protokolu iz leta 2007) ne urejajo družinskega, sorodstvenega ali drugega razmerja, ki je lahko podlaga za preživitinske obveznosti, oziroma nanj ne

⁵³ Danska ne sodeluje pri sklenitvi Konvencije s strani Evropske unije (glej zgoraj, opomba 59).

vplivajo. Obstoj in naravo razmerij, ki so lahko podlaga za preživninske obveznosti, določa zakon, ki se na podlagi nacionalne zakonodaje (vključno z, kjer je primerno, nacionalnimi pravili mednarodnega zasebnega prava) uporablja v postopkih, s katerimi se določijo taka razmerja, ali zakona, ki se uporablja, če je tako razmerje vzpostavljeno po samem zakonu.⁵⁴

152. Člen 22 Uredbe določa:

„Priznanje in izvršitev sodne odločbe v preživninskih zadevah po tej uredbi nikakor ne pomeni priznanja družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva, na podlagi katerih je bila sprejeta sodna odločba o preživninski obveznosti.“

153. Čeprav v Konvenciji ni člena, ki bi bil podoben členu 22 Uredbe, iz nje ne izhaja nasprotno. Vendar člen 2(4) Konvencije določa, da se določbe Konvencije uporabljajo za otroke „ne glede na zakonski stan staršev“.

154. Konvencija in Uredba določata zahtevke za izdajo odločb o preživnini, ki lahko vključujejo ugotovitev sorodstvenega razmerja (člen 10(c) Konvencije in člen 56(c) Uredbe) in osrednjim organom nalagajo obveznosti, da pomagajo ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno (člen 6(h) Konvencije in člen 51(h) Uredbe (glej zgoraj, oddelka I.B in III.B poglavja 1)).

B. Drugi mednarodni instrumenti ali sporazumi v zvezi s preživnino

155. Pristojni organi se morajo zavedati, da so lahko, tudi če se ne uporabljata niti Uredba niti Konvencija, upoštevni drugi mednarodni instrumenti ali sporazumi v zvezi s čezmejno izterjavo preživnin. Na primer, predhodno so bili sprejeti naslednji mednarodni instrumenti, ki se nanašajo na čezmejno izterjavo preživnin:

- *Konvencija Združenih narodov o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, sprejeta 20. junija 1956 v New Yorku* (v nadaljnjem besedilu: Konvencija ZN iz leta 1956)⁵⁵
- *Haaška konvencija z dne 2. oktobra 1973 o priznavanju in izvršitvi sodnih odločb v preživninskih zadevah* (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz leta 1973)⁵⁶
- *Haaška konvencija z dne 15. aprila 1958 o priznavanju in izvršitvi sodnih odločb v preživninskih zadevah glede otrok* (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz leta 1958)⁵⁷

156. Pristojni organi lahko informacije o državah pogodbenicah Konvencije ZN iz leta 1956 poiščejo v zbirki podatkov o pogodbah Združenih narodov (na voljo na naslovu < <http://treaties.un.org> >), informacije o konvencijah iz leta 1973 in 1958 pa na spletišču Haaške konference (< www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“ in nato v „Convention No 23“ oziroma „Convention No 9“). Seznam organov za pošiljanje in sprejem, ki so jih imenovalе države pogodbenice Konvencije ZN iz leta 1956, se zdaj posodablja samo na spletišču Haaške konference, < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“, nato v „Convention No 38“ in nato v „1956 New York Convention“.

157. Države so lahko sklenile tudi druge mednarodne, regionalne ali dvostranske pogodbe, ki se nanašajo na mednarodno izterjavo preživnin, zato je treba obstoj takih sporazumov preveriti pri nacionalnih organih za izterjavo preživnin.

⁵⁴ Glej pa obrazložitev poročilo o Protokolu, opomba 5 zgoraj, str. 10, v zvezi s primeri, v katerih se lahko nekatere države odločijo, da bodo Protokol uporabile pri vprašanju obstoja družinskih razmerij, ki se predhodno pojavlja v postopkih, katerih glavni namen je določitev preživninskega zahtevka.

⁵⁵ [Ime države] [je] [ni] pogodbenica Konvencije ZN iz leta 1956.

⁵⁶ [Ime države] [je] [ni] pogodbenica Konvencije iz leta 1973.

⁵⁷ [Ime države] [je] [ni] pogodbenica Konvencije iz leta 1958.

II. Področje uporabe Konvencije iz leta 2007

A. Pregled: materialnopravno področje uporabe Konvencije

158. Razumevanje materialnopravnega ali stvarnega področja uporabe Konvencije je zelo pomembno pri ugotavljanju, v kakšnem obsegu se Konvencija uporablja v okviru preživninskega zahtevka ali zahteve (zahtevka ali zahteva za priznanje ali priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo). Konvencija naj se ne bi uporabljala za vse vrste preživninskih zahtevkov ali zahtev, če stranki prebivata v različnih državah, pa tudi se vsaka določba Konvencije ne uporablja samodejno za vsak zahtevek ali zahtevo, vloženo na podlagi Konvencije.

159. Konvencija v nasprotju z Uredbo državam pogodbenicam Konvencije dovoljuje, da z izjavo ali pridržkom (člen 2(2) in 2(3) Konvencije) njene določbe o temeljnem področju uporabe razširijo ali omejijo.

160. Najprej se je zato treba vprašati, ali se poglavja Konvencije, ki se nanašajo na naloge upravnega sodelovanja in dejavnosti osrednjega organa, vključno z zagotavljanjem pravne pomoči, ter pravila o vsebini in posredovanju zahtevkov uporabljajo v posameznem primeru. Te naloge so določene v poglavjih II in III Konvencije.

161. Izhodišče za določitev materialnopravnega področja uporabe Konvencije in ugotovitev, ali se poglavji II in III uporabljata za posamezni zahtevek, je člen 2. Ta določa vrste preživninskih obveznosti, zajetih s Konvencijo, in obseg, v katerem je mogoče področje uporabe razširiti ali omejiti na podlagi izjave ali pridržka države pogodbenice.

162. Izjave in pridržki, ki naj bi jih Evropska unija predvidoma vložila, ko bo postala pogodbenica Konvencije, so obravnavani v oddelku II.C. spodaj.

B. Temeljno materialnopravno področje uporabe – preživninske obveznosti

163. Konvencija se v temelju nanaša na obveznosti v zvezi s preživnino otrok in zakoncev, ki so opisane v nadaljevanju.

1. Preživnina otrok

164. Najširše področje uporabe Konvencije je preživnina otrok. V izhodišču se vsa poglavja Konvencije uporabljajo za vse **preživninske** obveznosti do otrok, če:

- preživninska obveznost izhaja iz razmerja med staršem in otrokom;
- je otrok mlajši od 21 let.

Preživnina vključuje preživnino otrok, zakonca ali partnerja in stroške, povezane s skrbjo za otroke ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na podporo, ki izhaja iz drugih oblik družinskih razmerij.

165. Države pogodbenice lahko to prvotno področje uporabe razširijo ali omejijo na podlagi izjav ali pridržkov, kot je pojasnjeno v oddelku 3 spodaj.

2. Preživnina zakonca

166. Za preživnino zakonca se Konvencija ne uporablja tako široko kot za preživnino otrok.

167. Celotna Konvencija, vključno z določbami poglavij II in III, se vedno uporablja v okviru zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev, če se zahtevek za preživnino zakonca vloži v povezavi z zahtevkom za preživnino otroka ali v okviru tega zahtevka v okoliščinah, opisanih zgoraj.⁵⁸ Ti zahtevki se zato predložijo osrednjima organoma v obeh državah, tako da se uporabljajo vse določbe Konvencije, ki se nanašajo na osrednje organe, na primer obveznosti posodabljanja podatkov in posredovanja odločb pristojnemu organu v državi.

168. Če pa zahtevek vključuje samo preživnino zakonca, se določbe iz poglavij II in III ne uporabljajo v okviru zahtevka, razen če je država uporabo celotne Konvencije z izjavo razširila na preživnino zakonca. To pomeni, da se zahteva ali zahtevek ne vloži prek osrednjega organa, temveč se posreduje neposredno pristojnemu organu v drugi državi. To so tako imenovane neposredne zahteve pri pristojnem organu (glej zgoraj oddelek III.C. poglavja 1). Ker osrednji organi niso udeleženi, se določbe Konvencije v zvezi z njihovimi dejavnostmi ne uporabljajo, obstajajo pa druge določbe, ki se uporabljajo za neposredne zahteve pri pristojnih organih. Za odločbe, ki se nanašajo samo na preživnino zakonca, se vedno uporabljajo vsi členi Konvencije, razen tistih iz poglavij II in III.

169. Država pogodbenica lahko udeležbo svojega osrednjega organa razširi na vse zadeve v zvezi s preživnino zakonca, ki so obravnavane v naslednjem oddelku.

⁵⁸ V Konvenciji se za preživnino otrok uporablja izraz „predložitev zahtevka“. To ne pomeni nujno, da mora biti zahtevek za preživnino zakonca vključen v isto odločbo, vendar pa mora biti povezan z zahtevkom za preživnino otroka ali se nanj nanašati. Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 47.

3. Pridrški in izjave

170. Možnost države članice, da omeji ali razširi uporabo Konvencije, je vsebovana v členu 2.

a) Preživnina otrok – starost otroka

171. Država pogodbenica lahko na podlagi Konvencije vloži **pridržek**, s katerim uporabo Konvencije omeji na otroke, mlajše od 18 let. Uporabo Konvencije (ali kateri koli njen del) lahko tudi razširi na otroke, starejše od 21 let.

Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki je v nekaterih okoliščinah dovoljena na podlagi Konvencije in v kateri je navedeno, da bo uporaba Konvencije v zadevni državi nekoliko omejena. Pridrški so določeni v členu 62 Konvencije.

b) Preživnina zakonca

172. Država pogodbenica lahko predloži izjavo o razširitvi uporabe poglavij II in III Konvencije na nekatere ali vse zahtevke, ki vključujejo preživnino zakonca. Dejansko to pomeni, da se naloge osrednjega organa, vključno s predlaganjem zahtev za posebne ukrepe ali odgovarjanjem nanje, in določbe v zvezi z nekaterimi ali vsemi zahtevki uporabljajo za vse obveznosti in zahteve v zvezi s preživnino zakonca.

c) Druge oblike družinske preživnine

173. Države pogodbenice lahko na podlagi Konvencije njeno uporabo (ali njen del) na podlagi **izjave** razširijo še na druge vrste preživnin, ki izhajajo iz družinskega razmerja. Država pogodbenica bi torej lahko uporabo Konvencije razširila na preživnino, ki izhaja iz svaštva ali drugega družinskega razmerja. Konvencijo lahko razširi tudi na preživnino ranljivih oseb, opredeljenih v Konvenciji.

Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije. Izjave so določene v členu 63 Konvencije.

d) Sporazumi o preživnini

174. Država pogodbenica lahko vloži pridržek na podlagi Konvencije, s katerim naznani, da ne bo priznavala in izvrševala **sporazumov o preživnini**. Če je vložen tak pridržek, se lahko v navedeni državi priznajo in izvršijo samo odločbe o preživnini, opredeljene na podlagi Konvencije. Država lahko tudi predloži izjavo, da se zahtevki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vlagajo samo prek njenega osrednjega organa. Glej člena 19(4) in 30(7) Konvencije.

Sporazum o preživnini je v členu 3 Konvencije opredeljen kot pisni sporazum v zvezi s plačilom preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidencial kot javno listino ali, ga je pristojni organ overil, sklenil, evidencial ali arhiviral in ki ga lahko pristojni organ pregleda ali spremeni.

4. Učinek pridržkov za omejitev uporabe Konvencije

175. Kot je navedeno zgoraj, lahko država pogodbenica na podlagi Konvencije vloži pridržek, s katerim omeji njeno uporabo. Na podlagi člena 2(2) lahko uporabo Konvencije omeji na preživnino otrok, mlajših od 18 let. To pomeni, da v zadevni državi s Konvencijo ne bodo zajeti zahtevki, ki se nanašajo na preživnino otrok, starih 18 let ali več.

176. Če država pogodbenica vloži pridržek, s katerim uporabo Konvencije v svoji državi omeji na osebe, mlajše od 18 let, ne more zahtevati od drugih držav, da obravnavajo zahtevke za otroke, stare 18 let ali več (člena 2(2) in 62(4)).

177. Informacije o tem, ali je posamezna država pogodbenica vložila pridrške za omejitev uporabe Konvencije, so na voljo na spletišču Haške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

5. Učinek izjav za razširitev uporabe Konvencije

178. Predvsem je pomembno, da razširitvi uporabe Konvencije v zaproseni državi in državi prosilki „sovpadata“, tako da se Konvencija v obeh državah uporablja v okviru razširjenega področja uporabe. To ne pomeni, da mora biti celotna razširitev enaka v obeh državah – enak mora biti vsaj njen del.

179. Na primer, če je država pogodbenica A (država prosilka) uporabo vseh členov Konvencije, vključno s poglavjema II in III, razširila na vse zadeve, ki se nanašajo na preživnino ranljivih oseb, to ne pomeni, da mora država pogodbenica B (zaprosena država) ugoditi zahtevku za izdajo odločbe o preživnini za ranljivo osebo, razen če je država B področje uporabe Konvencije z **izjavo** razširila na preživnino ranljivih oseb ter če je poglavji II in III razširila na zahteve za izdajo odločb o preživnini za ranljive osebe. V tem primeru izjavi države A in države B nista nujno popolnoma enaki, vendar „sovpadata“ v zvezi z zahtevki za izdajo odločbe o preživnini za ranljive osebe, saj sta obe državi uporabo Konvencije razširili na zahteve za izdajo odločbe.

Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije.

180. Informacije o tem, ali je posamezna država pogodbenica predložila izjave o razširitvi uporabe Konvencije, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

6. Primeri zadev

Primer 1

181. K prebiva v državi A. Ima odločbo o preživnini, izdano v državi A, s katero se od L zahteva, da plačuje preživnino za dva otroke, stara 10 in 12 let, ter preživnino zakonca. L je oče otrok in živi v državi B. K želi, da se odločba o preživnini prizna in izvrši v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

182. Konvencija se v tej zadevi uporablja. Otroka sta mlajša od 21 let in zadeva se nanaša na preživnino otrok, ki izhaja iz razmerja med staršem in otrokom. Ker je v zahtevek za preživnino otrok vključena tudi zahteva za priznanje in izvršitev preživnine zakonca, se vse določbe Konvencije uporabljajo tudi za ta zahtevek.

Primer 2

183. M prebiva v državi A in ima odločbo o preživnini, izdano v državi A, za otroka, zdaj starega 20 let. M želi, da se odločba o preživnini izvrši zoper očeta otroka, ki zdaj prebiva v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

184. Ker se zadeva nanaša na preživnino otroka v okviru razmerja med staršem in otrokom, se Konvencija uporablja, razen če je država A ali država B vložila pridržek, s katerim je uporabo Konvencije omejila na zadeve, v katerih je otrok mlajši od 18 let. Če je tak pridržek vložila država A ali država B, se Konvencija v tej zadevi ne uporablja.

Primer 3

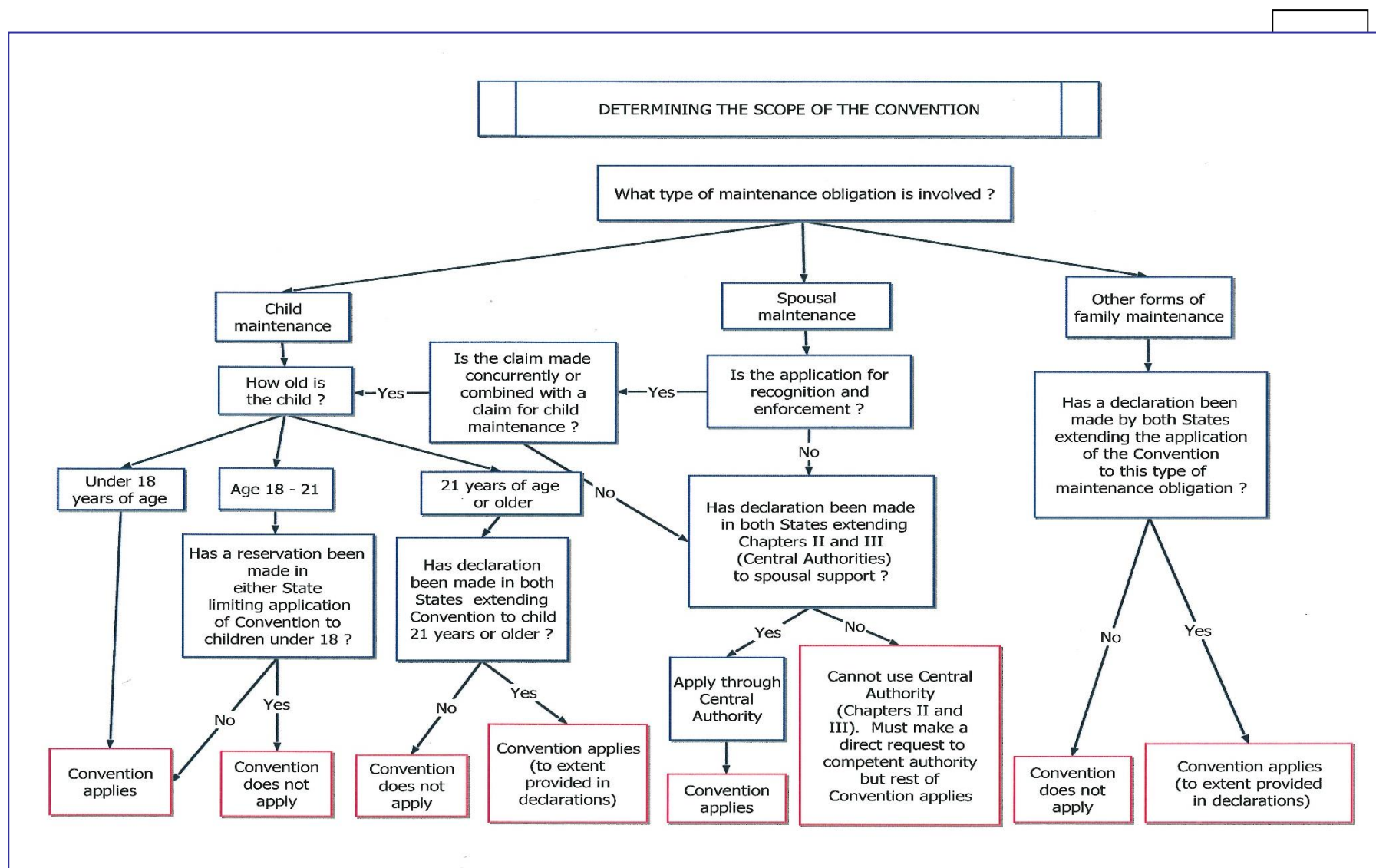
185. N prebiva v državi A ter zahteva izdajo odločbe o preživnini za svojega otroka, starega 6 mesecev, in zase odločbo o preživnini zakonca. Oče otroka, njen nekdanji mož, živi v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

186. Konvencija se uporablja za zahtevek za izdajo odločbe o preživnini za otroka. Vendar N ni upravičena do storitev osrednjega organa ali zahtevkov v skladu z določbami na podlagi Konvencije za izdajo odločbe o preživnini zakonca, razen če sta obe, država A

in država B, razširili uporabo poglavij II in III Konvencije na obveznosti v zvezi s preživnino zakonca, natančneje na določitev obveznosti v zvezi s preživnino zakonca.

187. Diagram na naslednji strani (slika 2) prikazuje, kako je treba uporabljati določbe Konvencije o področju uporabe, da se ugotovi, ali se Konvencija ali kateri koli njen del uporablja za določeno preživninsko obveznost.

Slika 2: Ugotavljanje, ali zahtevek spada na materialnopravno področje uporabe Konvencije

C. Izjave in pridržki Evropske unije v zvezi z materialnopравnim področjem uporabe Konvencije

188. Regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, kot je na primer Evropska unija, lahko na podlagi člena 59 Konvencije postanejo pogodbenice Konvencije. Evropska unija naj bi postala pogodbenica Konvencije predvidoma v letu 2014 (Evropska unija je Konvencijo podpisala 6. aprila 2011).

189. Informacije o stanju Evropske unije in Konvencije so na voljo na spletišču Haaške konference < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“, nato v „Convention No 38“ in nato „Status table“ ali v oddelku „Child Support/Maintenance“. V nadaljevanju so navedene informacije o izjavah in pridržkih Evropske unije v zvezi s Konvencijo, ki bodo veljali, ko se bo Konvencija začela uporabljati v Evropski uniji.⁵⁹

1. Preživnina otrok – starost otroka

190. Evropska unija ne bo vložila pridržka na podlagi Konvencije, s katerim bi uporabo Konvencije omejila na otroke, mlajše od 18 let, niti ne bo uporabe Konvencije razširila na otroke, starejše od 21 let (člen 2(2)). Uporabljalo se bo torej temeljno področje uporabe Konvencije, ki vključuje preživnino za otroke, stare do 21 let.

2. Preživnina zakonca

191. Evropska Komisija bo predložila izjavo o razširitvi poglavij II in III Konvencije na zahtevke, ki vključujejo preživnino zakonca (v skladu s členom 2(3)). Dejansko to pomeni, da se bodo naloge osrednjega organa, vključno s predlaganjem zahtev za posebne ukrepe ali odgovarjanjem nanje, in določbe v zvezi z zahtevki uporabljale za vse obveznosti in zahteve v zvezi s preživnino zakonca.

3. Druge oblike družinske preživnine

192. Evropska unija bo predložila enostransko izjavo, da bo razmislila o tem, da bi uporabo Konvencije v nekaj letih razširila še na druge oblike preživnine, ki izhajajo iz družinskega razmerja (člen 2(3)). V prihodnosti bi torej lahko uporabo Konvencije razširila na preživnino, ki izhaja iz svaštva ali drugega družinskega razmerja, vendar te izjave ne bo predložila ob potrditvi Konvencije.

4. Sporazumi o preživnini

193. Evropska unija ne bo vložila pridržka na podlagi Konvencije, ki bi pomenil, da ne bo priznavala in izvrševala sporazumov o preživnini (člen 30(8)). Prav tako na podlagi Konvencije ne bo predložila izjave o tem, da je treba zahtevke za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vlagati samo prek osrednjega organa (člen 30(7)).

D. Geografsko in časovno področje uporabe Konvencije

1. Splošne določbe in določbe o začetku veljavnosti

194. Konvencija se bo uporabljala samo med državami, ki so postale države pogodbenice Konvencije, in sicer prvi dan v mesecu po poteku trimesečnega roka po deponiranju listine države o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi Konvencije (člen 60(2)(a)). Preglednica stanja, v kateri so navedene vse države pogodbenice Konvencije in datumi začetka veljavnosti Konvencije za navedene države, je na voljo na spletišču Haaške konference

⁵⁹ Glej Sklep Sveta 2011/432/EU z dne 9. junija 2011 o odobritvi Haaške konvencije z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin v imenu Evropske unije (objavljen v Uradnem listu, L 192, 22.7.2011, str. 39–50).

na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“ in nato v „Convention No 38“ ali v oddelku „Child Support/Maintenance“.

2. Prehodna pravila in usklajevanje z drugimi instrumenti

195. Pomembno je, da se na podlagi člena 56(3) Konvencije odločba ali sporazum o preživnini, ki se nanašata na plačila preživnine otrok, zapadla pred začetkom veljavnosti Konvencije med državama pogodbenicama, izvršita, če se nanašata na preživninske obveznosti, ki izhajajo iz razmerja med staršem in otrokom, do osebe, mlajše od 21 let. Državam pogodbenicam pa ni treba izvršiti drugih vrst preživninskih obveznosti, za katere plačila zapadejo pred začetkom veljavnosti Konvencije (to pa še vedno lahko storijo,⁶⁰ na primer na podlagi nacionalne zakonodaje ali drugih instrumentov in sporazumov).

196. Člen 56(1) Konvencije določa, da se bo Konvencija uporabljala za zahteve, ki jih bodo prejeli osrednji organi (vključno z zahtevami za posebne ukrepe na podlagi člena 7), in neposredne zahteve za priznanje in izvršitev, ki jih bodo prejeli pristojni organi naslovljene države, ko bo Konvencija začela veljati med državo prosilko in zaproseno državo.

197. Člena 48 in 49 Konvencije določata usklajevanje med predhodnimi mednarodnimi instrumenti, ki se nanašajo na čezmejno izterjavo preživnin. Konvencija med državami pogodbenicami nadomešča Konvencijo ZN iz leta 1956, Konvencijo iz leta 1973 in Konvencijo iz leta 1958 v delu, v katerem njihovo področje uporabe med državami sopogodbenicami sovпада s področjem uporabe Konvencije. Vendar člen 56(2) Konvencije določa izjemo od tega glavnega pravila. Namreč, če odločbe, ki je bila v državi izvora izdana pred začetkom veljavnosti Konvencije, ni mogoče priznati ali izvršiti na podlagi Konvencije, priznala ali izvršila pa bi se na podlagi Konvencije iz leta 1973 ali Konvencije iz leta 1958, se v takem primeru uporablja ena izmed zadnjenavedenih konvencij (če sta obe državi pogodbenici zadevne konvencije in če je ta veljala ob izdaji odločbe).

198. Konvencija ne vpliva na druge predhodno sklenjene mednarodne instrumente, ki vsebujejo določbe o zadevah, ki jih ureja Konvencija (člen 51(1)), ne vpliva na uporabo instrumentov regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, kot je Evropska unija (člen 51(4)), dovoljuje državam pogodbenicam, da sklenejo sporazume o vprašanih, zajetih s Konvencijo, da bi izboljšale njeno izvajanje (člen 51(2)), in ne preprečuje uporabe veljavnega dogovora, sporazuma, mednarodnega instrumenta ali sporazuma o vzajemnosti, ki zagotavlja učinkovitejše, širše ali ugodnejše določbe, kot jih vsebuje Konvencija (v skladu z besedilom člena 52).

III. Področje uporabe Uredbe iz leta 2009

A. Materialnopravno področje uporabe Uredbe

199. Uredba se uporablja za vse preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva (člen 1). V uvodni izjavi 11 Uredbe je navedeno, da je treba „preživninsko obveznost“ v Uredbi razlagati kot avtonomen pojem.⁶¹ Ker izraza „preživninska obveznost“ in „družinsko razmerje“ v Uredbi nista opredeljena, je za dokončno razlago teh pojmov pristojno Sodišče Evropske unije.

200. V uvodni izjavi 21 Uredbe je tudi pojasnjeno, da določbe Uredbe ne določajo prava, ki se uporablja za določitev družinskega razmerja, na katerem temeljijo preživninske

⁶⁰ Priznanje odločbe, ki presega področje uporabe obveznosti iz Konvencije v strogem pomenu besede, je lahko v nekaterih primerih učinkovita rešitev, na primer kadar bi bilo treba tujo odločbo o preživnini, če ne bi bila priznana, predložiti nacionalnemu sodišču, da bi izdalo novo odločbo.

⁶¹ Ker pa bo Uredba spremenila Uredbo Bruselj I, saj bo nadomestila njene določbe, ki se uporabljajo za zadeve v zvezi s preživninskimi obveznostmi, bi bilo verjetno treba upoštevati sodno prakso, s katero se je obravnavalo, kaj se materialnopravno lahko šteje za „preživninsko obveznost“ na podlagi Uredbe Bruselj I. Glej na primer sodbo Sodišča z dne 27. februarja 1997 v zadevi Van den Boogaard proti Laumen (C-220/95, Recueil, str. I-01147).

obveznosti, kar še naprej ureja nacionalno pravo držav članic, vključno z njihovimi pravili o mednarodnem zasebnem pravu, če je primerno⁶² (glej tudi oddelek I.A. dela 1 zgoraj).

201. Opozoriti je treba, da področje uporabe Uredbe vključuje „sodne poravnave in javne listine“, ki jih je treba za namene priznanja in izvršitve obravnavati enako kot odločbe (glej člen 48).

202. Pridrški ali izjave držav članic v zvezi z materialnopravnim področjem uporabe Uredbe niso mogoči.

B. Geografsko področje uporabe Uredbe

203. Uredba se neposredno uporablja v sodelujočih državah članicah. Pri Uredbi sodelujejo vse države članice Evropske unije.⁶³ Vendar bo Danska sodelovala pri Uredbi samo v delu, v katerem njene določbe spreminjajo Uredbo Bruselj I. To pomeni, da se bodo določbe Uredbe uporabljale za razmerja med drugimi državami članicami in Dansko, razen določb iz poglavja III (Pravo, ki se uporablja) in VII (Sodelovanje med osrednjimi organi).⁶⁴

204. Opozoriti je treba, da v zvezi z ureditvijo prava, ki se uporablja, na podlagi Uredbe (poglavje III) Haaški protokol iz leta 2007 poleg Danske ne bo zavezujoč tudi za Združeno kraljestvo (za več informacij o Protokolu glej poglavje 5). Odločbe, izdane v teh dveh državah, se bodo zato za namene priznanja in izvršitve obravnavale drugače (glej poglavje 8).

205. Prav tako je treba upoštevati, da se pravila o pristojnosti iz poglavja II (ki veljajo v vseh državah članicah) in upoštevna pravna pravila iz poglavja III Protokola (ki veljajo v vseh državah članicah, razen v Združenem kraljestvu in na Danskem) uporabljajo *erga omnes*, zato bodo pristojni organi ta pravila uporabljali na splošno v vseh mednarodnih zadevah, ki spadajo na področje uporabe Uredbe, in ne samo v zadevah, ki so povezane z drugimi državami članicami Evropske unije ali so bile v njih izdane.

C. Časovno področje uporabe Uredbe

1. Začetek uporabe in prehodne določbe

206. Uredba se v Evropski uniji uporablja od 18. junija 2011.⁶⁵

207. Člen 75(1) Uredbe podrobno določa, da se bo Uredba uporabljala „samo za postopke, začete po datumu začetka uporabe te uredbe, za sodne poravnave, potrjene ali sklenjene po tem datumu, in za javne listine, ki so bile po tem datumu uradno sestavljene ali evidentirane“.

208. Oddelka 2 in 3 poglavja IV Uredbe o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb pa se bosta uporabljala za sodne odločbe, izdane v državah članicah pred datumom začetka uporabe Uredbe, za katere se zahtevata priznanje in razglasitev izvršljivosti na navedeni datum ali po njem, in „za sodne odločbe, izdane na datum ali po datumu začetka uporabe Uredbe v postopkih, začelih pred navedenim dnem“. Take sodne odločbe morajo „spadati na področje uporabe Uredbe Bruselj I za namene priznanja in izvršitve“ (člen 75(2)).⁶⁶ Uredba tudi določa, da bo Uredba Bruselj I še

⁶² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁶³ Združeno kraljestvo ni sodelovalo pri sprejetju Uredbe, je pa pozneje z dopisom Svetu in Komisiji z dne 15. januarja 2009 izrazilo namero, da sprejme Uredbo. Komisija je sodelovanje Združenega kraljestva pri Uredbi sprejela 8. junija 2009 (glej UL L 149/73, 12.6.2009). Danska je z dopisom z dne 14. januarja 2009 Komisijo obvestila o svoji odločitvi, da bo Uredbo izvajala v omejenem obsegu (glej UL L 149/80, 12.6.2009).

⁶⁴ Prav tam. Poleg tega se bodo določbe člena 2 in poglavja IX Uredbe na Danskem uporabljale samo v delu, v katerem se nanašajo na pristojnost, priznavanje, izvršljivost in izvrševanje sodnih odločb ter dostop do pravnega varstva.

⁶⁵ Vendar se člena 2(2) in 47(3) ter členi 71, 72 in 73, ki se nanašajo predvsem na zahteve iz Uredbe glede informacij, ki jih morajo predložiti države članice, uporabljajo od 18. septembra 2010 (člen 76).

⁶⁶ Glej *Popravek Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah* (UL L 131/26, 18.5.2011) in

naprej veljala za postopke priznanja in izvršitve, ki že potekajo na dan, ko se Uredba začne uporabljati. Te prehodne določbe v zvezi s priznavanjem in izvrševanjem sodnih odločb se uporabljajo *mutatis mutandis* za sodne poravnave, potrjene ali sklenjene, in javne listine, izdane v državah članicah.

209. Pristojni organi morajo v zvezi s sodnimi odločbami, izdanimi v drugih državah članicah, v katerih se uporablja Uredba Bruselj I, upoštevati datum začetka veljavnosti Uredbe Bruselj I (1. marec 2002) za države članice Evropske unije, ki so na navedeni datum sodelovale pri navedeni uredbi (Avstrija, Belgija, Nemčija, Grčija, Irska, Finska, Francija, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo). Za več drugih držav se Uredba Bruselj I uporablja od 1. maja 2004 (za Češko, Estonijo, Ciper, Latvijo, Litvo, Madžarsko, Malto, Poljsko, Slovaško in Slovenijo) oziroma od 1. januarja 2007 (za Romunijo in Bolgarijo).

210. Uredba določa, da se bo poglavje VII o sodelovanju med osrednjimi organi uporabljalo za vloge in zahteve, ki jih je osrednji organ prejel od datuma začetka uporabe Uredbe (člen 75(3)).

2. Uskladitev z drugimi instrumenti

211. Člena 68 (Razmerje do drugih pravnih instrumentov Skupnosti) in 69 (Razmerje do obstoječih konvencij in mednarodnih sporazumov) Uredbe se nanašata na uskladitev Uredbe z drugimi obstoječimi mednarodnimi instrumenti.

212. Člen 68(1) določa, da Uredba spreminja Uredbo Bruselj I tako, da nadomešča njene določbe, ki se uporabljajo za preživninske obveznosti, za katere veljajo prehodne določbe iz člena 75(2) Uredbe (opisane neposredno zgoraj v oddelku III.C.1).

213. Člen 68(2) do (4) določa, da Uredba: 1) v preživninskih zadevah nadomešča Uredbo (ES) št. 805/2004 (*Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov*), z izjemo evropskih nalogov za izvršbo v zvezi s preživninskimi obveznostmi, izdanih v državi članici, ki je ne zavezuje Haški protokol iz leta 2007 (glej tudi poglavje 8); 2) ne posega v Direktivo 2003/8/ES, (*Direktiva Sveta 2003/8/ES z dne 27. januarja 2003 o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih*), ob upoštevanju poglavja V Uredbe o dostopu do pravnega varstva (glej oddelek VII dela II tega poglavja spodaj), in 3) ne posega v *Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov* (glej oddelek VI dela II tega poglavja spodaj).

214. Člen 69(1) določa, da Uredba ne vpliva na uporabo dvostranskih ali večstranskih konvencij in sporazumov, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja Uredbe (brez poseganja v obveznosti držav članic na podlagi člena 307 Pogodbe ES v zvezi s prednostjo predhodno veljavnih pogodb držav članic ES s tretjimi državami). Člen 69(2) določa, da ima Uredba v odnosih med državami članicami prednost pred drugimi instrumenti, h katerim so države članice pristopile in ki se nanašajo na zadeve, urejene z Uredbo.

215. Nazadnje, člen 69(3) določa izjemo od člena 69(2), pri čemer podrobno določa, da Uredba ne izključuje uporabe konvencije z dne 23. marca 1962 med Švedsko, Dansko, Finsko, Islandijo in Norveško o izterjavi preživninskih zahtevkov s strani držav članic, ki so pogodbenice te konvencije, saj ta določa več ugodnejših pogojev za čezmejno izterjavo preživnin. Vendar je treba pri uporabi te konvencije spoštovati pravice tožene stranke, ki so določene z Uredbo (člena 19 in 21).

IV. Drugi dejavniki, ki vplivajo na uporabo Konvencije in Uredbe

216. Upoštevanih je lahko še več drugih dejavnikov, ki lahko vplivajo na uporabo Konvencije ali Uredbe v posameznem primeru. Ti dejavniki so:

- ali stranki prebivata v državah pogodbenicah ali državah članicah;
- ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec;
- ali ima vlagatelj odločbo o preživnini;
- kje je bila odločba izdana;
- kje ima upravičenec običajno prebivališče.

1. Ali stranki prebivata v državah pogodbenicah ali državah članicah

217. Konvencija ali Uredba se uporablja samo, če vlagatelj (oseba, ki vloži zahtevek ali zaprosi za pomoč na podlagi Konvencije ali Uredbe) prebiva v državi pogodbenici Konvencije ali v državi članici Evropske unije, v kateri se uporablja Uredba.⁶⁷

218. Če vlagatelj prebiva v državi pogodbenici ali državi članici, nasprotna stranka (oseba, ki bo odgovorila na zahtevek) pa ne prebiva v državi pogodbenici ali državi članici oziroma, če je nasprotna stranka zavezanec, v državi pogodbenici ali državi članici nima premoženja ali v njej ne prejema dohodka, vlagatelj ne bo mogel uporabiti Konvencije ali Uredbe za priznanje, izvršitev, izdajo ali spremembo odločbe o preživnini.

219. Če vlagatelj prebiva v državi, ki ni država pogodbenica ali država članica, nasprotna stranka/zavezanec pa prebiva ali ima premoženje v državi pogodbenici ali državi članici, osrednji organ v vlagateljevi državi ne bo udeležen, lahko pa vlagatelj pri pristojnem organu v državi nasprotne stranke vloži neposredno zahtevo za pomoč.⁶⁸

220. Informacije o tem, ali je država pogodbenica Konvencije, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

2. Ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec

221. Pravno sredstvo na podlagi Konvencije ali Uredbe lahko vloži upravičenec, zavezanec ali javni organ. **Upravičenec** je posameznik, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. **Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. **Javni organ** je državni subjekt, ki je upravičencu izplačal nadomestilo namesto preživnine ali nastopa namesto ali v imenu upravičenca.

Zakaj je vlagatelj pomemben?

222. Opredelitev vlagatelja je pomembna, saj člen 10 Konvencije in člen 56 Uredbe določata, kdo ima pravico vložiti posamezno vrsto zahtevka.

223. **Upravičenec** lahko vloži katerega koli od naslednjih zahtevkov:

- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti odločbe;
- zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;

Upravičenec je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

⁶⁷ V skladu z zmanjšano uporabo Uredbe na Danskem. Glej odstavek 203 zgoraj.

⁶⁸ Upoštevacite, da so pravila in postopki za zadeve, ki jih pristojni organ sprejme neposredno, v celoti določeni z nacionalno zakonodajo. Zato bi se moral vlagatelj v tem primeru obrniti na pristojni organ, da bi izvedel, kaj je potrebno za vložitev neposredne zahteve.

- zahtevek za izdajo odločbe, če ni predhodne odločbe, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja;
- zahtevek za izdajo odločbe, če odločba obstaja, vendar je ni mogoče priznati ali izvršiti;
- zahtevek za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi ali državi, ki ni zaprosena država.

224. **Zavezanec** lahko na podlagi Konvencije vloži samo naslednje zahteve:

- zahtevek za priznanje odločbe, da se omeji ali ustavi izvršitev predhodne odločbe; ali
- zahtevek za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi ali državi, ki ni zaprosena država.

Zavezanec je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolžnik ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z

225. **Javni organ** lahko vloži samo naslednje zahteve:

- zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;
- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti odločbe, izdane drugje; ali
- izključno na podlagi Konvencije zahtevek za izdajo odločbe samo, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati zaradi pridržka na podlagi člena 20(2) (Uredba takih pridržkov ne dovoljuje).

Javni organ je državni organ, ki lahko kot upravičenec v omejenih okoliščinah vloži zahtevek za izterjavo preživnine.

226. Javni organ tako ne more na primer na podlagi Konvencije ali Uredbe začeti postopka za spremembo obstoječe odločbe, prav tako zavezanec ne more uporabiti postopkov iz Konvencije ali Uredbe za izdajo odločbe o preživnini.

227. Poleg tega Konvencija in Uredba določata omejitve v zvezi obsegom pravne pomoči, ki jo je treba upravičencu ali zavezancu zagotoviti v okviru vsakega zahtevka. Glej oddelek VII dela II tega poglavja, v katerem je opisana zahteva za zagotovitev pravne pomoči.

3. Ali ima vlagatelj odločbo o preživnini

228. **Odločba o preživnini** je določba v odločbi, ki jo izda sodni ali upravni organ, s katero se zahteva plačevanje preživnine vlagatelju, otroku ali drugi osebi, ki zahteva preživnino. Odločba o preživnini je lahko odredba sodnega organa oziroma odredba ali odločba upravnega organa, sodišča ali ministrstva, če izpolnjuje merila iz člena 19 Konvencije in člena 2(1)(1) Uredbe. „Sporazum o preživnini“ in „javno listino“, kot sta opredeljena v Konvenciji (člen 3(e)) oziroma Uredbi (člen 2(1)(3)), je mogoče priznati in izvršiti v državi, če sta izvršljiva v državi, v kateri sta bila sklenjena oziroma izdana. Uredba vsebuje tudi opredelitev „sodne poravnave“ (člen 2(1)(2)).

229. Na podlagi Konvencije sporazum o preživnini ni odločba v smislu Konvencije in za priznanje sporazumov o preživnini veljajo različna pravila (glej člen 30 Konvencije).

230. Nasprotno pa Uredba določa, da so sodne poravnave in javne listine priznane in izvršljive v drugih državah članicah (če so izvršljive v državi članici izvora) kot sodne odločbe na podlagi Uredbe in da se določbe Uredbe „po potrebi“ uporabljajo tudi za sodne poravnave in javne listine (člen 48).

231. Če vlagatelj nima odločbe o preživnini, je ustrezen zahtevek za izdajo odločbe. Uporaba Konvencije za vložitev zahtevka za izdajo odločbe je lahko odvisna od vrste preživnine, ki se zahteva, kot je navedeno v oddelku o materialnopravnem področju uporabe Konvencije zgoraj.

4. Kje je bila odločba o preživnini izdana

232. Kraj izdaje odločbe o preživnini je pomemben za ugotovitev, ali je treba odločbo, preden jo je mogoče izvršiti, priznati ali razglasiti za izvršljivo ali ne (glej poglavji 7 in 8 za informacije o postopkih priznanja in izvršitve na podlagi Konvencije in Uredbe). Če je bila odločba izdana v zaproseni državi, zahteva za priznanje ni potrebna in vlagatelj lahko preprosto zahteva izvršitev odločbe.

233. Pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti je morala biti odločba o preživnini izdana v državi pogodbenici Konvencije⁶⁹ ali v državi članici, v kateri se uporablja Uredba.

5. Kje ima upravičenec običajno prebivališče

234. Poleg vprašanja, ali vlagatelj in nasprotna stranka v okviru katerega koli zahtevka prebivata v državah pogodbenicah ali državah članicah, je pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev/razglasitev izvršljivosti ter pri zahtevkih za spremembo, ki jih vložijo zavezanci, pomembna tudi določitev običajnega prebivališča upravičenca. Razlog za to so posebne določbe o pristojnosti ter priznanju in izvršitvi spremenjene odločbe, pri čemer je pomembno, kdo je vložil zahtevek in ali ima upravičenec običajno prebivališče v državi, v kateri je bila izdana prvotna odločba o preživnini.

235. Izraz „običajno prebivališče“ v Konvenciji ali Uredbi ni opredeljen, zato je odgovor na vprašanje, ali ima upravičenec običajno prebivališče v določeni državi, odvisen od dejanskega stanja v posamezni zadevi. Na splošno se običajno prebivališče določi ob upoštevanju dejavnikov, kot so, kje ima oseba prebivališče, kje navadno prebiva, dela ali hodi v šolo.⁷⁰

236. Če ima upravičenec običajno prebivališče v državi, v kateri je bila odločba izdana, pristojnost za spremembo v drugi državi ne more izhajati iz člena 8 Uredbe ali člena 18 Konvencije, zato se lahko priznanje odločbe o spremembi, izdane na zahtevo zavezanca, v takem primeru zavrne, razen če se uporabljajo izjeme iz člena 18 Konvencije ali člena 8 Uredbe. To je podrobneje obravnavano v poglavjih 4 in 11 tega priročnika.

Del II — Vprašanja, ki so skupna zahtevkom in zahtevam na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

237. V tem delu je obravnavanih več vprašanj, ki so skupna zahtevkom, neposrednim zahtevam in zahtevam za posebne ukrepe na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organi morajo najprej preveriti, kateri instrument se bo uporabil v dani zadevi, preden se posvetijo informacijam, ki so pomembne pri zahtevkih, neposrednih zahtevah ali zahtevah za posebne ukrepe na podlagi katerega koli izmed instrumentov, opisanih v tem poglavju (glej podrobno obravnavo področja uporabe in uporabe Konvencije in Uredbe v delu I zgoraj).

238. Glede na mednarodno naravo izvajanja Konvencije in Uredbe je pomembno, da se pri zahtevkih in obvestilih upoštevajo pravila iz Konvencije ali Uredbe v zvezi z jezikom sporazumevanja in kakršne koli zahteve za prevod listin. Ti so navedeni v členih 44 in 45 Konvencije ter predvsem v členih 59 in 66 Uredbe, pa tudi v členih 20, 28, 29 in 40.

I. Jezik na podlagi Konvencije iz leta 2007

A. Jezik zahtevkov in listin

239. Vsi zahtevki, vloženi na podlagi Konvencije, in listine, priložene zahtevku (vključno z odločbo), morajo biti v izvirnem jeziku. Priložiti je treba tudi prevod zahtevka (in z njim

⁶⁹ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 240.

⁷⁰ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 63 in 444.

povezanih listin) v uradni jezik⁷¹ zaprošene države, razen če pristojni organ zaprošene države (upravni ali sodni organ, ki obravnava zahtevek) navede, da ne potrebuje prevoda.

240. Zaprošena država lahko na podlagi Konvencije predloži izjavo, da je treba v zahtevkih in z njimi povezanih listinah uporabljati jezik, ki ni uradni jezik zaprošene države.⁷² Če državo sestavljajo ozemeljske enote (npr. pokrajine ali dežele) in ima več kot en uradni jezik, ali če ima država več uradnih jezikov, ki se lahko uporabljajo na različnih delih njenega ozemlja, lahko država pogodbenica poda tudi izjavo o tem, kateri jezik je treba uporabljati za posamezno ozemeljsko enoto.

241. Upoštevajte, da je ena izmed pomembnih prednosti uporabe priporočenih obrazcev zahtevka na podlagi Konvencije ta, da jih je zaradi njihove strukture mogoče izpolniti v katerem koli jeziku in da so v drugem jeziku zlahka razumljivi, s čimer se zmanjša potreba po prevajanju. (Priporočeni obrazci za Konvencijo so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Child Support/Maintenance“.)

B. Izjeme glede prevoda

242. V nekaterih zadevah morda ni praktično ali mogoče, da bi država prosilka prevedla listine v jezik, ki ga uporablja ali zahteva zaprošena država. Ponudniki prevajalskih storitev, ki so na voljo v državi prosilke, na primer ne zagotavljajo prevodov v jezik zaprošene države. V takem primeru, če je zahtevek vložen na podlagi poglavja III (na splošno – vsi zahtevki v zvezi s preživitvijo otrok ali priznanjem in izvršitvijo preživnine otrok in zakoncev), lahko zaprošena država privoli, bodisi v posamezni zadevi bodisi na splošno, da bo prevod opravila sama.⁷³

243. Če zaprošena država ne privoli v pomoč pri prevodu, lahko država prosilka listine enostavno prevede v angleščino ali francoščino. Zaprošena država lahko listino nato po potrebi prevede v svoj jezik.

244. Na primer, če vlagatelj v državi prosilke (Norveška) ne more zagotoviti prevoda listin v jezik zaprošene države (v Mehiki je to španščina), organ v Mehiki pa odločbe ne more prevesti iz norveščine v španščino, lahko vlagatelj na Norveškem listine prevede v angleščino ali francoščino. Angleški ali francoski prevod se lahko nato pošlje v Mehiko.

245. Navedene izjeme od glavnega pravila glede prevodov iz Konvencije navadno obravnava osrednji organ zaprošene države, tako da sodniki ali drugi pristojni organi običajno niso udeleženi v tej fazi.

II. Jezik na podlagi Uredbe iz leta 2009

A. Splošne zahteve iz Uredbe glede jezika zahtevkov in listin (člena 59 in 66)

246. Uredba (člen 59(1)) določa, da mora organ prosilec zahteve ali zahtevke izpolniti v uradnem jeziku zaprošene države ali v uradnem jeziku zadevne podenote navedene države, v kateri ima zaprošeni osrednji organ sedež, ali v drugem uradnem jeziku Evropske unije, ki ga zaprošena država članica navede kot sprejemljivega, razen če se slednja odloči, da bo prevod zagotovila sama.⁷⁴

247. Člen 59(2) Uredbe določa, da se priložene listine prevedejo le, če so potrebne zaradi zagotovitve pomoči, za katero se zaprosi. V tej določbi je navedeno še, da to ne

⁷¹ Če ima država več kot en uradni jezik in se vsi uradni jeziki ne uporabljajo na vseh delih njenega ozemlja, je treba potrditi, kateri jezik se zahteva na ozemlju, na katero bo zahtevek poslan (člen 44(2)).

⁷² [Ime države] [bo] [ne bo] [predložila tako izjavo, pri čemer bo določila ...].

⁷³ Upoštevajte, da če zaprošena država opravi prevod, kot je opisano zgoraj, mora stroške tega prevoda nositi država prosilka (razen če sta se osrednja organa obeh držav dogovorila drugače).

⁷⁴ [Ime države] [je] [ni] navedla, da bo dopustila tudi druge jezike poleg [vstavite nacionalni(-e) jezik(-e)].

posega v podrobnejše zahteve iz Uredbe glede prevajanja ali transliteracije (obravnavane spodaj), ki bi lahko veljale za postopek in so navedene v členu 20 Uredbe (Listine za namene izvršitve), členu 28 (Postopek, v zvezi z zahtevki za razglasitev izvršljivosti) in členu 40 (Uveljavljanje priznane sodne odločbe).

248. Člen 66 Uredbe je splošno dodatno pravilo o zahtevah glede prevoda, ki določa, da lahko sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, od strank zahteva prevod dokaznih listin, ki niso v jeziku postopka, le, „če meni, da je prevod potreben za izdajo sodne odločbe ali zaradi spoštovanja pravic tožene stranke“.⁷⁵

B. Zahteve glede prevoda iz Uredbe v zvezi z nekaterimi zahtevami in zahtevki

249. Uredba vsebuje več posebnih določb o transliteraciji ali prevodu listin v zvezi z nekaterimi zahtevami in zahtevki, in sicer v povezavi z listinami za namene izvršitve (člen 20), zahtevki za razglasitev izvršljivosti (člen 28), nepredložitvijo izvlečka (člen 29) in uveljavljanjem priznane sodne odločbe (člen 40). Člen 20(1)(d) ter člena 28(2) in 40(3) določajo, da se zadevnemu pristojnemu organu „po potrebi [predloži] transliteracij[a] ali prevod vsebine“ ustreznega obrazca iz Priloge k Uredbi v uradni jezik zaprosene države članice/sodnega postopka (ali druge jezike, ki so bili navedeni kot sprejemljivi). Člena 20(2) in 28(2) dalje določata, da pristojni organi v zaproseni državi „ne smejo“ zahtevati prevoda sodne odločbe, prevod pa se lahko zahteva, če je zoper zahtevek ali zahtevo vloženo pravno sredstvo. Člen 29(2) dovoljuje pristojnemu organu, da po potrebi zahteva prevod zadevnih listin. Nazadnje se zahteva, da mora vsak prevod na podlagi členov 20, 28, 29 in 40 opraviti „oseba, ki je v eni od držav članic pooblaščen za prevajanje“.

III. Uradna potrditev na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

250. Člen 41 Konvencije iz leta 2007 v skladu z drugimi haaškimi konvencijami določa, da se v okviru Konvencije ne sme zahtevati nikakršna uradna potrditev ali podobna formalnost. Ta člen je natančno povzet v členu 65 Uredbe. Zato ni nikakršne potrebe po uradni potrditvi podpisa javnega uslužbenca, ki izpolni listine, ali potrebe po potrditvi z žigom Apostille, če je to v državi pogodbenici ali državi članici Evropske unije ustaljena praksa.

Uradna potrditev je izraz, ki se uporablja za opis nekaterih formalnih pravnih postopkov, kot je potrditev z žigom Apostille ali notarska overitev, za potrjevanje listin.

IV. Pooblastilo na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

251. Člen 42 Konvencije in člen 52 Uredbe določata, da se lahko pooblastilo od vlagatelja zahteva samo v zelo omejenih okoliščinah. Pooblastilo se lahko zahteva, če bo vlagatelj v zaproseni državi zastopal osrednji organ ali drug organ, na primer v sodnem postopku, ali če se pooblastilo zahteva za imenovanje zastopnika v posamezni zadevi.⁷⁶ V skladu s Konvencijo se v profilu države navede, ali zaprosena država zahteva pooblastilo.⁷⁷

⁷⁵ Ta člen je „brez poseganja“ v člene 20, 28 in 40 o zahtevah za posebne zahtevke in zahteve.

⁷⁶ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 617.

⁷⁷ V [ime države] [...].

V. Podpisi in overjene kopije listin na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Konvencija

252. S Konvencijo se ne zahteva, da mora biti zahtevak podpisan, da je veljaven. Poleg tega v okviru zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev upoštevni členi (člen 12(2) ter členi 13, 25 in 30) določajo postopek, v katerem se lahko skupaj z zahtevkom za priznanje pošljejo navadne kopije listin, vključno z odločbo. V postopku priznanja in izvršitve lahko pristojni organ ali nasprotna stranka zahteva overjeno kopijo katere koli listine, če je to potrebno za obravnavo zahtevka ali odgovor nanj. Če to ni potrebno, zadoščajo navadne kopije. Država lahko listine sprejema tudi elektronsko, saj je jezik Konvencije namenoma „nevtralen glede nosilca“.

253. Na podlagi Konvencije lahko posamezna država tudi določi, da se v vseh zadevah zahteva overjena kopija katere koli listine. Če posamezna država tako določi za vse zadeve, se to navede v profilu države. (Profili držav pogodbenic so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Child Support/Maintenance Section“.)

B. Uredba

254. Na podlagi Uredbe mora obrazec zahtevka podpisati vlagatelj oziroma oseba ali organ, ki je v državi članici prosilki pristojen za izpolnitev obrazca v imenu vlagatelja. Obvezna uporaba obrazcev zahtevkov iz Priloge k Uredbi je določena z ustreznimi členi Uredbe (npr. členi 20, 28, 40, 48 in 57). Pri vlogah iz Uredbe, pri katerih se zahtevata izvleček sodne odločbe, izdane v državi prosilki, in kopija sodne odločbe, mora izvleček (z uporabo ustreznega obrazca iz Priloge) izdati in podpisati sodišče v državi izvora, priložena kopija sodne odločbe pa mora izpolnjevati „pogoje, potrebne za ugotovitev njene verodostojnosti“.

VI. Varstvo osebnih in zaupnih podatkov na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Konvencija (členi 38–40)

255. S Konvencijo se vzpostavljajo nekateri pomembni zaščitni ukrepi za varstvo osebnih in zaupnih informacij, posredovanih na podlagi Konvencije. (Te informacije se v Konvenciji imenujejo osebni „podatki“, saj se ta izraz uporablja tudi v drugih haaških konvencijah.) Te so določene v členih 38, 39 in 40. Osebni podatki (med drugim) obsegajo podatke, kot so ime, datum rojstva, naslov ali kontaktni podatki in osebni identifikatorji, kot so nacionalne identifikacijske številke.⁷⁸

256. S Konvencijo se priznava, da je glede na občutljivost vrste informacij o posameznikih, ki bodo izmenjane med državami, varstvo navedenih informacij ključnega pomena za zagotovitev, da so stranke zaščitene pred morebitnimi škodljivimi posledicami razkritja navedenih informacij.

257. Konvencija določa posebne omejitve v zvezi z razkrivanjem in potrjevanjem informacij, ki se na podlagi Konvencije zberejo ali posredujejo v določenih okoliščinah. Razkritje ali potrditev informacij ni dovoljeno, če bi to ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe (člen 40(1)). Oseba je lahko otrok, vlagatelj, nasprotna stranka ali katera koli druga oseba. Konvencija v zvezi s tem ni omejena.

258. Če osrednji organ ugotovi, da bi lahko razkritje ali potrditev informacij povzročila tako tveganje, o tem obvesti drugi osrednji organ v zadevi, ta pa navedeno ugotovitev upošteva pri obravnavi zahtevka na podlagi Konvencije. Ugotovitev osrednjega organa

⁷⁸ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 605.

prosilca glede tveganja za zaproseni osrednji organ ni zavezujoča. Vendar mora zaproseni organ ugotoviti, ali bi lahko razkritje ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe, na podlagi člena 40(2) pa mora upoštevati ugotovitev države prosilke. Ravnanje zaprosenega osrednjega organa bo v takem primeru odvisno od zahtev za obravnavo zahtevka in izpolnitev obveznosti države na podlagi Konvencije (člen 40). Če je osrednji organ prosilec zaskrbljen zaradi razkritja zaupnih informacij o vlagatelju, upravičencu ali drugi osebi, je priporočena praksa, da se uporabi naslov osrednjega ali pristojnega organa v državi prosilke, tako da je naslov upravičenca ali vlagatelja „na naslovu“ navedenega organa.⁷⁹

259. Varstvu osebnih podatkov so namenjeni tudi obvezni in priporočeni obrazci, ki jih je objavil Stalni urad Haaške konference. Osrednji organ lahko v teh obrazcih navede, da obstaja zaskrbljenost, da bi lahko razkritje ali potrditev informacij ogrozila zdravje, varnost ali svobodo osebe (to se označi v ustreznem polju obrazca).

260. Ob navedbi take zaskrbljenosti ti obrazci omogočajo, da se občutljivi osebni podatki (npr. kontaktni podatki ali informacije, na podlagi katerih bi se lahko ugotovilo, kdo ali kje oseba je) navedejo na ločenem delu obrazca. Tako se lahko zahtevki, ki vsebuje samo informacije, ki jih bo nasprotna stranka potrebovala za odgovor na zahtevek, predloži nasprotni stranki ali pristojnemu organu, ne da bi to povzročilo tveganje za vlagatelja, upravičenca ali drugo osebo.

261. Poleg tega mora vsak organ, vključno s pristojnimi ali sodnimi organi, v zaproseni državi, ki obdeluje informacije v okviru postopkov iz Konvencije, upoštevati nacionalno zakonodajo o zaupnosti informacij (člen 39). Pri vsakršnem posredovanju informacij je zato treba upoštevati tudi morebitne nacionalne zahteve, določene v nacionalni zakonodaji, na primer pridobitev soglasja za razkritje informacij ali morebitne omejitve glede razkritja.⁸⁰

B. Uredba (členi 61–63 in člen 57(3))

262. Člen 68(4) Uredbe določa, da uporaba Uredbe „ne posega“ v Direktivo 95/46/ES *Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov*. V uvodnih izjavah 34 in 35 Uredbe je obravnavano tudi splošno varstvo podatkov na podlagi Uredbe, pri čemer je z zadnjenavedeno uvodno izjavo potrjeno, da je treba upoštevati Direktivo 95/46/ES, kakor je bila prenesena v nacionalno zakonodajo držav članic.

263. Določbe Uredbe, ki se nanašajo na vprašanja zaupnosti osebnih podatkov in informacij, in sicer členi 61 do 63, podrobno določajo omejitve in postopke v zvezi z izmenjavanjem in pošiljanjem osebnih podatkov upravičencev in zavezancev v državah članicah (tj. med osrednjimi organi in javnimi organi, upravnimi organi, drugimi pravnimi osebami, ki imajo lahko osebne podatke, pristojnimi sodišči in drugimi organi, pristojnimi za vročanje pisanj ali izvršitev odločbe) ter med osrednjimi organi prosilci in zaprosenimi osrednjimi organi na podlagi Uredbe.

264. Člen 61 se nanaša na dostop osrednjih organov do podatkov in način, kako lahko osrednji organi ustrezno dostopajo do podatkov o naslovu zavezanca ali upravičenca, dohodkih zavezanca, podatkov o zavezančevem delodajalcu in/ali bančnih računih in njegovem premoženju ter te podatke ustrezno pošiljajo. Določeno je, da morajo biti tako zahtevani podatki „primerni, ustrezni in ne pretirani“, informacije, ki jih lahko osrednji organ zahteva, pa so odvisne od vrste zahtevka (člen 61(2)). Za namene pridobitve ali spremembe sodne odločbe se lahko zahteva le naslov zavezanca ali upravičenca. Za namene priznanja ali izvršitve sodne odločbe se lahko informacije o zavezančevem premoženju zahtevajo samo, če pridobljene informacije o zavezančevem dohodku, delodajalcu ali bančnih računih ne zadoščajo.

⁷⁹ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 612. Država, ki se odloči uporabiti naslov v obliki „na naslovu“, mora upoštevati, da lahko zaprosena država zaradi razlogov nacionalne zakonodaje zahteva na primer za vročanje pisanj osebni naslov upravičenca.

⁸⁰ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

265. Člen 62 Uredbe določa, da osrednji organi informacije iz člena 61 posredujejo ustreznim nacionalnim pristojnim organom in da lahko organ ali sodišče, ki te informacije prejme, te uporabi „le za olajšanje izterjave preživninskih zahtevkov“. Člen 62(3) določa splošno omejitev obdobja, v katerem lahko organ take podatke hrani, in sicer jih „ne sme hraniti po preteku obdobja, ki je potrebno za namene, zaradi katerih so bili podatki posredovani“. Vsak organ, ki podatke obdeluje, mora zagotoviti njihovo zaupnost v skladu s svojo nacionalno zakonodajo (člen 62(4)).⁸¹

266. Obvestilo posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo (člen 63), mora biti v skladu z nacionalno zakonodajo.⁸² Člen 63(2) Uredbe določa izjemo glede obvestila posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo, saj se lahko tako obvestilo odloži za 90 dni od datuma, ko je zaproseni osrednji organ dobil podatke, če bi se lahko zaradi obvestila poslabšala učinkovitost izterjave preživninskega zahtevka.

267. Nazadnje, člen 57(3) Uredbe določa, da se lahko v primeru nasilja v družini osebni naslov vlagatelja nadomesti s kakim drugim naslovom, vendar samo, „če se v nacionalni zakonodaji zaprosene države članice od vlagatelja ne zahteva, da za namene potrebnih postopkov predloži osebni naslov“.⁸³

VII. Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Pregled

1. Učinkovit dostop do postopkov/dostop do pravnega varstva na podlagi Konvencije in Uredbe

268. Eno najpomembnejših načel, na katerih temeljita Konvencija in Uredba, je, da morajo imeti vlagatelji učinkovit dostop do postopkov za izpolnitev svojih zahtevkov v zaproseni državi. Učinkovit dostop do postopkov pomeni, da lahko vlagatelj, po potrebi s pomočjo organov v zaproseni državi, svojo zadevo učinkovito predloži ustreznim organom v zaproseni državi.⁸⁴ Opozoriti je treba, da se v Uredbi uporablja malce drugačna terminologija v zvezi z „učinkovitim dostopom do postopkov“ kot v Konvenciji, in sicer se uporablja besedna zveza „učinkovit dostop do pravnega varstva“, ki pa se v bistvu nanaša na enaka načela iz obeh instrumentov (izraza se v tem oddelku uporabljata kot sopomenki).

269. Členi 14, 15, 16, 17 in 43 Konvencije ter členi 43, 44, 45, 46, 47 in 67 Uredbe se nanašajo na obveznost zaprosene države, da zagotovi učinkovit dostop do postopkov, vključno z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči v določenih okoliščinah, in možnost izterjave stroškov od neuspešne stranke v določenih okoliščinah (člen 43 Konvencije ter člena 43 in 67 Uredbe). Te določbe so povzete v tem oddelku priročnika.

270. Splošna obveznost, da se vlagateljem zagotovi učinkovit dostop do postopkov, tudi v izvršilnih in pritožbenih postopkih, je določena v členu 14(1) Konvencije in členu 44(1) Uredbe. Na podlagi Konvencije so vlagatelji med drugim upravičenci, zavezanci in javni organi (ko nastopajo v imenu upravičenca v okviru zahtevkov za priznanje ter priznanje in izvršitev), ki vložijo zahtevke prek osrednjega organa. Uredba določa, da imajo vse „stranke v sporu, na katerega se nanaša ta uredba“, učinkovit dostop do pravnega varstva. V nasprotju s Konvencijo Uredba podrobno določa še, da se učinkovit dostop do pravnega varstva omogoči „vsem prosilcem, ki prebivajo“ v državi prosilke.

271. Neposredne zahteve pri pristojnih organih so zajete predvsem s členom 17(b) Konvencije in členom 47 Uredbe. Države lahko v okviru zagotovitve pravne pomoči

⁸¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁸² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁸³ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁸⁴ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 357.

preverijo premoženjsko stanje in utemeljenost zahtevka, obstaja pa kvalificirana zahteva, da je treba pravno pomoč zagotoviti v vseh postopkih za priznanje, izvršljivost in izvršitev, zlasti če je bil vlagatelj upravičen do pravne pomoči ali brezplačnega postopka v državi izvora. Za neposredne zahteve se uporabljata tudi člen 14(5) Konvencije in člen 44(5) Uredbe.

2. Pravna pomoč

272. Vrsta učinkovitega dostopa, ki ga je treba zagotoviti, vključuje „pravno pomoč“ (izraz, ki se uporablja v Konvenciji in Uredbi), če to zahtevajo okoliščine. Vlagateljevo premoženje ali njegova plačilna sposobnost ne bi smela biti ovira za ta dostop. Člen 15 Konvencije in člen 46 Uredbe zato določata, da **se brezplačna pravna pomoč zagotovi upravičencem do preživitve otrok (za preživitve, ki se dolguje osebam, mlajšim od 21 let), ki v večini primerov vložijo zahtevke prek osrednjih organov.**⁸⁵

273. Obveznost zagotovitve brezplačne pravne pomoči je omejena s priznanjem, da take pomoči ni treba zagotoviti, če so postopki v zaproseni državi dovolj preprosti, da lahko vlagatelj učinkovito predstavi svojo zadevo brez pravne pomoči, osrednji organ pa potrebne storitve zagotovi brezplačno.

V členu 3 **Konvencije** je **pravna pomoč** opredeljena kot „pomoč, ki vlagateljem zahtevkov omogoči seznanitev z njihovimi pravicami in njihovo uveljavljanje ter zagotovi, da so njihovi zahtevki učinkovito in v celoti obravnavani v zaproseni državi. Sredstva za zagotavljanje takšne pomoči lahko po potrebi vključujejo pravno svetovanje, pomoč pri predložitvi vloge pri posameznem organu, pravno zastopanje in oprostitve stroškov postopka“.

V členu 45 **Uredbe** je **pravna pomoč** opredeljena kot „pomoč, ki jo potrebujejo stranke, da se seznanijo s svojimi pravicami in jih uveljavljajo; zagotavlja, da so njihove vloge, predložene prek osrednjih organov ali neposredno pristojnim organom, obravnavane učinkovito in v celoti“. Po potrebi zajema naslednje:

- „(a) pred-pravne nasvete z namenom doseči poravnavo pred začetkom postopka;
- (b) pravno pomoč pri vložitvi zadeve pri organu ali sodišču in zastopanje na sodišču;
- (c) oprostitve sodnih stroškov in honorarjev oseb, določenih za opravljanje nalog med postopkom, ali pomoč pri kritju teh stroškov in honorarjev;
- (d) v državah članicah, v katerih je stranka, ki v postopku ne uspe, dolžna plačati stroške nasprotne stranke, pravna pomoč v primerih, ko prejemnik pravne pomoči izgubi zadevo, vključuje tudi stroške nasprotne stranke, če bi pravna pomoč vključevala te stroške, če bi prejemnik običajno prebival v državi članici sodišča, pred katerim teče postopek;
- (e) tolmačenje;
- (f) prevajanje dokumentov, ki jih zahteva sodišče ali pristojni organ in predloži prejemnik pravne pomoči ter ki so potrebni za rešitev zadeve, in
- (g) potne stroške, ki jih nosi prejemnik pravne pomoči, ko zakon ali sodišče zadevne države članice zahteva fizično navzočnost oseb, ki so vključene v predstavitev prejemnikove zadeve, na sodišču in ko sodišče odloči, da zadevne osebe ne morejo biti na za sodišče sprejemljiv način drugače zaslišane.“

274. To je pomembno, ker so številne države razvile učinkovite in smotne postopke za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo in spremembo odločb o preživitvi, ki so na voljo vsem vlagateljem v zadevni državi, ne da bi bila potrebna **pravna pomoč**, ti postopki pa bodo na voljo tudi vlagateljem na podlagi Konvencije ali Uredbe. Odvisno od države to lahko vključuje uporabo poenostavljenih obrazcev, upravnih postopkov ter informacije in nasvete, ki jih vsem vlagateljem zagotovi osrednji ali pristojni organ. Če ti poenostavljeni postopki vlagatelju omogočajo, da učinkovito predstavi svojo zadevo, in jih zaprosena država vlagatelju zagotovi brezplačno, se od zaprosene države ne zahteva, da vlagatelju zagotovi brezplačno pravno pomoč.⁸⁶

275. Če poenostavljeni postopki niso na voljo in je potrebna pravna pomoč, Konvencija in Uredba vsebujeta več določb, v katerih so opredeljene okoliščine, v katerih jo je treba vlagateljem zagotoviti brezplačno. Taka pravica do brezplačne pravne pomoči ne sme biti manjša od pravice do brezplačne pravne pomoči v enakovrednih nacionalnih zadevah (člen 14(4) Konvencije in člen 44(4) Uredbe).

⁸⁵ Glej tudi uvodno izjavo 36 Uredbe.

⁸⁶ V [ime države] [...].

276. Opredelitvi „pravne pomoči“ (na podlagi Konvencije in Uredbe) sta navedeni v besedilnih okvirih zgoraj. Sta podobni, se pa razlikujeta v nekaterih pomembnih vidikih, zlasti ker opredelitev v Uredbi vsebuje določbe v zvezi z obravnavo stroškov tolmačenja, prevoda in nujnih potnih stroškov ter kritjem stroškov stranke, ki ni uspela in je prejela pravno pomoč.

277. Kadar vlagatelj zaprosi za pravno pomoč, se na podlagi Konvencije in Uredbe v osnovi navadno zahteva, da vse države pogodbenice ali države članice tako pomoč upravičencem zagotovijo brezplačno v skoraj vseh zadevah, ki se nanašajo na **preživnino otrok**. Nekateri izjeme od tega so v državah, ki so predložile izjave na podlagi Konvencije (na podlagi Uredbe ni nobene možnosti za tako izjavo).⁸⁷

OPOMBA: če odločba, ki jo je treba priznati in izvršiti, vključuje preživnino zakonca in tudi preživnino za otroka, velja enaka upravičenost do brezplačne pravne pomoči.

278. Vendar je pravica vlagateljev do brezplačne pravne pomoči na podlagi Konvencije in Uredbe v okviru zahtevkov v zvezi z **zadevami, ki se ne nanašajo na preživnino otrok**, bolj omejena, tako kot je omejena pravica zavezancev do brezplačne pravne pomoči v okviru zahtevkov za priznanje in spremembo. Zaprošena država lahko pri teh vrstah zahtevkov kot pogoj za zagotovitev pravne pomoči izvede preverjanje premoženjskega stanja ali preskus utemeljenosti.

Preverjanje premoženjskega stanja se osredotoča na dohodek in premoženje vlagatelja ali druge finančne razmere, ki vplivajo na vlagateljevo zmožnost plačila pravne pomoči.

S **preskusom utemeljenosti** se preveri utemeljenost zahtevka ali verjetnost, da mu bo ugodeno, pri čemer se upoštevajo vprašanja, kot sta pravna podlaga za zahtevek in verjetnost, da bo glede na dejansko stanje v zadevi zahtevku ugodeno.

279. Pomembno pa je, da v vseh zadevah, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, pravna pomoč, ki jo država zagotovi vsem vlagateljem (upravičencem, zavezancem ali javnemu organu⁸⁸), ne sme biti manjša od pomoči, ki bi bila vlagatelju zagotovljena, če bi bil vlagatelj v enakovredni nacionalni zadevi (člen 17(b) Konvencije in člen 47(2) Uredbe). Tako se vsem vlagateljem, ne glede na njihovo stalno prebivališče, zagotovi enaka raven storitev. Poleg tega, čeprav brezplačna pravna pomoč ni nujno vedno na voljo, zaprošena država članica za zagotovitev plačila morebitnih stroškov postopka ne sme zahtevati jamstva ali pologa (člena 14(5) in 37(2) Konvencije ter člen 44(5) Uredbe). To, ali je vlagatelju na voljo brezplačna pravna pomoč, je torej odvisno od naslednjih dejavnikov:

- ali so vlagatelju v zaproseni državi na voljo brezplačni poenostavljeni postopki;
- za kakšno vrsto preživnine gre (preživnina otrok, preživnina zakonca ali druga vrsta družinske preživnine);
- ali je vlagatelj upravičenec ali zavezanec;
- katera vrsta zahtevka se vlaga (priznanje, izvršitev, izdaja, sprememba, posebni ukrepi ali neposredne zahteve);
- ali se v zaproseni državi v okviru posameznega zahtevka preverja premoženjsko stanje ali utemeljenost zahtevka (otrokovo ali na podlagi okoliščin vlagatelja).

280. V naslednjih oddelkih in diagramih je podrobno pojasnjena upravičenost do brezplačne pomoči v številnih različnih okoliščinah.

B. Zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči

281. V naslednjem oddelku je pojasnjena upravičenost do brezplačne pravne pomoči v okviru zahtevkov na podlagi Konvencije in Uredbe v vseh državah, razen v državah

⁸⁷ Na podlagi Konvencije lahko država predloži izjavo, da bo v določenih zadevah preverila otrokovo premoženjsko stanje (člen 16(1)). Ker Evropska unija take izjave ne bo predložila, se v državah članicah Evropske unije v takih okoliščinah na podlagi Konvencije ne bo preverjalo otrokovo premoženjsko stanje (glej Sklep Sveta 2011/432/EU (opomba 59 zgoraj)).

⁸⁸ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 383.

pogodbenicah Konvencije, ki so predložile izjavo o preverjanju otrokovega premoženjskega stanja⁸⁹ (na podlagi Uredbe taka izjava ni mogoča).

282. Upoštevajte, da se diagrami v tem oddelku nanašajo predvsem na določbe in zadeve iz Konvencije, pri čemer so včasih upoštevani učinki morebitnih pridržkov in izjav držav pogodbenic v zvezi s Konvencijo.

1. Zahtevki upravičenca

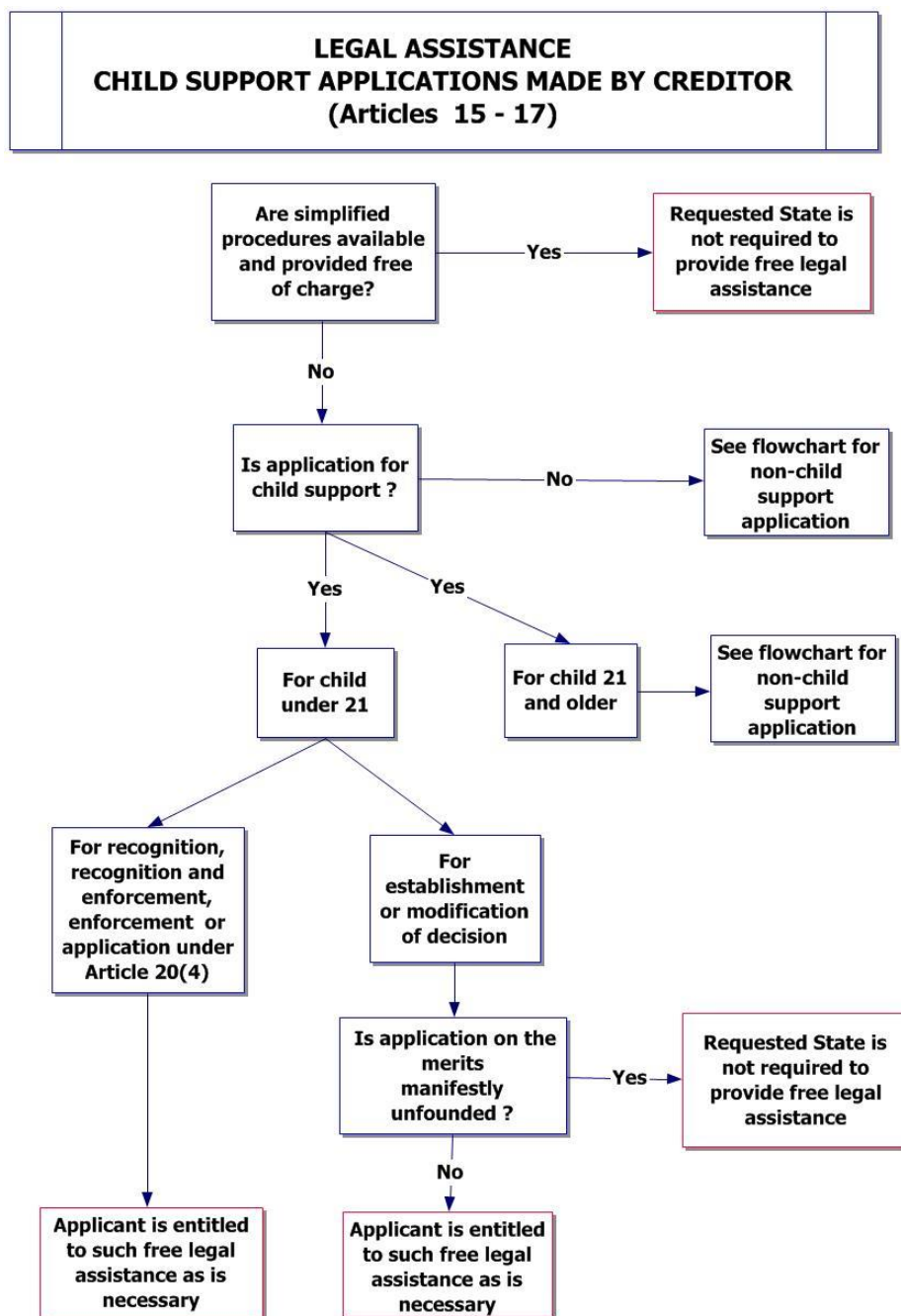
a) Zahtevki, ki se nanašajo na preživnino otroka, mlajšega od 21 let (ali mlajšega od 18 let, če je bil vložen pridržek na podlagi Konvencije)

283. Kot je prikazano spodaj, je treba, če se zahtevak, vložen prek osrednjega organa, nanaša na priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe o preživnini otroka, pravno pomoč na podlagi Konvencije ali Uredbe zagotoviti brezplačno. Glede te zahteve ni nobenih izjem. Če se zahtevak nanaša na preživnino otroka, vendar je vložen za izdajo odločbe ali njeno spremembo, lahko država brezplačno pravno pomoč zavrne, če po proučitvi dejanskega stanja meni, da zahtevak ali pravno sredstvo očitno nista utemeljena.⁹⁰

OPOMBA: če odločba, ki jo je treba priznati in izvršiti, vključuje tudi preživnino zakonca, velja enaka upravičenost do brezplačne pravne pomoči.

⁸⁹ Na podlagi Konvencije lahko država predloži izjavo, da bo v določenih zadevah preverila otrokovo premoženjsko stanje (člen 16(1)). Ker Evropska unija take izjave ne bo predložila, se v državah članicah Evropske unije v takih okoliščinah ne bo preverjalo otrokovo premoženjsko stanje (glej *Sklep Sveta 2011/432/EU* zgoraj, opomba 59).

⁹⁰ Glej tudi člen 43(2) Konvencije in člen 67 Uredbe glede povračila stroškov.

Slika 3: Pravna pomoč na podlagi Konvencije: zahtevki upravičenca za preživnino otroka

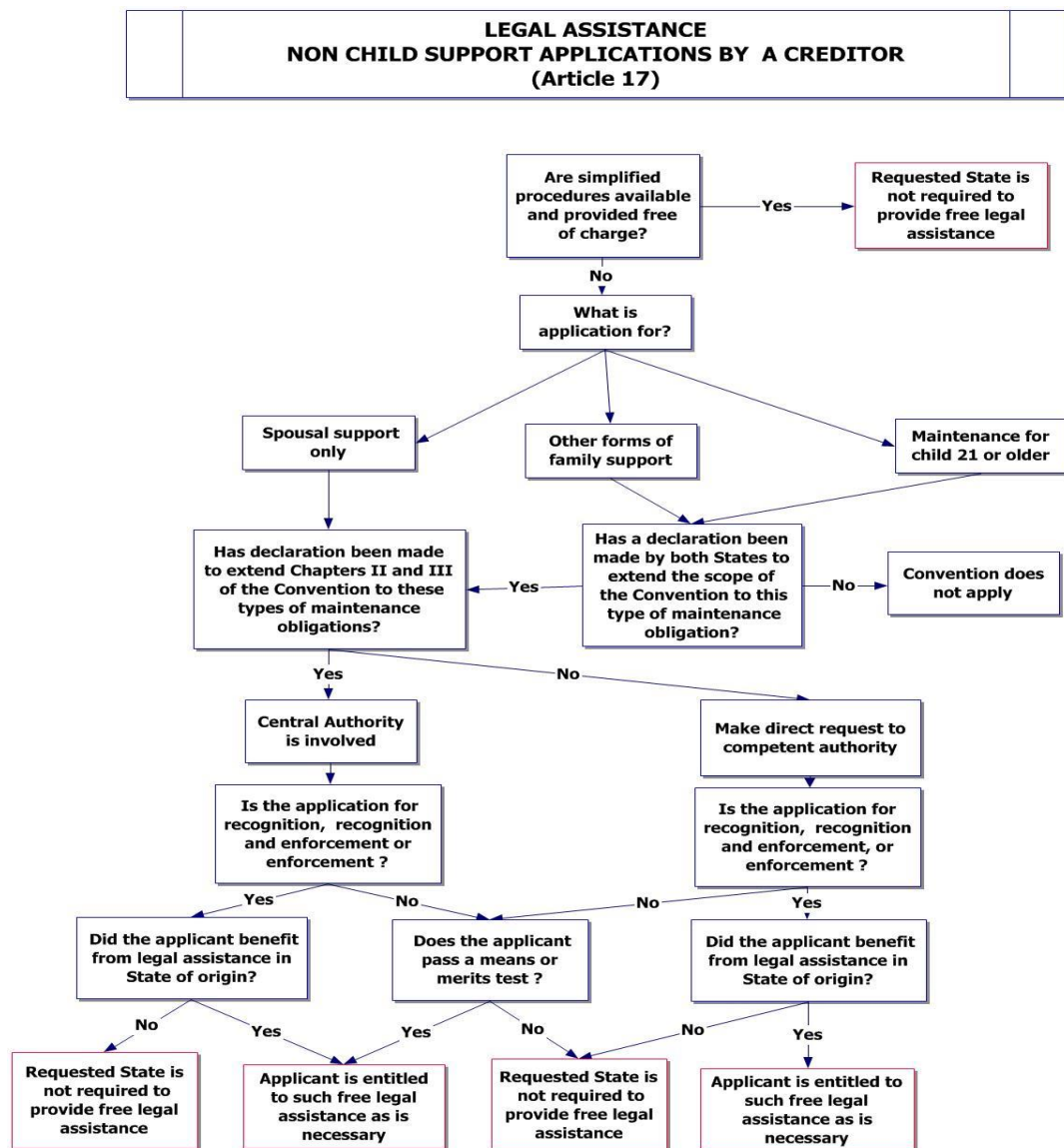
b) Zahtevki v zvezi s preživnino, ki ni preživnina za otroka, mlajšega od 21 let (ali mlajšega od 18 let, če je bil vložen pridržek na podlagi Konvencije)

284. Če se zahtevek nanaša na preživnino za otroka, starega 21 let ali več, preživnino zakonca ali drugo obliko preživnine (in če je država na podlagi Konvencije njeno področje uporabe razširila na te vrste zadev), brezplačne pravne pomoči ni treba zagotavljati sistematično. Država članica Evropske unije ali država pogodbenica Konvencije lahko zagotovitev take pomoči zavrne, če zahtevku verjetno ne bo ugodeno (preskus utemeljenosti), upravičenost do takih storitev pa lahko pogojuje tudi s preverjanjem premoženjskega stanja.⁹¹

285. Če pa je vlagatelj v zadevi, ki se nanaša na priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev veljavne odločbe za vrste preživnine, opisane v prejšnjem odstavku, v državi izvora prejel brezplačno pravno pomoč v okviru izdaje odločbe, je do enakega obsega pomoči upravičen tudi v zaprošeni državi, če je taka pomoč v zaprošeni državi na voljo. To je prikazano na sliki 4: Pravna pomoč na podlagi Konvencije: zahtevki upravičenca – preživnina, ki ni preživnina otroka.⁹²

⁹¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁹² Prav tam.

Slika 4: Pravna pomoč na podlagi Konvencije: zahtevki upravičenca – preživnina, ki ni preživnina otroka

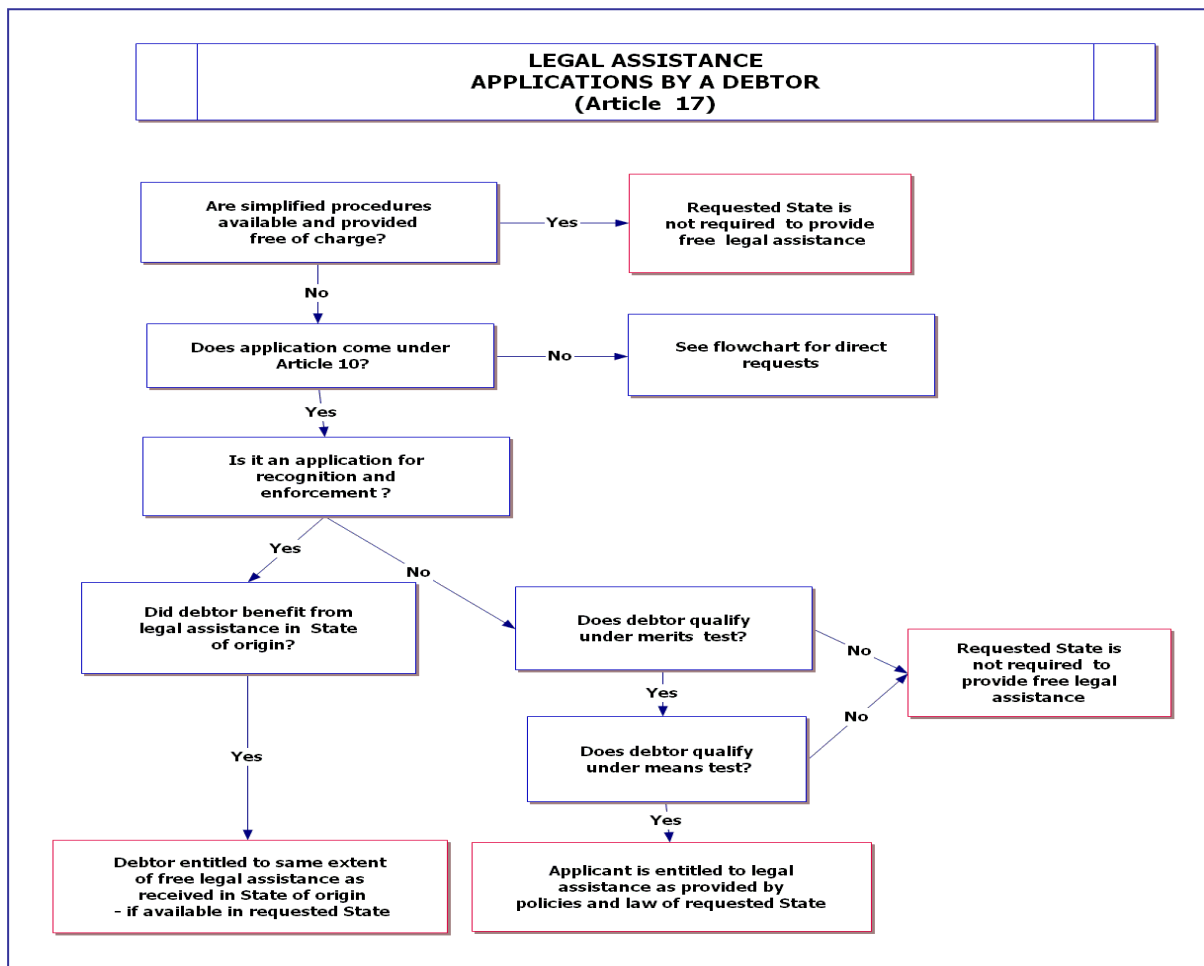
c) Zahtevki javnega organa

286. Če je vlagatelj javni organ, opredeljen v členu 36 Konvencije ali členu 64 Uredbe, spada v opredelitev upravičenca za namen zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev sodne odločbe. Javni organi so tako upravičeni do brezplačne pravne pomoči pri zahtevkih, ki se nanašajo na odločbe o preživnini otrok, mlajših od 21 let (ali 18 let, če je bil vložen pridržek na podlagi Konvencije).⁹³

2. Zahtevki zavezanca

287. V okviru zahtevkov, ki jih vloži zavezanec, lahko zaprošena država izvede preskus utemeljenosti in preveri premoženjsko stanje, da bi ugotovila, ali je treba zagotoviti brezplačno pravno pomoč (člen 17 Konvencije in člen 47 Uredbe). To je na primeru Konvencije prikazano na sliki 5.

⁹³ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 383.

Slika 5: Pravna pomoč na podlagi Konvencije: zahtevki zavezanca

3. Ugotavljanje sorodstvenega razmerja ali genetsko testiranje

288. Osrednji organ mora na podlagi člena 6(2)(h) Konvencije in člena 51(2)(h) Uredbe sprejeti ustrezne ukrepe, da pomaga ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine (glej odstavek 154 zgoraj ter oddelka I.B in III.B poglavja 1). Stroški genetskega testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja so lahko precej visoki. Da ti stroški ne bi postali ovira za pridobitev odločb o preživnini za otroka,⁹⁴ če je ugotovitev sorodstvenega razmerja potrebna v okviru zahtevka na podlagi člena 10(1)(c) Konvencije ali člena 56(1)(c) Uredbe, zaprošena država od vlagatelja ne sme zahtevati, da plača testiranje, navedeni stroški pa spadajo v okvir splošne določbe o zagotovitvi brezplačne pravne pomoči.⁹⁵

289. Delovanje tega v praksi bo odvisno od nacionalnih postopkov za genetsko testiranje, ki so na voljo v zadevnih državah pogodbenicah. V nekaterih državah se lahko od osebe, ki zahteva testiranje, kot pogoj za testiranje zahteva vnaprejšnje plačilo celotnih stroškov testiranja, vključno s stroški za mater in otroka(-e). V drugih državah se lahko od zavezanca zahteva samo vnaprejšnje plačilo njegovega deleža stroškov testiranja. V takem primeru bo zaprošena država krila stroške testiranja matere in otrok(-a) – stroške, ki bi jih drugače moral plačati vlagatelj. Vendar se lahko ti stroški izterjajo od zavezanca, če se ugotovi, da je starš otroka. Vsaka država bo v okviru nacionalne zakonodaje ali postopka določila, v kakšnem obsegu bo moral zavezanec poravnati stroške testiranja in na kateri točki postopka se bo to zahtevalo, če sploh.⁹⁶

⁹⁴ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 390.

⁹⁵ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 392.

⁹⁶ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

290. Če se zahtevki nanašajo na preživnino za otroka, mlajšega od 21 let, upravičencu praviloma ni treba vnaprej plačati stroškov testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja, razen če je zahtevek po proučitvi dejanskega stanja očitno neutemeljen.⁹⁷

291. Samo na podlagi Konvencije se bodo v državah, ki so predložile izjavo o preverjanju premoženjskega stanja otroka, stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja krili v okviru pravne pomoči, ki je na voljo, razen če otrok ne bo prestal preverjanja premoženjskega stanja.⁹⁸

C. Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči v [ime države]

[Vstavite nacionalne informacije.]

VIII. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Pomoč osrednjega organa pri začasnih ukrepih na podlagi Konvencije in Uredbe

292. Konvencija in Uredba vsebujeta določbe, s katerimi se od osrednjih organov zahteva, da v določenih okoliščinah in pod določenimi pogoji pomagajo začeti postopek za doseg „začnih ukrepov“ v zaproseni državi.

293. Člen 6(2)(i) Konvencije in člen 51(2)(i) Uredbe podrobno določata, da je posebna naloga osrednjih organov na podlagi obeh instrumentov, da „sprejmejo vse ustrezne ukrepe“ v zvezi z zahtevkom na podlagi člena 10 Konvencije ali člena 56 Uredbe, da:

„začnejo postopke ali olajšajo začetek postopkov, da bi po potrebi dosegli začasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s pomočjo katerih bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživnine“.⁹⁹

294. Člen 7 Konvencije in člen 53 Uredbe tudi določata, da lahko osrednji organ ob ustrezni utemeljitvi od drugega osrednjega organa zahteva, naj izvede nalogo, opisano v členu 6(2)(i) Konvencije in členu 51(2)(i) Uredbe, če na podlagi člena 10 Konvencije ali člena 56 Uredbe ni vložil noben zahtevek (glej tudi oddelek III.B. poglavja 1 tega priročnika). S členom 7 Konvencije in členom 53 Uredbe se zahteva, da „[z]aproseni osrednji organ sprejme primerne ukrepe, če meni, da so ti ukrepi potrebni, da bi morebitnemu vlagatelju zahtevka pomagali pri vložitvi zahtevka [na podlagi člena 10 Konvencije ali člena 56 Uredbe] ali mu pomagali ugotoviti, če bi bilo treba takšen zahtevek vložiti“.

295. Besedna zveza „vsi ustrezni ukrepi“, ki se nanaša na naloge osrednjega organa v okviru začnih ukrepov, naj bi pomenila „katere koli ukrepe, ki bi jih lahko osrednji organ sprejel za doseg želenega rezultata, odvisno od njegovih pristojnosti in sredstev ter pod pogojem, da so navedeni ukrepi dovoljeni z nacionalno zakonodajo [zaprosene] države“.¹⁰⁰

296. Zato bi se morali pristojni organi v državah, kjer velja Konvencija in kjer se uporablja Uredba, zavedati, da lahko v navedenih primerih od svojih nacionalnih organov prejmejo zahteve ali v sodelovanju z njimi začnejo postopke za začasne ukrepe.

⁹⁷ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 390.

⁹⁸ Ker Evropska unija take izjave ne bo predložila, se v državah članicah Evropske unije v takih okoliščinah ne bo preverilo otrokovo premoženjsko stanje (glej *Sklep Sveta 2011/432/EU* (opomba 59 zgoraj)).

⁹⁹ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji za podrobnejšo obravnavo pomena „začnih ukrepov“ v teh okoliščinah, odstavek 176 in naslednji.

¹⁰⁰ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 121.

B. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja, ki jih določa le Uredba

297. Uredba vsebuje različna dodatna pravila o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja v okviru izvajanja Uredbe.

1. Začasni ukrepi, sprejeti v državi izvora

298. Člen 39 Uredbe določa, da lahko sodišče izvora razglasi začasno izvršljivost sodne odločbe ne glede na morebitna pravna sredstva, tudi če nacionalna zakonodaja ne predvideva izvršljivosti po samem zakonu.

299. Če obstaja odločba ali del odločbe začasne ukrepe, ki je izvršljiva, iz druge države članice, je ta odločba izvršljiva bodisi na podlagi člena 17(2) Uredbe (v okviru postopkov iz oddelka 1 za odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) bodisi na podlagi člena 26 Uredbe (v okviru postopkov iz oddelka 2 za odločbe, izdane v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) (glej poglavje 8 za več informacij o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb na podlagi poglavja IV Uredbe). Člen 17(2) in člen 26 Uredbe določata, da mora biti odločba, izdana v drugi državi članici, „izvršljiva“ samo v navedeni državi, ne zahtevata pa, da mora biti taka odločba pravnomočna, da je izvršljiva ali razglašena za izvršljivo v drugi državi članici.

2. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja v državah, ki niso država, v kateri je bila odločba izdana

300. Člen 14 Uredbe določa pristojnost sodišč na podlagi Uredbe v zvezi z začasnimi ukrepi in ukrepi zavarovanja:

„Pri sodiščih države članice se lahko vloži zahteva začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi v primeru, ko so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.“

301. Pristojni organi se morajo pri izvajanju te pristojnosti v zvezi z začasnimi ukrepi zavedati, da je treba določiti tudi pravo, ki se uporablja za take ukrepe.¹⁰¹

3. Začasni ukrepi pred priznanjem, priznanjem in razglasitvijo izvršljivosti/izvršitvijo odločbe v drugi državi članici na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV¹⁰²

302. V okviru postopkov iz oddelka 1 poglavja IV Uredbe za priznavanje, izvršljivost in izvrševanje sodnih odločb na podlagi Uredbe je za odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, v členu 18 pojasnjeno:

„Izvršljiva sodna odločba po samem zakonu vključuje pooblastilo za ukrepe zavarovanja, ki obstajajo po zakonodaji države članice izvršitve“.

303. Dalje, v okviru postopka iz oddelka 2 poglavja IV Uredbe (za sodne odločbe, izdane v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) je v členu 36¹⁰³ pojasnjeno, da lahko vlagatelj vedno uveljavlja začasne ukrepe/ukrepe zavarovanja, ki so na voljo na podlagi nacionalnega prava države članice izvršitve, ne da bi bilo za to treba razglasiti izvršljivost sodne odločbe iz druge države članice. V členu 36(2) Uredbe je še pojasnjeno, da razglasitev izvršljivosti po samem zakonu vključuje pooblastilo za

¹⁰¹ Za države članice, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (glej poglavje 5), ni jasno, ali bi biličasni ukrepi vključeni na področje uporabe prava, ki se uporablja, iz Protokola (glej člen 11 Protokola glede področja uporabe prava, ki se uporablja).

¹⁰² Glej poglavje 8 za več informacij o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb na podlagi poglavja IV Uredbe.

¹⁰³ Člen 36 Uredbe je podoben členu 47 Uredbe Bruselj I.

ukrepe zavarovanja. Člen 36(3) določa, da v predpisanem roku za pravno sredstvo iz člena 32(5) Uredbe zoper stranko, proti kateri se zahteva izvršitev, ni dovoljeno sprejeti nobenega izvršilnega ukrepa, razen ukrepov zavarovanja (glej poglavje 8 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja v okviru izvršilnih postopkov na podlagi Uredbe).

IX. Druge konvencije in uredbe o vročanju listin in pridobivanju dokazov v tujini

A. Pregled

304. Nekatere države so pogodbenice Haaške konvencije o vročitvi iz leta 1965¹⁰⁴ in/ali Haaške konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970¹⁰⁵, ki sta lahko pomembni v zadevah, ki vključujejo mednarodne preživninske zahteve.¹⁰⁶ Če se uporablja katera od teh konvencij, je treba poiskati pravni nasvet za zagotovitev, da so zahteve iz konvencij ustrezno izpolnjene.

305. V Evropski uniji se *Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah* uporablja v vseh državah članicah razen na Danskem, *Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“)* pa se uporablja v vseh državah članicah. Med Dansko in drugimi državami članicami Evropske unije se namesto Uredbe (ES) št. 1206/2001 uporablja Haaška konvencija o pridobivanju dokazov iz leta 1970. Če se lahko uporablja katera koli od uredb, je treba poiskati pravni nasvet za zagotovitev, da so zahteve iz uredb ustrezno izpolnjene.

306. Pristojni organi lahko preverijo, ali so druge neevropske države pogodbenice haaških konvencij o vročitvi in pridobivanju dokazov, v preglednicah stanja za obe konvenciji, ki sta na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“ in nato v „Convention No 14“ oziroma „No 20“.

307. Haaški konvenciji o vročitvi in pridobivanju dokazov se uporabljata le, če in kadar mora biti vročitev opravljena v *tujini* oziroma morajo biti dokazi pridobljeni *iz tujine*. V zvezi s tem je treba opozoriti, da izraz „**v tujini**“ ni uporabljen niti v pododstavku (g) člena 6(2) Konvencije iz leta 2007, ki se prav tako nanaša na zahteve za posebne ukrepe („olajšajo pridobitev listinskih in drugih dokazov“), niti v pododstavku (j) („olajšajo vročanje pisanj“). To pa zato, ker bo osrednji organ večinoma zaprosen za pomoč pri pridobivanju dokazov ali vročanju pisanj *na svojem območju pristojnosti* v okviru preživninskih postopkov, ki potekajo na *njegovem območju pristojnosti*. Zahteve za pomoč pri pridobivanju dokazov ali vročanju **v tujini** bodo manj pogoste. S Konvencijo iz leta 2007 so zajeti številni primeri, v katerih ne bo potrebno niti pošiljanje listin za vročitev v tujini niti pridobivanje dokazov v tujini.¹⁰⁷ V podobnem členu Uredbe, ki se nanaša na dejavnosti osrednjih organov v zvezi z dokazi in vročanjem pisanj (člen 51(2)(g) in (j)), sta omenjeni *Uredba (ES) št. 1206/2001* in *Uredba (ES) št. 1393/2007*, vendar je tako kot na podlagi Konvencije verjetneje, da bodo osrednji organi obravnavali predvsem nacionalne zahteve v zvezi s pridobivanjem dokazov in vročanjem pisanj.

308. Obravnava drugih konvencij s tega področja presega okvir tega priročnika. Ali je določena država pogodbenica Haaške konvencije o civilnem postopku iz leta 1954¹⁰⁸ ter konvencij o vročitvi pisanj v tujini iz leta 1965 in pridobivanju dokazov v tujini iz

¹⁰⁴ Haaška konvencija z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini.

¹⁰⁵ Haaška konvencija z dne 18. marca 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini.

¹⁰⁶ Glej člen 50 Konvencije in obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavki 648–651.

¹⁰⁷ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavki 164–167 in 182–185. Za razpravo o vrstah pomoči, ki bi jih zaprosena država lahko zagotovila na način, ki ne spada na področje uporabe Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavki 174.

¹⁰⁸ Haaška konvencija z dne 1. marca 1954 o civilnem postopku.

leta 1970, je mogoče preveriti na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >.

B. Konvencija o vročitvi pisanj v tujini iz leta 1965¹⁰⁹

309. Konvencija o vročitvi iz leta 1965 določa načine pošiljanja, ko je treba sodno ali zunajsodno pisanje poslati iz ene države pogodbenice Konvencije v drugo državo, ki je prav tako pogodbenica Konvencije, da se vroči v slednji.

310. Konvencija o vročitvi iz leta 1965 se uporablja, če so izpolnjene vse naslednje zahteve:

- 1 po pravu države, v kateri poteka postopek (država sodišča), je treba pisanje (npr. obvestilo o tožbi) iz navedene države poslati v drugo državo za vročitev v slednji;
- 2 obe državi sta pogodbenici Konvencije o vročitvi;
- 3 naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje, je znan;
- 4 pisanje, ki ga je treba vročiti, je sodno ali zunajsodno pisanje; in
- 5 pisanje, ki ga je treba vročiti, se nanaša na civilno ali gospodarsko zadevo.

311. Če se poraja dvom glede uporabe Konvencije o vročitvi iz leta 1965 ali upoštevanja njenih določb, se je treba posvetovati s pravnim svetovalcem.

C. Konvencija o pridobivanju dokazov v tujini iz leta 1970¹¹⁰

312. Haaška konvencija o pridobivanju dokazov iz leta 1970 določa načine sodelovanja pri pridobivanju dokazov v tujini (to je v drugi državi) v civilnih ali gospodarskih zadevah. Konvencija, ki se uporablja samo med državami pogodbenicami, določa pridobivanje dokazov (i) na podlagi zaprosil ter (ii) po diplomatskih ali konzularnih predstavnikih in pooblaščenih. Konvencija določa učinkovite načine za premostitev razlik med ureditvami civilnega in običajnega prava v zvezi s pridobivanjem dokazov.

313. Če se pojavi potreba po pridobitvi dokazov v tujini, je treba po potrebi pridobiti pravni nasvet, da se zagotovi izpolnitev zahtev iz Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970.

D. Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah¹¹¹

314. Cilj Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 je izboljšati, poenostaviti in pospešiti sodelovanje med sodišči pri pridobivanju dokazov med državami članicami Evropske unije.¹¹²

315. Uredba (ES) št. 1206/2001 določa dva načina pridobivanja dokazov med državami članicami: neposredno pošiljanje zaprosil med sodišči in neposredno pridobivanje dokazov sodišča, ki je zaprosilo. Sodišče, ki je zaprosilo, je sodišče, pred katerim se je

¹⁰⁹ Za več informacij o Konvenciji o vročitvi glej „oddelek o vročitvi“ na spletišču Haaške konference.

¹¹⁰ Za več informacij o Konvenciji o pridobivanju dokazov glej oddelek o pridobivanju dokazov „Evidence Section“ na spletišču Haaške konference.

¹¹¹ Več informacij o Uredbi (ES) št. 1206/2001 je na voljo na spletišču Evropskega pravosodnega atlasa za civilne zadeve: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_sl.htm >. Pričakuje se, da bodo take informacije preseljene na evropski portal e-pravosodje, ki je na voljo na spletni strani: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹² Kot je navedeno zgoraj, se Uredba uporablja med vsemi državami članicami Evropske unije, z izjemo Danske. Med Dansko in drugimi državami članicami se uporablja *Haaška konvencija z dne 18. marca 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini*.

začel ali je predviden postopek. Zaprošeno sodišče je sodišče druge države članice, ki je pristojno za izvedbo pridobivanja dokazov. Osrednji organ je pristojen za zagotovitev informacij in iskanje rešitev morebitnih težav, ki lahko nastopijo v zvezi z zaprosilom. Uredba določa deset obrazcev za lažje pošiljanje zaprosil. Ta se izvršijo v skladu s pravom zaprosene države članice, in sicer jih je treba izvršiti v 90 dneh po prejemu.

316. Razprave v zvezi z Uredbo (ES) št. 1206/2001 so pokazale, da bi bilo treba za boljše izvajanje Uredbe izkoristiti nove tehnologije, zlasti videokonference,¹¹³ zato naj bi pristojni organi, kadar morajo uporabiti Uredbo, preverili, ali je na voljo videokonferenčna oprema.

E. Uredba (ES) št. 1393/2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“)¹¹⁴

317. Cilj Uredbe (ES) št. 1393/2007 (ki razveljavlja Uredbo Sveta (ES) št. 1348/2000) je izboljšati in pospešiti pošiljanje sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih in gospodarskih zadevah za vročitev med državami članicami. Uredba se uporablja med vsemi državami članicami Evropske unije.¹¹⁵

318. Uredba (ES) št. 1393/2007 določa različne načine pošiljanja in vročanja pisanj: pošiljanje prek organov za pošiljanje in sprejem, pošiljanje po konzularni in diplomatski poti, vročanje z uporabo poštних storitev in neposredno vročanje.

319. Organi za pošiljanje so pristojni za pošiljanje sodnih ali zunajsodnih pisanj, ki jih je treba vročiti v drugi državi članici. Organi za sprejem so pristojni za sprejem sodnih ali zunajsodnih pisanj iz druge države članice. Osrednji organ je odgovoren za zagotavljanje informacij organom za sprejem in reševanje vseh težav, ki se lahko pojavijo pri pošiljanju pisanj za vročitev. Uredba določa sedem obrazcev za olajšanje postopkov na podlagi tega instrumenta.

X. Ocena paritete kupne moči: čezmejno prilagajanje višine preživnin

320. Pristojni organi se bodo med izvajanjem Konvencije ali Uredbe srečevali z vprašanji pretvorbe valut (zlasti v povezavi z izvršitvijo sodne odločbe; glej tudi oddelek VI.5 poglavja 12 tega priročnika), pa tudi vprašanji prilagajanja višine tujih preživnin, za kar bo potrebna primerjava življenjskih stroškov v različnih državah, tako imenovana primerjava paritete kupne moči (PKM) med državami. To se lahko upošteva ob izdaji, spremembi ali izvršitvi odločbe o preživnini. Pristojni organi bodo morali preveriti nacionalne prakse v zvezi s tem.¹¹⁶

321. Preglednice s primerjalnimi PKM objavljajo in redno posodablajo številne organizacije:

- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD): < http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4 >. V meniju „Transaction“ izberite „PPPPC: Purchasing Power Parity for Private Consumption“.

¹¹³ Poročilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru z dne 5. decembra 2007 o uporabi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (COM(2007) 769 final – ni objavljeno v Uradnem listu).

¹¹⁴ Več informacij o Uredbi (ES) št. 1393/2007 je na voljo na spletišču Evropskega pravosodnega atlasa za civilne zadeve: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_sl.htm >. Pričakuje se, da bodo take informacije preseljene na evropski portal e-pravosodje, ki je na voljo na spletni strani: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹⁵ To vključuje Dansko, ki je svojo namero za izvajanje vsebine Uredbe potrdila z izjavo (UL L 331, 10.12.2008, str. 21) na podlagi podobnega sporazuma, sklenjenega z Evropsko skupnostjo.

¹¹⁶ V [ime države] [...].

- Eurostat Evropske komisije:
 < [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/
data/database](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database) >. (Preglednico je treba prilagoditi potrebam uporabnika.)
- Svetovna banka: < <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PRVT.PP> >.

Poglavje 4 - Uredba iz leta 2009: neposredna pravila o sodni pristojnosti

A. Uvod

322. Uredba vsebuje neposredne določbe o sodni pristojnosti, s katerimi so poenotena pravila o pristojnosti za preživninske zadeve v državah članicah Evropske unije. Pristojni organi v državah članicah Evropske unije bodo pristojnost v preživninskih zadevah izvajali v skladu s pravili o pristojnosti iz poglavja II Uredbe, in sicer ob obravnavi zahtevkov ali neposrednih zahtev za izdajo ali spremembo odločb o preživnini na podlagi Uredbe ali Konvencije (glej poglavji 10 in 11 tega priročnika).¹¹⁷ Zaradi teh poenotenih pravil o pristojnosti ob priznanju in izvršitvi odločbe na podlagi Uredbe ne bo treba preveriti pristojnosti pristojnega organa države članice, v kateri je bila odločba izdana (glej poglavje 8 o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju na podlagi Uredbe).

323. Pristojni organi bodo morali pred uporabo pravil o pristojnosti iz Uredbe najprej preveriti, ali preživninska zadeva spada na področje uporabe Uredbe, vključno z oceno materialnopravnega, geografskega in časovnega področja uporabe (glej del I poglavja 3 tega priročnika). Opozoriti je treba, da se bodo pravila o pristojnosti iz Uredbe z vidika pristojnih organov v državah članicah Evropske unije v geografskem smislu uporabljala povsod. To pomeni, da se bodo pravila o pristojnosti iz Uredbe uporabljala tudi, če bo preživninska zadeva povezana s tujo državo (vključno s tujo državo, ki je država pogodbenica Konvencije iz leta 2007), ki ni država članica Evropske unije.

324. Konvencija v nasprotju z neposrednimi pravili o pristojnosti iz Uredbe določa samo „posredna“ pravila o pristojnosti, in sicer v členih 18 („Omejitev postopkov“, obravnavana spodaj v okviru obravnave člena 8 Uredbe) in 20 („Podlaga za priznavanje in izvršitev“). To pomeni, da se bo pristojnost pristojnega organa v državi, kjer je bila odločba izdana, preverila ob priznanju in izvršitvi na podlagi Konvencije. Odločba bo priznana in izvršena samo, če bo pristojnost pristojnega organa v državi, v kateri je bila odločba izdana, ustrezala eni izmed podlag za pristojnost iz člena 20 Konvencije. Po drugi strani pa bodo pravila o pristojnosti pristojnih organov v državah, ki niso države članice Evropske unije, za izdajo ali spremembo odločbe na podlagi Konvencije urejena z veljavno nacionalno zakonodajo.

325. V tem poglavju priročnika so povzeta pravila o pristojnosti iz Uredbe, s poudarkom na tem, kako se lahko v teh pravilih odražajo posredna pravila o pristojnosti iz Konvencije.¹¹⁸ V opombah tega poglavja so navedeni tudi primeri določb Uredbe, ki so podobne določbam drugih instrumentov evropskega zasebnega prava.

B. Člen 3 Uredbe:¹¹⁹ Splošna sodna pristojnost

326. Člen 3(a) in (b) Uredbe določa pristojnost sodišča v kraju, kjer ima običajno prebivališče tožena stranka oziroma kjer ima običajno prebivališče upravičenec. Te

¹¹⁷ Opozoriti je treba, da se s pravili o pristojnosti iz Uredbe na splošno ne rešujejo vprašanja krajevne pristojnosti *znotraj* države članice, v kateri se uporablja Uredba. O teh vprašanjih se odloča v skladu z nacionalnimi pravili. Upoštevajte tudi, da zahtevki ali neposredne zahteve iz Konvencije ali Uredbe, ki se nanašajo na priznanje ali izvršitev odločb in so opisani v poglavjih 7, 8 in 9, ne vključujejo analize pristojnosti, ki jo izvedejo pristojni organi, saj se ti zahtevki ali neposredne zahteve nanašajo samo na priznanje in/ali izvršitev obstoječe tuje odločbe.

¹¹⁸ Čeprav določbe Konvencije niso neposredna pravila o pristojnosti, jih lahko pristojni organi upoštevajo ob izdaji ali spremembi odločbe o preživnini, ki naj bi se priznala in/ali izvršila v tujini, in sicer v državi pogodbenici Konvencije (če je znano, v kateri državi pogodbenici naj bi bila odločba izdana/izvršena, morajo upoštevati tudi, ali je ta država vložila pridržek na podlagi člena 20 Konvencije). Glej tudi poglavje 7 o prejetih zahtevkih in neposrednih zahtevah za priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije iz leta 2007.

¹¹⁹ Člen 3(a) Uredbe je približno podoben členu 2 Uredbe Bruselj I. Člen 3(b) in (c) Uredbe je podoben členu 5(2) Uredbe Bruselj I. Člen 3(d) Uredbe je nova določba, kot je še ni bilo. Opozoriti je treba, da se v členu 3 Uredbe, v nasprotju z Uredbo Bruselj I, uporablja samo izraz „običajno prebivališče“, ki ima nov samostojen pomen (in v Uredbi ni opredeljen), ne uporablja pa se pojem „stalno prebivališče“, ki ga vsebuje Uredba Bruselj I.

določbe so podobne posrednemu pravilu iz člena 20(1)(a) in (c) Konvencije, ki je podlaga za priznanje in izvršitev odločbe na podlagi Konvencije.¹²⁰

327. Člen 3(c) in (d) Uredbe določa, da je sodišče države članice pristojno, če je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe ali zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo,¹²¹ če je preživnina povezana s tem postopkom, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank. Ta neposredna pravila o pristojnosti iz Uredbe so sorodna posrednim pravilom o pristojnosti iz člena 20(1)(f) Konvencije.¹²²

328. Opozoriti je treba, da podlage za pristojnost iz člena 3 Uredbe niso hierarhične, zato lahko tožeča stranka izbira med njimi.

C. Člen 4 Uredbe:¹²³ Sporazum o pristojnosti

329. V skladu s členom 4 Uredbe lahko stranki skleneta sporazum o sodni pristojnosti, s katerim izbereta sodišče ali sodišča države članice.¹²⁴ Vendar Uredba določa omejitve te pravice. Prvič, izključeni so spori o preživninskih obveznostih do otroka, mlajšega od osemnajst let (člen 4(3)). Drugič, z Uredbo se zahteva ustrezna povezava z izbranim sodiščem ali sodišči (člen 4(1)). Izbrano sodišče ali sodišča morajo biti v državi članici: v kateri ima ena izmed strank običajno prebivališče (4(1)(a)); katere državljanstvo ima ena izmed strank (4(1)(b)), ali, v primeru preživninskih obveznosti med zakoncema ali nekdanjima zakoncema, sodišča, ki je pristojno za zakonske spore (4(1)(c)(i)), ali v kraju, kjer sta zakonca najmanj eno leto imela zadnje skupno običajno prebivališče (4(1)(c)(ii)). Navedeni pogoji morajo biti izpolnjeni ob sklenitvi sporazuma o pristojnosti ali predložitvi zadeve sodišču.

330. S členom 4(4) Uredbe je potrjena veljavnost sporazumov o pristojnosti, s katerimi se izključna pristojnost dodeli državi, ki ni država članica (če se ne nanašajo na preživninske obveznosti do otroka, mlajšega od osemnajst let), in ki so sklenjeni na podlagi Luganske konvencije (*Konvencija o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisana 30. oktobra 2007 v Luganu*).

331. Člen 4(2) Uredbe določa, da morajo biti sporazumi „v pisni obliki“, kar vključuje „[k]omunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis sporazuma“.¹²⁵

332. Člena 18(2)(a) in 20(1)(e)¹²⁶ Konvencije se sklicujeta na spoštovanje „pisnih“ sporazumov strank o izbiri sodišča, „razen v sporih v zvezi s preživninskimi obveznostmi v korist otrok“.

D. Člen 5 Uredbe:¹²⁷ Pristojnost sodišča, pred katerim se stranka spusti v postopek

333. Člen 5 Uredbe določa, da je lahko pristojno „sodišče države članice, pred katerim se tožena stranka spusti v postopek,“ razen če se je stranka spustila v postopek, da bi

¹²⁰ V Konvenciji je tudi podrobno določeno, da morata imeti tožena stranka in upravičenec običajno prebivališče „v času uvedbe postopka“. Opozoriti je treba, da lahko za člen 20(1)(c) Konvencije velja pridržek države pogodbenice, kot določa člen 20(2).

¹²¹ V zvezi s členom 3(d) Uredbe je treba opozoriti, da pristojni organi, ki so pristojni na podlagi Uredbe Bruselj IIa, tako lahko prevzamejo pristojnost tudi v zvezi s preživninskimi zadevami, povezanimi s postopkom, ki se nanaša na starševsko odgovornost.

¹²² Opozoriti je treba, da lahko za člen 20(1)(f) velja pridržek države pogodbenice v skladu s členom 20(2) Konvencije.

¹²³ Člen 4 Uredbe je podoben členu 23 Uredbe Bruselj I, vendar z nekaterimi spremembami prejšnjih pravil. Nova uredba določa nove omejitve za sporazume o pristojnosti med strankama na področju preživnin, v nasprotju s prejšnjo ureditvijo na podlagi Uredbe Bruselj I, ki ni imela omejitev.

¹²⁴ Opozoriti je treba, da se z Uredbo, v nasprotju z Uredbo Bruselj I (člen 23(1)), več ne zahteva, da mora imeti ena izmed strank „stalno prebivališče“ v državi članici, da lahko sklene sporazum o pristojnosti.

¹²⁵ Člen 23(1)(a) in člen 23 Uredbe Bruselj I v bistvu podobno določata, kaj pomeni „pisni“ sporazum.

¹²⁶ Opozoriti je treba, da lahko za člen 20(1)(e) velja pridržek države pogodbenice v skladu s členom 20(2).

¹²⁷ Člen 5 Uredbe je podoben členu 24 Uredbe Bruselj I.

ugovarjala pristojnosti. To odraža posredno pravilo o pristojnosti iz člena 20(1)(b) Konvencije.

E. Člen 6 Uredbe:¹²⁸ Pomožna pristojnost

334. Člen 6 Uredbe določa tako pravilo o pristojnosti: „Kadar na podlagi členov 3, 4 in 5 nobeno sodišče države članice nima pristojnosti in tudi nobeno sodišče države pogodbenice Luganske konvencije iz leta 2007 ni pristojno na podlagi določb te konvencije, so pristojna sodišča države članice, katere državljanstvo imata obe stranki¹²⁹.“

335. Opozoriti je treba, da bo moral pristojni organ po uradni dolžnosti preveriti, kot se zahteva v členu 6, ali je na podlagi členov 3, 4 ali 5 Uredbe pristojno drugo sodišče.

336. S posrednim pravilom o pristojnosti iz člena 20(1)(f) Konvencije je izrecno izključena pristojnost, ki bi temeljila izključno na državljanstvu ene izmed strank (v postopkih v zvezi z osebnim stanjem ali starševsko odgovornostjo), ni pa omenjena pristojnost na podlagi državljanstva obeh strank.¹³⁰

F. Člen 7 Uredbe: Forum necessitatis

337. Člen 7 Uredbe določa še dodatno izjemo glede pristojnosti: „Če na podlagi členov 3, 4, 5 in 6 nobeno sodišče države članice ni pristojno, lahko sodišča države članice v izjemnih primerih odločajo o sporu, če v tretji državi, s katero je spor tesno povezan, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč¹³¹. Spor mora biti v zadostni meri povezan z državo članico, v kateri je sodišče, ki mu je bila zadeva predložena“. Konvencija ne vsebuje podobnega posrednega pravila o pristojnosti.¹³²

338. Sodniki, ki bodo svojo pristojnost oprli na člen 7 Uredbe, bodo morali v skladu s členom preveriti dvoje: prvič, nemožnost ali nezmožnost uvedbe postopka v tretji državi, s katero je spor tesno povezan; in drugič, morali bodo preveriti, ali je spor „v zadostni meri povezan“ s sodiščem, ki mu je bila zadeva predložena.

G. Člen 8 Uredbe: Omejitev pristojnosti

339. Člen 8 Uredbe z naslovom „Omejitev pristojnosti“ je z nekaterimi manjšimi razlikami v bistvu enak členu 18 Konvencije, ki ima podoben naslov. Poleg tega člen 8 Uredbe podrobno določa, da se pravila iz tega člena uporabljajo tudi, če je odločba izdana v „državi pogodbenici Haaške konvencije iz leta 2007“ in v državi članici.

340. Člen 8(1) Uredbe določa glavno pravilo, da dokler ima upravičenec običajno prebivališče v državi članici, za katero se uporablja Uredba, ali državi pogodbenici Konvencije, v kateri je bila odločba izdana, ni mogoče vložiti zahtevka za spremembo

¹²⁸ Člen 6 Uredbe nima podobnega člena v Uredbi Bruselj I.

¹²⁹ Opozoriti je treba, da člen 6 ne določa, da je treba pred uporabo tega pravila o pristojnosti preveriti ali dokazati državljanstvo stranke ali strank (na primer na nekaterih območjih pristojnosti, če ima stranka dvojno državljanstvo).

¹³⁰ Ker skupno državljanstvo obeh strank ni naštetu v členu 20 Konvencije, ki določa podlage za priznanje in izvršitev odločbe, bi lahko ta širša dodelitev pristojnosti v Uredbi pomenila težave za priznanje in izvršitev odločb, ki so na podlagi te pristojnosti sprejete v drugih državah pogodbenicah Konvencije. Pristojni organi bi morali to upoštevati, če naj bi se odločba, ki jo izdajajo ali spreminjajo, priznala in/ali izvršila v državi pogodbenici Konvencije, v kateri se Uredba ne uporablja.

¹³¹ Na primer, v skladu s členom 9(b) nizozemskega zakonika o civilnem postopku se lahko nizozemsko sodišče izreče za pristojno, če sodni postopek ni mogoč zunaj Nizozemske. V skladu s sodno prakso se izraz „nezmožnost“ razlaga kot dejanska (npr. državljanska vojna, naravna nesreča) in pravna nezmožnost (npr. v smislu zakonov, ki so diskriminatorni do nekaterih etničnih skupin).

¹³² Ta podlaga za pristojnost bi tako lahko pomenila težave tudi za priznanje in izvršitev odločb države članice Evropske unije na podlagi te podlage za pristojnost v državah pogodbenicah Konvencije, če „zadostna povezava“ s sodiščem, ki mu je bila zadeva predložena, ne sovпада z eno izmed podlag za pristojnost, ki so za priznanje in izvršitev naštetu v členu 20 Konvencije. Pristojni organi bi morali to upoštevati, če naj bi se odločba, ki jo izdajajo ali spreminjajo, priznala in/ali izvršila v državi pogodbenici Konvencije, v kateri se Uredba ne uporablja.

odločbe ali izdajo nove odločbe v nobeni drugi državi članici. Podobna določba v Konvenciji je člen 18(1).

341. Člen 8(2) Uredbe, ki je podoben členu 18(2) Konvencije, določa štiri izjeme od glavnega pravila.

342. Prvič, omejitev pristojnosti ne velja, če sta se stranki dogovorili, da je pristojno sodišče druge države članice, v skladu s členom 4 Uredbe, v katerem so opredeljene omejitve in prepovedi v zvezi s sporazumi o pristojnosti med strankama (glej zgoraj).¹³³ Drugič, izjema velja, če se šteje, da se je upravičenec v skladu s členom 5 Uredbe spustil v postopek pred sodiščem druge države članice (glej zgoraj).¹³⁴ Tretjič, če pristojni organ v državi izvora, ki je država pogodbenica Haaške konvencije iz leta 2007, ne more sprejeti pristojnosti za spremembo sodne odločbe ali izdajo nove odločbe ali to pristojnost zavrne.¹³⁵ In nazadnje, če se sodna odločba, izdana v državi izvora, ki je država pogodbenica Haaške konvencije iz leta 2007, ne more priznati ali razglasiti za izvršljivo v drugi državi članici, v kateri se proučuje možnost postopka.¹³⁶

H. Člen 9 Uredbe:¹³⁷ Začetek postopka

343. Člen 9 Uredbe natančno določa, kdaj se šteje, da se je postopek pred sodiščem začel na podlagi Uredbe, in sicer bodisi ob vložitvi ustreznih pisanj pri sodišču bodisi z izvedbo dejanj, povezanih z vročitvijo pisanj.¹³⁸

I. Člen 10 Uredbe:¹³⁹ Preizkus pristojnosti

344. Člen 10 Uredbe podrobno določa, da se sodišče, če se pred njim začne postopek v zadevi, za katero ni pristojno, „po uradni dolžnosti izreče za nepristojno“.¹⁴⁰

J. Člen 11 Uredbe:¹⁴¹ Preizkus dopustnosti

345. Člen 11(1) Uredbe določa zadržanje postopka v zadevni državi članici (ki je ustrezno pristojna), če ima tožena stranka običajno prebivališče v drugi državi in se ne spusti v postopek, da pravočasno prejme ustrezno obvestilo in ustrezne listine, da lahko pripravi obrambo, ali da se zagotovi, da je to storjeno. Člen 11(2) in (3) vsebuje alternativne določbe, če je treba listine poslati na podlagi Uredbe (ES) št. 1393/2007 (*Uredba o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah*) ali Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini. (Glej oddelek IX dela II poglavja 3 za več informacij o vročanju pisanj v tujini.)

346. Čeprav Konvencija ne vsebuje določb, ki bi omogočale zadržanje postopka v zgoraj opisanih okoliščinah, člen 22(e) Konvencije določa podlago za zavrnitev priznanja in izvršitev odločbe, če se nasprotna stranka „ni spustila v postopek [...] in je tudi nihče ni zastopal“, poleg tega ni bila ustrezno obveščena o poteku postopka (i) ali ni bila ustrezno obveščena o odločbi in možnosti, da vloži pravno sredstvo zoper odločbo (ii).

¹³³ Podoben člen 18(2)(a) Konvencije določa naslednjo izjemo na podlagi Konvencije: „če med strankama obstaja pisni dogovor o pristojnosti te druge države pogodbenice, razen v sporih v zvezi s preživninskimi obveznostmi v korist otrok“.

¹³⁴ Podoben člen 18(2)(b) Konvencije določa naslednjo izjemo na podlagi Konvencije: „če se upravičenec spusti v postopek pred sodiščem te druge države pogodbenice izrecno ali pri obravnavanju zadeve ob prvi priložnosti ne ugovarja njeni pristojnosti“.

¹³⁵ Podoben člen 18(2)(c) Konvencije določa naslednjo izjemo na podlagi Konvencije: „če pristojni organ v državi izvora ne more izvajati pristojnosti za spremembo odločbe ali izdajo nove odločbe ali to pristojnost zavrne“.

¹³⁶ Podoben člen 18(2)(d) Konvencije določa naslednjo izjemo na podlagi Konvencije: „če odločbe, izdane v državi izvora, ni mogoče priznati ali razglasiti za izvršljivo v državi pogodbenici, v kateri se preučuje procesne možnosti za izdajo nove ali spremenjene odločbe“.

¹³⁷ Člen 9 Uredbe je podoben členu 30 Uredbe Bruselj I in členu 16 Uredbe Bruselj IIa.

¹³⁸ Konvencija ne vsebuje nobene podobne določbe.

¹³⁹ Člen 10 Uredbe je podoben členu 17 Uredbe Bruselj IIa.

¹⁴⁰ Konvencija ne vsebuje podobne določbe.

¹⁴¹ Člen 11 Uredbe je podoben členu 18 Uredbe Bruselj IIa.

K. Člen 12 Uredbe:¹⁴² Litispendenca in člen 13:¹⁴³ Sorodne pravde

347. Uredba vsebuje dve določbi o litispendenci (postopki, ki vključujejo isti zahtevek in med istima strankama tečejo v drugih državah članicah) in „sorodnih pravadah“ (tožbe, „ki so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih sodnih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov“), začeti v drugih državah članicah, in sicer v členih 12 in 13. V obeh določbah se uporablja pravilo „sodišča, ki je prvo začelo postopek“.

348. Konvencija vsebuje eno določbo, v kateri so obravnavana vprašanja litispendence, in sicer člen 22(c) z naslovom „Podlaga za zavrnitev priznanja ali izvršitve“. Priznanje in izvršitev odločbe se lahko zavrne, če „postopek v isti zadevi med istima strankama že poteka pred organom države naslovnice in je bil navedeni postopek uveden prvi“.

L. Člen 14 Uredbe:¹⁴⁴ Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja

349. Člen 14 Uredbe izrecno določa, da se lahko v državah članicah vložijo zahtevki začasne ukrepe (ali ukrepe zavarovanja), ki jih predvideva pravo te države, tudi če so po Uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.¹⁴⁵ (Glej tudi oddelek VIII dela II poglavja 3 tega priročnika za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja.)

350. Konvencija ne vsebuje določbe, ki bi bila podobna členu 14 Uredbe, določa pa take zahteve, ki jih je mogoče vložiti prek osrednjih organov. Člen 6(2)(i) Konvencije določa, da v zvezi z zahtevki na podlagi Konvencije osrednji organi „sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da začnejo postopke ali olajšajo začetek postopkov, da bi po potrebi dosegličasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s pomočjo katerih bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživitve“. Dalje, osrednji organi so na podlagi člena 7(1) Konvencije z naslovom „Zahteve za posebne ukrepe“ pristojni za vložitev zahtevkov pri drugem osrednjem organu, vključno z zahtevki začasne ukrepe na podlagi člena 6(2)(i) Konvencije, če na podlagi Konvencije ni vložen noben zahtevek. Poleg tega člen 7(2) določa, da lahko osrednji organi sprejmejo posebne ukrepe (vključno z zagotovitvijo nujnih začasnih ukrepov) tudi na zahtevo drugega osrednjega organa, če nacionalna zadeva, s katero je slednji seznanjen, vsebuje „mednarodni element“.

¹⁴² Člen 12 Uredbe je podoben členu 27 Uredbe Bruselj I in členu 21 Konvencije z dne 27. septembra 1968 o priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: Bruseljska konvencija).

¹⁴³ Člen 13 Uredbe je podoben členu 28 Uredbe Bruselj I.

¹⁴⁴ Člen 14 Uredbe je podoben členu 31 Uredbe Bruselj I in členu 24 Bruseljske konvencije.

¹⁴⁵ Opozoriti je treba, da v Uredbi ni omenjeno, katero pravo je treba uporabiti začasne ukrepe. Poleg tega ni jasno, ali naj bi področje uporabe Haaškega protokola iz leta 2007 (glej poglavje 5) na podlagi člena 11 Protokola obsegaločasne ukrepe. V nekaterih nacionalnih sodnih pristojnostih je vprašanje, katero pravo se uporablja začasne ukrepe, prepuščeno presoji sodišč.

Poglavje 5 - Pravo, ki se uporablja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Konvencija iz leta 2007 in Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja

351. Haaška konvencija sama po sebi ne vsebuje izčrpnih pravil o pravu, ki se uporablja. Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (v nadaljnjem besedilu: Protokol), je samostojen mednarodni instrument, ki je povezan in združljiv s Konvencijo iz leta 2007, saj sta bila oba instrumenta dogovorjena in sprejeta hkrati. Države pogodbenice Konvencije so posebej povabljenе, da postanejo tudi pogodbenice Protokola; vendar lahko pogodbenica Protokola postane katera koli država. Do stanja Protokola, kar zadeva njegove države pogodbenice, je mogoče dostopati na spletišču Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu na naslovu < www.hcch.net >, v oddelkih „Conventions“, nato „Convention 39“ in nato „Status table“ ali v oddelku „Child Support/Maintenance“.

352. Pristojni [sodni] [upravni] organi, ki obravnavajo mednarodne preživninske zadeve, morajo najprej preveriti, ali je njihova država pogodbenica Protokola.¹⁴⁶ Če je, Protokol določa pravila o pravu, ki se uporablja v preživninskih zadevah, v primeru zahtevkov iz Konvencije ali neposrednih zahtev za izdajo odločb o preživnini (glej poglavje 10) in za spremembo odločb o preživnini (glej poglavje 11). Določbe Protokola naj na splošno ne bi veljale za zahtevke ali zahteve za priznanje in izvršitev sodnih odločb na podlagi Konvencije, saj bodo vprašanja glede prava, ki se uporablja, obravnavana v državi, kjer je bila odločba izdana¹⁴⁷. Če vaša država ni niti država pogodbenica Protokola niti država, v kateri se Protokol uporablja (glej oddelek B spodaj), se bo za odločbe o preživnini uporabljalo pravo sodišča (to je pravo zaprosene države), vključno z njegovimi pravili mednarodnega zasebnega prava.

353. Vendar je treba tudi upoštevati, da Konvencija vsebuje več posebnih pravil o pravu, ki se uporablja, v zvezi s: (a) pravico javnega organa, da nastopa v imenu upravičenca oziroma da zahteva povračilo nadomestila, ki je bilo upravičencu izplačano (člen 36(2)); (b) trajanjem preživninske obveznosti in zastaralnih rokov za izterjavo izostalih plačil (člen 32(4) in (5)), ter (c) upravičenostjo otroka do preživnine v nekaterih omejenih okoliščinah (člen 20(5)).

354. Povzetek določb Protokola je naveden v oddelku C.

355. Pristojni organi morajo tudi upoštevati, da tudi če se v njihovi državi Protokol ne uporablja, pa se lahko uporablja katera od več starejših haaških konvencij, ki se nanašajo na pravo, ki se uporablja za preživnino.¹⁴⁸

B. Uredba iz leta 2009 in Haaški protokol iz leta 2007 o pravu, ki se uporablja

356. Svet Evropske skupnosti (tedanje) je s *Sklepom Sveta z dne 30. novembra 2009 o sklenitvi, s strani Evropske skupnosti, Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o*

¹⁴⁶ Protokol [se] [se ne] uporablja v [ime države]. Glej tudi oddelek B tega poglavja.

¹⁴⁷ Seveda pa se Protokol lahko uporablja v državi izvora. V zvezi z vprašanji izvršitve na podlagi Konvencije glej tudi člen 32(4) in (5) Konvencije, ki se nanaša na vprašanja prava, ki se uporablja.

¹⁴⁸ Haaška konvencija z dne 24. oktobra 1956 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti do otrok, in Haaška konvencija z dne 2. oktobra 1973 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz leta 1973). Do stanja teh instrumentov, kar zadeva njihove države pogodbenice, je mogoče dostopati na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“, nato v oddelku „Convention 8“ ali „Convention 24“ in nato v „Status table“.

pravu, ki se uporablja za preživalske obveznosti (2009/941/ES) potrdil Protokol v imenu Evropske skupnosti, z izjemo Danske in Združenega kraljestva.¹⁴⁹

357. Protokol se v sodelujočih državah članicah Evropske unije, [vključno z] [ime države], uporablja od 18. junija 2011.¹⁵⁰ Treba je tudi opozoriti, da ima Protokol učinek za nazaj in se uporablja za preživalske zahteve, ki so bili v državah članicah vloženi pred datumom začetka veljavnosti Protokola.¹⁵¹

358. Člen 15 poglavja III Uredbe je najpomembnejši člen Uredbe v zvezi s pravom, ki se uporablja, in določa, da se pravo, ki se uporablja za preživalske obveznosti, določi v skladu s Haaškim protokolom iz leta 2007 za države članice, ki jih ta instrument zavezuje.¹⁵²

359. Kot je podrobno opisano spodaj (glej poglavje 8), v oddelku 1 poglavja IV Uredbe, se pravila o odpravi eksekvatur za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb uporabljajo med evropskimi državami članicami, ki jih zavezuje Protokol (vse države članice razen Danske in Združenega kraljestva).

C. Uporaba Protokola in povzetek določb

360. Najpomembnejše določbe Protokola so povzete spodaj. Več podrobnejših informacij je pristojnim [sodnim] [upravnim] organom na voljo v besedilu Protokola in obrazložitenem poročilu o Protokolu. Obrazložitev poročilo je na voljo na spletišču Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu na naslovu < www.hcch.net >, v oddelku „Conventions“, nato v „Convention 39“ in nato v „HCCH Publications“.

1. Univerzalna uporaba

361. Protokol ima v nasprotju s Konvencijo iz leta 2007, ki se uporablja samo v odnosih med državami pogodbenicami, učinek *erga omnes*.¹⁵³ To pomeni, da bodo pristojni organi njegova pravila uporabljali v državi pogodbenici Protokola ali v državah, v katerih se Protokol uporablja, tudi če se uporablja pravo države, ki ni pogodbenica Protokola.¹⁵⁴ V praksi uporaba *erga omnes* pomeni, da lahko Protokol koristi številnim upravičencem s stalnim prebivališčem v državah, ki niso pogodbenice Protokola. Na primer, upravičenec, ki prebiva v državi, za katero se Protokol ne uporablja, in ki začne postopek v državi, kjer se Protokol uporablja (npr. v državi, v kateri prebiva zavezanec), bo užival koristi uporabe zanj ugodnih enotnih pravil iz Protokola.

2. Področje uporabe Protokola

362. Področje uporabe preživalskih obveznosti, vključenih v Protokol, je širše od področja uporabe Konvencije iz leta 2007 in določa pravo, ki se uporablja za preživalske obveznosti na podlagi katerega koli družinskega razmerja, ne da bi bilo mogoče vložiti pridržek.¹⁵⁵ Na to področje uporabe so vključene kakršne koli preživalske obveznosti, ki

¹⁴⁹ Glej uvodni izjavi 11 in 12 ter člen 3 Sklepa Sveta z dne 30. novembra 2009 o sklenitvi, s strani Evropske skupnosti, Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživalske obveznosti (2009/941/ES). V uvodni izjavi 5 Sklepa Sveta je razglašeno, da ima „Skupnost [...] izključno pristojnost v vseh zadevah, ki jih ureja Protokol“.

¹⁵⁰ Prav tam, člen 4.

¹⁵¹ Prav tam, člen 5.

¹⁵² Opozoriti je treba, da je bil Protokol s členom 15 Uredbe vključen v evropsko pravo, tako da lahko pristojni organ na podlagi Protokola Sodišču Evropske unije predloži vprašanje za predhodno odločanje.

¹⁵³ Člen 2 Protokola.

¹⁵⁴ Opozoriti je treba, da se lahko države pogodbenice Konvencije iz leta 1973 in Protokola z vprašanji sočasnosti obeh instrumentov srečajo pri svojih odnosih z drugimi državami pogodbenicami Konvencije iz leta 1973, ki niso pogodbenice Protokola iz leta 2007. Natančneje, Japonska, Turčija in Švica so države pogodbenice Konvencije iz leta 1973, niso pa še pogodbenice Protokola, zato se lahko pojavi vprašanje, katero izmed veljavnih pravnih pravil z univerzalnim učinkom novega protokola ali Konvencije iz leta 1973 bi moralo prevladati v zadevah, v katerih so udeležene te države. Mnenja v doktrini se razhajajo. Glej razpravo v obrazložitenem poročilu o Protokolu v odstavkih 194 do 197. [Ime države] [je] [ni] država pogodbenica Konvencije iz leta 1973.

¹⁵⁵ Člen 27 Protokola.

izhajajo iz družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva¹⁵⁶ – tako področje uporabe je podobno tistemu iz Uredbe. „Družinsko razmerje“ ali drugi izrazi v Protokolu niso opredeljeni. Pristojni organi morajo pri razlagi teh izrazov in Protokola upoštevati njegov mednarodni značaj in potrebo po spodbujanju njegove enotne uporabe.¹⁵⁷

363. Da bi deloma zmanjšali široko področje uporabe Protokola, je bilo vanj vključeno posebno pravilo ugovora.¹⁵⁸ Zavezanec lahko ugovarja zahtevku upravičenca z utemeljitvijo, da takšna obveznost ne obstaja niti na podlagi prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, niti prava države, katere državljanstvo imata obe stranki, če to obstaja. Ta ugovor se lahko uporabi pri kateri koli preživninski obveznosti, razen pri obveznostih do otroka, ki izhajajo iz razmerja staršev do otrok, ali obveznostih med zakoncema ali bivšima zakoncema.

364. Nazadnje, uporaba prava, določenega v Protokolu, se lahko zavrne le, če bi bile „posledice uporabe tega prava očitno nezdružljive z javnim redom pristojnega sodišča“.¹⁵⁹

3. Področje uporabe prava, ki se uporablja

365. Protokol vsebuje neizčrpen seznam vprašanj, pri katerih se bo uporabilo ustrezno pravo, ki se uporablja, med drugim: ali lahko upravičenec zahteva preživnino, v kakšnem obsegu in od koga; v kolikšni meri lahko upravičenec zahteva preživnino za nazaj; podlago za odmero zneska preživnine in njeno indeksacijo; kdo lahko uvede preživninski postopek, razen vprašanj glede procesne sposobnosti in zastopanja v postopku; prekluzivne in zastaralne roke, in v kakšnem obsegu je preživninski zavezanec javni instituciji dolžan povrniti nadomestilo, ki ga je ta izplačala upravičencu namesto preživnine.¹⁶⁰

4. Splošno pravilo glede prava, ki se uporablja

366. Glavno pravilo iz Protokola glede prava, ki se uporablja, je, da se uporablja pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.¹⁶¹ Prednosti tega splošnega pravila so, da omogoča ugotovitev obstoja in zneska preživninske obveznosti glede na pravne in dejanske okoliščine socialnega okolja v državi, kjer prebiva upravičenec, zagotavlja enako obravnavanje upravičencev, ki živijo v isti državi, in določa pravo, ki se uporablja in se pogosto ujema s pravom sodišča.

5. Posebna pravila, ki omogočajo prednost določenim upravičencem

367. Protokol določa nekatera „kaskadna“ pomožna pravila glede prava, ki se uporablja, ki naj bi dajala prednost določenim preživninskim upravičencem.¹⁶² Ta posebna pravila so oblikovana po načelu *favor creditoris*, tako da ima upravičenec kar največ možnosti za pridobitev preživnine.

368. Vrste upravičencev, ki bodo imeli koristi od teh dodatnih pravil, vključujejo: (a) otroke, ki jim preživnino dolgujejo njihovi starši (ne glede na starost otroka); (b) vse osebe, mlajše od 21 let, ki jim preživnino dolgujejo osebe, ki niso njihovi starši (razen preživninskih obveznosti med zakoncema, bivšima zakoncema ali osebami, katerih zakonska zveza je bila razveljavljena), in (c) starše, ki jim preživnino dolgujejo njihovi otroci.¹⁶³

¹⁵⁶ Člen 1(1) Protokola.

¹⁵⁷ Člen 20 Protokola.

¹⁵⁸ Člen 6 Protokola.

¹⁵⁹ Člen 13 Protokola.

¹⁶⁰ Člen 11 Protokola.

¹⁶¹ Člen 3 Protokola.

¹⁶² Člen 4 Protokola.

¹⁶³ Člen 4(1) Protokola.

369. Protokol določa, da bo imel koristi od uporabe prava sodišča upravičenec iz ene izmed navedenih kategorij, ki preživnine ne more dobiti na podlagi prava, ki se uporablja na podlagi glavnega pravila.¹⁶⁴ Poleg tega se, če se tak upravičenec obrne na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, uporablja pravo navedenega sodišča, razen če upravičenec na podlagi tega prava od zavezanca ne more dobiti preživnine, v takem primeru pa se znova uporablja pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.¹⁶⁵ Nazadnje je določeno, da se, če upravičenec ne more dobiti preživnine od zavezanca na podlagi splošnega pravila ali dopolnilnih pravil, uporablja pravo države, katere državljanstvo imata zavezanec in upravičenec, če to obstaja.¹⁶⁶

6. Posebno pravilo glede zakoncev in bivših zakoncev

370. Protokol določa posebno pravilo za preživninske obveznosti med zakoncema, bivšima zakoncema in osebama, katerih zakonska zveza je bila razveljavljena.¹⁶⁷ Načeloma se ob prekinitvi nespremenljive povezave s pravom, ki se za razvezo zakonske zveze uporablja na podlagi člena 8 nekdanje Konvencije iz leta 1973¹⁶⁸, uporablja pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, vendar s pridržkom zaščitne klavzule.

371. Ugovor zoper uporabo prava države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, lahko vloži katera koli stranka, sodišče ali organ, ki zadevo obravnava, pa mora nato preiskati, ali je zakonska zveza tesneje povezana s pravom, ki ni pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče (med drugim na primer običajno ali stalno prebivališče zakoncev med trajanjem zakonske zveze, njuni državljanstvi, kraj sklenitve zakonske zveze in kraj prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze). Na podlagi Protokola ima pri taki preiskavi glavno vlogo predvsem država zadnjega skupnega običajnega prebivališča.¹⁶⁹

7. Stranki izbereta pravo, ki se uporabi

372. Protokol vključuje povsem nove elemente, ki z nekaterimi omejitvami določajo stopnjo avtonomije strank pri izbiri prava, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

373. Prvič, stranki lahko skleneta „postopkovni sporazum“, s katerim določita pravo sodišča, ki se uporablja za namene določenega postopka.¹⁷⁰ Ta določba se uporablja samo, če je preživninski upravičenec pri določenem sodišču ali organu vložil preživninski zahtevek ali je tik pred njegovo vložitvijo.

374. Drugič, stranki se lahko kadar koli dogovorita o pravu, ki se uporablja za preživninsko obveznost, tudi pred nastankom spora in med postopkom, dokler dogovora ne prekličeta ali spremenita.¹⁷¹ Stranki lahko izbereta samo pravo države, katere državljanstvo ima ena izmed strank, pravo države, v kateri ima ena izmed strank običajno prebivališče, ali pravo, ki je bilo predhodno izbrano ali se dejansko uporabilo za njuno premoženjsko pravno razmerje oziroma njuno razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti.¹⁷²

375. Zaradi varstva preživninskega upnika so taki splošni sporazumi pomembno omejeni. Prepovedani so sporazumi o izbiri prava, ki se nanašajo na preživninske obveznosti v zvezi z osebo, mlajšo od 18 let, ali odraslo osebo, ki zaradi prizadetosti ali pomanjkanja osebnih sposobnosti ni sposobna varovati svojih interesov.¹⁷³

¹⁶⁴ Člen 4(2) Protokola.

¹⁶⁵ Člen 4(3) Protokola.

¹⁶⁶ Člen 4(4) Protokola.

¹⁶⁷ Člen 5 Protokola.

¹⁶⁸ Glej zgoraj, opomba 148.

¹⁶⁹ Člen 5 Protokola.

¹⁷⁰ Člen 7 Protokola.

¹⁷¹ Člen 8 Protokola.

¹⁷² Člen 8(1) Protokola.

¹⁷³ Člen 8(3) Protokola.

376. Možnost, da stranki izbereta pravo, ki se uporablja, je omejena tudi, če se nanaša na možnost upravičenca, da se odpove svoji pravici do preživnine.¹⁷⁴ Možnost odpovedi preživnini in pogoje za tako odpoved določa pravo države, v kateri ima upravičenec ob določitvi prava, ki se uporablja, običajno prebivališče.

377. S Protokolom se tudi zahteva, da sta stranki sporazuma o pravu, ki se uporablja, „v celoti seznanjeni s posledicami svoje odločitve in sta se posledic zavedali“. V nasprotnem primeru lahko sodišče ali organ, ki obravnava zadevo, zavrne uporabo izbranega prava, če bi imela njegova uporaba „za katero koli stranko očitno nepošteno ali neprimerne posledice“. ¹⁷⁵

8. Javni organi

378. Protokol določa, da pravico javnega organa, da zahteva povračilo nadomestila, izplačanega upravičencu namesto preživnine, ureja pravo, ki velja za ta organ.¹⁷⁶

9. Določitev zneska preživnine

379. Nazadnje, Protokol vsebuje materialno pravilo¹⁷⁷, ki ga morajo organi države pogodbenice ali države, v kateri se uporablja Protokol, uporabiti ne glede na to, ali se uporablja tuje pravo ali pravo sodišča. To pravilo, določa, da se pri določitvi zneska preživnine upoštevajo potrebe upravičenca in sredstva zavezanca ter vsa nadomestila, ki jih je upravičenec prejel namesto rednega plačila preživnine (tj. „pavšalno“ izplačilo), čeprav pravo, ki se uporabi, določa drugače.

¹⁷⁴ Člen 8(4) Protokola.

¹⁷⁵ Člen 8(5) Protokola.

¹⁷⁶ Člen 10 Protokola.

¹⁷⁷ Člen 14 Protokola.

Poglavje 6 - Iskanje in preverjanje tujega prava

A. Uvod

380. Pristojni [sodni] [upravni] organi, ki obravnavajo mednarodne preživninske zadeve na podlagi Konvencije ali Uredbe, bodo včasih morali preveriti in/ali uporabiti tuje pravo. Glej poglavje 5, v katerem je obravnavano pravo, ki se uporablja, torej tudi primeri, v katerih lahko dostop do vsebine tujega prava izhaja iz Konvencije in Uredbe.

B. Iskanje tujega prava na svetovni ravni in v Evropski uniji

1. Profil države na podlagi Konvencije iz leta 2007

381. Na podlagi člena 57 Konvencije mora vsaka država pogodbenica Stalnemu uradu Haaške konference predložiti določene informacije o svojih zakonih, postopkih in ukrepih, ki jih bo sprejela za izvajanje Konvencije, vključno z opisom, kako bo obravnavala zahteve za izdajo, priznanje in izvršitev odločb o preživnini.¹⁷⁸

382. Država pogodbenica lahko za predložitev teh informacij uporabi obrazec profila države, ki ga je priporočila in objavila Haaška konferenca. S členom 57(1)(a) Konvencije se izrecno zahteva, da države pogodbenice predložijo „opis nacionalnega prava in postopkov v zvezi s preživninskimi obveznostmi“ (na voljo v oddelku III profila države).

383. Profil države in informacije, ki jih je država pogodbenica zagotovila na podlagi člena 57, so na voljo na spletišču Haaške konference za mednarodno zasebno pravo na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

2. Informacije o nacionalnih zakonih in postopkih na podlagi Uredbe iz leta 2009

384. Podobne informacije, kot jih je treba predložiti na podlagi Konvencije, morajo države članice Evropske unije na podlagi Uredbe (v skladu s členoma 70 in 71 Uredbe) predložiti Evropski pravosodni mreži v civilnih in gospodarskih zadevah,¹⁷⁹ da se lahko stalno posodablja. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ima na svojem spletišču poseben oddelek o preživnini s povezavami do informacij o preživninskih zadevah za posamezno državo, ki je na voljo na naslednji spletni povezavi:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_sl.htm >

3. Drugi svetovni in evropski spletni viri za iskanje in preverjanje tujega prava

385. Spletne povezave so v tem oddelku spodaj navedene samo informativno, ob pripravi tega priročnika so bile verodostojne in ne vsebujejo nujno povezav do uradnih ali zanesljivih vladnih pravnih informacij. Spodnji seznam naj bi kljub temu vključeval različne vladne, nepridobitne in akademske ustanove, ki zagotavljajo brezplačen dostop do zakonodaje in od katerih so mnoge znane po tem, da zagotavljajo kakovostne pravne informacije. Spodnji seznam nikakor ni izčrpen. Spletne strani, navedene spodaj, na splošno vsebujejo izčrpne pravne informacije za posamezno sodno pristojnost in niso specializirane za preživninska vprašanja.

¹⁷⁸ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 683.

¹⁷⁹ *Odločba Sveta 2001/470/ES o ustanovitvi Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah* (spremenjena z *Odločbo št. 568/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta* z dne 18. junija 2009).

¹⁸⁰ Opozoriti je treba, da se pričakuje, da bodo take informacije preseljene na evropski portal e-pravosodje, ki je na voljo na spletni strani: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

UVOD V SPLOŠNE PRAVNE INFORMACIJE:

▶ Svetovne enciklopedije/pregled pravnih sistemov

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobaLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

POVEZAVE DO PRAVNIH INFORMACIJ:

▶ Mednarodne podatkovne zbirke

- World Legal Information Institute (WorldLII)
< <http://www.worldlii.org/> >
- Global Legal Information Network (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

▶ Regionalne podatkovne zbirke

- Asian Legal Information Institute (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Člani Britanske skupnosti narodov (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Evropski portal e-pravosodje
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- Uradne publikacije EU (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Članice Mednarodne organizacije za frankofonijo (Droit francophone)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Pacifiški otoki (PacLII)
< <http://www.paclii.org/> >
- Južna Afrika (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- Ozemlja in kolonije Združenega kraljestva
< <http://www.worldlii.org/catalog/3144.html> >

▶ Nacionalne podatkovne zbirke

- Avstralija (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- Avstrija (RechtsInformationsSystem)
< <http://www.ris.bka.gv.at/> >
- British and Irish Legal Information Institute (BailII)
< <http://www.bailii.org/> >
- Burkina Faso (JuriBurkina)
< <http://www.juriburkina.org/juriburkina/> >
- Canadian Legal Information Institute (CanLII)
< <http://www.canlii.org/> >
- Ciper (CyLaw)
< <http://www.cylaw.org/index-en.html> >
- Narodi Evropske unije (N-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/> >
- Hong Kong (HKLII)
< <http://www.hklii.org/> >
- Indija (LII of India)
< <http://liiofindia.org/> >
- Irska (IRLII)
< <http://www.ucc.ie/law/irlii/index.php> >
- Kenija (KLR)
< <http://www.kenyalaw.org/update/index.php> >
- Mehika (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM)
< <http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/> >
- Nova Zelandija (NZLII)
< <http://www.nzlii.org/> >

	• Niger (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Filipini (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • ZDA (Legal Information Institute (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
► Knjižnične zbirke/raziskovalni inštituti <i>Opis: ustanove, ki bi lahko imele obsežne spletne zbirke splošnih pravnih informacij. Te ustanove lahko zagotavljajo tudi mnenja o tujem pravu ali raziskovalne storitve.</i>	• Švicarski inštitut za primerjalno pravo < http://www.isdc.ch/ > • Inštitut Max Planck za primerjalno in mednarodno zasebno pravo, Nemčija < http://www.mpipriv.de/ww/en/pub/news.cfm > • Pravna knjižnica Kongresa, ZDA < http://www.loc.gov/law > • Institute of Advanced Legal Studies, London, Združeno kraljestvo < http://ials.sas.ac.uk/ > • Pravna knjižnica univerze v Cornellu, ZDA < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Nemčija < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_gooquesuchen_pi1%5baction%5d=list >

4. Dostop do tujega prava in njegovo preverjanje v pogodbah ali mehanizmih o pravnem sodelovanju

386. Do vsebine tujega prava med državami članicami Evropske unije je v skladu z Odločbo Sveta 2001/470/ES mogoče dostopati in jo preveriti prek nacionalnih kontaktnih točk Evropske pravosodne mreže.¹⁸¹

387. Člen 5(2)(c) Odločbe 568/2009/ES (o spremembi Odločbe Sveta 2001/470/ES) določa, da nacionalne kontaktne točke Evropske pravosodne mreže:

„[...] zagotavljajo vse informacije, da bi se olajšala uporaba **prava druge države članice**, ki se uporablja v skladu z instrumentom Skupnosti ali mednarodnim instrumentom. Kontaktna točka, ki prejme tovrstno zaprosilo, se lahko v ta namen obrne na druge organe svoje države članice [...], da odgovori na navedeno zaprosilo. Informacije, zajete v odgovoru, niso zavezujoče za kontaktne točke, pa tudi ne za navedene organe in organ, ki je oblikoval zaprosilo [poudarek dodan]“.

388. Za bolj zapletena vprašanja o tujem pravu in v zvezi z nekaterimi tretjimi državami (tj. državami, ki niso članice Evropske unije) je do vsebine tujega prava mogoče dostopati prek imenovanih nacionalnih organov za sprejem (po navadi je to ministrstvo za pravosodje), na podlagi *Evropske konvencije o obvestilih o tujem pravu* Sveta Evrope, podpisane 7. junija 1968 v Londonu, (v nadaljnjem besedilu: Londonska konvencija), ali na podlagi drugih večstranskih ali dvostranskih pogodb o pravni pomoči.¹⁸² Nacionalne kontaktne točke Evropske pravosodne mreže lahko pomagajo tudi pri izvajanju Londonske konvencije v Evropski uniji, na primer če pride do zamud pri odgovoru na zaprosilo na podlagi Londonske konvencije. Če s tujo državo ni vzpostavljen pravni okvir na podlagi Konvencije, v [ime države] [...].

¹⁸¹ Glej zgoraj, opomba **Error! Bookmark not defined..**

¹⁸² V [ime države] [...].

Poglavje 7 - Konvencija iz leta 2007: obravnava zahtevkov, prejetih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali priznanje in izvršitev

Kako uporabljati to poglavje:

V delu I tega poglavja so obravnavani predvsem zahtevki na podlagi Konvencije za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, ki jih sodni ali drugi pristojni organi prejmejo od osrednjega organa. V delu II so obravnavana vprašanja, značilna za neposredne zahteve na podlagi Konvencije, ki jih prejmejo sodni ali drugi pristojni organi.

Del I: Zahtevki, prejeti od osrednjega organa

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka in splošnih načel, ki veljajo za priznanje in izvršitev – kdaj se uporabi in kdo ga lahko vloži.

Oddelek II vsebuje diagram poteka, ki ponazarja začetne postopke za ta zahtevek.

V oddelku III so podrobno pojasnjeni glavni postopki za priznanje.

V oddelku IV so obravnavani drugi vidiki splošnih postopkov, vključno z zahtevki zavezancev.

V oddelku V so obravnavana vprašanja, kot sta pravna pomoč in izvršitev.

Oddelek VI vsebuje dodatne napotitve, obrazce in nekatere praktične napotke za zahtevke.

Oddelek VII vsebuje kratek kontrolni seznam postopkov za obravnavo zahtevkov za priznanje in izvršitev, prejetih od osrednjih organov.

Oddelek VIII vsebuje odgovore na nekatera pogosto zastavljena vprašanja.

Del II: Zahtevki, ki jih pristojni organi prejmejo neposredno

Oddelek I vsebuje pregled in predstavitev splošnih vprašanj v zvezi z zahtevki, ki jih pristojni organi prejmejo neposredno.

Oddelek II vsebuje dodatne napotitve, obrazce in nekatere praktične napotke za zahtevke.

Oddelek III vsebuje odgovore na nekatera pogosto zastavljena vprašanja v zvezi z neposrednimi zahtevami.

Del I – Zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev, vloženi prek osrednjih organov

I. Pregled in splošna načela

A. Splošna načela

389. Postopek priznanja je ključni element mednarodne izterjave preživnine, saj upravičencu zagotavlja stroškovno učinkovit način za zagotovitev plačila preživnine, če zavezanec prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek v drugi državi pogodbenici.¹⁸³

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

390. S priznanjem ali priznanjem in izvršitvijo odločbe iz druge države pogodbenice se odpravi potreba po tem, da bi upravičenec pridobil novo odločbo v državi, kjer zavezanec zdaj prebiva oziroma kjer ima premoženje ali prejema dohodek.

391. Postopki za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe naj bi omogočali kar najširše priznanje obstoječih odločb in zagotavljali, da se zahtevki obravnava kar najhitreje. Področje uporabe Konvencije je najširše za priznanje in izvršitev, države pa naj bi vlagateljem zagotovile celovit dostop do učinkovitih postopkov. Postopek priznanja je preprost, pri čemer se v Konvenciji zahteva, da se ukrepi sprejmejo „brez odlašanja“ ali „nemudoma“. Nasprotna stranka ima za vložitev ugovora ali nasprotovanje priznanju in izvršitvi na voljo samo omejene razloge, pri čemer mora spoštovati predpisan rok. Vse to je posledica osnovnega načela v Konvenciji, da morata biti priznanje in izvršitev preprosta, poceni in hitra.¹⁸⁴

B. Pregled postopka

392. V večini držav pogodbenic se uporabljata postopka razglasitve ali evidentiranja za priznanje ali priznanje in izvršitev, opisana spodaj in določena v členu 23 Konvencije. Konvencija določa tudi alternativni postopek (člen 24) in država se lahko na podlagi izjave odloči za uporabo alternativnega postopka.¹⁸⁵

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

393. Osrednji organ v zaproseni državi¹⁸⁶ bo po prejemu zahtevka drugega osrednjega organa gradivo poslal pristojnemu organu v obravnavo. V nekaterih državah pogodbenicah je pristojni organ v ta namen osrednji organ. V drugih državah je pristojni organ lahko sodni ali upravni organ.¹⁸⁷

¹⁸³ Obstaja razlika med priznanjem in izvršitvijo. Priznanje s strani druge države pomeni, da država priznava določitev ali ugotovitev pravnih pravic in obveznosti države izvora. Izvršitev pomeni, da se zaprosena država strinja, da se za izvršitev odločbe lahko uporabijo njeni lastni postopki. Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavka 472 in 473.

¹⁸⁴ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 490. Evropsko sodišče za človekove pravice je razsodilo, da imajo nacionalni organi pozitivno obveznost, da prizadevno in pravočasno pomagajo pri izvršitvi tuje odločbe o preživnini v korist upravičenca (glej sodbo z dne 18. novembra 2010 v zadevi št. 7618/05, Romańczyk proti Franciji, v kateri je Sodišče ugotovilo kršitev člena 6(1) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin).

¹⁸⁵ Evropska unija ne bo predložila izjave, da bo uporabila „alternativni postopek v zvezi z zahtevkom za priznanje in izvršitev“ (člen 24) odločbe na podlagi Konvencije. Pristojni organi v državah članicah Evropske unije bodo zato za obravnavo zahtevkov za priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije uporabili postopke iz člena 23 (glej Sklep Sveta 2011/432/EU (zgoraj, opomba 59)).

¹⁸⁶ V [ime države] je osrednji organ [...].

¹⁸⁷ V [ime države] je pristojni organ [...] in [je] [ni] osrednji organ.

394. Pristojni organ mora odločbo nemudoma razglasiti za izvršljivo ali jo evidentirati za izvršitev. To dejanje mora opraviti, razen če bi bila priznanje in izvršitev „v očitnem neskladju“ z javnim redom. Na tej stopnji, ki je znana kot preverjanje po uradni dolžnosti, ne vlagatelj ne nasprotna stranka nista upravičena do nikakršne predložitve.

395. V državah pogodbenicah, ki uporabljajo postopek evidentiranja, lahko evidentiranje obsega predložitve odločbe sodnemu organu ali sodišču, ali evidentiranje odločbe pri upravnem organu ali uradniku.¹⁸⁸

396. Ko je odločba [razglašena za izvršljivo] [ali] [evidentirana za izvršitev], sta vlagatelj in nasprotna stranka uradno obveščena.¹⁸⁹ Nasprotna stranka ima pravico vložiti pravno sredstvo zoper razglasitev ali evidentiranje iz določenih omejenih razlogov.¹⁹⁰ Lahko na primer vloži pravno sredstvo zoper evidentiranje ali razglasitev, če ni bila obveščena o prvotni zahtevi za preživnino ali ni imela možnosti vložiti pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini, ki naj bi se zdaj priznala in izvršila. Pravno sredstvo je treba vložiti v 60 dneh od prejema uradnega obvestila o [evidentiranju za izvršitev] [ali] [razglasitvi izvršljivosti]. Pravno sredstvo se vloži pri pristojnem organu, kot je dovoljeno v zadevni državi.¹⁹¹

397. Če zavezanec noče začeti izvajati plačil na podlagi odločbe prostovoljno, je v skladu s pravom zaprosene države dovoljena izvršitev odločbe, tudi če je vloženo pravno sredstvo (glej tudi poglavje 12 tega priročnika o izvrševanju odločb o preživnini). Čeprav so prostovoljna plačila pomembna za zagotovitev, da začnejo plačila čim prej pritekati k upravičencu, je pomembno tudi zagotoviti, da se za izognitev zamudam pri plačilu sprejmejo ustrezni izvršilni ukrepi.

398. Če je pravnemu sredstvu zoper priznanje in izvršitev ugodeno ter se [razglasitev izvršljivosti] [ali] [evidentiranje] razveljavi, to še ne pomeni, da je zahteva za preživnino zaključena. Odvisno od razloga za zavrnitev priznanja in izvršitve odločbe, če se odločba o preživnini nanaša na preživnino otroka, je v zaproseni državi morda mogoče izdati novo odločbo.

Pristojni organ v zaproseni državi lahko, če je to dovoljeno v skladu z nacionalno zakonodajo, zahtevek za priznanje in izvršitev obravnava kot zahtevek za izdajo nove odločbe v zaproseni državi. Ta določba zagotavlja, če **upravičenec** potrebuje preživnino otroka in obstoječe odločbe ni mogoče priznati ali izvršiti, da je mogoče pridobiti novo odločbo o preživnini, ne da bi bilo treba celoten postopek znova začeti v državi prosilki.¹⁹²

399. Nazadnje, če pravnemu sredstvu ni ugodeno, je lahko na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države dovoljena vložitev nadaljnjega pravnega sredstva. Če je vložitev nadaljnjega pravnega sredstva dovoljena, Konvencija izrecno določa, da

Država prosilka – država pogodbenica, v kateri vlagatelj prebiva in ki zahteva priznanje in izvršitev odločbe.

Zaprošena država – država pogodbenica, ki je prejela zahtevek ter bo priznala in izvršila odločbo.

Namig: člen 23 določa postopke za priznanje ali priznanje in izvršitev. Ta člen se nanaša na vložitev pravnega sredstva (člen 23(7)) in vložitev nadaljnjih pravnih sredstev (člen 23(10)). Pravno sredstvo iz člena 23(7) je omejeno na tri posebna področja, navedena v tem členu in členu 23(8), ter mora biti vloženo v 30 ali 60 dneh od obvestila o razglasitvi ali evidentiranju, odvisno od stranke, ki izpodbija odločbo.

V nasprotju s tem pa se nadaljnja pravna sredstva, opisana v členu 23(10), v celoti vložijo v skladu z nacionalno zakonodajo in se lahko vložijo, samo če nacionalna zakonodaja dovoljuje vložitev pravnega sredstva.

Upravičenec je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

¹⁸⁸ V [ime države] [...].

¹⁸⁹ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, v zvezi s tem vprašanjem glej oddelek IX dela II poglavja 3 zgoraj.

¹⁹⁰ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 504.

¹⁹¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

¹⁹² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

nadaljnje pravno sredstvo razen v izjemnih okoliščinah ne zadrži izvršbe odločbe (člen 23(10)).¹⁹³

C. Kdaj se ta zahtevek uporabi

400. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe o preživnini se prejme od druge države pogodbenice, v kateri je treba izvršiti odločbo, ker zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali tam prejema dohodek.

Priznanje odločbe o preživnini je postopek, s katerim pristojni državni organ potrdi pravice in obveznosti v zvezi s preživnino, ki jih je določil organ v državi izvora, kjer je bila odločba izdana, ter navedeni odločbi prizna pravno veljavo.

401. Čeprav bo večina zahtevkov za priznanje in izvršitev odločbe, si bo v nekaterih primerih upravičenec prizadeval samo za priznanje in ne bo zahteval izvršitve odločbe.

402. Če je bila odločba izdana v državi, v kateri naj bi se izvršila, potem priznanje ni potrebno. Zahtevek se lahko preprosto obravnava za izvršitev (glej poglavje 12).

D. Primer zadeve

403. Upravičenec ima odločbo o preživnini iz države A, s katero se od zavezanca zahteva plačilo preživnine otroka. **Zavezanec** živi v [ime države]. Namesto da bi upravičenec zahteval novo odločbo v [ime države], želi, da se obstoječa odločba o preživnini izvrši v [ime države]. Država A in [ime države] sta pogodbenici Konvencije.

Zavezanec je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

404. Upravičenec¹⁹⁴ zaprosi osrednji organ v državi A, naj zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini predloži [ime države]. Preveri se popolnost zahtevka, nato pa ga obravnava osrednji organ v [ime države]. Obveščen je zavezanec, ki ima možnost, da na podlagi omejenih razlogov iz Konvencije vloži ugovor zoper priznanje ali priznanje in izvršitev. Ko je odločba priznana, jo lahko pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] izvrši enako, kot če bi bila prvotno izdana v [ime države].

Za informacije o zahtevkih za **izvršitev** odločbe, izdane v **zaprošeni** državi (tj. [ime države]) – glej poglavje 9. Za informacije o izvršitvi katere koli odločbe o preživnini – glej poglavje 12.

E. Kdo lahko vloži zahtevek

405. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev lahko vloži upravičenec ali zavezanec (kot je obravnavano spodaj – zahtevek zavezanca se lahko nanaša samo na priznanje, medtem ko lahko upravičenec zahteva bodisi priznanje bodisi izvršitev ali oboje). Vlagatelj mora prebivati v državi, kjer vlaga zahtevek, in ni nujno, da je prisoten v [ime države], da se lahko odločba v navedeni državi prizna in izvrši (člen 29). V tem zahtevku je lahko upravičenec oseba, ki ima pravico do preživnine, javni organ, ki nastopa v imenu upravičenca, ali javni organ, ki je upravičencu izplačal nadomestilo.

¹⁹³ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

¹⁹⁴ Upoštevajte, da bo v nekaterih okoliščinah zahtevek vložil javni organ (kot je agencija za preživnine otrok) v imenu upravičenca.

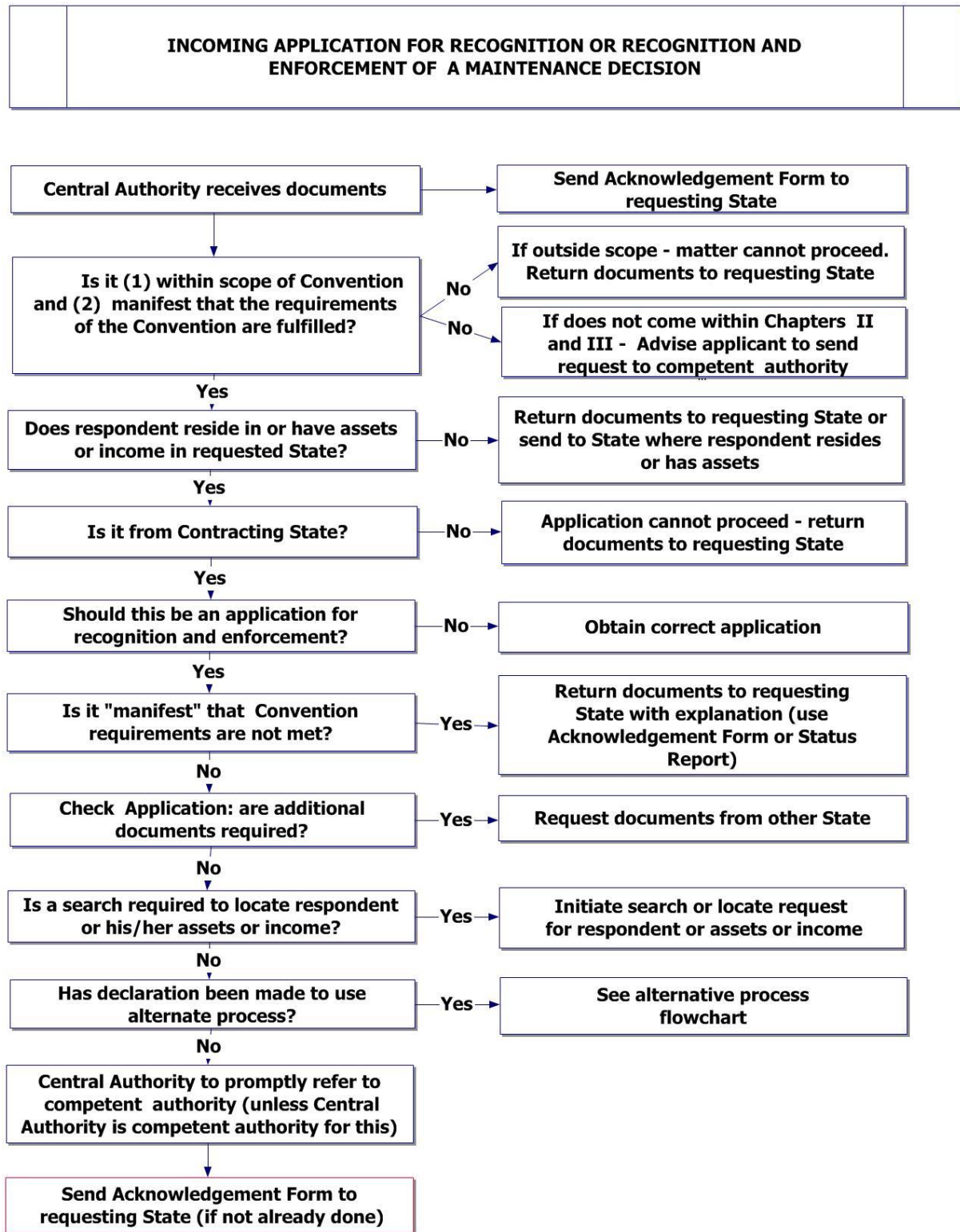
Namig: Ali iščete seznam korakov, ki jim morate slediti? Ali želite preskočiti podrobnosti? Pojdite na konec tega poglavja in uporabite **kontrolni seznam**.

II. Povzetek postopka priznanja in izvršitve

406. Preglednica na naslednji strani prikazuje celoten postopek priznanja in izvršitve zahtevkov upravičenca v zvezi z odločbami o preživnini, vključno s koraki, ki jih bo izvedel osrednji organ v [ime države]. V naslednjih oddelkih tega poglavja so podrobno opisani elementi korakov, ki jih lahko izvedejo pristojni organi.

407. Ta oddelek se prav tako uporablja za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje. Taki zahtevki bodo dokaj redki. Člen 26 določa, da se določbe poglavja V (Priznavanje in izvršitev) smiselno uporabljajo za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje, le da zahtevo za izvršljivost nadomešča zahteva, da odločba učinkuje v državi izvora. To pomeni, da se bodo določbe, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, v praksi uporabljale za zahtevke za priznanje, razen v zvezi z določbami, ki jih je treba spremeniti, ker se ne zahteva izvršitev odločbe.¹⁹⁵

¹⁹⁵ Obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 546.

Slika 6: Diagram prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev, prejetih od osrednjega organa v [ime države]

III. Postopki

A. Predhodno preverjanje prejetih listin in druga predhodna vprašanja

408. Osrednji organ [ime države] mora pred pošiljanjem gradiva pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu v [ime države] preveriti, ali je zahtevek vložen na podlagi določb Konvencije za priznanje ali priznanje in izvršitev, ter se prepričati, ali je sveženj listin popoln. Podobno preverjanje bo moral izvesti pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države].

1. Začetno preverjanje listin

- Ali se zahtevek nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini otroka? Spadati mora na področje uporabe Konvencije, kot je pojasnjeno v delu I poglavja 3. Če se odločba nanaša samo na preživnino zakonca ali drugo obliko družinske preživnine in področje uporabe Konvencije ni bilo razširjeno na te druge obveznosti, je treba pri pristojnem organu vložiti neposredno zahtevo (glej del II spodaj).
- Ali nasprotna stranka ali zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali prejema dohodek? Če ni tako, je treba zadevo poslati v kraj, kjer nasprotna stranka ali zavezanec prebiva ali ima premoženje, ali jo vrniti državi prosilki.
- Ali zahtevek prihaja iz države pogodbenice? Če ne, Konvencije ni mogoče uporabiti.

Neposredna zahteva se ne vloži prek osrednjega organa. Neposredna zahteva je zahteva, ki jo pristojni organ, na primer sodišče ali upravni organ, prejme neposredno od posameznika. Taka zahteva ni vložena na podlagi člena 10 Konvencije. Glej del II spodaj.

2. Ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ustrezen zahtevek

409. Preverite listine in se prepričajte, ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev pravilen. Upoštevajte naslednje:

- če odločba o preživnini sploh ne obstaja – je treba vložiti zahtevek za izdajo in ne za priznanje in izvršitev. Glej poglavje 10;
- če odločba o preživnini obstaja, vendar je iz vaše države, odločbe ni treba priznati. Na podlagi rednih izvršilnih postopkov jo je mogoče preprosto obravnavati za izvršitev v vaši državi. Glej poglavje 9.

3. Ali je „očitno“, da so zahteve iz Konvencije izpolnjene

410. Osrednji organ lahko v skladu s Konvencijo zavrne obravnavo zahtevka samo, če meni, da je „očitno, da zahteve iz Konvencije“ niso izpolnjene (glej člen 12(8)). Okoliščine, v katerih je to mogoče, so precej omejene.¹⁹⁶ Razlog za zavrnitev je „očitno“ samo, če je nedvoumen ali jasno izhaja iz videza prejetih listin.¹⁹⁷ Zahtevek se na primer lahko zavrne, če je iz listin jasno, da odločba nikakor ni povezana s preživnino. Podobno se lahko zahtevek zavrne, če predhodnemu zahtevku iste stranke iz popolnoma enakih razlogov ni bilo ugodeno.

411. Upoštevajte, da je treba zahtevek, če se zdi, da sta priznanje in izvršitev odločbe v nasprotju z javnim redom, še vedno predložiti v obravnavo pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu. Pristojni [sodni] [upravni] organ lahko odloči, ali bi bila priznanje in izvršitev v nasprotju z javnim redom, ter na tej podlagi zavrne priznanje odločbe.

¹⁹⁶ Obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 345.

¹⁹⁷ Obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 344.

4. Preverite popolnost listin

412. Osrednji organi morajo zahtevke, ki ga prejmejo iz države prosilke, preveriti pravočasno, da se prepričajo, ali je popoln, in izpolnjen zahtevek nemudoma predložiti pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu, da se odločba prizna ali prizna in izvrši. Če so potrebne dodatne listine, jih mora osrednji organ zahtevati brez odlašanja. Člen 25 Konvencije vsebuje popoln seznam vseh listin, ki se zahtevajo – dodatnih listin v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev ni mogoče zahtevati.

413. Členi 11, 12, 25 in 44 Konvencije določajo, da mora prejeti sveženj vsebovati:

√	Obrazec zahtevka
√	Polno besedilo odločbe ali njen povzetek
√	Izjavo o izvršljivosti
√	Izjavo o ustreznem obveščanju (razen če se je nasprotna stranka spustila v postopek, če je bila zastopana ali je zoper odločbo vložila pravno sredstvo)
Po potrebi	Prevedene kopije listin
Po potrebi	Obrazec o finančnih razmerah (samo za zahtevke, ki jih vložijo upravičenci)
Po potrebi	Listino z izračunom izostalih plačil
Po potrebi	Listino, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe
√	Obrazec za prenos

Slika 7: Vsebina zahtevka za priznanje in izvršitev

414. V nadaljevanju je na kratko opisano, kaj lahko pričakujete v prejetem svežnju gradiva (za določitev, kateri od navedenih obrazcev so obvezni in kateri se predložijo samo po potrebi, glej sliko 7 zgoraj).

a) Obrazci, ki so obvezni v vsakem svežnju

(1) Obrazec zahtevka

V večini primerov bo država prosilka uporabila priporočeni obrazec zahtevka. Ta zagotavlja, da zaprosena država dobi vse potrebne informacije. Če za prejeti zahtevek ni bil uporabljen priporočeni obrazec, mora zahtevek vključevati osnovne podatke, ki so potrebni za zahtevek, na primer kontaktne podatke vlagatelja, kontaktne podatke nasprotne stranke, podatke o osebah, upravičenih do preživnine, in podrobnosti o tem, kam je treba pošiljati plačila.

(2) Besedilo odločbe ali njen povzetek

Zahteva se polno besedilo odločbe o preživnini, razen če je vaša država navedla, da bo dopustila samo povzetek ali izvleček odločbe. Zahtevku ni treba priložiti overjenih kopij odločbe, razen če je vaša država določila, da jih vedno zahteva.¹⁹⁸

(3) Izjava o izvršljivosti

Zahteva se izjava o izvršljivosti, v kateri je navedeno, da je odločba o preživnini izvršljiva v državi, v kateri je bila izdana. Če je odločbo izdal upravni organ, mora biti listini priložena izjava, da so izpolnjene zahteve iz člena 19(3), razen če je vaša država (zaprosena država) določila, da take izjave ne zahteva.¹⁹⁹ Če se zahtevek nanaša samo na priznanje, je treba v okviru zahtevka dokazati samo, da odločba učinkuje v državi izvora, ne pa da je izvršljiva.²⁰⁰ Izjava o izvršljivosti vsebuje določbo, v kateri je naveden datum začetka veljavnosti odločbe v navedeni državi.

¹⁹⁸ [Ime države] zahteva, da [...].

¹⁹⁹ [Ime države] zahteva, da [...].

²⁰⁰ Obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 546.

(4) Izjava o ustreznem obveščanju

Izjava o ustreznem obveščanju se zahteva samo, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali v njem ni bila zastopana. Ali se je nasprotna stranka spustila v postopek oziroma je bila zastopana, se lahko preveri v priporočenem obrazcu zahtevka. Zahtevane informacije vsebuje oddelek 7 zahtevka.

Če je iz obrazca zahtevka razvidno, da se nasprotna stranka ni spustila v postopek oziroma ob izdaji odločbe ni bila zastopana, je v izjavi o ustreznem obveščanju navedeno, da ji je bil zahtevek bodisi vročen bodisi je bila o njem uradno obveščena in se je imela možnost udeležiti postopka na podlagi odločbe o preživnini oziroma je bila o odločbi uradno obveščena po njeni izdaji in je imela možnost, da zoper odločbo vloži pravno sredstvo. Upoštevajte, da se v nekaterih državah pravno sredstvo ali odgovor lahko vloži v pisni obliki. Ni vedno nujno, da se nasprotna stranka spusti v postopek osebno.

(5) Obrazec za prenos

Vsakemu zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev mora biti priložen obrazec za prenos. Ta obrazec je obvezen na podlagi Konvencije. V obrazcu za prenos se navedejo stranke in vrsta zahtevka. Navedene so tudi listine, ki so priložene zahtevku.

(b) Drugi obrazci, ki so lahko potrebni

415. Čeprav člen 11(3) določa, da se lahko v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev zahtevajo samo listine, navedene v tem členu (kot je opisano zgoraj), so lahko potrebni tudi drugi obrazci, odvisno od okoliščin zadeve:

(1) Obrazec o finančnih razmerah

Če vlagatelj zahteva tudi izvršitev odločbe (kar se zgodi v večini primerov), je vedno dobro priložiti obrazec o finančnih razmerah, ki zagotavlja pomembne informacije o lokaciji in finančnih razmerah nasprotne stranke, kolikor jih vlagatelj pozna.

Če vlagatelj uporabi priporočeni obrazec, se del te listine s podatki o upravičencu pusti prazen, saj se te informacije ne zahtevajo v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev. Če se zahtevek nanaša samo na priznanje, se obrazec ne priloži.

(2) Listina z izračunom izostalih plačil

Če v okviru odločbe o preživnini, ki jo je treba izvršiti, obstaja neplačana (izostala) preživnina, je treba priložiti listino, v kateri so navedeni zneski izostalih plačil, kako so bila izostala plačila izračunana in datum izračuna.

(3) Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo

V nekaterih državah je bodisi z odločbo bodisi z nacionalno zakonodajo, na podlagi katere je bila odločba izdana, določena samodejna indeksacija ali prilagoditev odločbe v določenih časovnih razmikih. Če to velja, mora država prosilka v dokumentaciji zahtevka navesti podrobnosti o tem, kako se bo prilagoditev izvedla. Na primer – če je treba prilagoditev izvesti z uporabo odstotka življenjskih stroškov, informacije o tem, katera država bo izračunala prilagoditev, katere informacije so nujne za izračun in kako bo na novo izračunani znesek preživnine sporočen zaprosenemu osrednjemu organu in strankama.²⁰¹

(4) Dokazilo o nadomestilih – javni organ

Če zahtevek vloga javni organ, na primer socialna služba, v imenu vlagatelja, mora ta javni organ morda predložiti informacije, iz katerih je razvidno, da ima pravico nastopati v imenu vlagatelja, ali predložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da je izplačal nadomestilo namesto preživnine (člen 36(4)).

²⁰¹ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 435. To pomeni, da za kakršno koli poznejšo odločbo, s katero se prilagodi preživnina, ni treba izvesti celotnega postopka priznanja. Prvotno priznanje predvideva prihodnje prilagoditve. Na primer, avstralska agencija za preživnine otrok ponovno oceni preživnino vsakih 15 mesecev na podlagi finančnih razmer strank.

5. Ali je treba izvesti preiskavo, da se ugotovi, kje je nasprotna stranka

416. Če vlagatelj ne predloži veljavnega naslova za nasprotno stranko, lahko osrednji organ najprej ugotovi, kje je ta, da jo lahko obvesti o zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev. Informacije o tem, kje je nasprotna stranka, so lahko potrebne tudi za določitev, kateri pristojni organ je odgovoren za zahtevek. V nekaterih državah pristojni organ zahtevo za iskanje ali določitev lokacije vloži tudi pozneje v postopku. To je odvisno od notranjega postopka.²⁰²

417. Pri ugotavljanju, kje je nasprotna stranka, naj bi osrednji organ dostopal do bank podatkov in virov informacij javnega značaja, do katerih ima dostop, in druge javne organe zaprosil za iskanje v njegovem imenu v okviru omejitev, ki jih nacionalna zakonodaja določa v zvezi z dostopom do osebnih podatkov. Nekateri osrednji organi imajo lahko tudi dostop do zaupnih virov informacij.

418. Če ni mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, se posvetujte z državo prosilko (upoštevajte, da je lahko v primeru zahtevka za priznanje in izvršitev odločbe, ki temelji na kraju premoženja ali dohodka v zaproseni državi, nasprotna stranka zunaj države). Če ni na voljo dodatnih informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, zadeve ni mogoče obravnavati.

6. Če je dokumentacija nepopolna

419. Če vlagatelj ni predložil zahtevane dokumentacije, mora osrednji organ [ime države] takoj obvestiti osrednji organ prosilec in zaprositi za dodatne listine, preden se sveženj dokumentacije pošlje pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu. Če pristojni [sodni] [upravni] organ ugotovi, da del potrebne dokumentacije manjka, mora nemudoma obvestiti osrednji organ [ime države], da lahko ta od osrednjega organa prosilca zahteva manjkajoče informacije.

420. Če zaproseni osrednji organ v [ime države] zahteva dodatne listine, ima država prosilka na voljo **tri mesece** za predložitev listin. Če se zahtevane listine ne predložijo v treh mesecih in zahtevka ni mogoče obravnavati, lahko osrednji organ v zaproseni državi (vendar to ni obvezno) postopek ustavi in obvesti državo prosilko.

421. Upoštevajte, da se dokumentacija predhodno preveri in po potrebi zahteva dodatno gradivo, preden pristojni organ prouči utemeljenost zahtevka.

7. Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja

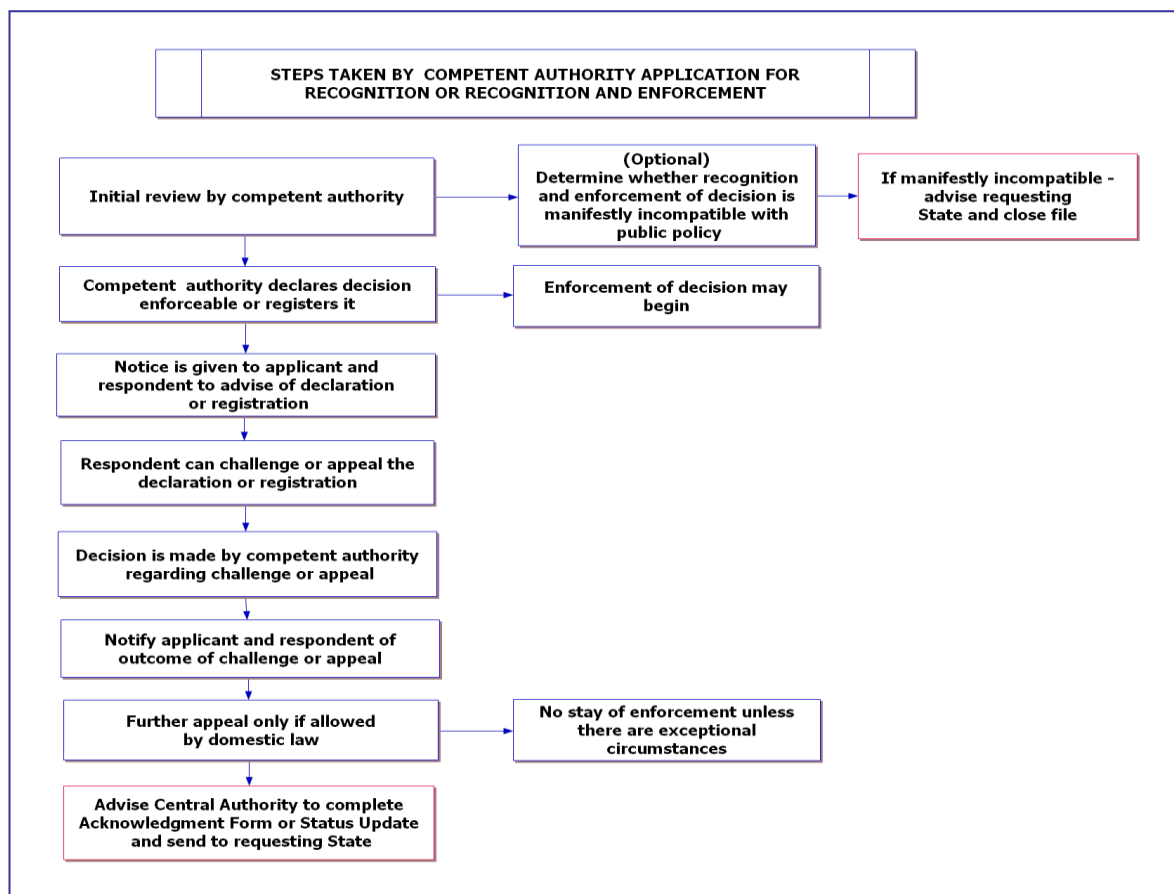
422. Včasih je primerno, da pristojni [sodni] [upravni] organ sprejme začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ko o zahtevku še ni odločeno. Ti ukrepi se lahko sprejmejo ob različnem času med — ali celo pred — postopkom v zvezi z zahtevkom. Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja.

B. Razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje s strani pristojnega organa

423. Razprava v tem oddelku se nanaša na postopke, ki jih bodo pristojni [sodni] [upravni] organi, ko bodo rešene navedene predhodne zadeve, uporabili za obravnavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb o preživnini na podlagi člena 23 Konvencije.²⁰³ Diagram na naslednji strani prikazuje korake, ki jih izvede pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države].

²⁰² V [ime države] [...].

²⁰³ Evropska unija ne bo predložila izjave, da bo uporabila „alternativni postopek v zvezi z zahtevkom za priznanje in izvršitev“ (člen 24) odločbe na podlagi Konvencije. Pristojni organi v državah članicah Evropske unije bodo zato za obravnavo zahtevkov za priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije uporabili postopke iz člena 23 (glej *Sklep Sveta* 2011/432/EU (zgoraj, opomba 59)).

Slika 8: Koraki, ki jih pristojni organ izvede v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 23)

1. Razglasitev odločbe za izvršljivo ali evidentiranje odločbe za izvršitev

424. Ko pristojni [sodni] [upravni] organ prejme popoln zahtevek, se odločba prizna in razglasi za izvršljivo ali evidentira za izvršitev.²⁰⁴ Ta korak (razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje za izvršitev) mora pristojni organ izvesti „brez odlašanja“ (člen 23(2)(a)). Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana za izvršitev, pred izvršitvijo odločbe o preživitvi na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države ni treba izvesti nobenega drugega ukrepa.²⁰⁵

2. Zavrnitev razglasitve odločbe za izvršljivo ali priznanja odločbe za izvršitev

425. Edini razlog, na podlagi katerega lahko pristojni [sodni] [upravni] organ zavrne priznanje in razglasitev odločbe za izvršljivo ali evidentiranje odločbe za izvršitev, je, da bi bila priznanje in izvršitev odločbe **v očitnem neskladju** z javnim redom. Ta izjema naj bi bila zelo omejena, kar zagotavlja, da države pogodbenice Konvencije v kar največji meri priznajo in izvršijo odločbe iz drugih držav pogodbenic. Uporabila naj bi se samo, kadar bi priznanje ali priznanje in izvršitev privedla do „nesprejemljivega“ rezultata.²⁰⁶

3. Izvršitev odločbe

426. Ko je odločba evidentirana ali razglašena za izvršljivo, za njeno izvršitev na podlagi Konvencije vlagatelju ni treba vložiti nobene dodatne zahteve ali zahtevka. Prav tako se

²⁰⁴ Glej zgoraj, opomba 188.

²⁰⁵ V skladu z nacionalno zakonodajo in postopki [ime države] [...]. Glej poglavje 12.

²⁰⁶ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 478.

na podlagi Konvencije ne zahteva, da nasprotna stranka prejme dodatno obvestilo, da bo odločba izvršena.²⁰⁷ (Glej poglavje 12 o izvršitvi odločb o preživnini.)

4. Obveščanje vlagatelja in nasprotne stranke

427. Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana, sta obe stranki obveščeni o odločitvi za evidentiranje ali razglasitev odločbe za izvršljivo. Konvencija ne določa postopkov za obveščanje, zato se to izvede v skladu z zahtevami nacionalne zakonodaje [ime države].²⁰⁸ Vlagatelj je lahko obveščen prek osrednjega organa države prosilke ali neposredno, odvisno od postopkov zaprosene države, da se potrdi, da je odločba priznana in bo izvršena, ali, če sta bila priznanje in izvršitev zavrnjena, da je obveščen o zavrnitvi.²⁰⁹

5. Ugovor, ki ga zoper priznanje in izvršitev vloži nasprotna stranka ali vlagatelj

a) Splošno

428. Določbe Konvencije za priznanje in izvršitev odločb o preživnini naj bi zagotavljale, da se obstoječe odločbe o preživnini, če je le mogoče, učinkovito in hitro priznajo in izvršijo v državah pogodbenicah.²¹⁰ Kot je bilo že navedeno v tem poglavju, so postopki na podlagi Konvencije strukturirani tako, da se odločba prizna ali prizna in izvrši, razen če nasprotni stranki uspe dokazati, da obstajajo utemeljeni razlogi za to, da se odločba ne bi smela priznati ali izvršiti.

429. Ko je tuja odločba priznana ali razglašena za izvršljivo, se lahko izvrši enako kot katera koli odločba o preživnini, ki je bila prvotno izdana v [ime države]. Na podlagi Konvencije lahko država uporabi vse mehanizme izvrševanja, ki so na voljo za zagotovitev skladnosti z odločbo (glej poglavje 12). Konvencija določa tudi nekatere omejene ugovore, ki jih lahko vloži nasprotna stranka (oseba, ki odgovori na zahtevek za priznanje), če meni, da se odločba ne bi smela priznati ali izvršiti.

430. Člen 20 določa zahteve za to, da odločbo o preživnini, izdano v eni državi, prizna in izvrši druga država pogodbenica. Ta „podlaga za priznavanje in izvršitev“ se na splošno nanaša na vrsto povezave, ki jo mora starš, družinski član ali otrok imeti z državo, da se lahko izdana odločba izvrši v drugi državi. Povezava z državo, ki je odločbo izdala, se na primer lahko ugotovi na podlagi stalnega prebivališča strank in otrok v državi ali na podlagi udeležbe ali sodelovanja nasprotne stranke v postopku, v katerem je bila odločba izdana.²¹¹

431. Nasprotna stranka lahko vloži pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje odločbe z utemeljitvijo, da ne velja nobeden od razlogov za priznanje in izvršitev. To ne pomeni nujno, da odločba ni bila veljavno izdana odločba v državi, v kateri je bila izdana – pomeni samo, da je na podlagi Konvencije ni mogoče priznati in izvršiti v zaproseni državi pogodbenici.

²⁰⁷ V nekaterih državah se na podlagi nacionalne zakonodaje uporabljajo postopki ali zahteve, da je treba zavezanca obvestiti pred izvršitvijo, vendar je to ločeno od določb Konvencije. Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...]. Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej oddelek IX dela II poglavja 3.

²⁰⁸ Če pravo [ime države] določa uradno obvestilo, se obveščanje strank, ki so v tujini, izvede v skladu z Uredbo (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“) med državami članicami Evropske unije ali v skladu s Konvencijo z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini za države zunaj Evropske unije, če se Konvencija uporablja med [ime države] in drugo državo. Če Haaška konvencija iz leta 1965 med zadevnima državama ne velja, se obveščanje izvede v skladu z drugimi večstranskimi ali dvostranskimi pogodbami med obema državama ali v skladu z nacionalno zakonodajo [ime države]. Glej oddelek IX dela II poglavja 3 za več informacij o vročanju pisanj v tujini.

²⁰⁹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²¹⁰ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 428.

²¹¹ Člen 20 določa tako imenovana „posredna pravila o pristojnosti“. Ne določa pravil za primere, ko organ v državi lahko izda odločbo („neposredna pravila o pristojnosti“); namesto tega določa podlago, na kateri mora biti izdana odločba, da se lahko prizna in izvrši v drugi državi. Za razpravo o tem vprašanju glej obrazložitevno poročilo (odstavek 443) in poglavje 4 tega priročnika.

432. Podobno lahko nasprotna stranka na podlagi člena 22(a) vloži ugovor zoper priznanje odločbe z utemeljitvijo, da sta priznanje in izvršitev v očitnem neskladju z javnim redom ali da je bil postopek izdaje odločbe pomanjkljiv, na primer če nasprotna stranka ni bila obveščena o preživninskem postopku ali odločbi o preživnini, če je šlo za goljufijo ali če obstaja poznejša odločba, ki ni v skladu z odločbo, ki naj bi se priznala.

433. V večini primerov pravno sredstvo vloži nasprotna stranka. Čeprav se to zgodi redko, lahko vlagatelj vloži pravno sredstvo zoper zavrnitev evidentiranja odločbe ali njene razglasitve za izvršljivo.

b) Čas za vložitev pravnega sredstva

434. Če ima stranka, ki je upravičena do vložitve pravnega sredstva zoper razglasitev ali evidentiranje, stalno prebivališče v državi, kjer je bilo opravljeno evidentiranje ali razglasitev, je treba pravno sredstvo vložiti v **30 dneh** od datuma, ko je bila uradno obveščena o odločitvi za evidentiranje ali razglasitvi za izvršitev. Če stranka, ki vlaga pravno sredstvo, prebiva zunaj države, mora pravno sredstvo vložiti v **60 dneh** (člen 23(6)).²¹²

435. V večini primerov nasprotna stranka prebiva v zaproseni državi, zato mora pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje vložiti v 30 dneh. Če pa je bila odločba poslana zaproseni državi v priznanje, ker je v navedeni državi premoženje, lahko nasprotna stranka prebiva drugje. V takem primeru mora nasprotna stranka pravno sredstvo zoper odločbo vložiti v 60 dneh. Podobno si lahko zavezanec v svoji matični državi prizadeva za priznanje tuje odločbe o omejitvi izvršitve. V takem primeru ima upravičenec, ki prebiva v drugi državi, pravico vložiti pravno sredstvo zoper razglasitev ali evidentiranje, kakor je primerno, in na podlagi Konvencije ima za to na voljo 60 dni.

c) Razlogi za vložitev pravnega sredstva

436. Konvencija določa samo omejene razloge za vložitev pravnega sredstva zoper evidentiranje ali razglasitev izvršljivosti odločbe o preživnini. Kot je opisano zgoraj, lahko nasprotna stranka vloži pravno sredstvo, ker:

- v skladu s členom 20 ni podlage za priznanje in izvršitev;
- obstajajo razlogi za zavrnitev priznanja in izvršitve na podlagi člena 22;
- je verodostojnost ali popolnost listin, poslanih v zahtevku, vprašljiva;
- so bila izostala plačila, ki naj bi se izvršila, plačana v celoti.

d) Upoštevanje ali obravnava pravnega sredstva (člen 23(5))

437. Preverjanje ali obravnava se lahko izvedeta samo na posebni podlagi ali iz posebnih razlogov, ki jih dopušča Konvencija, preverjanje utemeljenosti odločbe pa ni mogoče (člen 28).²¹³ Način obravnave pravnega sredstva je določen z nacionalno zakonodajo.²¹⁴

438. Če se podlaga za pravno sredstvo nanaša na verodostojnost ali popolnost listin, overjene kopije listin pa se niso zahtevale ali niso bile vključene v gradivo, se lahko osrednji organ države prosilke prek osrednjega organa [ime države] zaprosi, naj predloži overjene kopije ali druge listine za rešitev zadeve.

439. Če se pravno sredstvo nanaša samo na izračun izostalih plačil in nasprotna stranka ne trdi, da so bila ta izostala plačila plačana v celoti, je v večini primerov bolje pustiti, da se odločba izvrši. Nasprotna stranka lahko takrat opozori na navedena vprašanja in pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu, odgovornemu za izvršitev, zagotovi dodatne informacije.²¹⁵ Glej tudi spodnje pripombe o delnem priznanju odločbe kot sredstvu, ki omogoča izvršitev tekočih plačil preživnine, medtem ko se izostala plačila izpodbijajo.

²¹² Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 503.

²¹³ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 504 in 505.

²¹⁴ Glej zgoraj, opomba 191.

²¹⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

e) Odločitev o pravnem sredstvu in nadaljnje pravno sredstvo (člen 23(10))

440. Ko je o pravnem sredstvu zoper evidentiranje odločbe ali razglasitev izvršljivosti odločeno, je treba nemudoma obvestiti obe stranki. To obveščanje se izvede v skladu z nacionalno zakonodajo.²¹⁶ Vlagatelj je lahko obveščen prek osrednjega organa države prosilke ali neposredno, odvisno od postopkov zaprosene države.²¹⁷

441. Nadaljnje pravno sredstvo je mogoče vložiti samo, če je to dovoljeno z nacionalno zakonodajo zaprosene države.²¹⁸

442. Upoštevajte, da se kljub nadaljnjemu pravnemu sredstvu odločba lahko izvrši takoj, ko je evidentirana ali razglašena za izvršljivo, in da v vsakem primeru vložitev nadaljnjega pravnega sredstva razen izjemoma ne zadrži izvršitve (člen 23(10)).

C. Priznanje in izvršitev – rešitve zahtevka**1. Priznanje in izvršitev**

443. V večini primerov je rezultat zahtevka za priznanje in izvršitev ta, da se lahko odločba prizna in izvrši enako, kot če bi jo izdala zaprosena država. Za izvršitev ni potreben dodaten zahtevk upravičenca. Za izvršilni postopek, ki se uporablja, glej poglavje 12.

2. Druge rešitve

444. Konvencija ne določa alternativnih rešitev, če popolno priznanje in izvršitev odločbe nista mogoča.

²¹⁶ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej oddelek IX (B.) dela II poglavja 3.

²¹⁷ Glej zgoraj, opombi 208 in 209.

²¹⁸ Glej zgoraj, opomba 193.

a) Delno priznanje

445. Člen 21 Konvencije omogoča, da pristojni [sodni] [upravni] organ prizna in izvrši samo del odločbe, če celotne odločbe ni mogoče priznati ali priznati in izvršiti. Taka rešitev se na primer lahko uporabi, če organ ne more priznati odločbe o preživnini v zvezi s preživnino zakonca, lahko pa prizna in izvrši odločbo o preživnini otroka. Podobno lahko pristojni organ, če naj bi bila sporna izostala plačila preživnine in vprašanje, ali so bila plačana v celoti, prizna del odločbe, ki se nanaša na tekočo preživnino otroka, medtem ko je vložen ugovor zoper priznanje izostalih plačil.

Dobra praksa: če zahtevku za priznanje ni ugodeno, vlagatelju zahtevka ni treba zahtevati delnega priznanja odločbe ali izdaje nove odločbe. Konvencija zahteva, da se te možnosti upoštevajo v postopku priznanja ali priznanja in izvršitve kot možne rešitve. Nacionalni postopki zaprosene države določajo, kako bo obravnavan „nov“ zahtevek, saj se lahko zahtevajo dodatne informacije, na primer za izdajo nove odločbe.

b) Priznanje ni mogoče zaradi pridržka

446. V nekaterih primerih odločbe o preživnini ni mogoče priznati ali izvršiti zaradi pridržka, ki ga je država vložila na podlagi Konvencije.²¹⁹ Vendar o zahtevku ni nujno odločeno na tej točki.

447. Če odločbe ni mogoče priznati, ker je bil vložen pridržek, ki preprečuje priznanje na podlagi katerega koli od naslednjih razlogov, se s členom 20(4) zahteva, da osrednji organ sprejme ustrezne ukrepe, da se upravičencu izda nova odločba o preživnini:

- običajno prebivališče upravičenca v državi izvora;
- pisni sporazum (razen v zadevah, ki se nanašajo na preživnino otrok);
- pristojnost temelji na statusu osebe ali starševski odgovornosti.²²⁰

448. Nov zahtevek upravičenca ni potreben, obstoječa odločba pa se upošteva kot odločba o upravičenosti²²¹ otroka do začetka preživninskega postopka (člen 20(5)). Odvisno od postopkov zaprosene države se lahko od vlagatelja/upravičenca zahtevajo dodatne listine za izdajo nove odločbe. Te listine se lahko zahtevajo prek osrednjega organa v državi prosilki. Glej poglavje 10 za obravnavo zahtevkov za izdajo odločbe.

D. Sporazumevanje z državo prosilko

449. Pristojni [sodni] [upravni] organi morajo upoštevati, da bo moral njihov nacionalni osrednji organ (v tem primeru osrednji organ [ime države]) redno poročati o napredku pri obravnavi zahtevkov na podlagi Konvencije (člen 12). Nacionalni osrednji organ bo od pristojnih organov verjetno zahteval poročila o napredku, zato morajo biti v zvezi s tem pripravljeni sodelovati z njim.

IV. Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in izvršitev

A. Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec

1. Splošno

²¹⁹ Evropska unija ne bo vložila nobenega pridržka glede podlag za priznanje in izvršitev iz člena 20(c), (e), ali (f), kot določa člen 20(2) Konvencije (glej *Sklep Sveta 2011/432/EU* (zgoraj, opomba 59)). To, ali je država pogodbenica vložila tak pridržek glede Konvencije, je mogoče preveriti na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >.

²²⁰ Upoštevajte, da člen 20(3) tudi zahteva, da država pogodbenica vloži ta pridržek glede priznanja in izvršitve odločbe, če bi v podobnih dejanskih okoliščinah prenesla pristojnost za izdajo odločbe na svoje organe.

²²¹ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavki 469 do 471. Upoštevajte, da v Konvenciji izraz „upravičenost“ ni opredeljen v tem okviru, zato nacionalna zakonodaja zaprosene države določa, kako je treba razlagati izraz in tudi kakšne dodatne informacije ali dokazi se zahtevajo za izdajo odločbe o preživnini.

450. Na podlagi Konvencije lahko zavezanec vloži zahtevek za priznanje odločbe, če se priznanje zahteva za odložitev ali omejitev izvršitve predhodne odločbe v zaproseni državi. Ta zahtevek se lahko vloži, če zavezanec želi, da se v državi, kjer poteka izvršitev (tj. [ime države]), prizna drugačna odločba, ali če je zavezanec dosegel spremembo obstoječe odločbe v drugi državi pogodbenici, zdaj pa želi, da se sprememba prizna v [ime države], ker ima tam premoženje.

451. Glej poglavje 11 za popolno obravnavo zahtevkov za spremembo.

452. Če se odločba o preživnini že izvršuje v zaproseni državi, kjer zavezanec prebiva ali ima premoženje, se z nacionalno zakonodajo v večini primerov zahteva priznanje spremenjene odločbe, izdane v tuji državi, preden lahko učinkovito omeji ali odloži izvršitev prve odločbe. Vendar nekatere države tega koraka ne zahtevajo – na primer, če spremembo izvede isti organ, ki je izdal prvo odločbo. Zato je treba preveriti nacionalno zakonodajo, da se ugotovi, ali je v posamezni zadevi potrebno priznanje odločbe.²²²

Sprememba se nanaša na postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je bila izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj odločbe o preživnini.

2. Kdaj lahko ta zahtevek uporabi zavezanec

453. Ker je namen zahtevka za priznanje na podlagi člena 10(2)(a) omejiti izvršitev in ker izvršitev večinoma poteka v državi, kjer zavezanec prebiva, v številnih primerih zavezanec, ki zahteva priznanje odločbe, prebiva v državi, v kateri je treba odločbo priznati, tj. v [ime države]. V Konvenciji ni izrecno obravnavan položaj, ko mora vlagatelj zahtevek vložiti pri svojem osrednjem organu. V teh primerih je zato treba priznanje obravnavati na podlagi nacionalne zakonodaje kot zahtevo pri pristojnem organu v državi, kjer zavezanec prebiva.²²³ Če se priznanje zahteva v [ime države], kjer ima zavezanec premoženje, vendar tam ne prebiva, lahko zavezanec vloži zahtevek na podlagi člena 10(2)(a).

454. V vseh primerih, v katerih se zahtevek vloži na podlagi člena 10(2)(a), je vlagatelj zavezanec. V teh primerih je nasprotna stranka upravičenec, zato je treba o evidentiranju ali razglasitvi izvršljivosti obvestiti upravičenca.

Primer

455. Zavezanec prebiva v državi A, kjer je bila izdana prvotna odločba o preživnini. Premoženje ima in dohodek prejema v [ime države]. Upravičenec prebiva v [ime države], prvotna odločba je bila priznana v [ime države] in se izvršuje v [ime države] zoper zavezančovo premoženje. Zavezanec je zdaj od države A pridobil spremenjeno odločbo. Želi, da bi se spremenjena odločba priznala v [ime države], da bi se omejila izvršitev prve odločbe.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

456. Zavezanec lahko na podlagi člena 10(2)(a) Konvencije pri osrednjem organu v državi A vloži zahtevek. Država A bo zahtevek poslala [ime države], kjer bo na podlagi postopkov, opisanih v tem poglavju, spremenjena odločba priznana in evidentirana za izvršitev ali razglašena za izvršljivo. Upravičenec bo obveščen o evidentiranju ali razglasitvi in omogočena mu bo vložitev pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje. Ko bo spremenjena odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana, bo učinkovala v [ime države] in omejila izvršitev prvotne odločbe.

²²² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²²³ V nekaterih državah osrednji organ v ta namen deluje kot pristojni organ in zavezancu pomaga pri postopku priznanja. V primeru zahtevkov za spremembo se lahko priznanje obravnava kot zadnji korak pri takem zahtevku (glej poglavje 11) in ni treba vložiti novega zahtevka. To je odvisno od notranjega postopka vsake države. V [ime države] [...].

3. Postopki

457. Postopki priznanja in izvršitve, obravnavani v tem poglavju, se uporabljajo za zahtevke, ki jih v teh okoliščinah za priznanje vloži zavezanec. Člen 26 določa, da se določbe poglavja V (Priznavanje in izvršitev) smiselno uporabljajo za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje, le da zahtevo za izvršljivost nadomešča zahteva, da odločba učinkuje v državi izvora. To pomeni, da se bodo določbe, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, v praksi uporabljale za zahtevke za priznanje, razen v zvezi z določbami, ki jih je treba spremeniti, ker se izvršitev odločbe ne zahteva.²²⁴

4. Omejitve v zvezi s priznanjem spremenjenih odločb

458. Opozoriti je treba, da Konvencija dejansko določa pomembno omejitev zavezančeve pravice do priznanja spremenjene odločbe na podlagi Konvencije. Upravičenec lahko vloži ugovor zoper priznanje spremenjene odločbe, če je bila spremenjena odločba izdana v državi pogodbenici, ki ni država, v kateri je bila odločba izdana (država izvora), in če je imel upravičenec ob izdaji spremenjene odločbe običajno prebivališče v državi izvora (člen 18 in člen 22(f)). Obstaja nekaj izjem, ko je to dovoljeno, vendar si je treba zapomniti, da za pravico zavezanca, da se spremenjena odločba prizna, veljajo nekatere omejitve, ki se ne uporabljajo za priznanje in izvršitev drugih odločb.

459. Glej poglavje 11 v zvezi z zahtevki za spremembo (in oddelek G poglavja 4 za dodatne informacije o členu 18).

B. Sporazumi o preživnini

1. Ključne razlike

460. Konvencija razlikuje med odločbami o preživnini, ki jih izdajo sodni ali upravni organi, in **sporazumi o preživnini**, ki so posebne vrste sporazumov med strankami. Čeprav so postopki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini precej podobni postopkom za odločbe o preživnini, lahko država vloži pridržek, s katerim navede, da sporazuma o preživnini ne bo priznala ali izvršila.²²⁵

Sporazum o preživnini je v členu 3 opredeljen kot pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral ter ga lahko pregleda in spremeni.

2. Postopki

461. Vendar za namene priznanja in izvršitve sporazuma o preživnini veljajo enaka splošna načela in postopki, kot se uporabljajo za priznanje in izvršitev odločb o preživnini.²²⁶ Člen 30 Konvencije določa, da so sporazumi o preživnini upravičeni do priznanja in izvršitve kot odločba, če so izvršljivi kot odločba v državi, v kateri so bili sklenjeni.

462. Če se prejme zahtevke za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini, se upoštevajo enaka splošna načela. Predhodni pregled ob prejemu opravi pristojni [sodni] [upravni] organ, vključuje pa proučitev, ali bi bila priznanje in izvršitev v očitnem neskladju z javnim redom. Dokumentacija, potrebna za zahtevke, je podobna tisti, ki je potrebna za priznanje in izvršitev odločbe; ključna razlika je, da se ne zahteva izjava o ustreznem obveščanju. To pa zato, ker sta pri sklenitvi sporazuma nujno sodelovali obe stranki.

²²⁴ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 546.

²²⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...]. Glej *Sklep Sveta 2011/432/EU z dne 9. junija 2011 o odobritvi Haaške konvencije z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin v imenu Evropske unije*.

²²⁶ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 559.

463. V zahtevku za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini se v skladu z nacionalno zakonodajo [ime države] zahtevajo naslednje listine: [tukaj dodaj seznam listin, ki jih zahteva država].

464. Ko osrednji organ prouči gradivo in zagotovi, da so listine popolne, se sporazum o preživnini pošlje pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu. Sporazum se nato evidentira za izvršitev ali razglasi za izvršljivega in obvesti se nasprotna stranka.

465. Obstajajo tudi nekatere razlike med razlogi, na katerih lahko temelji ugovor zoper priznanje sporazuma, in razlogi, na katerih lahko temelji ugovor zoper priznanje odločbe. Ti so navedeni v členu 30(5).

3. Dokončanje postopka priznanja in izvršitve

466. Postopek priznanja in izvršitve za sporazume o preživnini je sicer podoben postopku za odločbe o preživnini, ima pa eno izjemo. Pristojni [sodni] [upravni] organ odloči o evidentiranju ali razglasitvi sporazuma za izvršljivega, nasprotna stranka pa ima možnost, da zoper njegovo odločitev vloži pravno sredstvo. V številnih državah se postopek evidentiranja in izvršitve s tem konča. Če pa je v primeru sporazuma o preživnini vloženo pravno sredstvo, to pravno sredstvo zoper priznanje sporazuma odloži vsakršno izvršitev sporazuma (člen 30(6)).²²⁷ Odložitev izvršitve je pomembna razlika med odločbami in sporazumi v postopku priznanja in izvršitve.

V. Priznanje in izvršitev – druga vprašanja

A. Pravna pomoč

467. Na podlagi Konvencije mora na splošno zaprosena država pri obravnavi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, ki se nanaša na otroka, mlajšega od 21 let, upravičencu zagotoviti brezplačno pravno pomoč, če je ta potrebna za obravnavo zahtevka.²²⁸ Zapomniti si je treba, da upravičenost do brezplačne pravne pomoči ne nastopi, če država z uporabo poenostavljenih postopkov zagotavlja učinkovit dostop do postopkov.²²⁹

468. Glej oddelek VII dela II poglavja 3 za več podrobnosti o zahtevi za zagotovitev učinkovitega dostopa do postopkov, vključno z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči, če je potrebno.

469. Obstaja več izjem in omejitev v zvezi z zagotavljanjem brezplačnih storitev, ki jih je treba upoštevati, če zahtevek za priznanje vloži zavezanec ali če se odločba ne nanaša na preživnino za otroka, mlajšega od 21 let. Tudi te so pojasnjene v oddelku VII dela II poglavja 3.

B. Vprašanja glede izvrševanja

Pretvorba valut

470. V Konvenciji ni obravnavano vprašanje pretvorbe preživninskih obveznosti iz ene valute v drugo. Odvisno od postopka, ki ga pristojni organ uporabi za priznanje odločbe, lahko poteka tudi vzporeden postopek za pretvorbo preživninske obveznosti iz odločbe v valuto države izvršiteljice. Pristojni organ mora morda pridobiti potrdilo o deviznem tečaju, ki se uporablja za pretvorbo plačil, pretvorjeni znesek pa je nato podlaga za preživninsko obveznost v državi izvršiteljici. V drugih primerih je lahko država prosilka

²²⁷ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 564. Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države], glej zgoraj, opomba 191, za informacije o pravnem sredstvu.

²²⁸ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države], v zvezi s postopkom za dodelitev pravne pomoči glej zgoraj, opomba 86.

²²⁹ V [ime države] [...].

odločbo, vključno z morebitnimi izostalimi plačili, že pretvorila v valuto zaprošene države.²³⁰

471. Vprašanja pretvorbe valut so podrobneje obravnavana v poglavju 12 o izvrševanju odločb o preživnini.

C. Pomembne izjeme in pridržki

472. Navedene informacije veljajo v najpogostejših scenarijih, ki vključujejo priznanje odločbe o preživnini otrok. Obstaja tudi več scenarijev, v katerih na postopek priznanja in izvršitve vplivajo pridržki ali izjave države. (Glej tudi oddelek II dela I poglavja 3 za več informacij o področju uporabe Konvencije, vključno z informacijami o možnih izjavah in pridržkih glede Konvencije.)

a) Otroci, stari od 18 do 21 let

473. Država lahko izrazi **pridržek**, s katerim uporabo Konvencije omeji na osebe, mlajše od 18 let. Če je država izrazila pridržek, ta ne bo sprejela za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb o preživnini na podlagi Konvencije za otroka, starejšega od 18 let, niti ne more od druge države zahtevati, naj obravnava zadeve v zvezi s preživnino za otroke, starejše od 18 let.²³¹

Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno predložiti v nekaterih okoliščinah in v kateri se navede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi nekoliko omejena.

²³⁰ V [ime države] [...].

²³¹ Evropska unija ne bo izrazila pridržka na podlagi Konvencije, s katerim bi uporabo Konvencije omejila na otroke, mlajše od 18 let, niti ne bo uporabe Konvencije razširila na otroke, starejše od 21 let (člen 2(2)). Tako se bo v državah članicah Evropske unije uporabljalo temeljno področje uporabe Konvencije, ki vključuje preživnino za otroke do 21 let. (Glej *Sklep Sveta 2011/432/EU* (zgoraj, opomba 59)).

b) Podlaga za priznavanje in izvršitev

474. Država lahko izrazi pridržek, da se odločba o preživnini ne prizna ali izvrši, če je bilo podlaga za njeno izdajo kar koli od naslednjega:²³²

- običajno prebivališče zavezanca,
- pisni dogovor strank,
- izvajanje pristojnosti na podlagi statusa osebe ali starševske odgovornosti.

c) Sporazumi o preživnini

475. Država lahko izrazi pridržek, s katerim navede, da ne bo priznala ali izvršila sporazumov o preživnini. Druga možnost je, da z izjavo zahteva, naj se zahtevki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vložijo prek osrednjega organa.²³³

VI. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Ko je odločba priznana, številne države poskušajo takoj vzpostaviti stik z zavezancem in čim prej zagotoviti prostovoljno upoštevanje odločbe, da se čim prej zagotovi izplačevanje preživnine upravičencu in otrokom.²³⁴
- Namen postopka priznanja in izvršitve, določenega v Konvenciji, je omogočiti hitro in učinkovito obravnavo zahtevkov. Sodniki, sodno osebje in drugi udeleženi organi v zaproseni državi morajo to upoštevati in poskrbeti, da se zadeve obravnavajo kar najhitreje in z najmanj zamude.
- Vsi postopki in zahteve v zvezi z obravnavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev niso vsebovani v Konvenciji. Sodniki morajo upoštevati tudi zadevno nacionalno zakonodajo in postopke.

B. Zadevni obrazci

Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev

Obrazec za prenos

Izjava o izvršljivosti

Izjava o ustreznem obveščanju

Obrazec o finančnih razmerah

Potrdilo o prejemu

C. Členi Konvencije

Člen 10(1)(a)

Člen 10(2)(a)

Člen 11

Člen 12

Člen 20

Člen 23

Člen 24

Člen 30

Člen 36

Člen 50

²³² Glej prejšnjo razpravo (opomba 211) v zvezi s podlago za pristojnost v členu 20. Evropska unija ne bo izrazila nobenega pridržka glede podlage za priznanje in izvršitev iz člena 20(c), (e) ali (f), kot določa člen 20(2) Konvencije (glej prav tam).

²³³ Evropska unija ne bo izrazila pridržka na podlagi Konvencije, s katerim bi navedla, da ne bo priznavala in izvrševala sporazumov o preživnini (člen 30(8)). Prav tako na podlagi Konvencije ne bo predložila izjave, da je mogoče zahteve za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vložiti samo prek osrednjega organa (člen 30(7)) (glej prav tam).

²³⁴ V [ime države] [...].

D. Zadevna poglavja priročnika

Glej poglavje 12 – Izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

Glej poglavje 3 – Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009

VII. Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa [ime države]	III(A)(1)
2	Potrdite, da se mora zahtevek nanašati na priznanje in izvršitev	III(A)(2)
3	Ali zahtevek izpolnjuje minimalne zahteve iz Konvencije?	III(A)(3)
4	Preverite popolnost listin	III(A)(4)
5	Poiščite, kje je nasprotna stranka, če je potrebno	III(A)(5)
6	Predložite zahtevo za dodatne listine, če je potrebno	III(A)(6)
7	Sprejmite vse ustreznečasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja	III(A)(7)
8(a)	Razglasite odločbo za izvršljivo	III(B)(1)
8(b)	Uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko o razglasitvi izvršljivosti	III(B)(4)
8(c)	Nasprotna stranka ima možnost sprejeti ukrepe za vložitev pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje na podlagi navedenih razlogov	III(B)(5)
9	Odločite o pravnem sredstvu ter uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko	III(B)(5)

VIII. Pogosto zastavljena vprašanja

Upravičenka ima odločbo iz države A. Prebiva v državi B. Država B noče priznati in izvršiti odločbe. Zavezanec prebiva v [ime države]. Vse tri države so države pogodbenice. Ali se odločba lahko prizna in izvrši v [ime države]?

476. Da – upravičenka lahko zahteva priznanje in izvršitev odločbe v državi, kjer ima zavezanec stalno prebivališče, premoženje ali prejema dohodek, če je bila odločba izdana v državi pogodbenici. Ni treba, da je odločba izvršljiva ali priznana v državi prosilki – samo v državi izvora. V tem primeru je to država A. Če obstaja izjava o izvršljivosti iz države A, kjer je bila odločba izdana, potem bi [ime države] morala obravnavati zahtevek za priznanje in izvršitev, če so izpolnjene vse druge zahteve.

Zakaj bi upravičenec zahteval priznanje odločbe in ne priznanja IN izvršitve?

477. V nekaterih primerih upravičenec morda namerava odločbo izvršiti zasebno ali pa vlagatelj želi, da se odločba prizna, da bi uporabil nekatera druga pravna sredstva v zaproseni državi. Če je na primer v zaproseni državi premoženje, kot je nepremičnina, upravičenec morda potrebuje priznanje odločbe, preden jo je mogoče vložiti kot premoženjski zahtevek.

Ali priznanje odločbe o preživnini pomeni, da je celotna odločba izenačena s katero koli drugo odločbo o preživnini, ki je bila prvotno izdana v zadevni državi?

478. Ne. Namen priznanja in izvršitve je samo, da se omogoči izvršitev tuje odločbe o preživnini na podlagi enakih mehanizmov in postopkov kot nacionalne odločbe o

preživnini. Zakoni zaprošene države, ki se nanašajo na primer na skrbništvo ali stike z otroki, zato ne veljajo za navedeno odločbo. Odločba je podobna nacionalnim odločbam samo za namen priznanja in izvršitve preživninskih obveznosti.

Ali mora biti odločba vedno priznana, preden jo je mogoče izvršiti na podlagi Konvencije?

479. Da – razen če gre za odločbo iz zaprošene države (tj. [ime države]), kjer bo potekala izvršitev. Če je iz katere koli druge države, mora biti najprej predmet postopka priznanja, s čimer se zagotovi, da je odločba v skladu z osnovnimi postopkovnimi ali drugimi zahtevami glede načina določitve preživninskih obveznosti – na primer obvestila, ki ga mora prejeti stranka.

Ali se odločba, izdana v drugem jeziku, lahko izvrši na podlagi Konvencije?

480. Da – vendar je treba odločbo, izvleček ali povzetek besedila prevesti v [jezik(-e) države] ali v drug jezik, za katerega je zaprošena država navedla, da je zanjo sprejemljiv. Glej oddelek I dela II poglavja 3, v katerem so obravnavane zahteve za prevod listin in odločb.

481. Na podlagi Konvencije lahko ostala korespondenca med osrednjimi organi poteka v angleščini ali francoščini.

Ali je na podlagi Konvencije v [ime države] mogoče priznati odločbo, ki je take vrste, da je ni mogoče izdati v [ime države]?

482. Da – če navedena odločba spada med preživninske obveznosti na podlagi Konvencije. Odločba o preživnini otrok na primer lahko vključuje določbo o povračilu nekaterih vrst stroškov, kot so premije za zdravstveno zavarovanje, ki na podlagi zakonodaje zaprošene države niso poznani ali predvideni. Odločbo je vseeno mogoče priznati v zaprošeni državi.

Zakaj se ne zahteva, da mora zahtevke za priznanje ali priznanje in izvršitev podpisati vlagatelj ali nekdo iz osrednjega organa?

483. Konvencija je „nevtralna glede nosilca“, da se tako omogočita uporaba informacijske tehnologije in učinkovito pošiljanje gradiva med državami. Če bi se zahteval podpis, listin ne bi bilo mogoče poslati po telefaksu ali elektronsko.

484. Oseba, katere ime je navedeno na zahtevku, je odgovorna za zagotovitev, da se informacije v zahtevku ujemajo z listinami in informacijami, ki jih predloži vlagatelj, in da zahtevke izpolnjuje zahteve iz Konvencije.

Ali se lahko zahtevke za priznanje ali priznanje in izvršitev obravnava brez overjenih kopij listin?

485. To je odvisno od tega, ali je zaprošena država na podlagi Konvencije predložila izjavo, da zahteva overjene kopije (ta zahteva je potrjena v profilu države). Poleg tega lahko sodišče ali pristojni organ v posameznem primeru zahteva overjene kopije, največkrat v primeru, če obstajajo pomisleki o verodostojnosti ali popolnosti predloženih listin.

486. Če taka izjava ni bila predložena, se zahtevke lahko obravnava na podlagi kopij, ki jih je predložila država prosilka.²³⁵

Pristojni organ v [ime države] je odločbo evidentiral ali jo razglasil za izvršljivo. Kaj sledi?

487. Ko je odločba evidentirana za izvršitev ali razglašena za izvršljivo, jo je mogoče izvršiti.²³⁶ Na podlagi Konvencije dodaten zahtevek vlagatelja ni potreben (če je bil prvotni zahtevek vložen prek osrednjega organa). Vlagatelj, nasprotna stranka in država prosilka morajo biti nemudoma obveščeni, da je postopek priznanja končan in sledi izvršitev.

²³⁵ V [ime države] [...].

²³⁶ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

Kaj če je odločba o preživnini več? Obstaja na primer prvotna odločba o preživnini, ki je bila spremenjena s poznejšo odločbo. Katero je treba priznati?

488. To vprašanje v Konvenciji ni neposredno obravnavano. Če je treba izvršiti odločbo in so na podlagi prve odločbe nakopičila ali nabrala izostala plačila preživnine, zaprosena država (tj. [ime države]) morda potrebuje kopijo navedene odločbe za izvršitev. To se lahko zahteva na podlagi nacionalne zakonodaje, ki ureja izvršitev, ali če zavezanec ugovarja izostalim plačilom ali navaja drugačno razlago obveznosti.²³⁷ Prav tako lahko obstajajo nekatera druga vprašanja (npr. pogoji za indeksacijo ali spremembo), ki jih vsebuje ena odločba, druga pa ne.

489. Vendar se priznanje odločbe ne sme zavrniti samo na podlagi dejstva, da v isti zadevi obstajajo predhodne odločbe, ki niso bile priložene zahtevku. Če se zdi, da obstajajo še druge pomembne odločbe o preživnini, ki bi jih bilo treba priložiti zahtevku, mora pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] obvestiti osrednji organ v [ime države], da se lahko od države prosilke zahtevajo kopije navedenih odločb.

Del II — Neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev

I. Pregled

490. Na splošno so postopki za vse neposredne zahteve na podlagi Konvencije (tj. zahteve vlagateljev neposredno pri pristojnih organih; glej zgoraj oddelek III.C. poglavja 1) urejeni z notranjim pravom [ime države]. To pravo [ime države] določa, ali je neposredno zahtevo sploh mogoče vložiti in katere obrazce ali postopke je treba uporabiti.²³⁸ Neposredne zahteve pri pristojnih [sodnih] [upravnih] organih v [ime države] za izdajo ali spremembo odločb o preživnini so na kratko obravnavane v poglavjih 10 in 11, ti zahtevki pa so namesto s Konvencijo skoraj v celoti urejeni z notranjim pravom [ime države].

491. Vendar če se neposredna zahteva nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe ter ta odločba spada na področje uporabe Konvencije, se za navedeno zahtevo uporabljajo nekatere določbe Konvencije. V naslednjem oddelku so obravnavani postopki za neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb, ki jih lahko pristojni [sodni] [upravni] organi [ime države] prejmejo na podlagi Konvencije.

Listine, ki jih je treba priložiti neposrednim zahtevam za priznanje ali priznanje in izvršitev

492. Konvencija določa, da se številne določbe o zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev, vloženih prek osrednjih organov, uporabljajo tudi za neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev, vložene pri pristojnih organih (člen 37(2)).

493. Za neposredne zahteve se uporabljajo vse določbe iz poglavja V (Priznavanje in izvršitev) Konvencije; neposredni zahtevi je zato treba priložiti listine, navedene v členu 25. Te vključujejo:

- popolno besedilo odločbe;
- izjavo o izvršljivosti;
- izjavo o ustreznem obveščanju, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek in ni bila zastopana v postopku v državi izvora ali ni vložila pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini;
- obrazec o finančnih razmerah;
- po potrebi – izračun izostalih plačil;
- po potrebi – izjavo o načinu prilagoditve ali indeksacije odločbe.

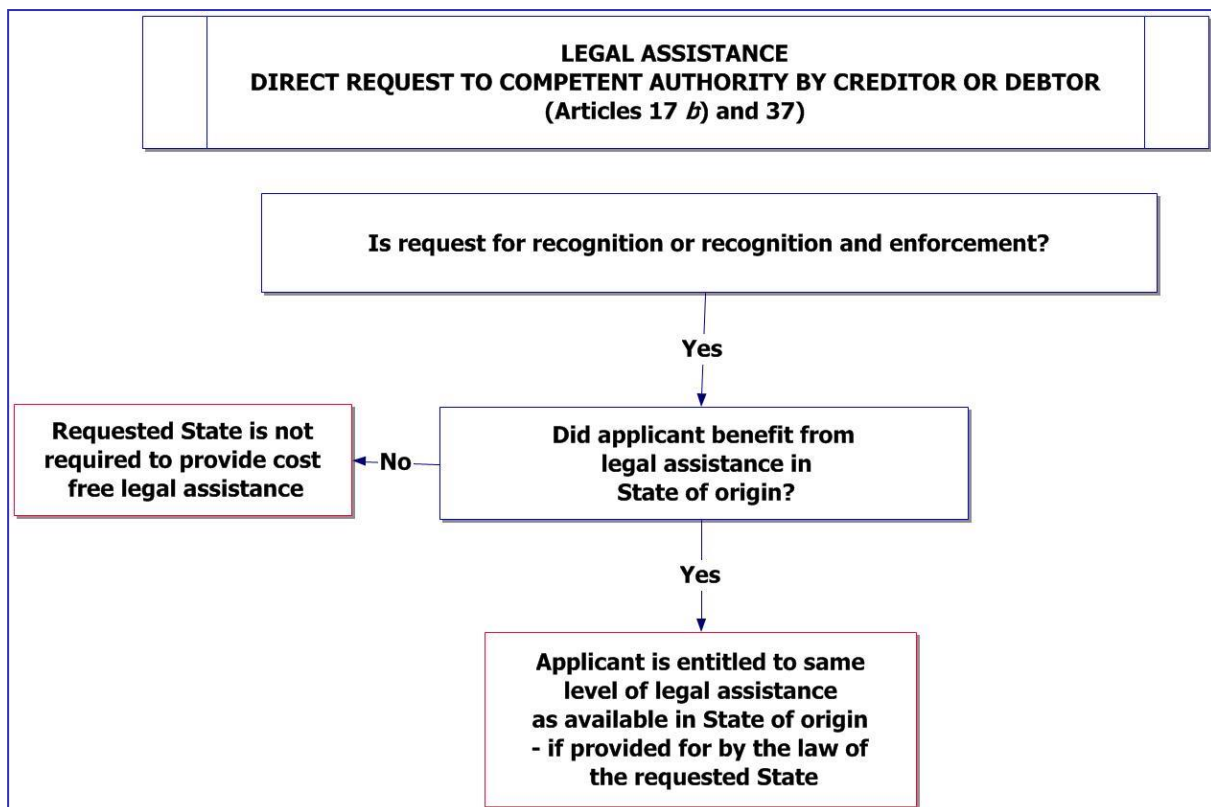
²³⁷ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²³⁸ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

494. Priporočeni obrazec zahtevka se lahko za neposredno zahtevo uporabi samo, če je zaprosena država določila, da ga je dovoljeno uporabiti za neposredne zahteve. V nekaterih primerih ima zaproseni pristojni organ svoje obrazce. Za pridobitev kopije obrazca preverite profil države ali se obrnite neposredno na zaproseni pristojni organ na naslovu, ki je naveden v profilu države.²³⁹

495. V večini zadev, ki se nanašajo na neposredne zahteve, je lahko potrebna dokumentacija, ki izkazuje obseg brezplačne pravne pomoči, ki jo je vlagatelj prejel v državi izvora. To pa zato, ker se za neposredne zahteve ne uporabljajo vse določbe o učinkovitem dostopu do postopkov in zagotovitvi brezplačne pravne pomoči. Vendar pa je vlagatelj v vsakem postopku za priznanje ali izvršitev upravičen vsaj do enakega obsega brezplačne pravne pomoči, kot mu je bila odobrena v državi izvora, če je v zaproseni državi v enakih okoliščinah na voljo enak obseg pomoči (člen 17(b)).

496. V diagramu na naslednji strani je ponazorjena zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči za neposredne zahteve pri pristojnem organu za priznanje ali priznanje in izvršitev.

Slika 9: Pravna pomoč – neposredne zahteve pri pristojnem organu

497. Tudi če brezplačna pravna pomoč morda ni na voljo, upoštevajte, da zaprosena država za zagotovitev poravnave stroškov in izdatkov vlagatelja v postopkih ne sme zahtevati nikakršne varščine, jamstva ali pologa (člena 37(2) in 14(5)).

498. Nazadnje, od zaprosene države (tj. [ime države]) se nikakor ne zahteva, da vlagatelju, ki se odloči za vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu, zagotovi kakršno koli pravno pomoč, če bi bilo mogoče postopek v zadevi začeti prek osrednjega organa.²⁴⁰

²³⁹ V [ime države] [...].

²⁴⁰ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 602.

A. Vrste prejetih neposrednih zahtev za priznanje in izvršitev

a) Preživnina zakonca

499. Razen če sta obe, država pogodbenica prosilka in zaprosena država pogodbenica, predložili izjavo o razširitvi poglavij II in III na preživninske obveznosti do zakonca, se prejeti zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe samo za preživnino zakonca ne vloži prek osrednjih organov (glej oddelek II dela I poglavja 3 zgoraj za obravnavo tega vprašanja).²⁴¹ Upravičenec namesto tega vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v zaproseni državi. Vendar so zahteve glede dokumentacije in postopki iz člena 25 enaki.

500. Poleg zahteve (priporočeni obrazec zahtevka se za neposredne zahteve uporablja samo, če je zaprosena država določila, da se lahko uporabi za neposredne zahteve) se vedno zahtevajo naslednje listine:

- informacije o zahtevku (ali priporočeni obrazec zahtevka, če se uporablja);
- besedilo odločbe;
- izjava o izvršljivosti;
- izjava o ustreznem obveščanju, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali ni bila zastopana v državi izvora ali ni vložila pravnega sredstva zoper odločbo;
- obrazec o finančnih razmerah ali druga listina, v kateri so navedene finančne razmere strank;
- listina, v kateri je pojasnjen izračun izostalih plačil;
- listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe;
- izjava ali informacije o zagotovitvi pravne pomoči vlagatelju v državi prosilki.

501. Glede na notranje postopke zaprosene države so lahko primerne tudi dodatne listine.²⁴²

502. Ko neposredno zahtevo prejme pristojni [sodni] [upravni] organ, se obravnava po enake vrste postopku za priznanje, kot je opisan v delu I tega poglavja. Razglasi se za izvršljivo [in evidentira za izvršitev], nasprotna stranka in vlagatelj pa sta uradno obveščena (člen 23(5)).

503. Razlogi za vložitev pravnega sredstva zoper [razglasitev izvršljivosti] odločbe [ali] njeno [evidentiranje za izvršitev] se prav tako uporabljajo za zahteve, vložene prek pristojnega organa. Če vlagatelj zahteva pravno pomoč pri odzivu na pravno sredstvo nasprotne stranke, osrednji organ ne zagotovi brezplačne pravne pomoči, zato mora vlagatelj za to poskrbeti sam.²⁴³ Pristojni organ bi lahko vlagatelju pomagal pri dostopanju do drugih virov pomoči, vključno s pravno pomočjo, če je na voljo. Vlagatelj je vsekakor upravičen do vsaj enakega obsega pravne pomoči, do katerega je bil upravičen v državi prosilki, če je ta obseg pomoči na voljo v [ime države] (člen 17(b)).²⁴⁴

504. Nazadnje, kar zadeva izvršitev odločbe, potem ko je ta priznana, zahtevek za izvršitev ne izhaja samodejno iz zahteve za priznanje, saj osrednji organ ni sodeloval v postopku priznanja, razen če tako določa zakon. Če ne, mora posameznik, ki je vložil zahtevo, vložiti ločeno zahtevo za izvršitev, kot se zahteva z nacionalnimi postopki zaprosene države.²⁴⁵

b) Otroci, stari 21 let ali več

505. Ker področje uporabe Konvencije kot tako ne vključuje otrok, starih 21 let ali več, pristojnemu organu v državi ni treba ugoditi zahtevi za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini za te otroke, razen če sta na podlagi člena 2(3) Konvencije obe državi

²⁴¹ V [ime države] [...].

²⁴² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁴³ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁴⁴ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države], glej prav tam.

²⁴⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

pogodbenici (država prosilka in zaprosena država) izrecno izjavili, da uporabo Konvencije razširjata na te otroke. Če take izjave ni, se ne zahteva, da je treba odločbo o preživnini za otroka, starega 21 let ali več, priznati ali izvršiti (imajo pa države pogodbenice pravico, da na podlagi načela vzajemnosti priznajo in izvršijo odločbe, ki presegajo to, kar so strogo dolžne izvršiti).²⁴⁶

506. Opozoriti je treba, da to velja, tudi če pravo države izvora dovoljuje plačilo preživnine za otroke, starejše od 21 let, saj je treba člen 32(4) (uporaba prava države izvora za določitev trajanja preživninske obveznosti) razumeti v okviru področja uporabe člena 2.

507. Glej oddelek II dela I poglavja 3 za celotno razpravo o področju uporabe Konvencije.

c) Druge oblike družinske preživnine

508. Čeprav Konvencija določa, da se lahko države dogovorijo o razširitvi njenih določb še na druge oblike družinske preživnine, vključno z ranljivimi osebami, se razen v primeru, da to storita obe, država pogodbenica prosilka in zaprosena država pogodbenica, ne zahteva, da mora pristojni organ v državi ugoditi zahtevi za priznanje ali izvršitev odločbe za druge vrste družinske preživnine.²⁴⁷

II. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

509. Informacije o dokumentaciji, ki se zahteva za neposredno zahtevo, so na voljo v profilu [ime države]. Neposredno zahtevo je treba vložiti na obrazcu zahtevka ali druge vloge, ki jo zahteva zaprosena država. Čeprav se lahko za neposredne zahteve za priznanje ali izvršitev uporablja enaka dokumentacija kot za zahtevke, vložene prek osrednjih organov, se lahko dokumentacija za druge vrste neposrednih zahtev zelo razlikuje od dokumentacije, ki se uporablja za zahtevke iz Konvencije. (Neposredne zahteve pri pristojnih [sodnih] [upravnih] organih v [ime države] za izdajo ali spremembo odločb o preživnini so obravnavane v poglavjih 10 in 11 spodaj.)

510. Pristojni [sodni] [upravni] organi lahko razmislijo o tem, da bi se obrnili na osrednji organ [ime države] in izkoristili njegovo znanje pri učinkoviti obravnavi zadev za namen neposrednih zahtev.

B. Zadevni obrazci

Samo za priznanje in izvršitev:

izjava o izvršljivosti,
izjava o ustreznem obveščanju,
izjava o izostalih plačilih (če je primerno),
izjava o pravni pomoči (po potrebi),
izjava s pojasnili o metodi indeksacije ali prilagoditve (če je primerno).

C. Zadevni členi

Člen 2(3)

Člen 10

Člen 17(b)

Člen 25

²⁴⁶ Priznanje odločbe, ki presega področje uporabe vzajemne obveznosti iz Konvencije v strogem pomenu besede, je lahko v nekaterih primerih učinkovita rešitev, na primer kadar bi bilo treba tujo odločbo o preživnini za osebo, starejšo od 21 let, če ne bi bila priznana, predložiti nacionalnemu sodišču, da bi izdalo novo odločbo. V [ime države] [...].

²⁴⁷ V [ime države] [...].

Člen 37

III. Pogosto zastavljena vprašanja

Kakšna je razlika med zahtevkom, vloženim prek osrednjega organa, in neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

511. Zahtevki, vloženi prek osrednjih organov, so omejeni na zahtevke, določene v členu 10. Zahtevk je mogoče vložiti prek osrednjega organa, če zadeva spada na področje uporabe Konvencije in je navedena v členu 10.

512. Neposredna zahteva se vloži pri pristojnem organu za zadevo, ki je urejena s Konvencijo. Primer neposredne zahteve je zahtevk za izdajo odločbe o preživitni zakona.

Ali se lahko vlagatelj odloči, da bo namesto zahtevka prek osrednjih organov vložil neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

513. Da – če je to dovoljeno z notranjimi postopki zaprosenega pristojnega organa (nekateri pristojni organi zadevo preprosto predložijo osrednjemu organu).²⁴⁸ Vendar se mora vlagatelj, ki se odloči za tako pot, zavedati, da se v nekaterih državah določbe o pravni pomoči za neposredne zahteve morda ne uporabljajo, če bi bilo mogoče zahtevk vložiti prek osrednjega organa.²⁴⁹ To je pogosto, kadar zaprosena država uvede učinkovite postopke, na podlagi katerih je mogoče zahtevk vložiti brez pravne pomoči za zahtevke, vlozene prek osrednjega organa.

Ali lahko osrednji organ pošlje neposredno zahtevo pristojnemu organu, če zaprosena država na primer ni razširila uporabe poglavij II in III na določeno vrsto preživitinske obveznosti?

514. Da – v Konvenciji se ne zahteva, da mora neposredno zahtevo vložiti sam upravičenec ali zavezanec. Tako je najpogostejše v primerih, ko je država prosilka uporabo poglavij II in III razširila na preživitno zakonca, zaprosena država pa tega ni storila.²⁵⁰ V takem primeru lahko osrednji organ prosilec upravičencu pomaga pri pripravi dokumentacije in pošiljanju pristojnemu organu v zaproseni državi.

Katere obrazce ali listine je treba uporabiti za neposredno zahtevo?

515. Če se neposredna zahteva nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev, je treba priložiti listine, določene v členu 25, saj se ta člen nanaša na neposredne zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev. Priporočeni obrazec zahtevka naj bi praviloma uporabljali samo osrednji organi, zato je treba uporabiti bodisi obrazec, ki ga zahteva pristojni [sodni] [upravni] organ [ime države],²⁵¹ bodisi obrazec, ki se uporablja v državi izvora.

Ali upravičenec ali zavezanec potrebuje odvetnika, če želita vložiti neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

516. To je v celoti odvisno od postopkov pristojnega [sodnega] [upravnega] organa.²⁵² Če se neposredna zahteva nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev, mora zaprosena država na podlagi Konvencije zagotoviti, da je vlagatelj upravičen vsaj do enakega obsega pravne pomoči, kot je na voljo v državi prosilki, če je v zaproseni državi na voljo tak obseg pomoči (člen 17(b)).

²⁴⁸ V [ime države] [...].

²⁴⁹ V [ime države] [...].

²⁵⁰ Glej zgoraj, opomba 241.

²⁵¹ Glej zgoraj, opomba 239, za primer priporočenega obrazca, ki naj bi se uporabil v [ime države].

²⁵² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

517. Pri vseh drugih neposrednih zahtevah je za kritje stroškov pravne pomoči, če je ta potrebna, odgovorna oseba, ki vloži neposredno zahtevo, razen če pravo zaprosene države določa drugače.²⁵³

²⁵³ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

Poglavje 8 - Uredba iz leta 2009: obravnava prejetih zahtevkov, vloženih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti

Kako uporabljati to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani predvsem zahtevki za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe o preživnini, ki jih sodni ali drugi pristojni organi prejmejo od osrednjega organa.

Oddelek I vsebuje pregled postopka in pregled zahtevka – kdaj se uporabi, kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

V oddelkih II in III so opisani postopki ali koraki za obravnavo teh zahtevkov ali zahtev.

V oddelku IV so obravnavane izjeme od splošnih postopkov ali njihove različice, vključno z zahtevki zavezancev.

V oddelku V so obravnavana druga vprašanja, kot sta pravna pomoč in izvršitev.

Oddelek VI vsebuje dodatne napotitve, obrazce in nekatere praktične napotke za zahtevke.

Oddelek VII vsebuje kontrolni seznam, ki zagotavlja preprost pregled postopka.

Oddelek VIII vključuje nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

V oddelku IX so na kratko obravnavana vprašanja, povezana z neposrednimi zahtevami za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti, ki jih sodni ali drugi pristojni organi prejmejo brez pomoči osrednjih organov.

Del I — Zahtevki za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti

I. Pregled in splošna načela

A. Splošna načela

518. Postopek priznanja, določen v Uredbi, je ključni element čezmejne izterjave preživnine, saj upravičencu zagotavlja stroškovno učinkovit način za zagotovitev plačila preživnine, če zavezanec prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek v drugi državi članici.²⁵⁴

Osrednji organ je javni organ, ki ga država članica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Uredbe.

519. S priznanjem ali priznanjem in razglasitvijo izvršljivosti odločbe iz druge države članice se odpravi potreba po tem, da bi upravičenec pridobil novo odločbo v državi, kjer zavezanec zdaj prebiva oziroma kjer ima premoženje ali prejema dohodek.

²⁵⁴ Obstaja razlika med priznanjem in izvršitvijo. Priznanje s strani druge države pomeni, da država priznava določitev ali ugotovitev pravnih pravic in obveznosti države izvora. Izvršitev pomeni, da se zaprosena država strinja, da se za izvršitev odločbe lahko uporabijo njeni postopki.

520. Postopki za priznanje, priznanje in razglasitev izvršljivosti ter izvršitev odločbe naj bi omogočali kar najširše priznanje obstoječih odločb in zagotavljali, da se zahtevek obravnava kar najhitreje. Področje uporabe Uredbe je najširše za priznanje in izvršitev, države pa naj bi vlagateljem zagotovile popoln in učinkovit dostop do postopkov. Mehanizmi za priznanje in izvršitev na podlagi Uredbe za države članice, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, in tiste, ki jih Protokol ne zavezuje (glej poglavje 5), naj bi upravičencu omogočali hitro izterjavo terjatve. Nasprotna stranka ima za vložitev ugovora ali nasprotovanje priznanju in izvršitvi odločbe na voljo samo zelo omejene razloge, pri čemer mora spoštovati predpisan rok. Vse to je posledica osnovnega načela v Uredbi, da morata biti priznanje in izvršitev preprosta, poceni in hitra.²⁵⁵

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživetnih otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih z Uredbo.

521. Glej tudi del I poglavja 3 za razpravo o področju uporabe in uporabi Uredbe, saj je ocena področja uporabe in uporabe Uredbe v zvezi s posamezno zadevo pomembna za razumevanje, kateri postopki za priznanje in izvršitev iz Uredbe se uporabljajo v navedeni zadevi.

B. Pregled postopka

522. Uredba vsebuje dva oddelka, ki se nanašata na postopke za priznanje, razglasitev izvršljivosti in izvršitev odločb na podlagi Uredbe, ki so določeni v poglavju IV (glej člen 16). Oddelek 1 se uporablja za odločbe, izdane v državah članicah, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (vse države članice Evropske unije, razen Združenega kraljestva in Danske), oddelek 2 pa se uporablja za odločbe, izdane v državah članicah, ki ju ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (tj. odločbe, izdane v Združenem kraljestvu in na Danskem).²⁵⁶ Za odločbe, ki spadajo na področje uporabe Uredbe, se tako najpogosteje uporabljajo postopki za priznanje in izvršitev, ki so opisani takoj v nadaljevanju in določeni v oddelku 1 poglavja IV Uredbe. Ta postopek iz oddelka 1 in alternativni postopek iz člena 2 sta podrobneje opisana v nadaljevanju (glej oddelek III tega poglavja).

Država prosilka – država članica, v kateri vlagatelj prebiva in ki zahteva priznanje in izvršitev odločbe.

Zaprošena država – država članica, ki je prejela zahtevek ter bo priznala in izvršila odločbo.

523. Osrednji organ v zaproseni državi²⁵⁷ bo po prejemu zahtevka od osrednjega organa v drugi državi članici Evropske unije gradivo poslal pristojnemu organu v obravnavo. V nekaterih državah članicah je pristojni organ v ta namen osrednji organ. V drugih državah je pristojni organ lahko sodni ali upravni organ.²⁵⁸

524. Na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe se zahteva, da se odločba prizna brez kakršnega koli „posebnega postopka“ in „brez možnosti ugovora njenemu priznanju“ (člen 17(1)). To pomeni, da za priznanje odločbe na podlagi Uredbe ni dovoljeno uporabiti postopka eksekviture ali podobnega postopka, ob priznanju odločbe pa njenemu priznanju ni mogoče ugovarjati niti po uradni dolžnosti niti mu ne more ugovarjati zainteresirana stranka.²⁵⁹ Uredba tudi določa, da je treba odločbo, ki je

²⁵⁵ Evropsko sodišče za človekove pravice je razsodilo, da imajo nacionalni organi pozitivno obveznost, da prizadevno in pravočasno pomagajo pri izvršitvi tuje odločbe o preživetni v korist upravičenca (glej sodbo z dne 18. novembra 2010 v zadevi št. 7618/05, Romańczyk proti Franciji, v kateri je Sodišče ugotovilo kršitev člena 6(1) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin).

²⁵⁶ Upoštevajte, da se bo postopek iz oddelka 2 uporabil tudi za odločbe, ki so bile v državah članicah izdane pred začetkom uporabe Uredbe, vendar po začetku veljavnosti Uredbe „Bruselj I“. Za celovito razpravo o področju uporabe in uporabi Uredbe glej oddelek III.C dela I poglavja 3.

²⁵⁷ V [ime države] je osrednji organ [...].

²⁵⁸ V [ime države] je pristojni organ [...] in [je] [ni] osrednji organ.

²⁵⁹ Z odpravo eksekviture bo odločba, izdana v drugi državi članici, ki jo zavezuje Protokol, neposredno izvršljiva na podlagi Uredbe, kot določa člen 17. V praksi bi v [ime države] to pomenilo, da [...].

izvršljiva v državi članici izvora, šteti za izvršljivo tudi v drugi državi članici, ne da bi jo bilo treba razglasiti za izvršljivo (člen 17(2)).²⁶⁰ Opozoriti je treba, da je v Uredbi podrobno določeno, da izvršljiva sodna odločba „po samem zakonu vključuje pooblastilo za ukrepe zavarovanja,” ki obstajajo po nacionalni zakonodaji države članice izvršitve (člen 18).

525. Nasprotna stranka ima pravico zahtevati ponovno proučitev od dneva, ko je bila „dejansko seznanjena z vsebino sodne odločbe in je bila sposobna ukrepati, vendar najkasneje od dneva prvega izvršilnega ukrepa, zaradi katerega njeno premoženje v celoti ali delno postane nerazpoložljivo” (člen 19(2)), v državi izvora, če se v državi članici izvora ni spustila v postopek, ker ji listina o začetku postopka (ali enakovredna listina) ni bila vročena pravočasno ali na način, ki bi ji omogočil pripravo obrambe, ali ni mogla ugovarjati preživninskemu zahtevku zaradi višje sile (ali „izrednih okoliščin, ki so nastopile brez njene krivde”), razen če ni začela postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je to možnost imela (člen 19(1)). Tožena stranka mora zahtevek za tako proučitev vložiti v 45 dneh (člen 19(2)). Zahteva za ponovno proučitev se vloži pri pristojnem sodišču v državi članici izvora. Če sodišče zahtevo za ponovno proučitev zavrne zaradi neobstoja razlogov (navedenih v členu 19(1)), je odločba še naprej veljavna, če pa odloči, da je ponovna proučitev utemeljena, je odločba „nična in neveljavna”, vendar upravičenec ne izgubi pravic, ki izhajajo iz prekinitve prekluzivnih/zastaralnih rokov, ali pravice, da za nazaj zahteva preživnino (člen 19(3)).

526. Če je odločba še naprej veljavna in zavezanec preživnine noče plačati prostovoljno, se lahko odločba izvrši po pravu zaprosene države.

527. Uredba (člen 21) določa več razlogov za zavrnitev ali prekinitve izvršitve odločbe, ki se lahko v državi izvršitve uveljavljajo samo na zahtevo zavezanca. Na splošno so razlogi za zavrnitev ali prekinitve izvršitve odločbe v skladu s pravom države članice izvršitve, če to pravo ni nezdružljivo z razlogi iz člena 21(2) in (3) Uredbe.

528. Zavezanec lahko zahteva zavrnitev izvršitve odločbe v celoti ali deloma, če „je pravica izvršitve odločbe sodišča izvora zastarala” (z opozorilom, da za odločbo velja zastaralni rok države članice izvora ali države članice izvršitve, kateri koli je daljši) ali če je odločba „nezdružljiva z odločbo”, izdano v državi članici izvršitve, ali z odločbo, izdano v drugi državi članici ali drugi ustrezni tretji državi (člen 21(2)).²⁶¹

529. Člen 21(3) Uredbe določa še nadaljnja razloga za prekinitve izvršitve, če je pristojno sodišče države članice izvora začelo postopek na podlagi zahteve za ponovno proučitev odločbe, ki je določen v členu 19, ali če se odločba začasno razveljavi v državi članici izvora.

530. Nadaljnji zahtevki ali pravna sredstva za zavrnitev ali prekinitve izvršitve odločbe v skladu s členom 21(1) Uredbe se vložijo v skladu s pravom države članice izvršitve.²⁶²

C. Kdaj se ta zahtevek uporabi

531. Zahtevek za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti obstoječe odločbe o preživnini se prejme od druge države članice, v kateri je treba izvršiti odločbo, ker zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali tam prejema dohodek.

Upravičenec je posameznik, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

Zavezanec je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu kraja, v katerem je bila odločba izdana, plačevati preživnino.

²⁶⁰ Opozoriti je treba, da je člen 17 Uredbe podoben členu 5 Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo. Člen 5 Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo se je v evropskih državah članicah, v katerih se ta uredba uporablja, že uporabljal za neizpodbijane odločbe o preživnini. S sprejetjem Uredbe o preživnini iz leta 2009 se postopek iz člena 5 Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo zdaj dejansko uporablja tudi za izpodbijane odločbe o preživnini.

²⁶¹ Pojasnjeno je, da se odločbe, ki so bile spremenjene zaradi spremembe okoliščin, ne bodo štele za „nezdružljive odločbe” na podlagi tega člena.

²⁶² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

532. V večini primerov priznanje zahteva upravičenec, lahko pa priznanje odločbe o preživitni iz druge države članice zahteva tudi zavezanec, da prekine ali omeji izvršitev odločbe o preživitni (člen 56(2)(a)).

533. Čeprav bo večina zahtevkov za priznanje in izvršitev, si bo v nekaterih primerih upravičenec prizadeval samo za priznanje in ne bo zahteval izvršitve odločbe.

534. Če je bila odločba izdana v državi, v kateri naj bi se izvršila, potem priznanje ni potrebno. Zahtevek se lahko preprosto obravnava za izvršitev (glej poglavje 12).

D. Primer zadeve

535. Upravičenec ima odločbo o preživitni iz države A, s katero se od zavezanca zahteva plačilo preživitne otroka. Zavezanec živi v [ime države]. Namesto da bi upravičenec zahteval novo odločbo v [ime države], želi, da se obstoječa odločba o preživitni izvrši v [ime države]. Država A in [ime države] sta državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, in obe zavezuje Haaški protokol iz leta 2007.

Kako to poteka na podlagi Uredbe

Upravičenec²⁶³ zaprosi osrednji organ v državi A, naj zahtevek za priznanje (in izvršitev) (člen 56(1)(a)) odločbe o preživitni na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe predloži [ime države], tako da uporabi ustrezne priložene obrazce, kot določa Uredba. Preveri se popolnost zahtevka, nato pa ga obravnava osrednji organ v [ime države]. Pristojni izvršilni organi v [ime države] lahko odločbo izvršijo enako, kot če bi bila prvotno izdana v [ime države]. Zavezanec ima možnost, da na podlagi omejenih razlogov iz Uredbe zahteva ponovno proučitev ali vloži ugovor zoper izvršitev odločbe.

Za informacije o zahtevkih za **izvršitev** odločbe, izdane v **zaprošeni državi** (tj. [ime države]) – glej poglavje 9. Za informacije o **izvršitvi** katere koli odločbe o preživitni – glej poglavje 12.

E. Kdo lahko vloži zahtevek

536. Zahtevek za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti lahko vloži upravičenec ali zavezanec (kot je obravnavano spodaj – zahtevek zavezanca se lahko nanaša samo na priznanje, medtem ko lahko upravičenec zahteva bodisi priznanje bodisi razglasitev izvršljivosti/izvršitev ali oboje). Vlagatelj mora prebivati v državi, kjer vlaga zahtevek (člen 55), za priznanje in izvršitev odločbe v navedeni državi pa ni nujno, da je navzoč v [ime države] ali da ima tam pooblaščenca/poštni naslov (člen 41(2)). V tem zahtevku je lahko upravičenec oseba, ki ima pravico do preživitne, in javni organ, ki nastopa v imenu upravičenca, ali javni organ, ki je upravičencu izplačal nadomestilo.

Namig: Ali iščete seznam korakov, ki jim morate slediti? Ali želite preskočiti podrobnosti? Pojdite na konec tega poglavja in uporabite **kontrolni seznam**.

II. Postopki: uvodni preudarki, ki so skupni zahtevkom na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe

537. Preden pristojni organ prouči utemeljenost zahtevka za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe na podlagi Uredbe, pristojni [sodni] [upravni] organ upošteva številne uvodne preudarke za zahtevke na podlagi oddelka 1 (odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) in oddelka 2 (odločbe, izdane v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) poglavja IV Uredbe, ki so podrobno opisani v tem oddelku.

²⁶³ Upoštevajte, da bo v nekaterih okoliščinah zahtevek vložil javni organ (kot je agencija za preživitne otrok) v imenu upravičenca.

A. Predhodno preverjanje prejetih listin

538. Osrednji organ [ime države] mora pred pošiljanjem gradiva pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu v [ime države] preveriti, ali je zahtevek vložen na podlagi določb Uredbe za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti, ter se prepričati, ali je sveženj listin popoln. Podobno preverjanje mora izvesti pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države].

1. Začetno preverjanje listin

- Ali se zahtevek nanaša na priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe o preživnini? Spadati mora na področje uporabe Uredbe, kot je pojasnjeno v oddelku III dela I poglavja 3.
- Ali je bilo že preverjeno (s strani osrednjega organa), ali nasprotna stranka ali zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali prejema dohodek? Če ni tako, je treba zadevo poslati v kraj, kjer nasprotna stranka ali zavezanec prebiva ali ima premoženje, ali jo vrniti državi prosilki.
- Ali zahtevek prihaja iz države članice Evropske unije, v kateri se uporablja Uredba? Če ne, Uredbe ni mogoče uporabiti.

Neposredna zahteva se ne vloži prek osrednjega organa. Neposredna zahteva je zahteva, ki jo pristojni organ, na primer sodišče ali upravni organ, prejme neposredno od posameznika. Ni vložena na podlagi člena 56. Glej oddelek IX spodaj.

2. Ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti ustrezen zahtevek

539. Preverite listine in se prepričajte, ali je vložen zahtevek za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti. Upoštevajte naslednje:

- če odločba o preživnini sploh ne obstaja, bi bilo treba vložiti zahtevek za izdajo in ne za priznanje in izvršitev (glej poglavje 10);
- če odločba o preživnini obstaja, vendar je iz vaše države, odločbe ni treba priznati. Na podlagi rednih izvršilnih postopkov jo je mogoče preprosto obravnavati za izvršitev v vaši državi (glej poglavje 9).

3. Ali je „očitno“, da zahteve iz Uredbe niso izpolnjene

540. Osrednji organ lahko v skladu z Uredbo zavrne obravnavo zahtevka samo, če meni, da je „očitno, da zahteve“ iz Uredbe niso izpolnjene (glej člen 58(8)). Okoliščine, v katerih je to mogoče, so precej omejene. Zahtevek se na primer lahko zavrne, če je iz listin jasno, da odločba nikakor ni povezana s preživnino. Podobno se lahko zahtevek zavrne, če predhodnemu zahtevku iste stranke zaradi popolnoma enakih razlogov ni bilo ugodeno. Razlog za zavrnitev je „očiten“ samo, če je nedvoumen ali jasno izhaja iz videza prejetih listin. Pristojni [sodni] [upravni] organ prav tako preveri, ali ni očitno, da niso izpolnjene zahteve iz Uredbe.²⁶⁴

4. Preverite popolnost listin

541. Osrednji organi morajo po prejemu zahtevka iz države prosilke zahtevek pravočasno preveriti, da se prepričajo, ali je popoln, in popoln zahtevek nemudoma posredovati pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu, da se odločba prizna ali prizna in razglasi za izvršljivo. Če so potrebne dodatne listine, jih mora osrednji organ zahtevati brez odlašanja. Tudi pristojni [sodni] [upravni] organ mora ob prejetju dokumentacije za namene zahtevka izvesti začetno preverjanje popolnosti zahtevka in nacionalni osrednji organ nemudoma obvestiti o manjkajočih informacijah ali dokumentaciji, da jih je mogoče zahtevati.

²⁶⁴ Tako je zlasti, če pristojni organ od vlagatelja prejme neposredno zahtevo, ki ni vložena prek sistema osrednjega organa. Glej oddelek IX spodaj o neposrednih zahtevah.

5. Zahtevane in dokazne listine in informacije

(i) Zahtevane in dokazne listine in informacije, ki so skupne postopkom iz oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe

a) Priloga VI

542. V skladu z Uredbo je treba Prilogo VI, priloženo besedilu Uredbe, uporabiti za zahtevke za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe (tj. za zahtevke na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe). V skladu z Uredbo mora zahtevek vsebovati vsaj naslednje informacije (člen 57(2)):

- (a) izjavo o vrsti zahtevka ali zahtevkov;
- (b) ime in kontaktne podatke, med drugim tudi naslov in datum rojstva vlagatelja²⁶⁵;
- (c) ime in naslov, če je znan, ter datum rojstva tožene stranke;
- (d) ime in datum rojstva vseh oseb, za katere se zahteva preživnina;
- (e) razloge za vložitev zahtevka;
- (f) v zahtevku upravičenca podatke o tem, kam se plačilo preživnine pošlje ali elektronsko nakaže;
- (g) ime in kontaktne podatke osebe ali enote osrednjega organa države članice prosilke, ki je pristojna za obravnavo zahtevka.

b) Listine v zvezi s sodnimi poravnami in javnimi listinami (člen 48)

543. Pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršljivost sodnih poravn in javnih listin v drugi državi članici (glej oddelek IV tega poglavja spodaj) mora pristojni organ države članice izvora na zahtevo katere koli zainteresirane stranke izdati izvleček iz sodne poravnave ali javne listine, tako da uporabi obrazec iz priloge I ali II oziroma priloge III ali IV, kakor je primerno (člen 48(3)).

c) Dodatne listine (člen 57)

544. V skladu s členom 57(4) in (5) Uredbe mora zahtevek vsebovati tudi dodatne listine, če so ustrezne ali potrebne in če so na voljo. Te vključujejo:

- finančne razmere zavezanca, vključno z imenom in naslovom njegovega delodajalca ter vrsto njegovega premoženja in kraj, kjer se to nahaja (člen 57(4)(b));²⁶⁶
- druge podatke, ki bi lahko bili koristni pri ugotavljanju, kje se tožena stranka nahaja (člen 57(4)(c));
- vse potrebne podatke ali dokazila, med drugim po potrebi tudi dokazila o pravici vlagatelja do pravne pomoči (člen 57(5)).

545. **Dokazilo o nadomestilih – javni organ:** Če zahtevek vlaga javni organ, na primer socialna služba, v imenu vlagatelja, mora ta javni organ morda predložiti informacije, iz katerih je razvidno, da ima pravico nastopati v imenu vlagatelja, ali predložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da je izplačal nadomestilo namesto preživnine (člen 64) (na primer, če želi javni organ uveljavljati samostojno pravico do prejema dela izostalih plačil preživnine).

(ii) Zahtevane listine za postopke iz oddelka 1 poglavja IV Uredbe

a) Listine za namene izvršitve (člen 20)²⁶⁷

546. V členu 20 Uredbe so podrobno navedene zahtevane listine, ki so nujne za izvršitev odločbe v drugi državi članici in ki jih mora vlagatelj predložiti pristojnim izvršilnim organom:

²⁶⁵ V primeru nasilja v družini se lahko namesto osebnega naslova vlagatelja predloži kak drug naslov, če se v nacionalni zakonodaji zaprosene države članice od vlagatelja ne zahteva, da za namene potrebnih postopkov predloži osebni naslov (člen 57(3)). Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁶⁶ Ker je to zahtevek za izvršitev, finančne razmere upravičenca (člen 57(4)(a)) običajno niso potrebne.

²⁶⁷ Opozoriti je treba, da je člen 20 Uredbe dejansko podoben členu 20 Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo.

- (a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotovitev njegove verodostojnosti;
- (b) izvleček sodne odločbe, ki ga izda pristojni organ države članice izvora na obrazcu iz Priloge I (po potrebi s transliteracijo ali prevodom vsebine)²⁶⁸;
- (c) po potrebi dokument o stanju zakasnelih plačil z navedbo datuma izračuna.

547. Pristojni [sodni] [upravni] organi lahko od stranke, ki zahteva izvršitev, zahtevajo prevod sodne odločbe samo, če se izpodbija njena izvršitev (člen 20(2)).²⁶⁹

(iii) Zahtevane listine za postopke iz oddelka 2 poglavja IV Uredbe

Listine za zahtevek za razglasitev izvršljivosti (člena 28 in 29)

548. V okviru alternativnega postopka iz oddelka 2 za priznanje in razglasitev izvršljivosti (države članice, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) je treba zahtevkom priložiti:

- (a) izvod sodne odločbe, „ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotovitev njegove verodostojnosti“;
- (b) izvleček odločbe pristojnega organa države članice izvora na obrazcu iz Priloge II k Uredbi.

549. Po potrebi je treba v skladu z ustreznimi jezikovnimi zahtevami zahtevku priložiti prevod ali transliteracijo (glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o jezikovnih zahtevah na podlagi Uredbe). Pristojni [sodni] [upravni] organ, ki je začel postopek, od vlagatelja ne sme zahtevati prevoda sodne odločbe (prevod pa se sme zahtevati v okviru postopka s pravnimi sredstvi iz členov 32 ali 33).

550. Člen 29 Uredbe določa, da lahko pristojni [sodni] [upravni] organ, če izvleček sodne odločbe na obrazcu iz Priloge II k Uredbi ni predložen, določi rok za njegovo predložitev, sprejme enakovredno listino ali, če meni, da ima na voljo ustrezne podatke, stranko oprosti predložitve.

(iv) Listine za uveljavljanje priznane sodne odločbe (člen 40)

551. V skladu s členom 40 Uredbe mora stranka, ki želi v drugi državi članici uveljaviti sodno odločbo, ki je že priznana bodisi na podlagi postopkov iz oddelka 1 (natančneje člena 17(1)) bodisi iz oddelka 2 Uredbe, predložiti kopijo zadevne odločbe, ki „izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotovitev njene verodostojnosti“.

552. Pristojni organ lahko od stranke, ki uveljavlja priznano odločbo, po potrebi tudi zahteva, da predloži izvleček, ki ga sodišče izvora izda na obrazcu iz Priloge I k Uredbi (če se ne uporabljata postopka za priznanje ali razglasitev izvršljivosti na podlagi oddelka 1) oziroma Priloge II (če se uporabljata postopka za priznanje ali razglasitev izvršljivosti na podlagi oddelka 2). Sodišče izvora mora tak izvleček izdati tudi na zahtevo ene od zainteresiranih strank. Po potrebi mora stranka, ki uveljavlja priznano odločbo, v skladu z ustreznimi jezikovnimi zahtevami predložiti prevod ali transliteracijo (glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o jezikovnih zahtevah na podlagi Uredbe).

6. Zahteva za dodatne listine

553. Če se izkaže, da je zahtevek nepopoln, ker se zahtevajo dodatne listine, se zahtevek ne sme zavrniti. Namesto tega se vloži zahteva za dodatne listine pri osrednjem organu v [ime države], ta pa se lahko obrne na osrednji organ prosilec.

554. Če osrednji organ v [ime države] zahteva dodatne listine, ima država prosilka na podlagi Uredbe na voljo **90 dni** za predložitev listin. Če se zahtevane listine ne predložijo v navedenem roku, je treba v državi prosilki storiti nadaljnje korake. Vendar če listine

²⁶⁸ Glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o zahtevah glede jezika in prevoda na podlagi Uredbe.

²⁶⁹ Glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o zahtevah glede jezika in prevoda na podlagi Uredbe.

niso prejete in zahtevka ni mogoče obravnavati, lahko osrednji organ v [ime države] (vendar to ni obvezno) ustavi postopek in o tem ustrezno obvesti državo prosilko.

7. Ugotovite, kje je nasprotna stranka

555. Če vlagatelj ni predložil veljavnega naslova za nasprotno stranko, osrednji organ [ime države] lahko želi ugotoviti, kje je ta, da jo lahko (po potrebi) obvesti o zahtevku za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti ali izvršitev. V nekaterih državah pristojni organ zahtevo za iskanje ali določitev lokacije vloži tudi pozneje v postopku. To je odvisno od notranjega postopka.²⁷⁰ Pri ugotavljanju, kje je nasprotna stranka, naj bi osrednji organ dostopal do bank podatkov in virov informacij javnega značaja, do katerih ima dostop, in druge javne organe zaprosil za iskanje v njegovem imenu v okviru omejitev, ki jih nacionalna zakonodaja določa v zvezi z dostopom do osebnih podatkov (glej oddelek VI dela II poglavja 3 za razpravo o varstvu podatkov in obdelavi osebnih podatkov na podlagi Uredbe). Osrednji organi imajo lahko tudi dostop do omejenih virov informacij.

556. Če ni mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, mora osrednji organ [ime države] obvestiti osrednji organ države prosilke (upoštevajte, da je lahko v primeru zahtevka za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe, ki temelji na kraju premoženja ali prejemanja dohodka v zaproseni državi, nasprotna stranka zunaj države). Če ni na voljo dodatnih informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, zadeve ni mogoče obravnavati.

III. Postopki: priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti sodne odločbe s strani pristojnega organa

557. Razprava v tem delu se nanaša na postopke, ki jih bodo pristojni [sodni] [upravni] organi uporabili za obravnavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti odločb o preživnini na podlagi oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe.

A. Določbe, ki so skupne oddelkoma 1 in 2 poglavja IV Uredbe (odločbe iz držav članic, ki jih zavezuje in ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007)

1. Začasna izvršljivost (člen 39)

558. Uredba določa, da lahko sodišče izvora odločbe razglasi začasno izvršljivost odločbe ne glede na morebitna pravna sredstva, tudi če nacionalno pravo ne predvideva izvršljivosti po samem zakonu. (Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja na podlagi Uredbe.)

2. Uveljavljanje priznane sodne odločbe (člen 40)

559. Člen 40 Uredbe določa zahteve glede dokumentacije za uveljavljanje priznane odločbe (ki je bila že priznana na podlagi postopkov iz oddelkov 1 ali 2 poglavja IV) v drugi državi članici (glej razpravo v oddelku II.A.5. tega poglavja zgoraj za več informacij o zahtevah glede dokumentacije).

3. Postopek in pogoji izvršitve (člen 41)

560. Člen 41 Uredbe določa glavno pravilo za izvrševanje odločb na podlagi Uredbe, in sicer da morajo biti izvršilni postopki skladni s pravom države članice izvršitve in da je treba odločbe iz drugih držav članic izvršiti pod enakimi pogoji kot odločbo, izdano v

²⁷⁰ Glej zgoraj, opomba 202.

državi članici izvršitve (za več informacij glej poglavje 12 o izvrševanju odločb o preživitvi).

4. Izključitev preverjanja vsebine sodne odločbe (člen 42)

561. Uredba določa, da sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, „v nobenem primeru“ ni dovoljeno preverjati glede vsebine v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, izvršljivost ali izvršitev.

5. Izterjava stroškov nima prednosti (člen 43)

562. V skladu z Uredbo mora imeti izterjava preživitve prednost pred izterjavo stroškov, ki nastanejo ob uporabi Uredbe.

B. Postopki na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe: države članice, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007

1. Priznanje odločbe

563. Ko ustrezen pristojni organ prejme popoln zahtevek za priznanje, se odločba prizna brez „posebnega postopka“ in brez „možnosti ugovora njenemu priznanju“ (člen 17(1)).²⁷¹

2. Sprejetje vseh potrebnih ukrepov zavarovanja

564. Pristojni organ ima na podlagi priznanja odločbe in njene izvršljivosti v državi članici izvora (člen 17(2)) pooblastilo za ukrepe zavarovanja, ki obstajajo po nacionalni zakonodaji države članice izvršitve (člen 18).²⁷² (Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja na podlagi Uredbe.)

3. Izvršitev odločbe

565. Odločbo o preživitvi je mogoče izvršiti neposredno na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države, če je izvršljiva v državi članici izvora, ne da bi jo bilo treba razglasiti za izvršljivo (člen 17(2)). Uredba v členu 20 določa zahteve glede dokumentacije za namene izvršitve na podlagi postopka iz oddelka 1 (glej oddelek II.A.5. tega poglavja zgoraj za več informacij o zahtevah glede dokumentacije). Če zavezanec preživitve noče plačati prostovoljno, se lahko odločba izvrši, kot je dovoljeno s pravom zaprosene države.²⁷³ (Glej poglavje 12 za več informacij o izvrševanju odločb o preživitvi.)

4. Obvestilo nasprotni stranki in vlagatelju

566. Nasprotna stranka in vlagatelj sta obveščena v skladu z nacionalno zakonodajo.²⁷⁴

²⁷¹ Glej zgoraj, opomba 259.

²⁷² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁷³ V skladu z nacionalno zakonodajo in postopki [ime države] [...].

²⁷⁴ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...]. Glej pa tudi oddelek IX dela II poglavja 3 za več informacij o instrumentih, v katerih je obravnavano čezmejno obveščanje, če je treba obvestilo vročiti nasprotni stranki ali vlagatelju v tujini.

5. Pravica nasprotne stranke, da zahteva ponovno proučitev v državi članici izvora (člen 19)²⁷⁵

567. Nasprotna stranka lahko zahteva ponovno proučitev odločbe v *državi izvora*, če se v državi članici izvora ni spustila v postopek, ker ji listina o začetku postopka (ali enakovredna listina) ni bila vročena pravočasno ali na način, ki bi ji omogočil pripravo obrambe, ali ni mogla ugovarjati preživninskemu zahtevku zaradi višje sile (ali zaradi „izrednih okoliščin, ki so nastopile brez njene krivde“), razen če ni začela postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je to možnost imela (člen 19).

568. Tožena stranka mora ponovno proučitev zahtevati v 45 dneh od dneva, ko je bila „dejansko seznanjena z vsebino sodne odločbe in je bila sposobna ukrepati“, ali najpozneje od dneva prvega izvršilnega ukrepa, „zaradi katerega njeno premoženje v celoti ali delno postane nerazpoložljivo“ (člen 19(2)). Ta rok se ne sme podaljšati zaradi velike razdalje.

569. Zahtevki za ponovno proučitev se vložijo pri pristojnem sodišču v državi članici izvora. Če sodišče zahtevo za ponovno proučitev zavrne zaradi neobstoja razlogov (navedenih v členu 19(1)), sodna odločba ostane veljavna. Če pa sodišče odloči, da je ponovna proučitev utemeljena, je odločba „nična in neveljavna“, vendar upravičenec ne izgubi pravic, ki izhajajo iz prekinitve prekluzivnih/ zastaralnih rokov, ali pravice, da za nazaj zahteva preživnino (člen 19(3)).

6. Zahtevki za zavrnitev ali prekinitev izvršitve

570. Člen 21 Uredbe določa tudi več razlogov za zavrnitev ali prekinitev izvršitve odločbe, ki se lahko uveljavljajo v *državi izvršitve*, in sicer samo na zahtevo zavezanca/nasprotne stranke. Splošneje, razlogi za zavrnitev ali prekinitev izvršitve odločbe so v skladu s pravom države članice izvršitve, če niso nezdružljivi z razlogi iz člena 21(2) in (3) Uredbe.

571. Zavezanec lahko zahteva zavrnitev izvršitve odločbe v celoti ali deloma, če „je pravica izvršitve odločbe sodišča izvora zastarala“ (z opozorilom, da za odločbo velja zastaralni rok države članice izvora ali države članice izvršitve, kateri koli je daljši) ali če je odločba „nezdružljiva z odločbo“, izdano v državi članici izvršitve, ali z odločbo, izdano v drugi državi članici ali drugi ustrezni tretji državi (člen 21(2)).²⁷⁶

572. Člen 21(3) Uredbe določa še tretji razlog za prekinitev izvršitve, če je pristojno sodišče države članice izvora začelo postopek na podlagi zahtevka za ponovno proučitev odločbe, ki je predviden v členu 19, ali če se odločba začasno razveljavi v državi članici izvora. Opozoriti je treba, da pristojni organ *lahko*, ni pa nujno, na podlagi člena 21(3) prekine izvršitev odločbe ali njenega dela.

573. Nadaljnji zahtevki ali pravna sredstva za zavrnitev ali prekinitev izvršitve odločbe v skladu s členom 21(1) Uredbe se vložijo v skladu s pravom države članice izvršitve.²⁷⁷

7. Neučinkovanje na obstoj družinskih razmerij

574. V členu 22 Uredbe je pojasnjeno, da postopek iz oddelka 1 poglavja IV Uredbe, ki vključuje odpravo postopka eksekviture, „nikakor ne pomeni priznanja družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva, na podlagi katerih je bila sprejeta sodna odločba o preživninski obveznosti“.

²⁷⁵ Opozoriti je treba, da je člen 19 Uredbe v bistvu podoben (z manjšimi razlikami) členu 19 Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo, členu 20 Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog in členu 9 Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti.

²⁷⁶ Pojasnjeno je, da se odločbe o spremembi, izdane na podlagi spremenjenih okoliščin, ne štejejo za „nezdružljive odločbe“ na podlagi tega člena.

²⁷⁷ Glej zgoraj, opomba 262.

C. Postopki na podlagi oddelka 2 poglavja IV Uredbe: države članice, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007

1. Pregled postopkov iz oddelka 2

575. Ko ustrezen pristojni [sodni] [upravni] organ prejme popoln zahtevek za priznanje in razglasitev izvršljivosti, se odločba prizna in razglasi za izvršljivo v skladu s poenostavljenimi postopki iz oddelka 2 poglavja IV Uredbe.²⁷⁸

576. Opozoriti je treba, da, kot je navedeno v uvodni izjavi 26 Uredbe, postopek iz oddelka 2 temelji na postopku in razlogih za zavrnitev priznanja iz *Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah*.²⁷⁹

577. Postopki iz člena 2 se uporabljajo za odločbe, izdane v državah članicah, ki ju ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, in sicer v Združenem kraljestvu in na Danskem.²⁸⁰

578. V skladu s členom 68(2) Uredbe Uredba ne nadomešča *Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov* (v nadaljnjem besedilu: Uredba o evropskem nalogu za izvršbo), kar zadeva evropske naloge za izvršbo odločb o preživnini, izdanih v državi članici, ki je ne zavezuje Protokol. Uredba o nalogu za izvršbo se torej lahko uporablja za odločbe, izdane v državah članicah, v katerih se uporablja Uredba in ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (tj. za odločbe, izdane v Združenem kraljestvu). Vendar je treba opozoriti, da – če se uporabi Uredba o nalogu za izvršbo – osrednji organi na podlagi Uredbe iz leta 2009 po navadi niso udeleženi. Za izpodbijane preživninske zahtevke iz Združenega kraljestva se bo še vedno uporabljal postopek iz oddelka 2 poglavja IV Uredbe iz leta 2009.

2. Priznanje (člen 23)²⁸¹

579. Člen 23 Uredbe določa, da se za priznanje sodnih odločb iz drugih držav članic, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, ne zahteva „poseben postopek“ (člen 23(1)) in da lahko vsaka zainteresirana stranka zahteva priznanje take sodne odločbe v skladu s postopki iz Uredbe (člen 23(2)).²⁸² Opozoriti je treba, da lahko zainteresirana stranka neposredno zahteva razglasitev izvršljivosti (glej razpravo spodaj v zvezi s členom 26), ne da bi morala najprej zahtevati priznanje sodne odločbe.

3. Razglasitev izvršljivosti (členi 26–30)

580. Člen 26²⁸³ Uredbe določa, da je sodna odločba iz druge države članice, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, izvršljiva tudi v drugi državi članici, *potem* ko je na zahtevo katere koli zainteresirane stranke razglašena za izvršljivo. Opozoriti je treba, da mora biti odločba iz druge države članice, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, izvršljiva v navedeni državi. Zahteva, da mora biti odločba izvršljiva, naj bi vključevala

²⁷⁸ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁷⁹ Sistema, določena v instrumentih, sta zelo podobna, z nekaterimi razlikami, zlasti v zvezi s krajšimi in obveznimi roki, določenimi v Uredbi iz leta 2009.

²⁸⁰ Upoštevajte, da se postopek iz oddelka 2 uporablja tudi za odločbe, izdane v državah članicah pred začetkom uporabe Uredbe, vendar po začetku veljavnosti Uredbe „Bruselj I“. Za celovito razpravo o področju uporabe in uporabi Uredbe glej del I poglavja 3.

²⁸¹ Člen 23 Uredbe je podoben členu 33 Uredbe Bruselj I.

²⁸² Upoštevajte, da člen 23(3) določa, da če je izid postopka odvisen od priznanja odločbe o preživnini, lahko sodišče odloči tudi o priznanju. Člen 23(3) se uporablja za priznanje odločbe samo, če spada v okvir glavne odločbe, na primer delitve skupnega premoženja zakoncev, če je odločba o preživnini potrebna za določitev zneska razpoložljivega premoženja.

²⁸³ Člen 26 Uredbe je podoben členu 38 Uredbe Bruselj I in členu 31 Bruseljske konvencije.

tudi začasno izvršljive odločbe, odločbe, ki se nanašajo na začasne ukrepe, nepravnomočne sodne odločbe itd., če je odločba izvršljiva v državi izvora.²⁸⁴

581. Države članice morajo Komisijo (v skladu s členom 71) uradno obvestiti o sodiščih ali pristojnih organih v državi članici izvršitve, pri katerih se vloži zahtevek za razglasitev izvršljivosti. „Krajevna pristojnost“ se določi glede na običajno prebivališče osebe, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve (člen 27).²⁸⁵ Člena 28 in 29²⁸⁶ določata zahteve glede listin za zahtevke za razglasitev izvršljivosti (glej razpravo v oddelku II.A.5. zgoraj).

582. Uredba (člen 30)²⁸⁷ določa, da se odločba razglasi za izvršljivo brez proučitve na podlagi člena 24 (glej razpravo o členu 24 spodaj) „takoj“ po izpolnitvi formalnosti glede dokumentacije iz člena 28 in „najpozneje“ v 30 dneh po izpolnitvi teh formalnosti, razen v primerih, ko razglasitev ni mogoča zaradi izjemnih okoliščin.²⁸⁸ Stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, v tej fazi postopka ni obveščena in nima možnosti za udeležbo v postopku.

4. Pošiljanje obvestila o razglasitvi izvršljivosti (člen 31)²⁸⁹

583. V skladu z Uredbo (člen 31) mora biti vlagatelj „nemudoma“ obveščen o razglasitvi izvršljivosti na način, ki ga predpisuje pravo države članice izvršitve.²⁹⁰ Zahteva se tudi, da se razglasitev izvršljivosti skupaj s sodno odločbo (če ji ta ni bila vročena že prej) vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, ta pa lahko nato vloži pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti.

5. Pravna sredstva zoper sodno odločbo glede razglasitve (členi 32–34)²⁹¹

584. Pravno sredstvo zoper odločbo o zahtevku za razglasitev izvršljivosti lahko v skladu s členom 32 Uredbe vloži katera koli stranka. Vložiti ga je treba v 30 dneh po vročitvi odločbe oziroma v 45 dneh, če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima običajnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici (ta rok se ne sme podaljšati zaradi velike razdalje). Sodišče, ki začne postopek v zvezi s pravnim sredstvom iz člena 32(4) Uredbe, mora odločiti v 90 dneh od datuma, ko se je postopek začel, razen v izjemnih okoliščinah (člen 34(2)). Zoper stranko, proti kateri se zahteva izvršitev, vse do odločitve o pravnem sredstvu ni dovoljeno sprejeti nobenega izvršilnega ukrepa, razen ukrepov zavarovanja (člen 36(3)).

585. Postopek izpodbijanja odločbe glede pravnih sredstev (člen 33) mora biti skladen s postopki, ki jih je država članica določila na podlagi člena 71 Uredbe in o katerih je obvestila Komisijo.²⁹² Sodišče, ki je začelo postopek v zvezi z nadaljnjim pravnim sredstvom iz člena 33 Uredbe, mora svojo odločitev sprejeti „brez odlašanja“ (člen 34(3)).

586. Sodišča, ki odločajo o pravnih sredstvih iz členov 32 ali 33 Uredbe, lahko zavrnejo ali preklicajo razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz člena 24 (glej razpravo takoj v nadaljevanju).

²⁸⁴ Opozoriti je treba, da se lahko sodna odločba na podlagi člena 39 Uredbe razglasi za začasno izvršljivo v državi izvora ne glede na morebitna pravna sredstva in tudi če nacionalno pravo ne predvideva izvršljivosti po samem zakonu.

²⁸⁵ Člen 27 Uredbe je podoben členu 39 Uredbe Bruselj I.

²⁸⁶ Člen 28 Uredbe je podoben členu 53 Uredbe Bruselj I. Člen 29 Uredbe je podoben členu 55 Uredbe Bruselj I in členu 48 Bruseljske konvencije.

²⁸⁷ Člen 30 Uredbe je podoben členu 41 Uredbe Bruselj I.

²⁸⁸ Ta obvezni 30-dnevni rok je glede na prejšnje postopke iz Uredbe Bruselj I novo pravilo.

²⁸⁹ Člen 31 Uredbe je podoben členu 42 Uredbe Bruselj I in členu 35 Bruseljske konvencije.

²⁹⁰ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

²⁹¹ Členi 32–34 Uredbe so podobni členom 43–45 Uredbe Bruselj I.

²⁹² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

6. Razlogi za zavrnitev priznanja (člen 24)²⁹³

587. Uredba določa več razlogov za zavrnitev priznanja sodne odločbe (člen 24), in sicer:

- (a) če bi bilo njeno priznanje v „očitnem“ nasprotju z javnim redom (z izjemo preizkusa pravil o pristojnosti, ki jih določa Uredba);
- (b) če je bila sodna odločba izdana, ne da bi se tožena stranka spustila v postopek, in če je obvestilo toženi stranki vsebovalo pomanjkljivosti (kot je določeno);
- (c) če je sodna odločba nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;²⁹⁴
- (d) če je sodna odločba nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama (če navedena sodna odločba izpolnjuje zahteve za priznanje v zaproseni državi).²⁹⁵

7. Prekinitev postopka priznanja (člen 25)²⁹⁶

588. Pristojni [sodni] [upravni] organ v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, mora prekiniti postopek, če je izvršljivost odločbe v državi članici izvora začasno razveljavljena zaradi odločanja o pravnem sredstvu (člen 25).²⁹⁷

8. Prekinitev postopka (člen 35)²⁹⁸

589. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz členov 32 ali 33 Uredbe, mora na zahtevo stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, prekiniti postopek, če je bila izvršljivost sodne odločbe v državi članici izvora začasno razveljavljena zaradi odločanja o pravnem sredstvu.

9. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja (člen 36)²⁹⁹

590. V členu 36(1) Uredbe je pojasnjeno, da lahko vlagatelj vedno uveljavlja začasne ukrepe/ukrepe zavarovanja, ki so na voljo po pravu države članice izvršitve, ne da bi bilo treba razglasiti izvršljivost. V členu 36(2) Uredbe je tudi pojasnjeno, da razglasitev izvršljivosti „po samem zakonu“ vključuje pooblastilo za ukrepe zavarovanja. Člen 36(3) Uredbe določa, da v predpisanem roku za pravno sredstvo iz člena 32(5) Uredbe zoper stranko, proti kateri se zahteva izvršitev, ni dovoljeno sprejeti nobenega izvršilnega ukrepa, razen ukrepov zavarovanja. (Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 zgoraj za več informacij o ukrepih zavarovanja in začasnih ukrepih.)

10. Delna izvršljivost (člen 37)³⁰⁰

591. Vlagatelj lahko zahteva, da se razglasitev izvršljivosti omeji na del izreka sodne odločbe, pristojni organ pa lahko prav tako na svojo pobudo razglasi izvršljivost delov odločbe, če vseh zahtevkov ni mogoče razglasiti za izvršljive.

11. Nobene takse, pristojbine ali dajatve (člen 38)³⁰¹

592. V skladu z Uredbo v državi članici izvršitve ni dovoljeno zahtevati nobene „takse, pristojbine ali dajatve, izračunane glede na vrednost spornega predmeta“.

²⁹³ Člen 24 Uredbe je podoben členu 34 Uredbe Bruselj I.

²⁹⁴ Pojasnjeno je, da se odločba, s katero se zaradi spremembe okoliščin spreminja predhodna odločba o preživnini, ne sme šteti za „nezdružljivo odločbo“.

²⁹⁵ Prav tam.

²⁹⁶ Člen 25 Uredbe je podoben členu 37 Uredbe Bruselj I in členu 30 Bruseljske konvencije.

²⁹⁷ Obveznost prekinitve postopka v teh okoliščinah je novo pravilo glede na prejšnje postopke iz Uredbe Bruselj I, v katerih je bila prekinitev postopka v takih okoliščinah neobvezna.

²⁹⁸ Člen 35 Uredbe je podoben členu 46 Uredbe Bruselj I.

²⁹⁹ Člen 36 Uredbe je podoben členu 47 Uredbe Bruselj I.

³⁰⁰ Člen 37 Uredbe je podoben členu 48 Uredbe Bruselj I.

³⁰¹ Člen 38 Uredbe je podoben členu 52 Uredbe Bruselj I.

12. Izvršitev

593. Ko je odločba o preživnini priznana in razglašena za izvršljivo (in so izčrpana ustrezna pravna sredstva), jo je mogoče izvršiti na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države.³⁰² Glej poglavje 12 za več informacij o izvrševanju odločb o preživnini.

D. Sporazumevanje z državo prosilko

594. Pristojni [sodni] [upravni] organi morajo upoštevati, da bo dolžnost njihovega nacionalnega osrednjega organa (v tem primeru osrednjega organa [ime države]), da redno poroča o napredku pri obravnavi zahtevkov na podlagi Uredbe (člen 58). Njihov nacionalni osrednji organ bo verjetno od pristojnih organov zahteval poročila o napredku, zato morajo biti v zvezi s tem pripravljeni sodelovati z njim.

IV. Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in razglasitev izvršljivosti

A. Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec

1. Splošno

595. Na podlagi Uredbe lahko zavezanec vloži zahtevek za priznanje odločbe, če se priznanje zahteva za odložitev ali omejitev izvršitve predhodne odločbe v zaproseni državi članici (člen 56(2)(a)). Ta zahtevek se lahko vloži, če zavezanec želi, da se v državi, kjer poteka izvršitev (tj. [ime države]), prizna drugačna odločba, ali če je zavezanec dosegel spremembo obstoječe odločbe v drugi državi članici, zdaj pa želi, da se sprememba prizna v [ime države], ker ima tam premoženje.

596. Glej poglavje 11 za nadaljnjo razpravo o zahtevkih za spremembo. Če se odločba o preživnini že izvršuje v [ime države], se z Uredbo zahteva priznanje spremenjene odločbe, preden se lahko z njo učinkovito odloži ali prekine izvršitev prve odločbe. Vendar nekatere države tega koraka ne zahtevajo – na primer, če spremembo izvede isti organ, ki je izdal prvo odločbo.³⁰³

597. Prav tako je treba opozoriti, da člen 40 Uredbe določa postopek, s katerim lahko katera koli stranka, vključno z zavezancem, uveljavlja sodno odločbo, ki je bila že priznana na podlagi postopkov za priznanje iz oddelkov 1 in 2 poglavja IV Uredbe (glej oddelek II.A.5. tega poglavja zgoraj v zvezi z zahtevami glede dokumentacije na podlagi člena 40).

2. Kdaj lahko ta zahtevek uporabi zavezanec

598. Ker je namen zahtevka za priznanje na podlagi člena 56(2)(a) omejiti izvršitev, ima v številnih primerih zavezanec, ki zahteva priznanje odločbe, stalno prebivališče v državi, kjer je treba odločbo priznati, tj. v [ime države]. Ta položaj v Uredbi ni izrecno obravnavan, zato ga bo treba na podlagi nacionalne zakonodaje obravnavati kot zahtevo, vloženo pri pristojnem organu v državi, v kateri zavezanec prebiva.³⁰⁴

Sprememba se nanaša na postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je bila izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj odločbe o preživnini.

Če se priznanje zahteva v [ime države], kjer ima zavezanec premoženje, nima pa stalnega prebivališča, lahko zavezanec vloži zahtevek na podlagi člena 56(2)(a).

³⁰² Glej zgoraj, opomba 262.

³⁰³ Prav tam.

³⁰⁴ V nekaterih državah osrednji organ v ta namen deluje kot pristojni organ in pomaga zavezancu pri postopku priznanja. V primeru zahtevkov za spremembo se lahko priznanje obravnava kot zadnji korak pri takem zahtevku (glej poglavje 11) in ni treba vložiti novega zahtevka. To je odvisno od notranjega postopka vsake države. V [ime države] [...].

599. V vseh primerih, v katerih se zahtevek vloži na podlagi člena 56(2)(a), je vlagatelj zavezanec. V teh primerih je nasprotna stranka upravičenec, zato je treba o evidentiranju za izvršitev ali razglasitvi izvršljivosti obvestiti upravičenca.

Primer

600. Zavezanec prebiva v državi A, kjer je bila izdana prvotna odločba o preživitni. Premoženje ima in dohodek prejema v [ime države]. Upravičenec prebiva v [ime države], prvotna odločba je bila priznana v [ime države] in se izvršuje v [ime države] zoper zavezančovo premoženje. Zavezanec je zdaj od države A pridobil spremenjeno odločbo. Želi, da bi se spremenjena odločba priznala v [ime države], da bi se omejila izvršitev prve odločbe.

Kako to poteka na podlagi Uredbe

601. Zavezanec lahko na podlagi člena 56(2)(a) Uredbe pri osrednjem organu v državi A vloži zahtevek. Država A bo zahtevek poslala [ime države], kjer bo na podlagi postopkov, opisanih v tem poglavju, spremenjena odločba priznana ali priznana in razglašena za izvršljivo. Stranki bosta uradno obveščeni o odločbi in omogočeno jima bo, da po postopkih iz oddelka 1 in 2 poglavja IV Uredbe, ki so opisani zgoraj, vložita pravna sredstva zoper priznanje, razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje, kot je primerno. Ko bo spremenjena odločba razglašena za izvršljivo in bodo izčrpana ustrezna pravna sredstva, bo učinkovala v [ime države] in omejila izvršitev prvotne odločbe.

3. Postopki

602. Postopki priznanja ali priznanja in razglasitve izvršljivosti, obravnavani v tem poglavju, se uporabljajo za zahtevke, ki jih v teh okoliščinah za priznanje vloži zavezanec.

4. Omejitve v zvezi s priznanjem spremenjenih odločb

603. Opozoriti je treba, da Uredba dejansko določa pomembno omejitev zavezančeve pravice do priznanja spremenjene odločbe na podlagi Uredbe. Upravičenec lahko vloži ugovor zoper priznanje spremenjene odločbe, če je bila spremenjena odločba izdana v državi članici, ki ni država, v kateri je bila odločba izdana (država izvora), in če je imel upravičenec ob izdaji spremenjene odločbe običajno prebivališče v državi izvora (člen 8). Obstaja nekaj izjem, ko je to dovoljeno, vendar si je treba zapomniti, da za pravico zavezanca, da se spremenjena odločba prizna, veljajo nekatere omejitve, ki se ne uporabljajo za priznanje in izvršitev drugih odločb.

604. Glej poglavje 11 v zvezi z zahtevki za spremembo.

B. Sodne poravnave in javne listine

605. Poglavje VI Uredbe določa, da so „sodne poravnave in javne listine“, ki so izvršljive v državi članici izvora, priznane in izvršljive v drugi državi članici enako kot odločbe o preživitni (člen 48(1)). Člen 48(2) Uredbe podrobno določa, da se določbe Uredbe „po potrebi“ uporabljajo tudi za sodne poravnave in javne listine. Zahteve glede dokumentacije so za sodne poravnave in javne listine določene v členu 48(3) Uredbe (glej tudi oddelek II.A.5. zgoraj).

606. V členu 2(1)(2) Uredbe je sodna poravnava opredeljena kot „poravnava v preživitinskih zadevah, ki jo je potrdilo sodišče ali je bila sklenjena med postopkom pred sodiščem“.

607. V členu 2(1)(3) Uredbe je „javna listina“ opredeljena tako:

- (a) listina, ki je bila v državi članici izvora uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v preživitinskih zadevah in katere pristnost:

- (i) se nanaša na podpis in vsebino javne listine; in
 - (ii) jo je potrdil javni organ ali za to pooblaščen drugi organ; ali
- (b) dogovor v zvezi s preživninskimi obveznostmi, sklenjen z upravnimi organi države članice izvora ali potrjen z njihove strani.

V. Priznanje ter priznanje in razglasitev izvršljivosti – druga vprašanja

A. Pravna pomoč

608. Na podlagi Uredbe mora zaprošena država pri obravnavi zahtevka, vloženega prek osrednjega organa, za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, ki se nanaša na otroka, mlajšega od 21 let, upravičencu zagotoviti brezplačno pravno pomoč.³⁰⁵ Zapomniti si je treba, da upravičenost do brezplačne pravne pomoči ne nastopi, če država z uporabo poenostavljenih postopkov zagotavlja učinkovit dostop do postopkov.³⁰⁶

609. Glej oddelek VII dela II poglavja 3 za več podrobnosti o zahtevi za zagotovitev učinkovitega dostopa do postopkov, vključno z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči, če je potrebno.

B. Vprašanja glede izvrševanja

Pretvorba valut

610. V Uredbi ni obravnavano vprašanje pretvorbe preživninskih obveznosti iz ene valute v drugo. Odvisno od postopka, ki ga pristojni organ uporabi za priznanje odločbe, lahko poteka tudi vzporeden postopek za pretvorbo preživninske obveznosti iz odločbe v valuto države izvršiteljice. Pristojni organ mora morda pridobiti potrdilo o deviznem tečaju, ki se uporablja za pretvorbo plačil, pretvorjeni znesek pa je nato podlaga za preživninsko obveznost v pristojni državi. V drugih primerih je lahko država prosilka odločbo, vključno z morebitnimi izostalimi plačili, že pretvorila v valuto države izvršiteljice.³⁰⁷

611. Vprašanja pretvorbe valut so podrobneje obravnavana v poglavju 12 o izvrševanju odločb o preživnini.

VI. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Ko je odločba priznana, številne države poskušajo takoj vzpostaviti stik z zavezancem in čim prej zagotoviti prostovoljno upoštevanje odločbe, da se čim prej zagotovi izplačevanje preživnine upravičencu in otrokom.³⁰⁸
- Namen postopka priznanja in izvršitve, določenega v Uredbi, je omogočiti hitro in učinkovito obravnavo zahtevkov. Sodniki, sodno osebje in drugi udeleženi organi v zaprošeni državi morajo to upoštevati in poskrbeti, da se zadeve obravnavajo kar najhitreje in z najmanj zamude.
- Vsi postopki in zahteve v zvezi z obravnavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti niso vsebovani v Uredbi. Sodišča morajo upoštevati tudi zadevno nacionalno zakonodajo in postopke. Na primer, pristojni organi morajo proučiti morebitne nacionalne zahteve v zvezi z načinom predložitve obvestila o odločbi nasprotni stranki ali načinom obveščanja vlagatelja, ki živi zunaj zaprošene države, o kakršni koli odločbi.

³⁰⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države], v zvezi s postopkom za dodelitev pravne pomoči glej zgoraj, opomba 86.

³⁰⁶ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁰⁷ V [ime države] [...].

³⁰⁸ Za več informacij o sporazumnem reševanju sporov v [ime države] glej zgoraj, opomba 234.

B. Zadevni obrazci

Priloga I
Priloga II
Priloga III
Priloga IV
Priloga VI

C. Členi Uredbe

Poglavje IV, členi 16–43
Člen 56(2)(a)
Člen 57
Člen 58
Člen 48
Člen 64

D. Zadevna poglavja Priročnika

Glej poglavje 12 – Izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

Glej poglavje 3 – Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009

VII. Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa [ime države]	II(A)(1)
2	Ali zahtevek izpolnjuje minimalne zahteve iz Uredbe?	II(A)(3)
3	Preverite popolnost listin	II(A)(4) in (5)
4	Po potrebi poiščite, kje je nasprotna stranka ali njeno premoženje, ali preverite, če je to izvedel osrednji organ	II(A)(7)
5	Zahtevajte dodatne listine od osrednjega organa [ime države], če je potrebno	II(A)(6)
6(a)	Priznajte ali priznajte in/ali razglasite odločbo za izvršljivo v skladu s postopki iz oddelka 1 ali 2 (izvršitev v skladu s postopki iz oddelka 1 ali 2, kakor je primerno)	III
6(b)	Uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko o odločbi za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti in/ali izvršitev	III
6(c)	Nasprotna stranka ima možnost sprejeti ukrepe za vložitev pravnega sredstva zoper priznanje, razglasitev izvršljivosti ali izvršitev na podlagi navedenih razlogov v okviru postopkov iz oddelka 1 ali 2.	III
7	Odločite o pravnem sredstvu ter uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko	III

VIII. Pogosto zastavljena vprašanja

Upravičenec ima odločbo iz države A. Prebiva v državi B. Država B noče priznati ali izvršiti odločbe. Zavezanec prebiva v [ime države], ki je tretja država. Država A in [ime države] sta državi članici, v katerih se uporablja Uredba. Ali se odločba lahko prizna in izvrši v [ime države]?

612. Da – upravičenec lahko zahteva priznanje in izvršitev odločbe v državi, kjer ima zavezanec stalno prebivališče, premoženje ali prejema dohodek, če je bila odločba izdana v državi članici. Ni treba, da je odločba izvršljiva ali priznana v državi prosilki – samo v državi izvora. V tem primeru je to država A. Če obstaja izjava o izvršljivosti iz države A, kjer je bila odločba izdana, potem bi [ime države] morala obravnavati zahtevek za priznanje in izvršitev, če so izpolnjene vse druge zahteve.

Zakaj bi upravičenec zahteval samo priznanje odločbe in ne priznanja IN razglasitve izvršljivosti/izvršitve?

613. V nekaterih primerih upravičenec morda namerava odločbo izvršiti zasebno, ali pa vlagatelj želi, da se odločba prizna, da bi uporabil nekatera druga pravna sredstva v zaproseni državi. Če je na primer v zaproseni državi premoženje, kot je nepremičnina, upravičenec morda potrebuje priznanje odločbe, preden jo je mogoče vložiti kot premoženjski zahtevek.

Ali priznanje odločbe o preživnini pomeni, da je odločba izenačena s katero koli drugo odločbo o preživnini, ki je bila prvotno izdana v zadevni državi članici?

614. Ne. Namen priznanja in izvršitve je samo, da se omogoči izvršitev tuje odločbe o preživnini na podlagi enakih mehanizmov in postopkov kot nacionalne odločbe o preživnini. Zakoni zaprosene države, ki se nanašajo na primer na skrbništvo ali stike z otroki, zato ne veljajo za navedeno odločbo. Odločba je podobna nacionalnim odločbam samo za namen priznanja in izvršitve preživninskih obveznosti.

Ali je na podlagi Uredbe v [ime države] mogoče priznati odločbo, ki je take vrste, da je ni mogoče izdati v [ime države]?

615. Da – če navedena odločba spada med preživninske obveznosti na podlagi Uredbe. Odločba o preživnini otrok na primer lahko vključuje določbo o povračilu nekaterih vrst stroškov, kot so premije za zdravstveno zavarovanje, ki na podlagi zakonodaje zaprosene države niso poznani ali predvideni. Odločbo je vseeno mogoče priznati v zaproseni državi.

IX. Neposredne zahteve: pregled

616. Neposredne zahteve (tj. neposredne zahteve, ki jih vlagatelji vložijo pri pristojnih organih) za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti so urejene z Uredbo, če spadajo na njeno področje uporabe, razen določb o najširšem obsegu brezplačne pravne pomoči iz poglavja V (Dostop do pravnega varstva)³⁰⁹ in številnih določb poglavja VII (Sodelovanje med osrednjimi organi). Neposredne zahteve pri pristojnih [sodnih] [upravnih] organih v [ime države] za namene izdaje ali spremembe odločb o preživnini so na kratko obravnavane v poglavjih 10 in 11, ti zahtevki pa so namesto z Uredbo na splošno urejeni z notranjim pravom [ime države] (še vedno pa veljajo pravila iz Uredbe o pristojnosti in pravu, ki se uporablja; glej poglavji 4 in 5 za več informacij o pravilih o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, na podlagi Uredbe).

³⁰⁹ Da se določbe o najširšem obsegu pravne pomoči iz poglavja V Uredbe, določene v členu 46, ne uporabljajo za neposredne zahteve na podlagi Uredbe (temveč samo za zahtevke, vložene prek osrednjih organov), je mogoče razbrati iz besedila člena 46(1), člena 55 in člena 56(1) Uredbe ter uvodne izjave 36 Uredbe. Glej oddelek VII dela II poglavja 3 za več informacij o določbah Uredbe v zvezi z dostopom do pravnega varstva in pravne pomoči.

Poglavje 9 - Obravnava prejetih zahtevkov za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaproseni državi, na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009

Kako uporabljati to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani predvsem zahtevki za izvršitev odločbe o preživnini, ki jih sodni ali drugi pristojni organi prejmejo od osrednjega organa (glej tudi oddelek VI spodaj v zvezi z neposrednimi zahtevami pri pristojnih organih).

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdaj se uporabi, kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

V oddelku II so opisani postopki ali koraki za pregled in obravnavo prejetega gradiva.

Oddelek III vsebuje napotitve in dodatne informacije o zahtevku.

Oddelek IV vsebuje kontrolni seznam, ki zagotavlja preprost pregled postopka.

V oddelku V so zajeta nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

Oddelek VI vsebuje pregled postopkov za neposredne zahteve pri pristojnih organih za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v [ime države].

I. Pregled – zahtevki za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v [ime države], na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

617. Ta zahtevek je izmed vseh zahtevkov na podlagi Konvencije ali Uredbe najbolj preprost. Z njim se zahteva, naj pristojni organ države pogodbenice Konvencije ali države članice, v kateri se uporablja Uredba, izvrši svojo odločbo ali tujo odločbo, ki jo je že priznala,³¹⁰ in pomaga pri nakazilu plačil upravičencu, ki živi zunaj te države. Upravičenec bo zahteval izvršitev odločbe, ker zavezanec prebiva v zaproseni državi ali ima v tej državi premoženje ali dohodek. V tem primeru je [ime države] zaprosena država.

618. Postopek je zelo preprost, saj odločbe pred izvršitvijo v [ime države], zaproseni državi, ni treba priznati. To pa zato, ker je odločba bodisi nacionalna odločba, ki je bila izdana v [ime države], kjer bo izvršena, bodisi tuja odločba, ki je že bila priznana v [ime države].

Država prosilka je država pogodbenica Konvencije ali država članica, v kateri se uporablja Uredba, ki vloži zahtevek in predloži zahtevo v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprosena država** je država pogodbenica Konvencije ali država članica, v kateri se uporablja Uredba, ki je zaprosena za obravnavo zahtevka.

619. Ta zahtevek se vloži na podlagi člena 10(1)(b) Konvencije ali na podlagi člena 56(1)(b) Uredbe. (Glej del I poglavja 3 za razpravo o področju uporabe in uporabi Konvencije in Uredbe.)

B. Primer zadeve

620. M ima odločbo o preživnini iz [ime države]. Zdaj živi v državi B. Zavezanec še naprej živi v [ime države]. M želi, da organi v [ime države] začnejo izvrševati odločbo o

³¹⁰ Odločba je bila lahko priznana na podlagi Konvencije ali Uredbe ali „po zakonu“ v primerih, ko je priznanje nekaterih vrst tujih odločb samodejno. Glej poglavji 7 in 8 za informacije o postopkih priznanja na podlagi Konvencije in Uredbe.

preživnini in ji pošiljati plačila. [Ime države] in država B sta državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba.

621. M bo na podlagi Konvencije ali Uredbe prosila osrednji organ države B, naj pošlje **zahtevek za izvršitev odločbe** [ime države]. Osrednji organ v [ime države] bo prejel zahtevek, preveril, ali je popoln, predložil odločbo pristojnemu izvršilnemu organu v izvršitev in po potrebi pomagal pri nakazilu plačil M.

C. Pomembna razlika – zahtevki za izvršitev lastne odločbe države

622. Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi, je enostavnejši kot zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe, ki je bila izdana drugje. Kot je obravnavano v poglavju 7, ima nasprotna stranka na podlagi Konvencije iz leta 2007 po vložitvi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe pravico do ugovora zoper priznanje ali priznanje in izvršitev na podlagi tega, da razlogi za priznanje ali priznanje in izvršitev, določeni v členu 20, ne obstajajo ali da postopkovne in druge zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe iz člena 22 niso izpolnjene. Na podlagi Uredbe iz leta 2009 ima nasprotna stranka pri odločbah, izdanih v državah članicah, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, ožjo podlago za vložitev zahtevka za ponovno proučitev odločbe v državi članici izvora ali zahtevka za zavrnitev ali prekinitev izvršitve odločbe v državi članici izvršitve³¹¹ (glej poglavje 8).

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica ali država članica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije ali Uredbe.

623. Nasprotna stranka nima podobne pravice v zvezi z odločbo, ki je bila izdana ali že priznana v zaproseni državi, tj. v [ime države]. To pa zato, ker se od [ime države] bodisi zahteva, naj izvrši lasten nalog in ne tujega, bodisi ker se od nje zahteva, naj izvrši odločbo, za katero je bilo ob prejšnji priložnosti že ugotovljeno, da je izvršljiva, z uporabo postopka priznanja ali priznanja in izvršitve. Tako torej pristojnemu organu v zaproseni državi ni treba proučiti, ali je treba odločbo priznati ali priznati in izvršiti.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo ali Uredbo.

624. Če nasprotna stranka ugovarja izvršitvi odločbe, je treba ugovor vložiti šele potem, ko je pristojni organ začel izvrševati odločbo, kot to dovoljuje nacionalna zakonodaja [ime države] kot države izvršiteljice.³¹² Dejstvo, da je zahtevek za izvršitev vложен na podlagi Konvencije, ne zagotavlja nasprotni stranki/zavezancu dodatnih razlogov za nasprotovanje izvršitvi odločbe.

625. Postopek obravnavanja prejetih zahtevkov za izvršitev je zato za zaproseni osrednji organ v [ime države] zelo preprost.³¹³ Sveženj listin se pregleda, da se zagotovi njegova popolnost, in zahtevek se predloži pristojnemu organu v [ime države] v izvršitev.³¹⁴ Pristojni organ nato sprejme vse ukrepe, ki jih dovoljuje nacionalna zakonodaja, za izvršitev odločbe. Ti postopki so podrobno opisani v naslednjem oddelku.

³¹¹ Pri odločbah, izdanih v državah članicah, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, ima nasprotna stranka na podlagi Uredbe širšo podlago za izpodbijanje priznanja ali izvršitve odločbe kot pri odločbah, izdanih v državah članicah, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (glej poglavje 8 za podrobnosti).

³¹² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...]. Glej pa tudi poglavje 8, v katerem so opisani različni razlogi za zavrnitev ali prekinitev izvršitve na podlagi posebnih ureditev iz Uredbe za priznanje in izvršitev odločb.

³¹³ Osrednji organ v [ime države] je [...].

³¹⁴ Pristojni organi v [ime države] so [...].

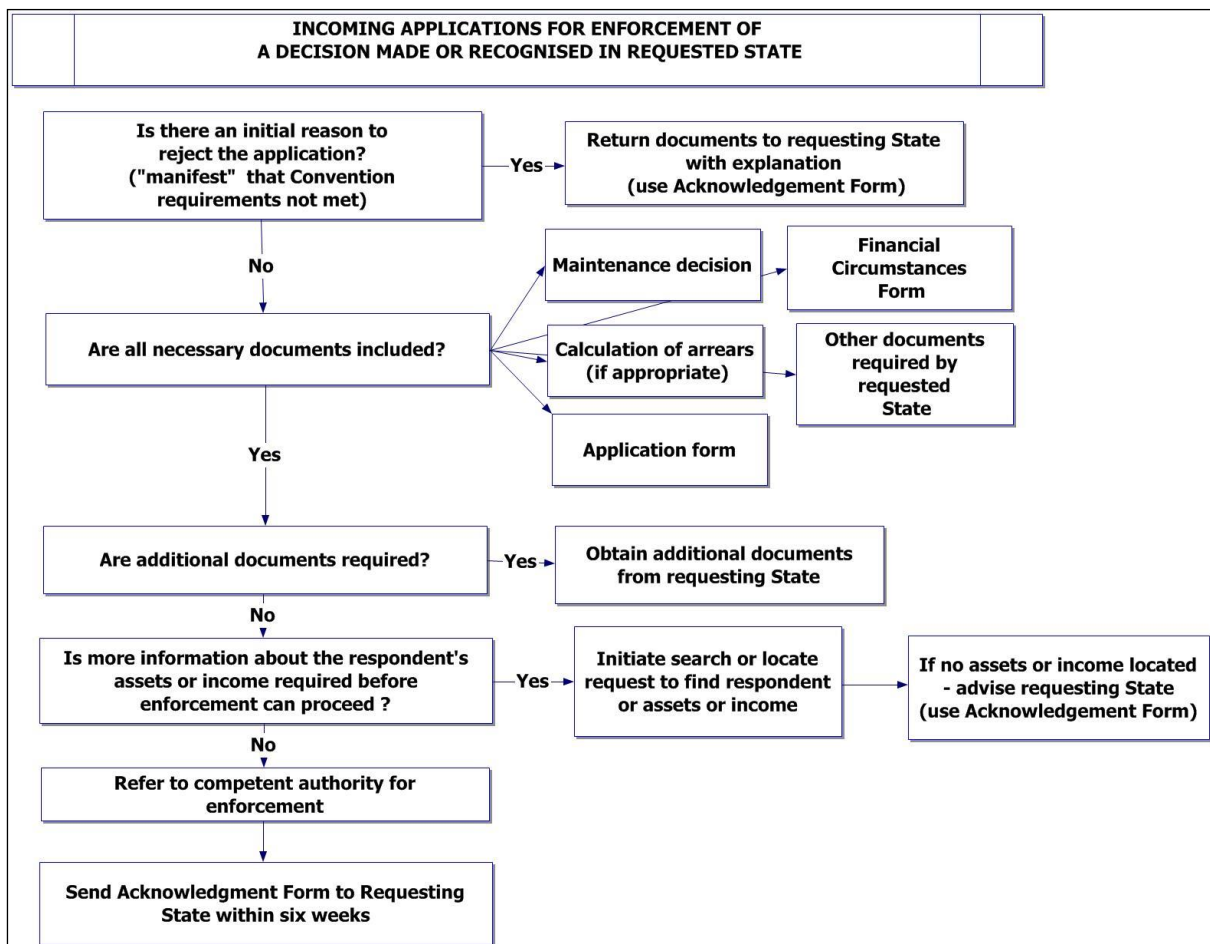
Ali iščete hiter povzetek korakov, pisanih v tem poglavju? Pojdite na **kontrolni seznam** na koncu tega poglavja.

II. Obravnava zahtevkov za izvršitev

1. Preverite, ali so listine popolne

626. Ko osrednji organ v [ime države] od tujega osrednjega organa prejme zahtevek za izvršitev odločbe, je treba preveriti, ali je sveženj listin popoln, sprejeti začetno odločitev, ali se zahtevek lahko obravnava, in potrditi prejem svežnja, skupaj z zahtevo za dodatne listine, če so potrebne. Sveženj se lahko nato pošlje pristojnemu organu v [ime države] v izvršitev.³¹⁵ Pristojni organ v [ime države] bo moral izvesti podobno preverjanje kot osrednji organ, da bo zagotovil popolnost svežnja listin.

³¹⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

Slika 10: Diagram poteka (samo za Konvencijo) – pregled preverjanja zahtevka za izvršitev

627. Listine, prejete od osrednjega organa v [ime države], je treba pravočasno pregledati, da se lahko osrednji organ brez odlašanja zaprosi za dodatne listine, če so potrebne.

628. Prejeti sveženj mora vsebovati:

a) Na podlagi Konvencije iz leta 2007

√	Obrazec za prenos
√	Obrazec zahtevka
Po potrebi	Besedilo odločbe
√	Obrazec o finančnih razmerah
Po potrebi	Listino z izračunom izostalih plačil
Po potrebi	Dokazilo o nadomestilu, ki ga je izplačal javni organ
Po potrebi	Prevedene kopije listin

Slika 11: Seznam obrazcev in listin

Obrazec za prenos

Vsakemu zahtevku na podlagi Konvencije mora biti priložen obrazec za prenos. Ta obrazec je obvezen. V obrazcu za prenos se navedejo stranke in vrsta zahtevka. Navedejo se tudi listine, ki so priložene zahtevku.

Obrazec zahtevka

V večini primerov bo uporabljen priporočeni obrazec zahtevka.

Besedilo odločbe

V večini primerov bo vlagatelj priložil navadno kopijo odločbe. To bo pristojnemu izvršilnemu organu pomagalo pri iskanju odločbe in pridobivanju dodatnih kopij ali overjenih kopij, če se take kopije zahtevajo za izvršitev.

Obrazec o finančnih razmerah

Ker je to zahtevk za izvršitev, bo priložen obrazec o finančnih razmerah, ki zagotavlja informacije o lokaciji in finančnih razmerah nasprotne stranke, kolikor jih vlagatelj pozna. Ta obrazec zagotavlja pomembne informacije za izvršitev odločbe.

Če vlagatelj uporabi priporočeni obrazec, se del te listine s podatki o upravičencu pusti prazen, saj se te informacije ne zahtevajo v okviru zahtevka za izvršitev.

Listina z izračunom izostalih plačil

Če preživnina na podlagi odločbe o preživnini ni plačana (izostala plačila) in jo želi vlagatelj izterjati, je treba priložiti listino, v kateri je navedeno, kako so bila ta izostala plačila izračunana.

b) Na podlagi Uredbe iz leta 2009

(i) Priloga VI

V skladu z Uredbo je treba Prilogo VI, ki je priložena besedilu Uredbe, uporabiti za zahtevke za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaprošeni državi članici. V skladu z Uredbo mora zahtevk vsebovati vsaj naslednje informacije (člen 57(2)):

- (a) izjavo o vrsti zahtevka ali zahtevkov;
- (b) ime in kontaktne podatke, med drugim tudi naslov in datum rojstva vlagatelja³¹⁶;
- (c) ime in naslov, če je znan, ter datum rojstva tožene stranke;
- (d) ime in datum rojstva vseh oseb, za katere se terja preživnina;
- (e) razloge za vložitev zahtevka;
- (f) v zahtevku upravičenca podatke o tem, kam se plačilo preživnine pošlje ali elektronsko nakaže;
- (g) ime in kontaktne podatke osebe ali enote osrednjega organa države članice prosilke, ki je pristojna za obravnavo zahtevka.

(ii) Za odločbe, priznane na podlagi oddelka 1 poglavja IV (odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007)

Člen 20 Uredbe podrobno določa zahtevane listine, ki so nujne za namene izvršitve (na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe za odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) in jih mora organom, pristojnim za izvršitev, predložiti vlagatelj:

- (a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotovitev njegove verodostojnosti;
- (b) izveček sodne odločbe, ki ga izda pristojni organ države članice izvora na obrazcu iz Priloge I k Uredbi (po potrebi s transliteracijo ali prevodom vsebine³¹⁷);
- (c) po potrebi dokument o stanju izostalih plačil z navedbo datuma izračuna.

Pristojni organi lahko od vlagatelja zahtevajo prevod sodne odločbe samo, če se izpodbija njena izvršitev (člen 20(2)).³¹⁸

³¹⁶ V primeru nasilja v družini se lahko namesto osebnega naslova vlagatelja predloži kak drug naslov, če se v nacionalni zakonodaji zaprošene države članice od vlagatelja ne zahteva, da za namene potrebnih postopkov predloži osebni naslov (člen 57(3)). Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³¹⁷ Glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o zahtevah glede jezika in prevoda na podlagi Uredbe.

³¹⁸ Prav tam.

(iii) Za odločbe, priznane na podlagi oddelka 2 poglavja IV (odločbe, izdane v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007)

V skladu s členom 28 Uredbe (v okviru alternativnega postopka iz oddelka 2 za priznanje in razglasitev izvršljivosti odločb, izdanih v državah članicah, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007) je treba zahtevkom priložiti: (a) izvod sodne odločbe, „ki izpolnjuje pogoje potrebne za ugotovitev njegove verodostojnosti“; in (b) izvleček odločbe pristojnega organa države članice izvora na obrazcu iz Priloge II. Po potrebi je treba v skladu z ustreznimi jezikovnimi zahtevami zahtevku priložiti prevod ali transliteracijo (glej oddelek II dela II poglavja 3 za več informacij o jezikovnih zahtevah na podlagi Uredbe). Pristojni [sodni] [upravni] organ, ki je začel postopek, od vlagatelja ne sme zahtevati prevoda sodne odločbe (prevod pa se sme zahtevati v okviru postopka s pravnimi sredstvi iz členov 32 ali 33).

Člen 29 Uredbe določa, da lahko pristojni organ, če izvleček odločbe na obrazcu iz Priloge II k Uredbi ni predložen, določi rok za njegovo predložitev, sprejme enakovredno listino ali, če meni, da ima na voljo zadostne podatke, stranko oprosti predložitve.

(iv) Listine v zvezi s sodnimi poravnami in javnimi listinami (člen 48)

Člen 48 Uredbe določa listine, ki so nujne v okviru zahtevkov za priznanje ali priznanje in razglasitev izvršljivosti sodnih poravn in javnih listin v drugi državi članici, v zvezi s katerimi mora pristojni organ države članice izvora na zahtevo katere koli zainteresirane stranke izdati izvleček sodne poravnave ali javne listine, pri čemer uporabi prilogo I, II, III ali IV, kot je primerno.

(v) Dodatni dokumenti

V skladu s členom 57(4) in (5) Uredbe je treba zahtevku priložiti dodatne listine, če so znane in se izkažejo za koristne. Te vključujejo:

- finančne razmere zavezanca, vključno z imenom in naslovom njegovega delodajalca ter vrsto njegovega premoženja in kraj, kjer se to nahaja (člen 57(4)(b));³¹⁹
- druge podatke, ki bi lahko bili koristni pri ugotavljanju, kje je nasprotna stranka (člen 57(4)(c));
- vse potrebne podatke ali dokazila, med drugim po potrebi tudi dokazila o pravici vlagatelja do pravne pomoči (člen 57(5)).

Dokazilo o nadomestilu – javni organ

Če je vlagatelj javni organ, je morda izplačal nadomestilo namesto preživnine. V nekaterih primerih utegne biti primerno predložiti dokumentacijo, ki dokazuje izplačilo nadomestila, na primer, kadar želi javni organ uveljaviti neodvisno pravico do prejema dela izostalih plačil preživnine.

c) Zahteva za dodatne listine

629. Če se izkaže, da je zahtevek nepopoln, ker se zahtevajo dodatne listine, se zahtevek ne sme zavrniti. Namesto tega je treba vložiti zahtevo za dodatne listine pri osrednjem organu v [ime države], ta pa se lahko obrne na osrednji organ prosilec.

630. Če osrednji organ v [ime države] zahteva dodatne listine, ima država prosilka na podlagi Konvencije na voljo **tri mesece** in na podlagi Uredbe **90 dni** za predložitev listin. Če se zahtevane listine ne predložijo v predpisanem roku, je treba pri državi prosilki storiti nadaljnje korake. Vendar če listine niso prejete in zahtevka ni mogoče obravnavati, lahko osrednji organ v [ime države] (vendar to ni obvezno) ustavi postopek in o tem ustrezno obvesti državo prosilko.

³¹⁹ Ker je to zahtevek za izvršitev, finančne razmere upravičenca (člen 57(4)(a)) običajno niso potrebne.

2. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene

631. Na podlagi Konvencije in Uredbe lahko osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka, če je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene (glej člen 12(8) Konvencije in člen 58(8) Uredbe). Okoliščine, v katerih lahko gre za tak primer, so precej omejene³²⁰ in od osrednjega organa je odvisno, ali se odloči za pretehtanje te zahteve.

632. Na primer, osrednji organ je morda že prej zavrnil zahtevke med istima strankama. Če zahtevku niso priloženi novi dokazi, lahko osrednji organ znova zavrne zahtevke na tej podlagi. Podobno se lahko zahtevke zavrne, če je iz videza listin jasno, da ni povezan s preživnino.

633. Pristojni organ v [ime države] lahko izvede podobno preverjanje ob prejemu zahtevka, da se prepriča, ali ni „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene, ter o vseh ugotovitvah obvesti osrednji organ v [ime države], kot je primerno.

3. Ugotovite, kje je nasprotna stranka

634. V nekaterih omejenih primerih želi osrednji organ v [ime države] pred začetkom izvrševanja morda ugotoviti, kje je nasprotna stranka, zlasti če pravo države izvršiteljice zahteva obvestilo pred izvršitvijo³²¹ ali če vlagatelj ni prepričan, ali zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali tam prejema dohodek.

635. Pri izvedbi kakršnega koli iskanja v [ime države] se pričakuje, da osrednji organ, ali pristojni organ v njegovem imenu, dostopa do vseh bank podatkov in virov informacij javnega značaja, do katerih ima dostop, v okviru omejitev, ki jih določa notranje pravo glede dostopa do osebnih podatkov (glej tudi oddelek VI dela II poglavja 3 za več informacij o varstvu osebnih in zaupnih podatkov na podlagi Konvencije in Uredbe).³²²

636. Če nasprotne stranke oziroma premoženja ali dohodka nasprotne stranke ni mogoče najti v [ime države], mora osrednji organ v [ime države] obvestiti osrednji organ prosilec. Če država prosilka ne zagotovi dodatnih informacij, ki bi pomagale pri iskanju nasprotne stranke, izvršitev ni mogoča.

4. Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja

637. Včasih je primerno, da pristojni [sodni] [upravni] organ sprejme začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ko o zahtevku še ni odločeno. Ti ukrepi se lahko sprejmejo ob različnem času med — ali celo pred — postopkom za zahtevke. Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja.

5. Začetek postopka izvršitve

638. Pristojni organ, ki je v [ime države] odgovoren za izvrševanje odločb o preživnini, lahko začne izvršitev. Glej poglavje 12 za več informacij o izvrševanju odločb o preživnini.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- V nekaterih državah se pred postopkom izvršitve ali hkrati z njim poskuša doseči prostovoljno izpolnjevanje obveznosti.³²³ Cilj vseh preživninskih zahtevkov je

³²⁰ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 344.

³²¹ Glej zgoraj, opomba 202.

³²² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³²³ V [ime države] lahko [...] poskuša doseči prostovoljno izpolnitev obveznosti.

vzpostaviti dolgoročen, stalen priliv plačil upravičencu na najučinkovitejši možni način.

- Pomembno je, da se vedno upošteva, da je treba vse zahteve obravnavati hitro in učinkovito ter preprečiti nepotrebne zamude.
- Pristojni organi morajo osrednji organ v [ime države] sproti obveščati o stanju zahtevka za izvršitev. Osrednji organ v [ime države] ima obveznost, da osrednjemu organu v državi prosilki poroča o stanju in razvoju dogodkov v zvezi z zahtevkom.

B. Zadevni obrazci

Konvencija iz leta 2007:

Zahtevak za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi

Uredba iz leta 2009:

Priloga I

Priloga II

Priloga III

Priloga IV

Priloga VI

C. Zadevni členi

Konvencija iz leta 2007:

Člen 10(1)(b)

Člen 12

Člen 32

Člen 34

Uredba iz leta 2009:

Členi 16–43 (poglavje IV)

Člen 56(1)(b)

Člen 58

Člen 41

Člen 20

D. Zadevna poglavja priročnika

Glej poglavje 12 – Izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

IV. Kontrolni seznam – prejete zahteve za izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa v [ime države]	II(1)
2	Preverite popolnost listin	II(1)
3	Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene?	II(2)
4	Sprejmite vse ustrezne začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja	II(4)
5	Začnite izvršitev	II(5)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Zakaj odločbe iz zaprosene države ni treba priznati?

639. Priznanje ni potrebno, ker se od [ime države] bodisi zahteva, da izvrši svoj lasten nalog in ne tujega, bodisi ker se od nje zahteva, da izvrši odločbo, ki je že bila priznana.

Zakaj bi se morala uporabljati Konvencija ali Uredba, če gre za zahtevo, da država izvrši svojo odločbo?

640. V nekaterih državah je lahko dostop do pristojnega izvršilnega organa (npr. agencije za preživnino otrok) omejen na prebivalce zadevne države. Osrednji organi v zaproseni državi in državi prosilki lahko prav tako pomagajo pri nakazilu plačil, če je to potrebno in če to lahko storijo. In ne nazadnje, če se za začetek postopka izvršitve zahteva pravna pomoč v zaproseni državi, se zagotovi brez stroškov za vlagatelja, če zahtevek spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe, kot se uporablja med obema državama pogodbenicama ali državama članicama.³²⁴

VI. Neposredne zahteve za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v [ime države]

641. Pristojni organi lahko od vlagateljev prejmejo neposredne zahteve za izvršitev, ne da bi bil vložen zahtevek prek osrednjega organa. V teh primerih morajo pristojni organi upoštevati morebitne zahteve ali priporočila glede dokumentacije na podlagi Konvencije ali Uredbe (glej oddelek II.1 zgoraj), zlasti zahteve glede listin iz člena 20 Uredbe za namene izvršitve na podlagi postopka iz oddelka 1 poglavja IV (glej tudi poglavje 12 tega priročnika o izvrševanju odločb o preživnini). Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

³²⁴ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države], v zvezi s postopkom za dodelitev pravne pomoči, glej zgoraj, opomba 86.

Poglavje 10 - Obravnavanje prejetih zahtevkov za izdajo odločbe o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009

I. Pregled

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

642. Zahtevek za **izdajo** odločbe o preživnini v [ime države] kot državi pogodbenici Konvencije ali državi članici, v kateri se uporablja Uredba, se lahko prejme v kateri koli od naslednjih okoliščin:

- če ni obstoječe odločbe o preživnini in upravičenec zahteva, da se izda odločba; ali
- če priznanje in izvršitev tuje odločbe v [ime države] nista možna (ali sta – samo na podlagi Konvencije – zavrnjena zaradi pomanjkanja podlage za priznanje in izvršitev v okviru člena 20 ali zaradi razlogov, določenih v členu 22(b) ali (e) Konvencije).

Izdaja je postopek za pridobitev odločbe o preživnini, če ni odločbe o preživnini ali če obstoječe odločbe iz določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti. Izdaja lahko vključuje ugotovitev sorodstvenega razmerja, če je to potrebno za izdajo odločbe o preživnini.

643. Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini lahko vključuje zahtevo za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

644. Zahtevki za izdajo odločbe o preživnini so vključeni v členu 10(1)(c) in (d) Konvencije ter členu 56(1)(c) in (d) Uredbe. (Glej del I poglavja 3 za razpravo o področju uporabe in uporabi Konvencije in Uredbe.)

B. Primer zadeve

645. **Upravičenka** prebiva v državi A. Ima dva otroka. Oče otrok se je preselil v [ime države]. Upravičenka želi od očeta dobiti preživnino za otroka. [Ime države] in država B sta državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba.

Kako to poteka na podlagi Konvencije ali Uredbe

646. Upravičenka vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini. Osrednji organ v državi A bo ta zahtevek poslal osrednjemu organu v [ime države]. Zavezanec bo obveščen in odločba o preživnini bo izdana na podlagi zakonov (vključno s pravili mednarodnega zasebnega prava)³²⁵ zaprosene države ([ime države]). Po potrebi bo opravljeno tudi ugotavljanje sorodstvenega razmerja.

Upravičenec je posameznik, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. Upravičenec so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

C. Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini

647. Če ni obstoječe odločbe o preživnini, lahko za izdajo odločbe zaprosi samo upravičenec. Samo na podlagi Konvencije, če odločba obstaja, vendar je ni mogoče priznati ali izvršiti zaradi pridržka na podlagi Konvencije,³²⁶ lahko zahtevek za izdajo odločbe o preživnini vloži tudi javni organ, ki nastopa v imenu upravičenca ali je izplačal

³²⁵ Če je zaprosena država članica Evropske unije, v kateri se uporablja Uredba iz leta 2009, se uporabljajo neposredna pravila o pristojnosti iz Uredbe. Za več informacij o neposrednih pravilih o pristojnosti na podlagi Uredbe glej poglavje 4. Če zaproseno državo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 ali je njegova pogodbenica, veljajo pravila Protokola o pravu, ki se uporablja. Za več informacij o Haaškem protokolu iz leta 2007 glej poglavje 5.

³²⁶ Upoštevajte, da Evropska unija kot pogodbenica Konvencije iz leta 2007 ne bo izrazila takega pridržka na podlagi člena 20(2) Konvencije. *Sklep Sveta 2011/432/EU* (zgoraj, opomba 59).

nadomestilo namesto preživnine. Upravičenec mora prebivati v državi pogodbenici Konvencije ali v državi članici, v kateri se uporablja Konvencija.

Ali iščete hiter povzetek postopkov za ta zahtevek? Pojdite na **kontrolni seznam** na koncu tega poglavja.

D. Izdaja odločbe o preživnini, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati

1. Na podlagi Konvencije

648. Kot je obravnavano v poglavju 7 tega priročnika, lahko zaprošena država na podlagi Konvencije v določenih primerih zavrne priznanje in izvršitev obstoječe odločbe, ker je bil na podlagi člena 20(2) vložen pridržek glede določene podlage za priznanje in izvršitev, ki se nanaša na odločbo. Na primer, če je bila odločba izdana na podlagi običajnega prebivališča upravičenca v državi izvora ter ni mogoče najti nobene druge podlage za priznanje in izvršitev odločbe iz člena 20, lahko zaprošena država zavrne priznanje odločbe. V takem primeru bo morda treba izdati novo odločbo.

649. Upoštevajte, da Evropska unija kot pogodbenica konvencije iz leta 2007 *ne bo* izrazila takega pridržka na podlagi člena 20(2) Konvencije, zato se pristojni organi v Evropski uniji, ki obravnavajo zadeve na podlagi Konvencije, s tem ne bodo srečali.³²⁷

650. Za države pogodbenice Konvencije, ki so izrazile tak pridržek, se v tem primeru ne zahteva, da se vloži nov zahtevek – zahtevek za izdajo odločbe –, saj se od zaprosene države zahteva, da sprejme vse ustrezne ukrepe za izdajo nove odločbe (člen 20(4)), če ima nasprotna stranka „običajno prebivališče“ v zaproseni državi. Postopki, opisani v tem poglavju, bi se tako uporabljali za izdajo odločbe.

651. To lahko pomeni, da se od upravičenca zahtevajo dodatne informacije in dokumentacija, na primer, če so stroški za vzgojo otroka pomembni za določitev višine preživnine. To zahtevo mora vložiti osrednji organ države prosilke.

652. Vendar je v tem primeru pomembno, da ob vložitvi zahtevka za novo odločbo ni treba odločiti o vprašanju upravičenosti otroka oziroma otrok do vložitve zahtevka za preživnino (člen 20(5)).³²⁸ Obstoječa odločba zagotavlja podlago za ugotovitev, da so otroci upravičeni do vložitve zahtevka za preživnino otrok.

653. Obstajajo lahko tudi primeri, ko ima vlagatelj odločbo o preživnini, vendar ve, da bo lahko nasprotna stranka v zaproseni državi ([ime države]) uspešno nasprotovala zahtevku za priznanje in izvršitev. Na podlagi Konvencije je lahko razlog za to, da ni mogoče najti nobenega od razlogov za priznanje in izvršitev odločbe ali da je odločba taka, da je zaprošena država ne more izvršiti.³²⁹ V takem primeru mora upravičenec vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe in ne zahtevka za priznanje in izvršitev.³³⁰

654. Ti zahtevki se obravnavajo enako kot kateri koli drug zahtevek iz tega poglavja. Ker pa nova odločba na podlagi Konvencije ni izdana zaradi zavrnitve priznanja in izvršitve obstoječe odločbe zaradi pridržka (člen 20(4)), obravnavana domneva glede upravičenosti iz člena 20(5) Konvencije ne velja. Upravičenost katerega koli otroka do preživnine je treba ugotoviti v okviru zahtevka za novo odločbo.

³²⁷ Prav tam.

³²⁸ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji izraz „upravičenost“ ni opredeljen v tem okviru, zato je v nacionalni zakonodaji zaprosene države določeno, kaj izraz pomeni in tudi ali se za izdajo odločbe o preživnini zahtevajo dodatne informacije ali dokazi.

³²⁹ V odločbi je lahko preživnina na primer določena kot odstotek plače, kar se v zaproseni državi šteje za preveč nejasno, da bi bilo odločbo mogoče izvršiti. Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 255. V [ime države] [...].

³³⁰ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 255.

2. Na podlagi Uredbe

655. Na podlagi Uredbe bi morali biti vzorci pojavov, v katerih odločbe, izdane v drugi državi članici, ni mogoče priznati ali priznati in razglasiti za izvršljivo, precej manj pogosti kot na podlagi Konvencije (glej poglavje 8 tega priročnika, v katerem so opisani postopki za priznanje in izvršitev odločb na podlagi Uredbe). Če pa se zgodi, da odločbe, izdane v eni državi članici, ni mogoče priznati in/ali izvršiti v drugi državi članici na podlagi Uredbe, lahko vlagatelj uporabi zahtevek za izdajo odločbe iz Uredbe, da se izda nova odločba v zaproseni državi.

II. Obravnava prejetih zahtevkov za izdajo odločbe o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009

A. Splošno

656. V tem oddelku so vključene splošne zahteve za obravnavo prejetega zahtevka za izdajo odločbe o preživnini. Posebni postopki so v skladu z notranjimi zakoni in postopki v [ime države]. Nekatere države za izdajo odločbe uporabljajo postopke na sodišču ali sodne postopke; druge pošljejo zahtevek upravnemu organu za izdajo odločbe.³³¹

657. Pomembno je opozoriti, da v državah članicah Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, pristojni organi uporabijo pravila o pristojnosti iz Uredbe za vse zahtevke za izdajo odločbe in neposredne zahteve na podlagi Konvencije ali Uredbe, če ti spadajo na materialno in časovno področje uporabe Uredbe (glej tudi oddelek III dela I poglavja 3 za več informacij o področju uporabe Uredbe in poglavje 4 o pravilih o pristojnosti iz Uredbe). Tudi za države članice Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba in ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, pristojni organi uporabijo Protokol za vse zahtevke za izdajo odločbe in neposredne zahteve, če ti spadajo na materialno in časovno področje uporabe Protokola (glej tudi poglavje 5 o Haaškem protokolu iz leta 2007). V zvezi z geografskim področjem uporabe se na splošno uporabljajo pravila o pristojnosti iz Uredbe in pravila o pravu, ki se uporablja, iz Protokola.

658. Nasprotno pa se v državah pogodbenicah Konvencije zunaj Evropske unije v okviru zahtevkov za izdajo odločbe pri vprašanjih pristojnosti in prava, ki se uporablja, uporablja predvsem nacionalna zakonodaja (razen če je država pogodbenica podpisnica Haaškega protokola iz leta 2007).

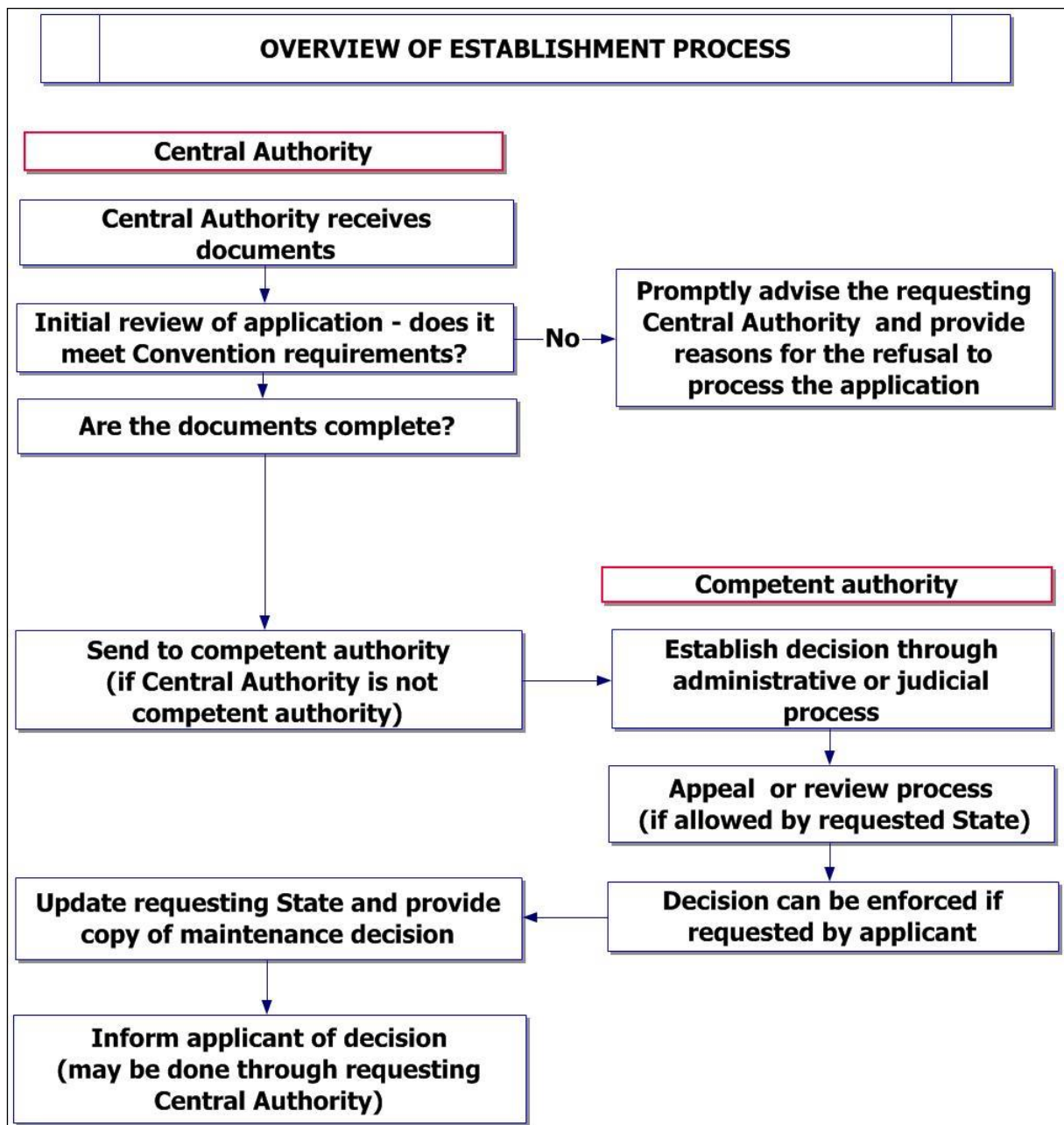
659. Konvencija in Uredba določata nekatere splošne korake za vse zahtevke. Po prejemu zahtevka osrednji organ v [ime države] opravi začetno preverjanje, po potrebi se zahtevajo dodatne listine in zahtevek se nato pošlje pristojnemu [sodnemu] [upravnemu] organu v zaproseni državi, v tem primeru [ime države], za izdajo odločbe.

660. Ko je odločba izdana, jo, če je vlagatelj zahteval izvršitev odločbe, izvrši pristojni organ v zaproseni državi.

B. Diagram poteka

661. V spodnjem diagramu poteka je predstavljen pregled postopka izdaje odločbe.

³³¹ [Ime države] uporablja [postopke na sodišču/sodne] [upravne] postopke za izdajo odločbe in/ali določitev zneska preživnine. Pristojni [sodni] [upravni] organi v [ime države] so [...].

Slika 12: Pregled postopka izdaje odločbe

C. Koraki v postopku izdaje odločbe

1. Začetna obravnava s strani osrednjega organa [ime države]

662. Namen začetne obravnave s strani osrednjega organa v [ime države] kot osrednjega organa v **zaprošeni državi** je zagotoviti, da je zahtevek dobro utemeljen, da je dokumentacija popolna in da se zahtevek lahko obravnava. Po potrebi se lahko izvede iskanje, da se ugotovi kje je zavezanec/nasprotna stranka, zlasti če obstaja dvom glede tega, ali prebiva v [ime države] oziroma ima v tej državi premoženje ali prejema dohodek. Podobno preverjanje bo moral izvesti pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države].

Država prosilka je država pogodbenica Konvencije ali država članica, v kateri se uporablja Uredba, ki vložil zahtevek in predloži zahtevo v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprošena država** je država pogodbenica Konvencije ali država članica, v kateri se uporablja Uredba, ki je zaprošena za obravnavo zahtevka.

a) Zahteve Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene

663. Na podlagi člena 12(8) Konvencije in člena 58(8) Uredbe lahko zaprošeni osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka, če je „očitno“, da zahteve Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene. To ne pomeni, da zaprošeni osrednji organ določi, ali je zahtevek utemeljen. Pričakuje se, da zaprošeni osrednji organ, v tem primeru osrednji organ v [ime države], preprosto preveri zahtevek, da zagotovi, da ne gre za zlorabo postopka ali zahtevo, ki nikakor ne spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe – na primer zahtevek, ki se nanaša samo na skrbništvo otrok.

664. Pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] lahko izvede podobno začetno preverjanje in osrednji organ [ime države] nemudoma obvesti o vseh manjkajočih listinah.

b) Nepopolne listine

665. Treba je pregledati prejeti sveženj, da se zagotovi, da je dokumentacija popolna. Na podlagi Konvencije vsaka zadeva za izdajo odločbe vključuje zahtevani obrazec za prenos ter pogosto tudi priporočeni zahtevek za izdajo odločbe in obrazec o finančnih razmerah, po potrebi pa tudi druge obrazce. Na podlagi Uredbe se v vsaki zadevi za izdajo odločbe zahteva uporaba obrazca iz Priloge VII k Uredbi (v skladu z zahtevami glede vsebine zahtevka iz člena 57 Uredbe). Druge zahtevane listine so odvisne od posameznih dejstev vsake zadeve (npr. ali je otrok polnoleten ali blizu polnoletnosti).

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica Konvencije ali država članica, v kateri se uporablja Uredba, imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije ali Uredbe.

c) Ugotavljanje, kje je nasprotna stranka/zavezanec

666. V nekaterih primerih vlagatelj ne ve, kje natančno ali trenutno je nasprotna stranka/zavezanec. Zato mora zaprošena država, v tem primeru [ime države], uporabiti razpoložljive vire, da ugotovi, kje je zavezanec, da se postopek na podlagi zahtevka lahko nadaljuje. V vsakem primeru je treba zavezanca na neki točki uradno obvestiti o zahtevku za preživnino in če se zahteva izvršitev odločbe, se za ta postopek zahtevajo tudi podatki o tem, kje je zavezanec.

667. V nekaterih primerih, kjer obstaja dvom glede tega, ali zavezanec sploh živi v [ime države], je priporočljivo izvesti iskanje čim prej. Če se ugotovi, da zavezanec ne prebiva v [ime države], se o tem lahko uradno obvesti državo prosilko in pošlje zahtevek drugi državi pogodbenici ali državi članici. V drugih primerih zahtevana iskanja opravi **pristojni [sodni] [upravni] organ** v okviru samega postopka za izdajo odločbe in ne kot predhodni ukrep.³³²

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo ali Uredbo.

668. V vsakem primeru si je pomembno zapomniti, da se ne zahteva, da se z državo prosilko izmenjajo naslov ali kontaktni podatki nasprotne stranke. Če se informacije izmenjajo, je treba to storiti v skladu s Konvencijo ali Uredbo in nacionalno zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov (glej oddelek VI dela II poglavja 3 za več informacij o vprašanih zasebnosti in varstva podatkov).

³³² V [ime države] [...].

d) Začetek postopka za izdajo odločbe

669. Po zaključku teh začetnih korakov je zahtevek pripravljen, da ga obravnava pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države].³³³ V naslednjem oddelku so opisani postopki za izdajo odločbe.

2. Izdaja odločbe o preživnini – pristojni [sodni] [upravni] organ

670. Ker posamezne države zelo različno obravnavajo zahtevke za izdajo odločbe, so v tem oddelku navedena splošna načela, vključene pa so tudi podrobnejše informacije, ki so potrebne za izdajo odločb na podlagi notranjega prava [ime države]. Namenjen je pregledu korakov, ki se uporabljajo za vse zahtevke.

671. V skladu z notranjimi postopki [ime države] se v okviru vložitve zahtevka za izdajo odločbe izvedejo naslednji koraki.

(1) Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja

672. Včasih je primerno, da pristojni [sodni] [upravni] organ sprejme začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ko o zahtevku še ni odločeno. Ti ukrepi se lahko sprejmejo ob različnem času med — ali celo pred — postopkom za zahtevek. Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja.

(2) Pristojnost

673. Če je zaprosena država država članica Evropske unije, v kateri se uporablja Uredba, se uporabljajo neposredna pravila o pristojnosti iz Uredbe. Uredba [se] uporablja v [ime države]. Za več informacij o neposrednih pravilih o pristojnosti na podlagi Uredbe glej poglavje 4. Če zaprosena država ni država članica Evropske unije, se pristojnost pristojnega organa v zadevi določi na podlagi njene nacionalne zakonodaje, vključno z njenimi pravili mednarodnega zasebnega prava.³³⁴

(3) Preverjanje dokumentacije

674. Preverjanje dokumentacije se izvede za zagotovitev, da je popolna in da izpolnjuje vsa posebna merila – kot je potreba, da se vse listine overijo.³³⁵ Konvencija ali Uredba ne vsebuje nobene zahteve, da je treba vedno predložiti overjene kopije listin (za opis zahtev glede verodostojnosti/odobritve v zvezi z nekaterimi listinami na podlagi Uredbe glej del II poglavja 3). Če se na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] zahtevajo listine in niso predložene, se obrnite na državo prosilko, in sicer prek osrednjega organa v [ime države].

(4) Obvestilo zavezancu

675. Pri vsakem zahtevku za izdajo odločbe o preživnini je **zavezanec** obveščen o zahtevku ali določitvi preživnine. V nekaterih državah se to zgodi že na začetku postopka in zavezanec prejme obvestilo o tem, da se zahteva preživnina, od njega pa se zahteva, da pristojnemu organu, odgovornemu za izdajo odločbe o

Zavezanec je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu kraja, v katerem je bila izdana odločba, plačevati preživnino.

³³³ Pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] je [...].

³³⁴ Če naj bi se odločba, ki se izdaja, priznala in/ali izvršila na območju druge sodne pristojnosti, lahko pristojni organ upošteva podlago za pristojnost, sprejeto za namene priznanja in izvršitve odločbe o preživnini na območju tuje sodne pristojnosti, zlasti razloge iz člena 20 Konvencije. Na primer, sodišča v Združenih državah Amerike v večini primerov ne bodo priznala in izvršila tujih odločb o preživnini otrok, ki so bile izdane glede na kraj običajnega prebivališča upravičenca (v skladu s členom 20(2) Konvencije lahko država pogodbenica Konvencije izrazi pridržek glede te in več drugih podlag za pristojnost za namene priznanja in izvršitve tujih odločb). Vendar mora država pogodbenica v takem primeru, če ima zavezanec običajno prebivališče v tej državi, sprejeti vse ustrezne ukrepe za izdajo odločbe v korist upravičenca (glej člen 20(4)).

³³⁵ V [ime države] [...].

preživnini, predloži finančne informacije.³³⁶ Pristojni [sodni] [upravni] organ nato določi znesek preživnine.

676. Poleg tega se lahko od zavezanca zahteva, naj predloži finančne ali druge informacije, potrebne za določitev njegovega dohodka in zmožnosti plačevanja preživnine.

(5) Napotitev na postopek reševanja sporov ali podobne postopke

677. V nekaterih državah so lahko na voljo storitve, kot so alternativno reševanje sporov, mediacija ali pomoč pri pripravi listin, ki zagotavljajo hitro obravnavo zahtevka. Te storitve so po potrebi na voljo vlagateljem in nasprotnim strankam. V nekaterih državah si prizadevajo za izdajo odločbe na podlagi soglasja ali dogovora.³³⁷

(6) Ugotovitev sorodstvenega razmerja

678. V nekaterih zahtevkih lahko upravičenec zahteva, da se ugotovi sorodstveno razmerje, ali pa se zavezanec/nasprotna stranka lahko sprašuje, ali je starš otroka oziroma otrok, in zahteva genetsko testiranje. To, ali lahko zavezanec sproži to vprašanje, je odvisno od prava zaprošene države. V nekaterih državah se testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja ne odredi ali zahtevki ni dovoljen, če je bil otrok rojen med trajanjem zakonske zveze staršev.³³⁸

679. Če je potrebno testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, se na podlagi Konvencije in Uredbe zahteva, da osrednji organ „zagotovi pomoč“ pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja (člen 6(2)(h) Konvencije in člen 51(2)(h) Uredbe). To ne pomeni, da se od osrednjega organa v zaprošeni državi (tj. [ime države]) zahteva, da na zahtevo zavezanca zagotovi genetsko testiranje; vendar pa mora biti sposoben svetovati nasprotni stranki/zavezancu o mestih za testiranje ali agencijah, ki lahko opravijo testiranje.³³⁹

680. Vendar to ne pomeni, da mora zaprošena država plačati testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, če ga zavezanec zahteva. Zaprošena država lahko od zavezanca/nasprotne stranke zahteva, da plača testiranje kot pogoj v okviru zahteve.³⁴⁰

681. Pristojni [sodni] [upravni] organi lahko preverijo, ali je osrednji organ poskušal doseči, da bi domnevni oče priznal očetovstvo prostovoljno. Osrednji organ bi moral po potrebi tudi preveriti pravo, ki se uporablja za ugotovitev sorodstvenega razmerja (glej tudi oddelek I.A. dela I poglavja 3 za več informacij v zvezi z vprašanji sorodstvenega razmerja).

(7) Pravna pomoč in stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja

682. Stroški genetskega testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja se med državami zelo razlikujejo. Eno izmed temeljnih načel Konvencije in Uredbe je, da bi se morale storitve, vključno s pravno pomočjo, upravičencu zagotavljati brezplačno za namen zahtevkov v zvezi s preživninskimi obveznostmi do otroka, mlajšega od 21 let. To vključuje zahtevke za izdajo odločbe (glej člen 15(1) Konvencije in člen 46(1) Uredbe). Dejansko to pomeni, da upravičencu ne bi bilo treba plačati stroškov, povezanih s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja.³⁴¹

683. Za več informacij o zagotavljanju brezplačne pravne pomoči glej oddelek VII dela II poglavja 3.

³³⁶ Glej zgoraj, opomba 290.

³³⁷ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³³⁸ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³³⁹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁴⁰ Glej zgoraj, opomba 96.

³⁴¹ Razen če zaprošena država po proučitvi dejanskega stanja meni, da zahtevki očitno ni utemeljen (člen 15(2) Konvencije in člen 46(2) Uredbe). Samo na podlagi Konvencije lahko država pogodbenica tudi predloži izjavo, da bo za določitev upravičenosti do brezplačnih storitev preverila premoženjsko stanje otroka. Ker Evropska unija take izjave ne bo predložila, se v takem primeru v državah članicah Evropske unije ne bo preverjalo otrokovo premoženjsko stanje (glej *Sklep Sveta št. 2011/432/EU* (zgoraj, opomba 59)).

(8) Določitev prava, ki se uporablja

684. Pristojni [sodni] [upravni] organ mora pred določitvijo zneska preživnine, tj. predmeta spora, ugotoviti, katero pravo se uporablja, nacionalno ali tuje. Za več informacij v zvezi z vprašanji prava, ki se uporablja, na podlagi Konvencije in Uredbe glej poglavje 5.

685. Če se ugotovi, da se za spor uporablja tuje pravo, mora pristojni [sodni] [upravni] organ poiskati in preveriti vsebino tujega prava, ki se uporablja. Za več informacij o iskanju in preverjanju tujega prava glej poglavje 6.

(9) Določitev zneska preživnine

686. Po rešitvi vprašanj glede sorodstvenega razmerja in zaključku ostalih predhodnih ukrepov, kot se zahtevajo v skladu z notranjimi postopki, veljavnimi v [ime države], se izda odločba o preživnini. Opozoriti je treba, da nekatere države pri določitvi zneska dodeljene preživnine uporabljajo smernice o preživnini otrok, ki temeljijo na dohodku zavezanca ali kombinaciji dohodka zavezanca in upravičenca; druge določajo preživnino izključno na podlagi stroškov za vzgojo otroka.³⁴²

(10) Postopek pritožbe ali revizije

687. Pristojni organ ali osrednji organ mora odločbo o preživnini takoj, ko je izdana, poslati vsem strankam, vključno z vlagateljem. Na podlagi prava zaprosene države sta lahko dovoljeni pritožba zoper odločbo ali revizija odločbe.³⁴³ To pravno sredstvo je na voljo tudi vlagatelju, na primer, če je bila dodelitev preživnine zavrnjena ali če vlagatelj izpodbija znesek dodeljene preživnine. Dobro je, če se vlagatelj ob pomoči osrednjega organa seznani z vsemi pravnimi sredstvi v obliki pritožbe ali revizije, ki so na voljo, in roki za uveljavljanje teh pravic.³⁴⁴

688. Če se za pravno sredstvo zahteva pravna pomoč, navedeno velja tudi za obveznost zaprosene države ([ime države]), da upravičencu/vlagatelju zagotovi brezplačno pravno pomoč. Upoštevajte, da se lahko za pritožbo opravi novo ocenjevanje upravičenosti vlagatelja do brezplačne pravne pomoči, saj lahko zaprosena država pred zagotovitvijo brezplačne pomoči prouči, ali je pritožba po proučitvi dejanskega stanja očitno neutemeljena.³⁴⁵

(11) Izvršitev odločbe o preživnini

689. Ko je odločba dokončno oblikovana, če je vlagatelj zahteval izvršitev odločbe (to je označeno na ustreznem obrazcu zahtevka), jo mora pristojni [sodni] [upravni] organ začeti izvrševati (glej poglavje 12 za informacije o izvrševanju odločb o preživnini).

(12) Posodobitve stanja

690. Pomembno je, da je država prosilka obveščena o napredku v zvezi z zahtevkom za izdajo odločbe. Pristojni [sodni] [upravni] organ mora osrednji organ v [ime države] sproti obveščati o stanju zahtevka za izdajo odločbe. Osrednji organ ima obveznost, da osrednjemu organu v državi prosilki poroča o stanju in razvoju dogodkov v zvezi z zahtevkom.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Če vlagatelj in nasprotna stranka dosežeta poravnavo v zvezi z odločbo o preživnini, o tem obvestite osrednji organ [ime države], da lahko ta nemudoma obvesti osrednji organ države prosilke, da lahko ta zadevo zaključi.

³⁴² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁴³ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁴⁴ Prav tam.

³⁴⁵ Glej obrazložitev poročilo o Konvenciji, odstavek 386.

- Na podlagi Konvencije za vse države pogodbenice velja splošna obveznost, da čim hitreje obravnavajo zahteve. Hitrost je zlasti pomembna pri zahtevkah za izdajo odločbe, saj dokler odločba ni izdana, vlagatelj in otroci niso upravičeni do preživitve. Nepotrebne zamude pri izdaji odločbe lahko pogosto povzročijo veliko stisko za družine.

B. Zadevni obrazci

Konvencija iz leta 2007:

Zahtevki za izdajo odločbe
Obrazec za prenos
Obrazec o finančnih razmerah

Uredba iz leta 2009:

Priloga VII

C. Zadevni členi

Konvencija iz leta 2007:

Člen 10
Člen 11
Člen 12
Člen 14
Člen 15
Člen 20
Člen 22

Uredba iz leta 2009:

Člen 56
Člen 57
Člen 58
Člen 44
Člen 46

D. Zadevna poglavja priročnika

Glej poglavje 3 – Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009

Glej poglavje 4 – Uredba iz leta 2009: neposredna pravila o sodni pristojnosti

Glej poglavje 5 – Pravo, ki se uporablja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

Glej poglavje 6 – Iskanje in preverjanje tujega prava

Glej poglavje 12 – Izvrševanje odločb o preživitvi na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

IV. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za izdajo odločbe

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejmite listine od osrednjega organa v [ime države]	II(C)(1)
2	Preverite, ali so listine popolne in ali zahtevki spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe	II(C)(1)
3	Sprejmite vse ustrezne začasne ukrepe	II(C)(2)(1)
4	Izdajte odločbo o preživitvi	II(C)(2)
(i)	Preglejte listine in obvestite zavezanca	II(C)(2)(4)
(ii)	Po potrebi ugotovite sorodstveno razmerje	II(C)(2)(6)

(iii)	Določite znesek preživnine	II(C)(2)(9)
5	Obvestite zavezanca in upravičenca ter osrednji organ prosilca o razvoju dogodkov	II(C)(2)(10)
6	Sprožite postopek pritožbe ali revizije, če je dovoljeno	II(C)(2)(10)
7	Predložite odločbo v izvršitev, če je vlagatelj to zahteval	II(C)(2)(11)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Kako lahko vlagatelj ugotovi, kaj se dogaja z zahtevkom?

691. V primeru vprašanj bi se moral vlagatelj obrniti na osrednji organ v državi prosilki, da ugotovi, kakšno je stanje zahtevka. Osrednji organ v [ime države] ne bo imel neposrednega stika z vlagateljem, razen če se strinja, da se lahko vprašanja naslovijo neposredno nanj. V skladu s Konvencijo mora osrednji organ v [ime države] v šestih tednih potrditi prejem zahtevka in v treh mesecih po potrditvi prejema listine predložiti poročilo o stanju zahtevka. Na podlagi Uredbe mora osrednji organ v [ime države] v 30 dneh potrditi prejem zahtevka in v 60 dneh po potrditvi prejema listine predložiti najnovejše informacije o stanju zahtevka.

Ali lahko zavezanec/nasprotna stranka izpodbija očetovstvo?

692. To je odvisno od zakonodaje zaprošene države. V nekaterih državah bo zahteva za testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja zavrnjena, na primer, če sta bili stranki poročeni.³⁴⁶

Kakšna je vloga osrednjega organa, če se zahteva testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja?

693. Osrednji organ v [ime države] bi moral pomagati pri postopku, če vlagatelj zahteva testiranje. Vzpostaviti bi moral stik z osrednjim organom prosilcem in olajšati udeležbo vlagatelja v postopku testiranja.

694. Če je zavezancu dovoljeno, da zahteva testiranje, [ime države], zaprošeni državi, ni naložena nobena obveznost zagotovitve testiranja. Vendar lahko pristojni organ v [ime države] zagotovi zavezancu informacije o tem, kako se lahko opravi testiranje.³⁴⁷

Ali mora vlagatelj priti na sodišče?

695. To je odvisno od tega, ali zaprošena država (v kateri se obravnava zahtevek za izdajo odločbe) zahteva prisotnost vlagatelja.³⁴⁸ Osrednji organ [ime države] lahko pomaga olajšati to udeležbo z organiziranjem telefonske ali video konference, če je na voljo.

Kdo plača stroške genetskega testiranja pri zahtevku za preživnino otroka, mlajšega od 21 let?

696. Stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja spadajo v okvir brezplačnih storitev, ki morajo biti vlagatelju zagotovljene v zadevi, ki se nanaša na preživnino otroka. Zato od vlagatelja ni mogoče zahtevati, da plača testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, razen če je zahtevek očitno neutemeljen, kot je določeno v členu 15(2) Konvencije in členu 46(2) Uredbe.³⁴⁹ Vendar to ne pomeni nujno, da je

³⁴⁶ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁴⁷ Glej zgoraj, opomba 338, za informacije o postopku ugotavljanja očetovstva na podlagi prava [ime države] in zgoraj, opomba 96, v zvezi s testom očetovstva in dokazovanjem.

³⁴⁸ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁴⁹ Glej obrazložitevno poročilo o Konvenciji, odstavek 393. Samo na podlagi Konvencije lahko država predloži izjavo o preverjanju otrokovega premoženjskega stanja in v tem primeru, če otrok ne preneha preverjanja, se lahko od vlagatelja zahteva, da plača stroške. Ker Evropska unija take izjave ne bo predložila, se v takem primeru v državah članicah Evropske unije ne bo preverjalo otrokovo premoženjsko stanje (glej *Sklep Sveta št. 2011/432/EU* (zgoraj, opomba 59)).

osrednji organ v [ime države] odgovoren za stroške, ker lahko zaprošena država od zavezanca zahteva, da plača stroške testiranja, kot pogoj za testiranje.³⁵⁰

Kakšen bo znesek dodeljene preživnine?

697. Metoda, ki se uporablja za izračun zneska preživnine, ki jo je treba plačati, je v vsaki državi drugačna, odvisno od prava, ki se uporablja (glej poglavje 5).³⁵¹

Kaj se zgodi, če je nasprotna stranka obveščena, vendar ne predloži odgovora na odločbo ali ne vloži pravnega sredstva zoper njo?

698. To je odvisno od posameznih pravil, ki se uporabljajo v zaprošeni državi. Če zakonodaja zadevne države to dovoljuje, se zadeva lahko obravnava in odločba bo izdana v odsotnosti zavezanca, ali pa se, v upravnem sistemu, lahko šteje, da odločba o preživnini učinkuje po preteku časa za vložitev pravnega sredstva, in se nato lahko izvrši.³⁵²

Kaj se zgodi po izdaji odločbe?

699. Vlagatelj na obrazcu zahtevka navede, ali želi, da se odločba izvrši. V tem primeru se zahtevek pošlje pristojnemu organu v [ime države] v izvršitev in prejeta plačila se posredujejo upravičencu do preživnine.³⁵³

Ali se lahko vlagatelj pritoži zoper znesek dodeljene preživnine?

700. Samo če država, v kateri je bila izdana odločba, dovoljuje postopek pritožbe ali revizije. Osrednji organ v zaprošeni državi obvesti upravičenca o izdaji odločbe in ali je mogoče vložiti pritožbo zoper znesek. Vlagatelj se lahko pritoži tudi zoper odločbo o nedodelitvi preživnine in osrednji organ v zaprošeni državi lahko pomaga tudi pri tem postopku.³⁵⁴

VI. Neposredne zahteve za izdajo odločb

701. Neposredne zahteve pri pristojnem [sodnem] [upravnem] organu v [ime države] za izdajo odločbe, ki spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe, ureja pravo, ki velja na nacionalni ravni, kar navadno pomeni nacionalno zakonodajo (vključno s pravili mednarodnega zasebnega prava). Na podlagi Uredbe se pravila o pristojnosti iz Uredbe uporabljajo v primeru neposrednih zahtev za izdajo in spremembo odločb (glej poglavje 4), tako kot se pravila iz Protokola o pravu, ki se uporablja (glej poglavje 5), uporabljajo za države, v katerih se uporablja Protokol. Določbe Konvencije, obravnavane v poglavju 7, ki se nanašajo na neposredne zahteve za priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije, se ne uporabljajo za neposredne zahteve za izdajo ali spremembo. To dejansko pomeni, da so upravičencem ali zavezancem, ki vložijo te zahteve, na voljo postopki, obrazci in pomoč, ki so določeni z veljavno nacionalno zakonodajo, ali postopki, uvedeni v [ime države].

702. Pomembno je, da se za te neposredne zahteve – tudi če odločba o preživnini spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe (na primer, če se nanaša na določitev preživnine zakonca) – ne uporabljajo določbe v zvezi z najširšim obsegom pravne pomoči. V nekaterih primerih mora upravičenec ali zavezanec v zaprošeni državi, tj. [ime države], na lastne stroške pooblastiti odvetnika, da vloži zahtevo. (Glej oddelek VII dela II poglavja 2 za več informacij o učinkovitem dostopu do postopkov in pravne pomoči na podlagi obeh instrumentov.) V [ime države] [...].

³⁵⁰ Glej zgoraj, opomba 96.

³⁵¹ Glej zgoraj, opomba 342.

³⁵² Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁵³ V [ime države] [...].

³⁵⁴ Glej obrazložitev poročila, odstavek 390. Če se šteje, da je pritožba očitno neutemeljena, se lahko brezplačna pravna pomoč zavrne. Za informacije o nacionalni zakonodaji [ime države] glej zgoraj, opomba 343.

Poglavje 11 - Zahtevki za spremembo odločbe: člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c) Konvencije iz leta 2007 ter člen 56(1)(e) in (f) in člen 56(2)(b) in (c) Uredbe iz leta 2009

Del I – Uvod

703. To poglavje najprej vsebuje pregled načina uporabe Konvencije ali Uredbe za zahtevke, ki jih zavezanci ali upravičenci vložijo za spremembo obstoječih odločb o preživnini (del I). V naslednjih oddelkih poglavja (del II) so nato opisani postopki za prejete zahtevke za spremembo.

704. Pomembno je opozoriti, da v državah članicah Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, pristojni organi uporabijo pravila o pristojnosti iz Uredbe za vse zahtevke za spremembo in neposredne zahteve na podlagi Konvencije ali Uredbe, če ti spadajo na materialno in časovno področje uporabe Uredbe (glej tudi oddelek III dela I poglavja 3 za več informacij o področju uporabe Uredbe in poglavje 4 o pravilih o pristojnosti iz Uredbe). Tudi za države članice Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba in ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, pristojni organi uporabijo Protokol za vse zahtevke za spremembo in neposredne zahteve, če ti spadajo na materialno in časovno področje uporabe Protokola (glej tudi poglavje 5 o Haaškem protokolu iz leta 2007). V zvezi z geografskim področjem uporabe se na splošno uporabljajo pravila o pristojnosti iz Uredbe in pravila iz Protokola o pravu, ki se uporablja.³⁵⁵

705. Nasprotno pa se v državah pogodbenicah Konvencije zunaj Evropske unije v okviru zahtevkov za spremembo pri vprašanih pristojnosti in prava, ki se uporablja, uporablja predvsem nacionalna zakonodaja (razen če je država pogodbenica podpisnica Haaškega protokola iz leta 2007). Vendar se to, ali je sprememba dopustna v okviru pravil o omejitvah iz člena 18 Konvencije, preveri ob prevzemu pristojnosti ter ob priznanju in izvrstitvi odločbe v drugi državi pogodbenici.

706. Povezave med določbami Konvencije ali Uredbe, okoliščinami strank (kje prebivajo, kje je bila izdana odločba itd.) in dejstvom, ali zahtevek vloži upravičenec ali zavezanec, vplivajo na to, kje in kako vlagatelj vloži zahtevek za **spremembo**. Pristojni [sodni] [upravni] organi se morajo zavedati nekaterih temeljnih vprašanj spreminjanja odločb na podlagi obeh instrumentov, da imajo potrebno podlago za obravnavanje zahtevkov in zahtev za spremembo.

Sprememba je postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je bila izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj odločbe o preživnini.

I. Pregled – sprememba odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

A. Splošno

707. Ker se lahko preživnina, zlasti preživnina otrok, plačuje več let, potrebe otrok in premoženjsko stanje staršev pa se medtem spreminjajo, je možnost, da se odločba o preživnini spremeni, pomembna za zagotovitev, da otroci in družine prejmejo potrebno podporo. Konvencija in Uredba zato vsebujeta določbe, da osrednji organi pomagajo pri pošiljanju in obravnavi zahtevkov za spremembo odločb, oba instrumenta pa vsebujeta

³⁵⁵ [Ime države] [je] [ni] [država] [država članica Evropske unije], v kateri se uporabljata Uredba in Haaški protokol iz leta 2007.

tudi pravila za poznejše priznanje in izvršitev teh spremenjenih odločb, če je to potrebno.³⁵⁶

708. Na podlagi člena 10 Konvencije in člena 56 Uredbe se zahtevki za spremembo obstoječe odločbe lahko vložijo, če ena izmed strank, bodisi upravičenec bodisi zavezanec, zahteva spremembo (v nekaterih državah se imenuje tudi preoblikovanje³⁵⁷) odločbe. Upravičenec lahko zahteva zvišanje preživitine, prenehanje plačevanja preživitine za enega ali več otrok ali spremembo pogojev, kot je pogostnost plačevanja. Podobno lahko spremembo zahteva tudi zavezanec – pogosto za znižanje zneska, ki ga mora plačevati, za prenehanje plačevanja preživitine za enega ali več otrok ali za spremembo pogojev plačevanja. Odločba se lahko spremeni tudi samo zato, da se pri plačilu preživitine upoštevajo trenutni dohodki zavezanca. Osrednji organ v državi prosilki, kjer vlagatelj prebiva, sodeluje pri pošiljanju zahteve za spremembo drugi državi pogodbenici ali državi članici.

709. Vse države pogodbenice ali države članice imajo postopke, ki omogočajo obravnavo zahtevkov iz Konvencije ali Uredbe za spremembo ali preoblikovanje preživitinskih obveznosti, bodisi s spremembo obstoječe odločbe bodisi z izdajo nove odločbe o preživitini.³⁵⁸ Upoštevati pa je treba, da se utemeljenost zahtevka za spremembo v večini primerov presoja na podlagi prava, ki se uporablja v zaproseni državi, oziroma nacionalne zakonodaje zaprosene države.³⁵⁹ Države pogodbenice in države članice imajo lahko tudi zelo različne zakone v zvezi z razlogi, ki jih je treba dokazati, preden se lahko dovoli sprememba odločbe.³⁶⁰

710. Pomembno je opozoriti, da se lahko zahtevki za spremembo, s katerimi se zahteva znižanje ali odpis izostalih plačil, v različnih državah obravnavajo zelo različno. Nekatere države ne dovoljujejo nikakršnega spreminjanja izostalih plačil in celo če je izdana odločba, s katero se izostala plačila spremenijo, ni nujno, da je taka sprememba priznana v drugi državi.³⁶¹

711. Pomemben dejavnik v zvezi z zahtevki za spremembo je tudi razpoložljivost pravne pomoči v okviru zahtevkov za spremembo, ki jih vložijo zavezanci. Zavezanec, ki vložijo zahtevek za spremembo, ni samodejno upravičen do brezplačne pravne pomoči (glej člen 17 Konvencije in člen 47 Uredbe). Če zahtevek za spremembo vložijo upravičenec in se nanaša na preživitino otroka, ki spada na področje uporabe Konvencije, ima upravičenec pravico do brezplačne pravne pomoči.

712. Prav tako je pomembno, da Konvencija in Uredba zagotavljata samo osnovne smernice glede vrste zahtevkov za spremembo, ki se lahko vložijo prek osrednjih organov, in nekatera zelo omejena pravila o tem, kako morajo države pogodbenice ali države članice obravnavati tuje odločbe o spremembi, ko so te izdane.

Država izvora je država, v kateri je bila izdana odločba o preživitini.

713. Pri obravnavi mednarodnih zadev se tako pojavijo okoliščine, za katere Konvencija ali Uredba ne zagotavljata posebnih smernic. V takih primerih morajo posamezne države, v tem primeru [ime države], morebitna vprašanja rešiti na podlagi nacionalne zakonodaje in glavnih načel iz Konvencije ali Uredbe, v skladu s katerimi morajo države sodelovati med seboj z namenom spodbujanja zanesljivih, stroškovno učinkovitih in pravičnih rešitev, ki podpirajo cilj izterjave preživitine otrok in družinske preživitine.

³⁵⁶ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 258.

³⁵⁷ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁵⁸ Čeprav je v tem poglavju obravnavan primer, ko se od države zahteva, da spremeni predhodno odločbo, to velja tudi za primere, ko nacionalna zakonodaja ne dovoljuje izdaje spremenjene odločbe, ampak samo izdajo nove odločbe. Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 264. Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁵⁹ Nekatere države pri teh zahtevkih uporabljajo tujo zakonodajo in ne nacionalne zakonodaje. Če je država pogodbenica Haaškega protokola iz leta 2007 ali če jo Protokol zavezuje, se za spremembo odločb uporablja Protokol. V [ime države] [...]. Glej tudi poglavje 5 o pravu, ki se uporablja.

³⁶⁰ V nekaterih državah sprememba odločbe, ki jo je izdala druga država, ne bo priznana, če otrok ali ena izmed strank še vedno prebiva v državi izvora. To lahko vpliva na učinkovitost zahteve po spremembi v državi, ki ni država izvora.

³⁶¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

B. Kje se lahko vloži neposredna zahteva ali zahtevki za spremembo in ali se lahko vloži zahtevki na podlagi Konvencije ali Uredbe?

714. Kot je bilo navedeno, Uredba vsebuje neposredna pravila o pristojnosti (glej poglavje 4), ki določajo, kdaj je lahko država članica, v kateri se uporablja Uredba, pristojna v preživninski zadevi.

715. Konvencija ne vsebuje „neposrednih pravil“ o pristojnosti, ki bi določala, kdaj lahko država pogodbenica spremeni odločbo o preživnini v drugi državi pogodbenici. To je v državah pogodbenicah Konvencije zunaj Evrope vedno določeno z nacionalno zakonodajo. Edini primer, ko je v Konvenciji izrecno obravnavana možnost za spremembo odločbe, ki se preveri ob priznanju in izvršitvi odločbe v drugi državi pogodbenici, se nanaša na zahtevke za spremembo, ki jih zavezanec vloži v državi, ki ni država izvora, pri čemer upravičenec prebiva v državi izvora (člen 18 Konvencije).³⁶²

Namig: v celotnem priročniku se razlikuje med **neposrednimi zahtevami** in **zahtevki**. Zahtevki je ukrep na podlagi Konvencije ali Uredbe, ki se vloži prek osrednjega organa, na primer zahtevki za priznanje in izvršitev. Neposredna zahteva je ukrep, ki se predloži neposredno pri pristojnem organu, kot je na primer neposredna zahteva na podlagi Konvencije za izdajo odločbe samo za preživnino zakonca, če nobena od držav pogodbenic ni razširila uporabe Konvencije na te zahteve. Glej oddelek VI spodaj za več informacij o neposrednih zahtevah.

716. Tudi v Uredbi je izrecno obravnavana možnost za spremembo odločbe v okviru zahtevkov za spremembo, ki jih zavezanec vloži v državi, ki ni država izvora, pri čemer upravičenec še vedno prebiva v državi izvora (člen 8 Uredbe). Glej spodaj (del II, „Pristojnost“) za več informacij o členu 8 Uredbe in o tem, kako se ta določba ujema z drugimi pravili o pristojnosti iz Uredbe.

717. S tem ko Konvencija in Uredba omogočata vložitev **zahtevkov za spremembo** na podlagi Konvencije in Uredbe ter določata pravila o tem, kdaj se lahko odločbe (vključno s spremenjenimi odločbami) priznajo in izvršijo, zagotavljata ustrezna okvira za potrebe strank v primerih, ko je treba prvotno odločbo spremeniti. Konvencija in Uredba upravičencem ali zavezancem omogočata stroškovno učinkovit in poenostavljen postopek za vložitev zahtevkov za spremembo, če druga stranka prebiva v drugi državi pogodbenici ali državi članici, s čimer se v večini primerov odpravi potreba po tem, da stranka, ki zahteva spremembo, odpotuje v drugo državo, da bi tam vložila zahtevek.³⁶³

718. V večini primerov ima vlagatelj, ki je bodisi upravičenec bodisi zavezanec, na voljo različne možnosti glede države, v kateri lahko zahteva spremembo, in glede tega, ali je treba zahtevek vložiti na podlagi Konvencije ali Uredbe ali ne. Vlagatelj lahko:

- vloži zahtevek na podlagi člena 10 Konvencije ali člena 56 Uredbe in zahteva, da se zahtevek pošlje v obravnavo v državo, kjer prebiva nasprotna stranka; ali
- odpotuje v državo, kjer je bila izdana odločba ali kjer prebiva druga stranka, in pri pristojnem organu v tej državi vloži neposredno zahtevo; ali
- vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v svoji državi, zlasti če še vedno prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana.

719. Katere od teh možnosti bo vlagatelj izbral v posamezni zadevi, je odvisno od tega:

- kje vlagatelj prebiva in ali je to v državi izvora (država, v kateri je bila odločba izdana);
- kje je prebiva zavezanec;

³⁶² Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 415.

³⁶³ Upoštevajte, da je v nekaterih primerih še vedno treba odpotovati, če zadeve ni mogoče vložiti prek osrednjega organa. Vendar je lahko za izognitev potovanja med nekaterimi državami na voljo videokonferenčna oprema in če je primerno, lahko pristojni organi proučijo to možnost.

- ali pravo, ki se uporablja v državi, kjer bo vložen zahtevek ali neposredna zahteva, dopušča tako spremembo (npr. glej zgornje pripombe v zvezi s spreminjanjem izostalih plačil);
- ali bodo težave s priznanjem spremenjene odločbe v državi, kjer naj bi se izvršila;
- koliko časa bo potrebnega za izpolnitev zahtevka. To je lahko zlasti pomembno, če upravičenec zahteva zvišanje preživnine, da bi kril naraščajoče stroške vzgoje otroka;
- ali je v eni od držav na voljo hiter postopek za spremembo – na primer postopki ponovne ocene, ki so na voljo v Avstraliji –, ki omogoča pogoste spremembe, če jih zahtevajo stranke.

720. Upoštevati je treba, da ima zavezanec bolj omejene možnosti za spremembo kot upravičenec, in sicer zaradi člena 18 Konvencije in člena 8 Uredbe.

721. Ne nazadnje, opozoriti je treba, da se lahko Konvencija uporabi samo v omejenih okoliščinah, zato bi bilo lahko zaradi sprememb ali izdaje novih odločb v zvezi z isto družino ali vlagateljem in nasprotno stranko sprejetih več različnih odločb. Če je mogoče, se je treba izogibati ravnanju, ki bi pripeljalo do več različnih odločb, saj negotovost, ki jo povzročajo odločbe, in sredstva, potrebna za rešitev vprašanj, ovirajo učinkovito izvrševanje teh odločb.

Del II – Obravnava prejetih zahtevkov za spremembo

722. V tem oddelku so obravnavani postopki, ki zaprošena država, to je [ime države], uporabi, kadar prejme zahtevek za spremembo.

723. Pristojni [sodni] [upravni] organi, ki niso seznanjeni z zahtevki za spremembo, si na splošno lahko preberejo del I tega poglavja za boljše razumevanje temeljne podlage za zahtevke za spremembo in njihovih glavnih vzorcev pojavov.

I. Postopki – pristojni [sodni] [upravni] organ

1. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije ali Uredbe niso izpolnjene

724. Na podlagi Konvencije in na podlagi Uredbe lahko osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka samo, če je „očitno“, da zahteve iz Konvencije (člen 12(8)) ali Uredbe (člen 58(8)) niso izpolnjene. Ta izjema je zelo omejena in se lahko na primer uporablja, če zahtevek ne vključuje preživnine.³⁶⁴

725. Pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] lahko izvede podobno začetno preverjanje in osrednji organ [ime države] po potrebi obvesti o vseh ugotovitvah.

2. Ali so listine in informacije popolne

Konvencija iz leta 2007

726. Na podlagi Konvencije se zahtevata samo obrazec za prenos in zahtevek (lahko se uporabi priporočeni zahtevek za spremembo odločbe), vendar so v večini primerov potrebne tudi druge listine, da se določi podlaga za spremembo. V večini primerov sveženj gradiva vsebuje naslednje listine:

- priporočeni obrazec zahtevek za spremembo odločbe;
- kopijo odločbe o preživnini – overjeno samo, če to zahteva zaprošena država (glej profil države)³⁶⁵;
- obrazec o finančnih razmerah za zavezanca;
- informacije, potrebne za ugotovitev, kje je nasprotna stranka v zaprošeni državi;
- obrazec o finančnih razmerah za upravičenca;

³⁶⁴ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 344.

³⁶⁵ [Ime države] zahteva, da [...].

- dodatno dokumentacijo, potrebno za podporo zahtevku za spremembo;
- dodatno dokumentacijo, ki jo zahteva zaprošena država (glej profil države)³⁶⁶.

Uredba iz leta 2009

a) Priloga VII

727. V skladu z Uredbo je treba pri zahtevkih za spremembo odločbe uporabiti Prilogo VII, ki je priložena besedilu Uredbe. V skladu z Uredbo mora zahtevek vsebovati vsaj naslednje informacije (člen 57(2)):

- (a) izjavo o vrsti zahtevka ali zahtevkov;
- (b) ime in kontaktne podatke, med drugim tudi naslov in datum rojstva vlagatelja³⁶⁷;
- (c) ime in naslov, če je znan, ter datum rojstva tožene stranke;
- (d) ime in datum rojstva vseh oseb, za katere se terja preživnina;
- (e) razloge za vložitev zahtevka;
- (f) v zahtevku upravičenca podatke o tem, kam se plačilo preživnine pošlje ali elektronsko nakaže;
- (g) ime in kontaktne podatke osebe ali enote osrednjega organa države članice prosilke, ki je pristojna za obravnavo zahtevka.

b) Dodatne listine (člen 57)

728. V skladu s členom 57(4) in (5) Uredbe je treba zahtevku priložiti dodatne listine, če so znane in se izkažejo za koristne. Te vključujejo:

- finančne razmere upravičenca (člen 57(4)(a));
- finančne razmere zavezanca, vključno z imenom in naslovom njegovega delodajalca ter vrsto njegovega premoženja in kraj, kjer se to nahaja (člen 57(4)(b));
- druge podatke, ki bi lahko bili koristni pri ugotavljanju, kje je tožena stranka (člen 57(4)(c))
- vse potrebne podatke ali dokazila, med drugim po potrebi tudi dokazila o pravici vlagatelja do pravne pomoči (člen 57(5)).

3. Nepopolne listine?

729. Če se zahteva katera koli od navedenih listin na podlagi Konvencije ali Uredbe in ni vključena v sveženj zahtevka, se zahtevek ne sme zavrni. Namesto tega je treba potrebne listine zahtevati od države prosilke prek osrednjega organa v [ime države]. Pristojni [sodni] [upravni] organi, ki jim manjka dokumentacija, morajo čim prej obvestiti osrednji organ [ime države], da lahko ta manjkajoče listine nemudoma zahteva od države prosilke.

4. Ali so potrebni predhodni preudarki

730. Osrednji organ v [ime države] mora izvesti začetno preverjanje prejetih listin in ugotoviti, ali bi lahko obstajale ovire za obravnavo zadeve v zaprošeni državi in ali obstajajo pomisleki glede ovir za priznanje ali izvršitev spremenjene odločbe. Pristojni [sodni] [upravni] organ v [ime države] bo moral izvesti podobno preverjanje. Ta presoja je zlasti pomembna pri zahtevkih, ki jih vložijo zavezanci. Kot je obravnavano v delu I (oddelek I.B.) tega poglavja, so okoliščine, v katerih lahko zavezanec na podlagi Konvencije ali Uredbe v drugi državi vloži zahtevek za spremembo odločbe, v nekaterih primerih omejene.

731. V nekaterih državah nacionalna zakonodaja ne dovoljuje znižanja in odpisa izostalih plačil preživnine otrok. Če se z zahtevkom zahteva samo odpis izostalih plačil preživnine

³⁶⁶ Prav tam.

³⁶⁷ V primeru nasilja v družini se lahko namesto osebnega naslova vlagatelja predloži kak drug naslov, če se v nacionalni zakonodaji zaprošene države članice od vlagatelja ne zahteva, da za namene potrebnih postopkov predloži osebni naslov (člen 57(3)). Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

otrok, vaša nacionalna zakonodaja³⁶⁸ pa odpisa izostalih plačil ne dovoljuje, opozorite osrednji organ v [ime države], ki bo o tem ustrezno obvestil državo prosilko.³⁶⁹

5. Ustrezni začasni ukrepi ali ukrepi zavarovanja

732. Včasih je primerno, da pristojni [sodni] [upravni] organ sprejme začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ko o zahtevku še ni odločeno. Ti ukrepi se lahko sprejmejo ob različnem času med — ali celo pred — postopkom za zahtevek. Glej oddelek VIII dela II poglavja 3 za več informacij o začasnih ukrepih in ukrepih zavarovanja.

6. Obravnava zahtevka za spremembo

733. Ko se predhodno ugotovi, da se zahtevek lahko obravnava na podlagi Konvencije ali Uredbe, lahko pristojni [sodni] [upravni] organ preide na meritorno obravnavo zadeve. V skladu z nacionalno zakonodajo [ime države] [...].

a) Pristojnost

i) Pristojnost v državah pogodbenicah Konvencije iz leta 2007 zunaj Evropske unije

734. Pristojni [sodni] [upravni] organi v državah pogodbenicah Konvencije zunaj Evropske unije (tj. v državah, v katerih se ne uporablja Uredba) morajo ugotoviti, ali so v zadevi pristojni v skladu z nacionalno zakonodajo.³⁷⁰

735. Vendar je treba opozoriti, da Konvencija vsebuje posebno določbo o „negativni pristojnosti“, in sicer člen 18 z naslovom „Omejitev postopkov“, ki se nanaša na možnost zavezanca, da spremeni obstoječo odločbo. Dokler ima upravičenec običajno prebivališče v državi pogodbenici Konvencije, kjer je bila izdana odločba, zavezanec ne more začeti postopka za spremembo odločbe v drugi državi pogodbenici Konvencije, pri čemer velja več izjem (za več informacij o členu 18 Konvencije, ki je dejansko podoben členu 8 Uredbe, glej oddelek G poglavja 4 v zvezi s pravili o pristojnosti iz Uredbe).³⁷¹

ii) Pristojnost na podlagi Uredbe iz leta 2009

736. Pristojni [sodni] [upravni] organi v državah članicah Evropske unije, v katerih se uporablja Uredba, uporabljajo pravila o pristojnosti iz Uredbe za prejete zahtevke in neposredne zahteve za spremembo, ne glede na to, ali sta zahtevek ali zahteva vložena na podlagi Konvencije ali na podlagi Uredbe. To velja, ker so pravila o pristojnosti iz Uredbe univerzalna in imajo učinek *erga omnes* (glej poglavje 4 za več informacij o neposrednih pravilih o pristojnosti iz Uredbe).

737. Tako kot Konvencija tudi Uredba vsebuje posebno pravilo o „negativni pristojnosti“, ki se nanaša na možnost zavezanca, da začne postopek za spremembo obstoječe odločbe (člen 8 Uredbe, „Omejitev pristojnosti“). Na podlagi Uredbe zavezanec ne more začeti postopka za spremembo odločbe v drugi državi članici, dokler ima upravičenec običajno prebivališče v državi pogodbenici Konvencije ali državi članici Evropske unije, v kateri je bila izdana odločba, pri čemer velja več izjem (za povzetek člena 8 Uredbe glej oddelek G poglavja 4).

³⁶⁸ V nekaterih državah bo to vključevalo Haaški protokol iz leta 2007 (glej poglavje 5 za več informacij o Haaškem protokolu iz leta 2007).

³⁶⁹ Glej zgoraj, opomba 361.

³⁷⁰ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁷¹ Če naj bi se odločba, ki se spreminja, priznala in/ali izvršila na območju druge sodne pristojnosti, lahko pristojni organi upoštevajo podlago za pristojnost, sprejeto za namene priznanja in izvršitve odločbe o preživnini na območju tuje sodne pristojnosti, zlasti razloge iz člena 20 Konvencije. Na primer, sodišča v Združenih državah Amerike v večini primerov ne bodo priznala in izvršila tujih odločb o preživnini otrok, ki so bile izdane glede na kraj običajnega prebivališča upravičenca (v skladu s členom 20(2) Konvencije lahko država pogodbenica Konvencije izrazi pridržek glede te in več drugih podlag za pristojnost za namene priznanja in izvršitve tujih odločb). Vendar mora država pogodbenica v takem primeru, če ima zavezanec običajno prebivališče v tej državi, sprejeti vse ustrezne ukrepe za izdajo odločbe v korist upravičenca (glej člen 20(4)).

738. Člen 8 Uredbe se z drugimi določbami o pristojnosti iz Uredbe ujema na poseben način. Pristojni organi, ki uporabljajo Uredbo, morajo najprej proučiti, ali so lahko pristojni na podlagi člena 4 Uredbe, v katerem so opisana merila za veljavne sporazume o pristojnosti na podlagi Uredbe. Sporazum o pristojnosti, ki izpolnjuje zahteve iz člena 4 Uredbe, je ena izmed navedenih izjem od omejitev pristojnosti v postopku, ki ga začne zavezanec (člen 8(2)(a)).

739. Če pristojni organi ne morejo prevzeti pristojnosti na podlagi veljavnega sporazuma o pristojnosti, morajo proučiti, ali so pristojni na drugi podlagi, najprej na podlagi člena 3 Uredbe (Splošna sodna pristojnost) in nato na podlagi člena 5 (Pristojnost sodišča, pred katerim se stranka spusti v postopek).

740. Ko pristojni organi ugotovijo, da so v zadevi za spremembo odločbe lahko pristojni na podlagi glavnih „pozitivnih“ pravil o pristojnosti iz Uredbe, morajo presoditi, ali je pristojnost omejena v skladu s členom 8. Upoštevajte, da je ta omejitev pristojnosti pomembna samo, če zahtevek ali zahtevo za spremembo vloži zavezanec, pri čemer upravičenec še naprej prebiva v državi pogodbenici Haaške konvencije ali državi članici, v kateri je bila izdana prvotna odločba, in da v zvezi z njo veljajo štiri izjeme iz člena 8(2)(a) do (d).

741. Glej poglavje 4 tega priročnika za podrobnejše informacije v zvezi z vsemi določbami o pristojnosti iz Uredbe (glej oddelek G poglavja 4 za več informacij o členu 8).³⁷²

b) Pravo, ki se uporablja

i) Pravo, ki se uporablja v državah, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007

742. Pristojni [sodni] [upravni] organi v državah pogodbenicah Konvencije, ki niso podpisnice Haaškega protokola iz leta 2007, in v državah članicah Evropske unije, ki ju ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (Združeno kraljestvo in Danska), za določitev, katero pravo se uporablja za zahtevek ali zahtevo za spremembo, uporabijo svoja nacionalna pravila.

ii) Pravo, ki se uporablja v državah, ki jih zavezuje Haaški protokol

743. Protokol zavezuje vse države članice Evropske unije, razen Združenega kraljestva in Danske. Pogodbenice Haaškega protokola iz leta 2007 so lahko tudi države pogodbenice Konvencije zunaj Evrope. Pristojni [sodni] [upravni] organi v državah, ki jih zavezuje Protokol, za zahtevke in zahteve za spremembo uporabijo pravila o pravu, ki se uporablja, navedena v Protokolu.³⁷³ (Za več informacij o Haaškem protokolu iz leta 2007 glej poglavje 5.)

7. Po izdaji odločbe

744. Če je odločba spremenjena, jo mora pristojni [sodni] [upravni] organ posredovati osrednjemu organu v [ime države], saj bo ta izvod spremenjene odločbe poslal osrednjemu organu v državi prosilki.

745. V nekaterih primerih je treba spremenjeno odločbo priznati v državi prosilki, preden jo je mogoče v navedeni državi razglasiti za izvršljivo ali izvršiti. V teh primerih mora zaprosena država kot država izvora spremenjene odločbe morda pomagati pri zagotavljanju potrebnih listin, da bi podprla postopek priznanja (glej poglavji 7 in 8 za

³⁷² Prav tam.

³⁷³ Vendar je treba opozoriti, da se lahko mnenja o uporabi pravil iz Haaškega protokola iz leta 2007 nekoliko razlikujejo v zvezi s tem, ali se zahtevek za spremembo na podlagi nacionalne zakonodaje šteje za novo odločbo ali za prilagoditev obstoječe odločbe. Če se sprememba na podlagi nacionalne zakonodaje šteje za novo odločbo, je jasno, da se uporabljajo pravila iz Protokola o pravu, ki se uporablja. Če pa se sprememba šteje samo za prilagoditev predhodne odločbe, je mogoče sklepati, da se še naprej uporablja pravo, ki se je uporabljalo za prvotno odločbo.

informacije o zahtevah glede dokumentacije za postopke priznanja ali priznanja in razglasitve izvršljivosti/izvršitve na podlagi Konvencije in Uredbe).

II. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za spremembo

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejmite listine od osrednjega organa [ime države]	
2	Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene?	II.I.(1)
3	Ali so listine popolne?	II.I.(2)
4	Ugotovite, ali v nacionalni zakonodaji katere izmed držav obstajajo ovire v zvezi z zahtevkom za spremembo (npr. zlasti v zvezi z zahtevki zavezanca).	II.I.(4)
5	Sprejmite vse ustrezne začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja.	II.I.(5)
6	Obravnavajte zahtevek.	II.I.(6)
7	Obvestite osrednji organ [ime države] o rešitvi zahtevka.	II.I.(7)

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti za vse zahtevke ali zahteve za spremembo

- Pošiljanje izvirnikov listin se ne zahteva.
- Ker so nekatere spremembe predmet neposrednih zahtev, vloženih pri pristojnem [sodnem] [upravnem] organu, je treba zagotoviti, da so vsi osrednji organi, ki imajo odprto zadevo, obveščeni o spremembi, ki jo je izvedel pristojni organ. Tako se zagotovi posodobitev zadev v obeh državah pogodbenicah.
- Nacionalna zakonodaja nekaterih držav vsebuje pomembne omejitve v zvezi z odpisom izostalih plačil.³⁷⁴
- Če je izvršitev odločbe o preživnini v teku ali če se spremenijo okoliščine strank, se ne zahteva vedno sprememba. Na podlagi nacionalne zakonodaje so lahko na voljo pravna sredstva, na primer začasna prekinitev izvršitve, ali druge možnosti namesto spremembe, vključno z administrativnim ponovnim izračunom ali revizijo odločbe.³⁷⁵

B. Zadevni obrazci

Konvencija iz leta 2007:

Obrazec za prenos
 Zahteva za spremembo odločbe
 Obrazec za zaupne informacije
 Obrazec o finančnih razmerah
 Povzetek odločbe

Uredba iz leta 2009:

Priloga VII

³⁷⁴ Glej zgoraj, opomba 361.

³⁷⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

C. Zadevni členi

Konvencija iz leta 2007

Člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c)
 Člen 11
 Člen 12
 Člen 15
 Člen 17
 Člen 18
 Člen 20
 Člen 22

Uredba iz leta 2009

Člen 56(1)(e) in (f) ter 56(2)(b) in (c)
 Člen 57
 Člen 58
 Člen 46
 Člen 47
 Členi 3 do 7 (Pristojnost)
 Člen 8
 Člen 15 (Pravo, ki se uporablja)

D. Zadevna poglavja priročnika

Glej poglavje 3 – Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009
 Glej poglavje 4 – Uredba iz leta 2009: neposredna pravila o pristojnosti
 Glej poglavje 5 – Pravo, ki se uporablja na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009
 Glej poglavje 6 – Iskanje in preverjanje tujega prava
 Glej poglavje 12 – Izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

IV. Pogosto zastavljena vprašanja

Zavezanec mora plačevati preživnino na podlagi odločbe iz druge države. Eden od otrok zdaj živi pri zavezancu. Ali lahko zavezanec spremeni odločbo?

746. V večini primerov – da. Zavezanec mora izpolniti zahtevek na podlagi člena 10(2)(b) ali (c) Konvencije oziroma člena 56(2)(b) in (c) Uredbe (glede na to, kateri instrument se uporablja) ter ga predložiti osrednjemu organu. Osrednji organ v državi, kjer prebiva zavezanec, ga pošlje državi, v kateri je bila izdana odločba, če ima upravičenec običajno prebivališče še vedno v tej državi, ali državi, v kateri zdaj prebiva upravičenec. V nekaterih okoliščinah lahko zavezanec vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi, kjer prebiva. Ali je odločbo mogoče spremeniti, je določeno s pravom, ki se uporablja v zaproseni državi.³⁷⁶

Katere korake mora upravičenec ali zavezanec izvesti po spremembi odločbe o preživnini, da se spremenjena odločba izvrši?

747. Naslednji koraki so odvisni predvsem od nacionalne zakonodaje, odvisno od tega, kje stranki prebivata in ali je spremenjena odločba izdala država, v kateri bo izvršena. Če jo je, nadaljnji koraki niso potrebni, saj bo država izvršila lastno odločbo.

748. Če je bila spremenjena odločba izdana v drugi državi pogodbenici Konvencije ali državi članici, v kateri se uporablja Uredba, ki ni država, v kateri naj bi se izvršila, jo je morda treba pred izvršitvijo priznati ali razglasiti za izvršljivo. Priznanje ali razglasitev

³⁷⁶ Glej zgoraj, opomba 358.

izvršljivosti se lahko zahteva bodisi v državi, kjer zavezanec prebiva, bodisi v državi, kjer ima premoženje.

749. V nekaterih državah se priznanje ali razglasitev izvršljivosti spremenjene odločbe ne zahteva, saj se spremenjena odločba šteje za razširitev prvotne odločbe, če je bila prvotna odločba priznana v zadevni državi. V drugih državah je treba na podlagi določb o priznanju in izvršitvi iz Konvencije ali Uredbe vložiti zahtevek za priznanje spremenjene odločbe.

Kdaj se lahko odločba o preživnini spremeni? Kaj mora vlagatelj dokazati?

750. Ali je odločbo mogoče spremeniti ali preoblikovati, določa pravo, ki se uporablja v državi, kjer se obravnava zahtevek (zaprošena država). V večini držav mora vlagatelj dokazati, da so se okoliščine upravičenca, zavezanca ali otrok po izdaji odločbe spremenile.³⁷⁷

Ali se lahko neporavnana izostala plačila preživnine znižajo ali odpisejo z zahtevkom na podlagi Konvencije ali Uredbe?

751. To je urejeno z materialnim pravom, ki se uporablja na nacionalni ravni in je določen s pravili o pravu, ki se uporablja. Pristojni organi lahko v profilu zaprosene države na podlagi Konvencije preverijo, ali ta država z nacionalno zakonodajo dovoljuje odpis ali znižanje izostalih plačil. Ali bo zahtevku ugodeno, je odvisno od tega, ali pravo, ki se uporablja v zaproseni državi, dovoljuje odpis ali znižanje izostalih plačil. Nacionalna zakonodaja nekaterih držav ne dovoljuje odpisa izostalih plačil preživnine otrok.³⁷⁸

Znesek preživnine, določen v odločbi o preživnini upravičenca, ne zadošča več za potrebe otrok. Zavezanec zdaj prebiva v tuji državi. Kako lahko upravičenec doseže zvišanje preživnine?

752. Če je bila odločba izdana v državi, kjer upravičenec še vedno prebiva, se lahko od pristojnega organa, ki je izdal prvotno odločbo, preprosto zahteva, naj odločbo spremeni tako, da zviša znesek preživnine. Če ta organ zaradi določenega razloga spremenjene odločbe ne more izdati, mora upravičenec vložiti zahtevek na podlagi Konvencije ali Uredbe, pri čemer se zahtevek za spremembo pošlje državi, v kateri zdaj prebiva zavezanec.

753. Če zavezanec ne prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana, sodni ali upravni organ v tej državi odločbe morda ne bo mogel spremeniti.³⁷⁹ V tem primeru bo moral upravičenec vložiti zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije ali Uredbe in zaprositi, naj se zahtevek pošlje državi, v kateri prebiva zavezanec.

Kateri so razlogi za spremembo odločbe? Ali je mogoče spremeniti preživnino ali odpisati izostala plačila brez soglasja upravičenca?

754. Ali je sprememba dovoljena, je odvisno od prava, ki se uporablja v državi, kjer se obravnava zahtevek. V večini držav je odločbo o preživnini otrok mogoče spremeniti samo, če se spremenijo okoliščine zavezanca, upravičenca ali otroka.³⁸⁰ Odpis izostalih plačil preživnine otrok je dovoljen oziroma ni dovoljen na podlagi prava, ki se uporablja v zaproseni državi. Številne države dovoljujejo odpis izostalih plačil preživnine otrok samo v izjemnih okoliščinah in ne priznajo ali izvršijo odločbe o spremembi izostalih plačil.³⁸¹

³⁷⁷ Glej zgoraj, odstavek 733.

³⁷⁸ Glej zgoraj, opomba 361.

³⁷⁹ Glej zgoraj, opomba 358.

³⁸⁰ Glej zgoraj, odstavek 733.

³⁸¹ Glej zgoraj, opomba 361.

Ali se lahko od vlagatelja zahteva, da zahtevek za spremembo vloži osebno v zaproseni državi?

755. Niti člen 29 Konvencije niti člen 41 Uredbe ne določata, ali se lahko pri vložitvi zahtevka za spremembo zahteva fizična prisotnost vlagatelja. Osrednja organa zaprosene države in države prosilke morata na podlagi sodelovanja zagotoviti, da vlagatelj zahtevku priloži dokazila, in pomagati zagotoviti, da lahko vlagatelj vloge ali dokazila predloži z drugačnimi sredstvi, na primer po telefonu ali videokonferenci, če so na voljo.

V. Neposredne zahteve za spremembo odločb

756. Neposredne zahteve pri pristojnem organu v [ime države], [kot članici Evropske unije, ki jo zavezuje/ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007], za spremembo odločbe, ki spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe, urejajo [določbe o pristojnosti (glej poglavje 4 tega priročnika) in pravu, ki se uporablja, iz Uredbe (glej poglavje 5 tega priročnika), obravnavano zgoraj,] ter nacionalna zakonodaja.

757. Opozoriti je treba, da se določbe Konvencije, obravnavane v poglavju 7, ki se nanašajo na neposredne zahtevke za priznanje in izvršitev, ne uporabljajo za neposredne zahteve za izdajo ali spremembo. To dejansko pomeni, da so upravičencem ali zavezancem, ki vložijo neposredne zahteve na podlagi Konvencije, na voljo postopki, obrazci in pomoč, ki so določeni z nacionalno zakonodajo ali postopki [ime države]. Pomembno je, da se za te neposredne zahteve – tudi če odločba o preživnini spada na področje uporabe Konvencije ali Uredbe (na primer, če se nanaša na spremembo preživnine zakonca) – ne uporabljajo določbe v zvezi z najširšim obsegom pravne pomoči. V nekaterih primerih mora upravičenec ali zavezanec v zaproseni državi, tj. [ime države], na lastne stroške pooblastiti odvetnika, da vloži neposredno zahtevo. (Glej oddelek VII dela II poglavja 2 za več informacij o učinkovitem dostopu do postopkov in pravne pomoči na podlagi obeh instrumentov.) V [ime države] [...].

Poglavje 12 - Izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

I. Pregled

758. To poglavje se razlikuje od drugih poglavij v priročniku, saj v njem niso obravnavane neposredne zahteve ali prejeti zahtevki, vloženi prek nacionalnega osrednjega organa, ki jih pristojni [sodni] [upravni] organi prejmejo na podlagi Konvencije ali Uredbe. Namesto tega to poglavje obsega korake, ki jih zaprosena država (v tem primeru [ime države]) izvede na podlagi notranjega prava, potem ko prejme in obravnava zahtevo iz druge države – za priznanje obstoječe odločbe, spremembo odločbe ali izdajo nove odločbe – in vlagatelj zahteva izvršitev odločbe.

759. Organi v [ime države], ki so na podlagi Konvencije in Uredbe pristojni za zadeve v zvezi z izvrševanjem, so [...].

A. Uvod v izvršitev odločbe na podlagi Konvencije ali Uredbe

760. Odločba o preživnini se izvrši, ko obstaja veljavna, izvršljiva odločba. Odločba mora biti izdana, priznana ali razglašena za izvršljivo v zaproseni državi. Navadno se izvrši v državi, kjer zavezanec prebiva, ali v državi, kjer ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek. Odločba se lahko včasih začne izvrševati v več kot eni državi, odvisno od tega, kje ima zavezanec premoženje in stalno prebivališče ter prejema dohodek.

761. Vse države ne uporabljajo enakih ukrepov za izvršitev **odločbe o preživnini** in koraki, ki se zahtevajo v vsaki zadevi, so odvisni od pripravljenosti in zmožnosti zavezanca za plačevanje. V nekaterih državah se vedno poskuša spodbujati prostovoljno plačevanje na podlagi odločbe o preživnini, bodisi pred začetkom izvrševanja bodisi v okviru tekočega postopka izvrševanja.³⁸² Cilj vseh ukrepov, sprejetih v zaproseni državi, bi moral biti vedno takojšnja in učinkovita vzpostavitev tekočih, rednih plačil preživnine in skladnost z odločbo.

Odločba o preživnini določa obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, ter lahko vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti ter določitve stroškov ali izdatkov.

762. Ker se lahko zadeva vleče več let, preden agencija za izterjavo izterja preživnino, se lahko v tem času v zadevi vložijo različna pravna sredstva za izvršitev, med izvršitvijo pa se pojavljajo različna vprašanja.

763. Izvrševanje odločb o preživnini je na podlagi Konvencije in Uredbe skoraj izključno stvar nacionalne zakonodaje države, v kateri bo izvršitev potekala, kljub nekaterim splošnim določbam v zvezi z izvrševanjem, ki jih vsebujeta oba instrumenta (glej pa tudi poglavje 8 tega priročnika za informacije o podrobnejših določbah v zvezi z izvrševanjem odločb z uporabo postopkov iz Uredbe).

764. Pristojni organi, odgovorni za izvrševanje odločb na podlagi Konvencije ali Uredbe, morajo najprej ugotoviti, na področje uporabe katerega instrumenta spada odločba, da lahko odločbo ustrezno izvršijo na podlagi enega izmed instrumentov (glej del I poglavja 3 za razpravo o področju uporabe in vprašanjih uporabe Konvencije in Uredbe).

765. Konvencija vsebuje nekatere ključne splošne določbe v zvezi z izvršitvijo. Izvršitev je treba opraviti „brez odlašanja“ (člen 32(2)), ne da bi se od vlagatelja zahtevalo nadaljnje ukrepanje (člen 32(3)). Na podlagi Konvencije se tudi zahteva, da država pogodbenica uporablja „učinkovite ukrepe“ za izvrševanje odločb. V členu 34 je neveden predlagan seznam izvršilnih ukrepov, vendar se lahko vsaka država izvršiteljica odloči, ali

³⁸² V [ime države] [...].

bo v nacionalno zakonodajo vključila in uporabila katerega koli ali vse navedene mehanizme izvrševanja.³⁸³ Na podlagi nacionalne zakonodaje države pogodbenice niso na voljo vsi navedeni izvršilni ukrepi.³⁸⁴

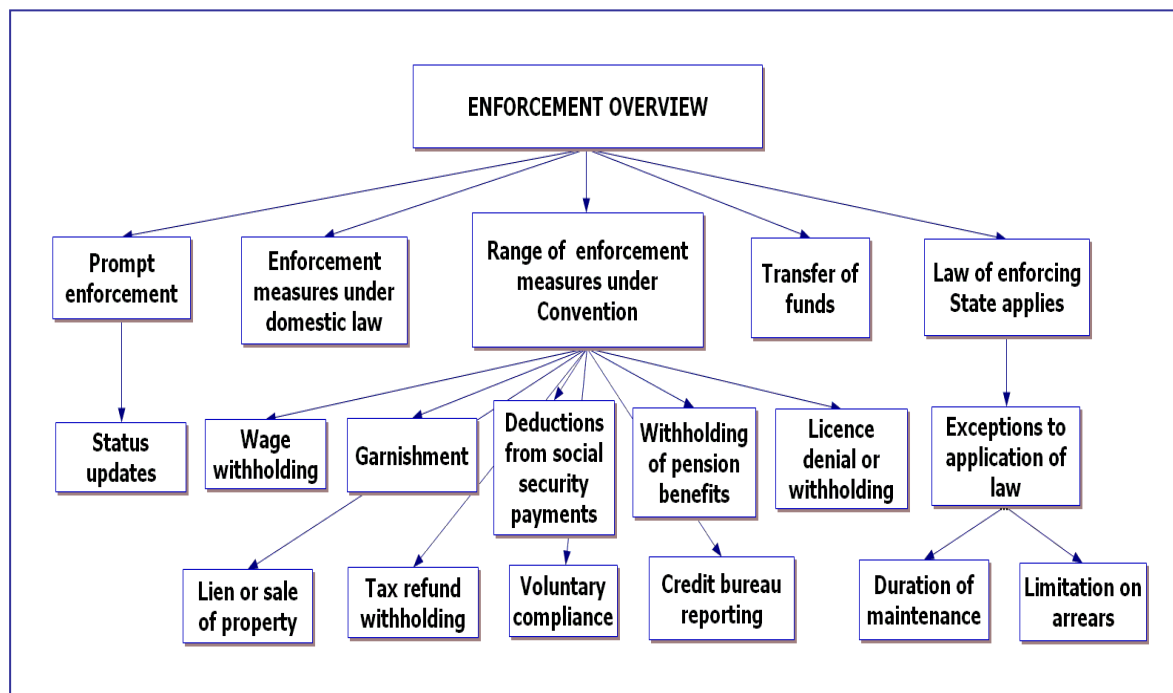
766. Uredba nima splošnih določb o izvrševanju, ki bi bile podobne določbam Konvencije, opisanim v prejšnjem odstavku, temveč določa samo, da mora izvršitev urejati pravo države članice izvršitve in da je treba odločbe na podlagi Uredbe izvršiti pod enakimi pogoji kot nacionalne odločbe (člen 41(1)). Poglavje IV Uredbe vsebuje nekatere postopke, roke in zahteve glede listin, ki so nujni za izvršitev odločb na podlagi Uredbe (opisani v poglavju 8). Natančneje, člen 20 v oddelku 1 in člen 28 v oddelku 2 določata zahteve glede listin za izvršitev odločb na podlagi poglavja IV. Opozoriti je treba, da se na podlagi oddelka 1 poglavja IV Uredbe ne zahteva izvršilni postopek in da mora vlagatelj listine iz člena 20 samo predložiti pristojnemu izvršilnemu organu v zaproseni državi, da ta neposredno izvrši odločbo.

767. Na podlagi člena 6(2)(f) Konvencije in člena 51(2)(f) Uredbe se od držav tudi zahteva, da olajšajo hitro nakazilo plačil upravičencem. Na podlagi člena 35 Konvencije morajo države pogodbenice podpirati gospodarne in učinkovite metode prenosa sredstev ter zmanjšati ovire za čezmejni prenos sredstev za preživnino.³⁸⁵

II. Izvršitev na podlagi Konvencije iz leta 2007

A. Splošni izvršilni postopki

768. Konvencija vsebuje samo splošne določbe v zvezi izvrševanjem odločb. Razlog za to je, da so dejanski izvršilni postopki in sredstva za izvrševanje določeni z notranjim pravom države, ki je pristojna za izvrševanje. Določbe Konvencije so za zahtevke za izvršitev, prejete prek osrednjega organa, ali neposredne zahteve pri pristojnem organu dejansko enake.

Slika 13: Pregled določb Konvencije, povezanih z izvrševanjem

³⁸³ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 582.

³⁸⁴ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

³⁸⁵ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 585.

B. Izvršitev brez odlašanja

769. Ker je uspešna izvršitev odločbe o preživnini cilj številnih zahtevkov na podlagi Konvencije, je treba v skladu s členom 32(2) izvršitev opraviti „brez odlašanja“. Kaj pomeni brez odlašanja v posameznem primeru, ni določeno, vendar se jasno pričakuje, da se izvršilni ukrepi izvedejo tako hitro, kot to dovoljujejo pravo in pravila države, v kateri poteka izvršitev.³⁸⁶

770. Zahtevo za izvršitev brez odlašanja je treba upoštevati tudi skupaj z nalogami osrednjih organov iz člena 12 glede medsebojnega obveščanja v zvezi z osebo(-ami) ali enoto(-ami), pristojnimi za zadevo, in potekom zadeve ter glede odgovarjanja na vprašanja. Pristojni izvršilni organi bodo verjetno morali sodelovati s svojim nacionalnim osrednjim organom, da bo lahko izpolnil svoje obveznosti poročanja na podlagi Konvencije o napredku v posamezni zadevi.

C. Izvršilni ukrepi

771. Vse države pogodbenice morajo vzpostaviti učinkovite ukrepe³⁸⁷ za izvrševanje odločb o preživnini na podlagi Konvencije in zagotavljati vsaj enak obseg izvršilnih ukrepov, kot je na voljo za nacionalne zadeve. Vendar se ukrepi, ki so na voljo, razlikujejo od države do države, saj je izvršitev urejena s pravom države, v kateri poteka izvršitev.³⁸⁸

772. V tem oddelku je podrobno opisan obseg možnih izvršilnih ukrepov, opisanih v Konvenciji, navedeno pa je tudi, kdaj so lahko ti izvršilni ukrepi na voljo v [ime države]. Glej oddelek IV spodaj za več informacij v zvezi z izvrševanjem v [ime države].

773. V nekaterih državah izvršilni organ najprej poskuša doseči, da bi zavezanec prostovoljno upošteval sodno odločbo, bodisi z rednim plačevanjem bodisi z ureditvijo samodejnih odtegljajev od plače.³⁸⁹ To se stori še pred začetkom izvajanja izvršilnih ukrepov. V nekaterih državah ima zavezanec tudi pravico, da je obveščen o izvršitvi, prva tako ima lahko pred sprejetjem izvršilnih ukrepov določene pravice, da plača prostovoljno.³⁹⁰

774. Če plačila niso izvedena, je izbira pravnega sredstva za izvršitev odvisna od politik izvršilnega organa in razpoložljivih pooblastil. V nekaterih državah je izvršitev skoraj izključno upravna in se sodni postopki uporabijo le redko, in sicer za zavestno kršitev. V drugih državah mora vse izvršilne ukrepe, vključno z odtegovanjem, odrediti sodišče.³⁹¹

775. V Konvenciji je navedenih več predlaganih ukrepov. Nekatere države imajo na voljo še dodatna pravna sredstva. Ti razpoložljivi mehanizmi izvrševanja med drugim vključujejo:

a) odtegljaj od dohodkov

776. Gre za izvršilni ukrep, s katerim se od zavezančevega delodajalca zahteva, da del plače zavezanca zadrži in ta sredstva pošlje izvršilnemu organu. To se lahko imenuje tudi odtegovanje ali zaseg plače. Odtegljaj se lahko uvede prostovoljno na zahtevo zavezanca ali pa je posledica ukrepa izvršilnega organa.³⁹²

Odtegovanje, rubež in odtegljaj so izrazi, ki so uporabljeni v Konvenciji za opis postopka prestrežanja sredstev, ki bi se drugače lahko izplačala zavezancu, preden so izplačana, in zahtevanja, da se ta sredstva prenesejo bodisi na pristojni organ bodisi na sodni ali upravni organ. Sredstva so lahko nato na voljo za plačilo neporavnane preživnine.

³⁸⁶ Glej obrazložitev poročilo o Konvenciji, odstavek 572.

³⁸⁷ Za obravnavo tega izraza glej obrazložitev poročilo o Konvenciji, odstavek 582.

³⁸⁸ Izvršilni ukrepi, ki so na voljo v posamezni državi pogodbenici, so navedeni v profilu zadevne države.

³⁸⁹ Glej zgoraj, opomba 382.

³⁹⁰ Prav tam.

³⁹¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

³⁹² Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

b) odtegovanje

777. **Odtegovanje** je postopek, s katerim izvršilni organ prestreže sredstva, ki bi se drugače izplačala zavezancu. Z obvestilom ali nalogom za odtegovanje se od osebe ali organizacije, ki bi ta sredstva plačala zavezancu, zahteva, da jih namesto tega plača izvršilnemu organu v korist preživninskega upravičenca. Glede na zakone izvrševanja v državi, pristojni za izvršitev, se lahko odtegujejo naslednje vrste sredstev:

- vračilo davka,
- plačila pavšalnih zneskov,
- plačila najemnine ali plačila za storitve,
- bančni računi,
- provizije.³⁹³

c) odtegljaje od socialnovarstvenih prejemkov

778. V nekaterih državah lahko pristojni organ izvrši odločbo o preživitni tako, da preživnino odtegne od socialnovarstvenih prejemkov ali socialne podpore, do katerih je zavezanec upravičen.³⁹⁴

d) rubež ali prisilno prodajo premoženja

779. Nalog za rubež se vloži zoper lastninsko pravico ali vpis premoženja, ki ga ima v lasti zavezanec. Če se premoženje proda, se lahko izostala plačila preživitne poplačajo iz izkupička od prodaje. V okviru rubeža ima lahko izvršilni organ tudi pravico, da premoženje proda (t. i. prisilna prodaja) in preživnino poravna iz izkupička od prodaje.

780. Rubež se lahko zahteva zoper nepremičnino (npr. zemljišče, hišo ali stavbo) ali osebno premoženje (npr. avtomobile, čolne, prikolice in podobno lastnino).³⁹⁵

e) odtegljaj od vračila davka

781. V nekaterih državah se uporablja postopek, v katerem država davkoplačevalcem povrne preveč plačan ali odtegnjen davek. Merila za vračilo so različna, odvisno od države. Številne države izvršilnim organom dovoljujejo, da prestrežejo povračila, izplačana zavezancu.³⁹⁶

f) odtegljaj ali rubež pokojnine

782. V nekaterih državah se lahko pokojnina, do katere je upravičen zavezanec, zarubi in uporabi za poplačilo neplačane preživitne.³⁹⁷

g) naznanilo kreditnim institucijam

783. Prijava neporavnanih preživitinskih obveznosti bonitetnim agencijam je mehanizem, ki ga izvršilni organi v nekaterih državah uporabljajo za zagotovitev, da je vsak posojilodajalec, na primer finančna institucija, seznanjen z obveznostjo zavezanca, da plačuje preživnino, in morebitnimi izostalimi plačili. To lahko vpliva na možnost zavezanca, da pridobi nadaljnje posojilo ali financiranje.³⁹⁸

³⁹³ Prav tam.

³⁹⁴ Prav tam.

³⁹⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

³⁹⁶ Glej zgoraj, opomba 392.

³⁹⁷ Prav tam.

³⁹⁸ V [ime države] [...].

h) preklíc, začasni ali trajni odvzem dovoljenja

784. V nekaterih državah lahko izvršilni organ, če zavezanec zamuja s plačilom preživnine, zahteva, da se zavezancu omeji ali prekliče dovoljenje. Dovoljenje je lahko vozniško dovoljenje, dovoljenje za vožnjo motornih vozil ali katero koli drugo posebno dovoljenje ali licenca, kot je na primer poklicna licenca, ki je opredeljena z nacionalno zakonodajo. V nekaterih državah se to imenuje tudi zadržanje dovoljenja.³⁹⁹

i) mediacijo, spravo ali postopke, s katerimi se spodbuja prostovoljna izpolnitev obveznosti

785. S številnimi programi za izvršitev preživnine se je izkazalo, da so prizadevanja, da bi zavezanec prostovoljno izpolnil svoje obveznosti, izjemno učinkovit način za doseg poravnave izostalih plačil in zmanjšanje verjetnosti za prihodnje neizpolnjevanje obveznosti. Socialni delavci v teh državah sodelujejo z zavezancem, da bi pripravili načrt odplačevanja, ki poleg tekočega plačevanja preživnine zagotavlja tudi plačilo izostalih plačil preživnine.⁴⁰⁰

j) druge ukrepe, ki so na voljo na podlagi nacionalne zakonodaje

786. Drugi ukrepi, ki so lahko na voljo na podlagi nacionalne zakonodaje države, ki izvršuje odločbo, vključujejo:

- začasni ali trajni odvzem potnega lista ali omejitev pravice zavezanca, da zapusti državo;
- prijavo zavezancev, ki zaostajajo s plačili, strokovnim nadzornim agencijam, kot so zdravniška ali pravna združenja;
- zapor za zavezance, za katere je bilo ugotovljeno, da so plačilno sposobni, vendar namerno kršijo sodne odločbe o plačilu ali jih ne upoštevajo;
- prestrežanje sredstev iz dobitkov od iger na srečo, zavarovalnin in tožb;
- strukturirane zahteve za iskanje zaposlitve, s katerimi se od zavezanca zahteva, da poišče zaposlitev.⁴⁰¹

III. Izvršitev na podlagi Uredbe iz leta 2009 (člen 41)

787. Kot je navedeno zgoraj, Uredba vsebuje eno samo splošno določbo v zvezi z izvrševanjem: člen 41. Člen 41(1) določa, da postopek izvršitve sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, ureja pravo države članice izvršitve.⁴⁰² Dalje določa, da pri izvršitvi take odločbe ne sme biti razlikovanja, tako da se izvršljiva tuja odločba „izvrši pod enakimi pogoji kot sodna odločba, izdana v tej državi članici izvršitve“.

788. Člen 41(2) določa, da stranki, ki zahteva izvršitev sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, v državi članici izvršitve ni treba imeti poštnega naslova niti pooblaščenca.

789. Ker mora izvršitev na podlagi Uredbe potekati v skladu s pravom države članice izvršitve, so lahko nekatere ali vse tehnike izvrševanja, ki so v oddelku II.C. zgoraj navedene v zvezi s Konvencijo, primerne tudi na podlagi Uredbe, če so na voljo na podlagi nacionalne zakonodaje. V državah članicah Evropske unije lahko veljajo tudi različni evropski instrumenti, ki bi bili lahko pomembni za izvrševanje odločb o preživnini.⁴⁰³

³⁹⁹ Na podlagi nacionalne zakonodaje [ime države] [...].

⁴⁰⁰ Glej zgoraj, opomba 382.

⁴⁰¹ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴⁰² Glej zgoraj, opomba 262.

⁴⁰³ Na primer, kot je navedeno v poglavju 8, je v evropskih preživninskih zadevah lahko pomembna Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog. Poleg tega je bil v času priprave tega priročnika vložen Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi evropskega naloga za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejnje izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (namen predloga je upnikom omogočiti, da pridobijo nalog za zamrznitev bančnih računov na podlagi enakih pogojev, ne glede na državo, v kateri ima sedež pristojno sodišče, in upnikom omogočiti, da pridobijo informacije o tem, kje se nahajajo bančni računi njihovih dolžnikov).

790. Glej tudi poglavje 8 za informacije o določbah poglavja IV Uredbe v zvezi z izvrševanjem tujih odločb, ki naj bi se priznale in izvršile na podlagi postopkov iz Uredbe.

IV. Dodatne informacije o izvršilnih postopkih v [ime države]

[...]

V. Plačila na podlagi Konvencije iz leta 2007 in Uredbe iz leta 2009

791. Ko izvršilni organ v zaproseni državi prejme plačila preživnine, se ta posredujejo upravičencu v državi prosilki. V večini primerov plačila potujejo od zavezanca do izvršilnega organa v njegovi državi in nato do osrednjega organa prosilca ali upravičenca, nekatere države pa pošljejo plačila neposredno upravičencu v državi prosilki.⁴⁰⁴

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica ali država članica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije ali Uredbe.

792. Plačila, ki jih izvede zavezanec, gredo navadno prek izvršilnega organa, tako da ta lahko vodi natančno evidenco plačanih zneskov in določi pravilni znesek izostalih plačil. To je zlasti pomembno, če zakonodaja države v zvezi z izvršitvijo določa minimalni prag izostalih plačil, da se lahko uporabi posamezno pravno sredstvo za izvršitev, ali če država izvršiteljica upravičencu zagotovi akontacije preživnine.⁴⁰⁵

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije ali Uredbe. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživetin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo ali Uredbo.

793. Mehanizmi za prenos sredstev so zelo različni. Nekateri države lahko sredstva prenesejo elektronsko, druge pa za prenos sredstev uporabljajo čeke ali druga plačilna sredstva. Nekateri države nakazujejo sredstva samo enkrat na mesec, tako da vsa plačila združijo v eno nakazilo. V drugih državah se vsako posamezno plačilo pošlje takoj, ko se prejme od zavezanca. Razlike med državami so tudi v tem, ali se plačila pošljejo v valuti države pošiljateljice ali pa se pred pošiljanjem pretvorijo v valuto države upravičenca.⁴⁰⁶

794. Postopki, ki jih država, pristojna za izvršitev, uporabi za pošiljanje plačil upravičencu, in valuta, v kateri se pošlje plačilo, so navedeni v profilu države.

VI. Druga vprašanja glede izvrševanja

1. Ugovori zoper izvršitev

795. Ker je izvršitev skoraj izključno lokalna stvar, se vprašanja glede izvrševanja navadno rešujejo na podlagi notranjega prava države izvršitve in postopkov, ki so v zadevni državi vzpostavljeni za izvršitev.

796. To potrjujeta določba v Konvenciji (člen 32), da se v preživetinskih zadevah, povezanih z izvrševanjem, uporablja pravo države „naslovnice“⁴⁰⁷, in določba v Uredbi (člen 41(1)), da postopek izvršitve sodnih odločb ureja pravo države članice izvršitve.⁴⁰⁸

⁴⁰⁴ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴⁰⁵ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴⁰⁶ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴⁰⁷ Glej obrazložitev poročila o Konvenciji, odstavek 571.

797. Konvencija določa posebne izjeme od splošne uporabe načela, da se uporablja pravo države izvršiteljice. Te so obravnavane spodaj.

2. Konvencija (in Uredba): omejitev izterjave izostalih plačil

798. Nekatere države imajo v svojih zakonih omejitve, ki preprečujejo izterjavo izostalih plačil, če so ta zapadla pred določenim številom let (npr. preprečujejo izterjavo izostalih plačil, starejših od 10 let). Do navzkrižij lahko pride, če se zastaralni rok v eni državi ne ujema z zastaralnim rokom (ali njegovim neobstojem) v drugi.⁴⁰⁹

799. Smernice v takem primeru zagotavlja člen 32(5) Konvencije. Ta določa, se zastaralni rok za izvršitev izostalih plačil določi na podlagi prava države izvora (države, ki je izdala odločbo) ali prava države, v kateri poteka izvršitev, in sicer tiste, ki določa daljši rok.

800. V praksi to pomeni, da mora država izvora predložiti neke vrste potrdilo v zvezi z zastaralnim rokom, ki velja za odločbe, izdane v tej državi. Ker je v številnih primerih država izvora tudi država prosilka, teh informacij ni težko dobiti. Zastaralni rok za izterjavo izostalih plačil v navedeni državi je naveden tudi v profilu države.

801. Zapomniti si je treba, da zastaralni rok za izterjavo izostalih plačil vpliva samo na izvršitev izostalih plačil, dolgovanih na podlagi odločbe. Obveznost nadaljnjega plačevanja preživnine velja še naprej kljub omejitvi na izterjavo izostalih plačil.

802. Ker Uredba ne napotuje na posebno pravilo o pravu, ki bi se uporabljalo za izterjavo izostalih plačil, je to vprašanje urejeno s pravom države članice izvršitve.⁴¹⁰ Vprašanja izterjave izostalih plačil ne ureja niti Haaški protokol iz leta 2007 (glej poglavje 5 za več informacij o Protokolu).⁴¹¹

3. Konvencija iz leta 2007: trajanje preživninske obveznosti

803. Drugo posebno pravno pravilo, ki se uporablja za izvrševanje na podlagi Konvencije (Uredba takega pravila nima⁴¹²), se nanaša na trajanje preživninske obveznosti. Člen 32(4) Konvencije določa, da je trajanje odločbe – to je obdobje, v katerem se plačuje preživnina – odvisno od prava, ki se uporablja v državi izvora.

804. Trajanje je lahko odvisno od starosti otroka ali nastanka okoliščin, na podlagi katerih se preživnina za otroka preneha plačevati (npr. ko otrok dokonča šolanje). V nekaterih državah se starost, pri kateri se preživnina preneha plačevati, imenuje polnoletnost. V drugih državah je starost otroka samo eden izmed dejavnikov, ki vplivajo na trajanje preživninske obveznosti do otroka.

Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno predložiti v nekaterih okoliščinah in v kateri se navede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi nekoliko omejena.

805. Vendar trajanje preživninske obveznosti ni enako kot upravičenost do preživnine. Upravičenost je pravica otroka ali odraslega, da prejema preživnino na podlagi nekaterih pravnih meril, kot je razmerje med staršem in otrokom. Ko je oseba upravičena do preživnine, se trajanje določi kot obdobje veljavnosti odločbe ali pa se določi z zakonom, ki se uporablja v državi, kjer je bila izdana odločba.

806. To dejansko pomeni, da mora organ, pristojen za izvršitev, če je odločba, ki se izvršuje, tuja odločba in v njej ni določen datum izteka veljavnosti, preveriti tuje pravo (pravo, ki se uporablja v državi izvora), da ugotovi, kdaj se preživnina za otroka preneha

⁴⁰⁸ Vendar te določbe in napotitev na nacionalno zakonodajo seveda ne vplivajo na glavna načela iz Konvencije ali Uredbe, ki se nanašajo na ponovno proučitev, prekinitev, zavrnitev itd. izvršitve odločbe na podlagi enega izmed instrumentov. Za celovito razpravo o teh pravilih glej poglavji 7 in 8.

⁴⁰⁹ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴¹⁰ Glej prav tam.

⁴¹¹ Glej obrazložitevno poročilo o Protokolu, odstavek 172.

⁴¹² Za države, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, vprašanja glede trajanja preživninske obveznosti določajo pravila iz Protokola o pravu, ki se uporablja (glej poglavje 5 za razpravo o Protokolu).

plačevati. Ta pravila v zvezi s trajanjem veljajo tudi, če pravo države, v kateri ima otrok ali upravičenec običajno prebivališče, določa daljše ali krajše trajanje. To tudi pomeni, da se lahko zgodi, da je trajanje preživninske obveznosti (in zato izvršitve odločbe) za odločbe, izdane zunaj države izvršiteljice, daljše ali krajše kot za odločbe, izdane v zadevni državi. Za države pogodbenice Konvencije profil države izvora vključuje informacije o trajanju preživnine za odločbe, izdane v navedeni državi.

Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije.

807. Zapomniti si je treba, da prenehanje plačevanja preživnine za otroka na podlagi trajanja preživninske obveznosti ne preprečuje izterjave izostalih plačil preživnine, ki morda pripadajo temu otroku. Ta izostala plačila je še vedno mogoče izterjati ne glede na prenehanje tekočega plačevanja preživnine.

808. Država pogodbenica lahko na podlagi Konvencije izjavi, da bo uporabo Konvencije razširila na otroke, stare 21 let ali več, ali vloži pridržek, s katerim uporabo Konvencije omeji na otroke, mlajše od 18 let.

Primer:

Odločba je izdana v državi A, kjer se preživnina otrok plačuje samo do njihovega 20. rojstnega dne. Odločba se pošlje državi B v priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije. Država B izvršuje preživnino otrok na podlagi svojega notranjega prava samo za otroke, mlajše od 19 let. Na podlagi člena 32(4) mora država B izvrševati preživnino otrok za tega otroka, dokler ta ne dopolni 20 let, saj trajanje določa pravo države A.

a) Izjema: otroci, stari 21 let ali več

809. Vendar sklicevanje na pravo države izvora za vprašanja v zvezi s trajanjem ne pomeni, da mora katera koli država izvršiti preživnino za otroka, starega 21 let ali več, razen če je uporabo Konvencije izrecno razširila na take zadeve (glej oddelek II dela I poglavja 3). Področje uporabe Konvencije ni odvisno od pogojev odločbe ali prava države izvora. Konvencija se preneha uporabljati za odločbe o preživnini, ko otrok dopolni 21 let, in v skladu s tem na podlagi Konvencije ni dodatne obveznosti za nadaljnje izvrševanje preživnine za tega otroka.

810. V takem primeru mora vlagatelj pri organu, pristojnem za izvršitev, vložiti neposredno zahtevo za nadaljnje izvrševanje odločbe. Ali se takemu zahtevku ugotovi, je odvisno od politik izvršilnega organa in prava države, v kateri poteka izvršitev.

4. Spori v zvezi z izostalimi plačili na podlagi Konvencije in Uredbe

811. Spori v zvezi z izostalimi plačili nastanejo, če zavezanec trdi, da izostala plačila niso pravilna, saj je izvedel plačila, ki jih agencija za izterjavo ni upoštevala pri izračunu izostalih plačil. Spor lahko nastane tudi pri razlagi odločbe (npr. glede datuma začetka ali prenehanja plačevanja na podlagi odločbe) ali če zavezanec trdi, da je upravičen do znižanja preživnine, na primer ker za enega izmed otrok ni treba več plačevati preživnine.

812. Če zavezanec ugovarja izostalim plačilom, ki so bila vključena v prvotni zahtevek za priznanje in izvršitev, mora agencija za izterjave preveriti, ali je zavezanec to vprašanje izpostavil že prej. Na podlagi člena 23(8) Konvencije lahko nasprotna stranka vloži pravno sredstvo zoper priznanje ali priznanje in izvršitev, če meni, da je bil dolg poravnán ali plačan. Če je bil zoper izostala plačila pred tem vložen ugovor in je bilo ugotovljeno, da so pravilna, se zavezanec razen v neobičajnih okoliščinah nanje ne more znova sklicevati v postopku izvršitve, lahko pa ugovarja izračunu drugih izostalih plačil.

813. Pri nekaterih vprašanjih v zvezi z izostalimi plačili je potrebna pomoč osrednjega organa prosilca ali upravičenca. Če je treba pridobiti informacije, osrednji organ ali

organ, pristojen za izvršitev, naveže stik z osrednjim organom ali pristojnim organom v drugi državi in zaprosi za potrebne informacije ali listine.⁴¹³

814. Če se informacije ne prejmejo in izvršitev ni mogoča, je treba vložiti nadaljnjo zahtevo. Čeprav ima osrednji organ prosilec na podlagi Konvencije na voljo **tri mesece** in na podlagi Uredbe **90 dni** za odgovor in zagotovitev potrebnih informacij, izvršitev pa se lahko ustavi, če se gradivo ne prejme, bi se moralo to zgoditi samo, če nadaljnja izvršitev ni mogoča ali ni izvedljiva. V številnih primerih je še vedno mogoče izterjati preostalo preživnino na podlagi odločbe in hkrati določiti izostala plačila.

Dobra praksa: če je sporen del izostalih plačil, je treba preostala (nesporna) izostala plačila vseeno izvršiti med reševanjem spora.

5. Računovodska uskladitev na podlagi Konvencije in Uredbe – vprašanja pretvorbe valut

815. Eden izmed največjih izzivov pri mednarodnem izvrševanju preživninskih obveznosti je uskladitev evidenc o plačilih države prosilke z evidencami o plačilih države izvršiteljice, da se natančno določijo izostala plačila preživnine. To je lahko pomembno, če je odločba, ki se izvršuje, tuja odločba in so zneski preživnine v odločbi navedeni v drugi valuti, kot se uporablja v državi, ki je pristojna za izvršitev. V številnih državah je treba za izvršitev odločbe zneske preživnine pretvoriti iz valute, ki se uporablja v odločbi, v enakovreden znesek v valuti države izvršiteljice. Zavezanec je nato obveščen, da mora plačati znesek, ki je bil pretvorjen v lokalno valuto.

816. Pravila, ki veljajo za tako pretvorbo (datum pretvorbe, uporabljeni devizni tečaj, ali se devizni tečaj lahko posodablja itd.), so pravila države, ki je pristojna za izvršitev. V številnih državah ni nikakršnega mehanizma (v pravu ali praksi) za spremembo pretvorbe valute, ko je ta izvedena, zato se evidence zaprosene države (izvršiteljice) in države prosilke razlikujejo, saj menjalni tečaj ves čas niha.⁴¹⁴

817. Poleg pretvorbe dolgovanega zneska preživnine iz valute odločbe v valuto zavezanca je treba v valuto zavezanca pretvoriti tudi vsa plačila, ki jih je ta izvedel. Če devizni tečaj niha, to lahko pripelje do razlik med dolgovanimi zneski, knjiženimi v posamezni državi.

Računovodska uskladitev: primer

Odločba o preživnini, izdana decembra 2010 v Avstraliji, določa mesečno preživnino za otroka v višini 400 AUD. Poslana je bila na Nizozemsko v izvršitev. Takrat je to znašalo 237,65 EUR in zavezanec je bil obveščen, da mora vsak mesec plačati navedeni znesek.

Vendar je decembra 2012 400 AUD znašalo samo še 202,56 EUR. V računovodskih evidencah Avstralije je bilo še naprej prikazanih 400 AUD na mesec, medtem ko bi bilo v računovodskih evidencah Nizozemske še vedno prikazano 237,65 EUR na mesec, če se devizni tečaj ne bi posodobil. To bi lahko povzročilo „preplačilo“ v višini 35 EUR na mesec, če bi zavezanec še naprej plačeval toliko, kolikor mu je bilo prvotno sporočeno.

818. Rešitev tega vprašanja ni preprosta, saj ga ne obravnavata niti Konvencija niti Uredba. Ali se lahko evidence države, ki je pristojna za izvršitev, redno posodabljaajo, da se ujemajo z evidencami države prosilke, je odvisno od prava in prakse države izvršiteljice. Nekatere države lahko svoje evidence spremenijo administrativno; v drugih državah to ni niti dovoljeno niti izvedljivo.

⁴¹³ Na podlagi nacionalne zakonodaje v [ime države] [...].

⁴¹⁴ Glej zgoraj, opomba 406 in prav tam.

819. Zapomniti si je treba, da morebitna pretvorba zneska preživnine v drugo valuto ne spreminja zadevne odločbe. Zavezanec še naprej dolguje znesek, naveden v prvotni odločbi o preživnini. Dolg iz naslova preživnine je v celoti poravnán šele, ko je plačan celotni znesek, dolgovan v valuti, ki je navedena v odločbi o preživnini. Če se zavezanec vrne v državo, kjer je bila odločba izdana, se dolgovani znesek izračuna z uporabo valute države, v kateri je bila odločba izdana. Vendar je lahko izvršitev odločbe v tuji državi omejena s pretvorbo valute.

820. Vprašanja, ki se pojavljajo zaradi nihanja deviznega tečaja, opozarjajo na potrebo po nenehni komunikaciji med državo prosilko in zaprošeno državo. Ključnega pomena je, da se državi redno obveščata o načinu izračuna izostalih plačil in vseh nacionalnih pravilih, ki veljajo za ta izračun. Država prosilka bo morda morala vlagatelju pomagati tudi pri pridobitvi dodatnih listin ali odločb, ki potrjujejo neporavnana izostala plačila, če jih država izvršiteljica potrebuje za utemeljitev izterjave izostalih plačil, ki so se nabrala zaradi nihanj deviznega tečaja.

821. Za informacije o čezmejni prilagoditvi zneskov preživnine na podlagi upoštevanja paritete kupne moči glej oddelek X dela II poglavja 3.

VII. Dodatno gradivo

A. *Praktični nasveti*

- V nekaterih primerih je najhitrejši način, da se zagotovi začetek prilivov plačil upravičencu in otrokom, da se z zavezancem čim prej vzpostavi stik in doseže prostovoljno plačevanje. Vendar si je treba zapomniti, da morajo biti vsi koraki za izvršitev odločbe, bodisi s prostovoljno izpolnitvijo obveznosti odločbe bodisi z izvršilnimi ukrepi, izvedeni brez odlašanja ter s ciljem zagotoviti, da se plačila izvajajo pravočasno in v skladu z odločbo.
- Pomembno je, da se vse nove informacije, ki jih ima upravičenec v zvezi s premoženjem ali dohodkom zavezanca, prek osrednjih organov zadevnih držav pravočasno sporočijo organu, pristojnemu za izvršitev. To bo zadevnemu organu pomagalo pri izvršitvi odločbe.
- Obrazec poročila o stanju zahtevka je preprost način, da pristojni organ v državi, ki izvršuje odločbo, državo prosilko redno obvešča o razvoju dogodkov. Poleg obveščanja o novih sprejetih ukrepih se lahko priloži tudi evidenca ali seznam plačil, ki jih je prejela izvršilna agencija. To bo državi prosilki pomagalo pri usklajevanju njenih evidenc in posodabljanju bilanc stanja izostalih plačil.
- Če sta udeleženi izvršilni agenciji v zaprošeni državi in državi prosilki, pogosta komunikacija med agencijama poveča verjetnost za uspešno izvršitev odločbe. V nekaterih primerih je priporočljivo začeti izvršitev v obeh državah, da se zagotovi, da se ustrezno zasežeta ves dohodek in premoženje.⁴¹⁵

B. *Zadevni členi*

Konvencija iz leta 2007:

Člen 6(2)(e) in (f)

Člen 12(9)

Člen 32

Člen 33

Člen 34

Člen 35

Uredba iz leta 2009:

Členi 16–43

Člen 51(2)(e) in (f)

⁴¹⁵ V [ime države] [...].

Člen 58(9)

C. Zadevna poglavja priročnika

Poglavje 3 – Splošna vprašanja: Konvencija iz leta 2007 in Uredba iz leta 2009

Glej poglavje 7 – Konvencija iz leta 2007: obravnava prejetih zahtevkov, vloženih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 8 – Uredba iz leta 2009: obravnava prejetih zahtevkov, vloženih prek osrednjih organov, in neposrednih zahtev za priznanje ali razglasitev izvršljivosti

Glej poglavje 9 – Obravnava prejetih zahtevkov za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaproseni državi, na podlagi Konvencije iz leta 2007 ali Uredbe iz leta 2009

VIII. Pogosto zastavljena vprašanja

Katere korake bo država izvedla/morala izvesti za izvršitev odločbe na podlagi Konvencije ali Uredbe?

822. To je odvisno od države, v kateri se odločba izvršuje. Konvencija vsebuje seznam priporočenih ukrepov, vendar vsi niso na voljo v vseh državah pogodbenicah, nekatere države pa lahko uporabljajo druge ukrepe. V Uredbi je to vprašanje v celoti prepuščeno nacionalni zakonodaji. Država izvršiteljica mora za izvršitev tujih odločb uporabljati vsaj enake ukrepe, kot jih uporablja za nacionalne odločbe. Kateri koraki se izvedejo, je odvisno tudi od uspešnosti poskusov spodbuditve zavezanca k prostovoljni izpolnitvi obveznosti.

Kako se plačila pošiljajo vlagatelju?

823. V večini primerov se plačila, ki jih izvede zavezanec, pošljejo izvršilnemu organu v državi, kjer poteka izvršitev.⁴¹⁶ Ta jih pošlje neposredno upravičencu, osrednjemu organu ali izvršilnemu organu v državi, kjer upravičenec prebiva. Obrazec začetnega zahtevka (npr. zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev) vsebuje določbe, da mora upravičenec navesti, kam je treba pošiljati plačila.

Kako dolgo traja, preden začne upravičenec prejemati plačila?

824. To je odvisno od številnih dejavnikov. Odvisno je od tega, ali zavezanec plača prostovoljno ali je treba sprejeti izvršilne ukrepe. Prav tako traja dlje, če je treba izvesti iskanja, da se ugotovi, kje je zavezanec oziroma dohodek ali premoženje zavezanca.

⁴¹⁶ Glej zgoraj, opomba 404.